

Toelichting
op het boek

LEVITICUS

M.G. de Koning

	Woord vooraf	
	Inleiding	1
Leviticus 1	Het brandoffer	3
Leviticus 2	Het spijsoffer	7
Leviticus 3	Het vredeoffer of dankoffer	13
Leviticus 4	Het zondoffer	17
Leviticus 5	Het zondoffer en het schuldoffer	24
Leviticus 6	Het schuldoffer, wetten op brandoffer, spijsoffer, zondoffer	28
Leviticus 7	Wetten op schuldoffer en vredeoffer	33
Leviticus 8	De priesterwijding	39
Leviticus 9	De priesterdienst begonnen	44
Leviticus 10	Falend priesterschap, verbod sterke drank, voedsel van de priesters	47
Leviticus 11	Rein en onrein voedsel	51
Leviticus 12	Reiniging na geboorte	56
Leviticus 13	Wet op de melaatsheid	58
Leviticus 14	Reiniging van de melaatse, melaatsheid aan een huis	66
Leviticus 15	Vloeiingen die onrein maken en reiniging daarvan	71
Leviticus 16	De grote verzoendag	75
Leviticus 17	De offerplaats, verbod om bloed of aas te eten	81
Leviticus 18	Ongeoorloofde vormen van seksuele omgang	83
Leviticus 19	Gods heiligheid vereist een heilig volk	87
Leviticus 20	Sancties op afgodenverering, spiritisme en seksuele ontaarding	93
Leviticus 21	Heiligingswetten voor de priesters (1)	97
Leviticus 22	Heiligingswetten voor de priesters (2)	100
Leviticus 23	De feesten van de HERE	103
Leviticus 24	Kandelaar, toonbroden en straf op godslastering	113
Leviticus 25	Sabbatsjaar, jubeljaar, lossing, houding jegens de arme	118
Leviticus 26	Zegen en vloek	126
Leviticus 27	Over lossing, schatting en heiliging	132

Deze toelichting op het boek Leviticus is bedoeld als een hulp bij persoonlijke studie van dit bijbelboek. Ieder die er gebruik van maakt, wordt aangeraden deze toelichting te gebruiken zoals de Bereërs naar de uitleg van het Woord luisterden: *"zij ontvingen het woord met alle bereidwilligheid, terwijl zij dagelijks de Schriften onderzochten of deze dingen zo waren"* (Hand. 17:11). Het mag duidelijk zijn dat deze toelichting zeer beperkt is. De opzet is dat ieder de eigen ontdekkingen uit het Woord aan deze toelichting kan toevoegen of erin kan verwerken. Het staat dus ieder vrij ermee te doen wat hem goed lijkt. Als het maar een bijdrage is aan het beter verstaan van de Schrift en het leven van iedere christen die er kennis van neemt er maar door gediend wordt. Het is mijn intens verlangen dat deze toelichting bewerkt dat ieder die er kennis van neemt een trouwere en meer toegewijde volgeling van de Heer Jezus wordt en meer liefde voor Gods Woord krijgt.

Soli Deo gloria - alleen God de eer.

M.G. de Koning

Middelburg, januari 2004

Wilt u reageren op de inhoud? U kunt dit doen naar: M.G. de Koning;

Telefoon 0118-638458

E-mail: mgde.koning@wxs.nl

Op verzoek zijn exemplaren van deze studie verkrijgbaar.

De bijbelgedeeltes uit het Oude Testament zijn ontleend aan de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG, editie 1951)

De bijbelgedeeltes uit het Nieuwe Testament zijn ontleend aan de Herziene Voorhoeve vertaling van het Nieuwe Testament (TELOS-vertaling).

In enkele gevallen wordt verwezen naar de Statenvertaling. Dit wordt aangeduid met SV.

Het woord 'Leviticus' wordt gebruikt in de Septuaginta (de vertaling van de zeventig) als een samenvatting van het onderwerp van dit boek. Het is bedoeld om tot uitdrukking te brengen dat het in dit boek gaat om de rituelen en de ceremoniën waarvoor de stam Levi apart was gezet. Maar het gaat niet zozeer om de dienst van de Levieten, maar om de dienst van de priesters, hoewel die natuurlijk ook van de stam van Levi waren.

Het boek *Leviticus* brengt ons, evenals het laatste deel van *Exodus*, in het heiligdom, bij het hart van God. In wat het heiligdom voorstelt, zien we wat in Gods hart is. Daar wil God gemeenschap met ons hebben. *Leviticus* is het boek van gemeenschap. Gemeenschap is 'deelhebberschap', hetzelfde deel hebben. Onze gemeenschap is met de Vader en de Zoon (1 Joh.1:3). Met de Vader delen we wat we van de Zoon hebben gezien. Met de Zoon delen we wat we van de Vader mogen kennen.

In *Exodus* spreekt God tot het volk vanaf de Sinaï, gehuld in donder en bliksem. In *Leviticus* spreekt God vanuit de tent der samenkomst. Daar was Gods heerlijkheid aan het slot van *Exodus 40* neergedaald. Daar woonde Hij nu, te midden van zijn volk, om zijn volk uit te nodigen tot Hem te komen om met Hem gemeenschap te hebben.

Gemeenschap is geen zaak van verplichting. God begint daarom ook met drie vrijwillige offers. Aan gemeenschap zijn wel voorwaarden verbonden. Daarom zijn er ook verplichte offers. Maar uitgangspunt is dat God zoekt naar verlangende harten die vrijwillig met Hem gemeenschap willen hebben. Hij vraagt niet of het volk wil komen om naar Mozes te luisteren, hoe belangrijk dat ook is. Het eerste waarover God spreekt, onmiddellijk nadat de tabernakel in het vorige hoofdstuk is opgericht, is of zijn volk bij Hem wil komen om Hem iets te brengen. Dat 'iets' kan alleen betrekking hebben op de Heer Jezus, want Hij alleen bevredigt het hart van God volkomen.

We vinden in dit boek:

1. De inhoud van de gemeenschap, dat is de Heer Jezus, voorgesteld in de offers (*hst.1-7*).
2. De middelaars tot gemeenschap, de zonen van Aäron, de priesters (*hst.8,9*).
3. De voorwaarde voor gemeenschap, reiniging (*hst.10-15*).
4. De grondslag van de gemeenschap, de grote verzoendag (*hst.16*).
5. Diverse voorschriften met het oog op gemeenschap (*hst.17-22*).
6. Speciale dagen van gemeenschap (*hst.23*).
7. In stand houden en verbreken van de gemeenschap (*hst.24*).
8. Terrein en sfeer van de gemeenschap (*hst.25-27*).

Het boek begint met de vijf hoofdooffers. Ze spreken alle van de Heer Jezus. In elk van die offers zien we een bepaald aspect van zijn Persoon en zijn werk. Zijn Persoon is te veelzijdig om door één offer te worden voorgesteld. We zien dat ook in de evangeliën, waarvan we er vier hebben om dezelfde reden.

Er zijn vier grote groepen van offers:

- 1 de brandoffers
- 1 de spijsoffers
- 1 de vrede- of dankoffers
- 1 de zondoffers

Zie *Hebreeën 10:5-9*. Ze zijn onder te verdelen in enerzijds de zondoffers en anderzijds de andere offers.

... wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen wij ook u, opdat ook u met ons gemeenschap hebt. En onze gemeenschap nu is met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus.(1Jh 1:3)

Daarom zegt Hij bij zijn komen in de wereld: 'Slachtoffer en offerande hebt U niet gewild, maar hebt Mij een lichaam toebereid; in brandoffers en zondoffers hebt U geen behagen gehad. Toen zei Ik: zie, Ik kom (in de boekrol is over Mij geschreven) om uw wil te doen, O God!' Terwijl Hij vooraf zei: 'Slachtoffers en offeranden, brandoffers en zondoffers hebt U niet gewild en U hebt er geen behagen in gehad' (die naar de wet geofferd worden), zei Hij daarna: 'Zie, Ik kom om uw wil te doen'. Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen. (Hb 10:5-9)

INHOUD:

- Vs.1,2: Vanuit de tent der samenkomst
- Vs.3-9: Brandoffer van rundvee
- Vs.10-13: Brandoffer van kleinvee
- Vs.14-17: Brandoffer van gevogelte

TOELICHTING:

Als God over de offers begint te spreken, begint Hij met het brandoffer. Voor de zondaar staat het zondoffer voorop, want dat spreekt van het werk van de Heer Jezus dat nodig was om hem van zijn zonden te verlossen. Het brandoffer stelt de Heer Jezus voor in zijn werk op het kruis om daardoor God te verheerlijken. Daarom begint God daarmee als het kostbaarst voor zijn hart.

Samen met de twee volgende offers (spijsoffer en vrede- of dankoffer) is het brandoffer een offer "tot een lieflijke reuk voor de HERE". Dat staat niet van de zondoffers. Het brandoffer stelt het werk van de Heer Jezus voor waarin alles wat Hij deed, volledig voor God was. Het laat de verheerlijking van God zien. God wordt verheerlijkt als al zijn heerlijke eigenschappen zichtbaar worden. Die zijn door de Heer Jezus volmaakt zichtbaar geworden aan het kruis.

In het evangelie naar Johannes zien we de Heer Jezus als het brandoffer. In dat evangelie is geen sprake van tot zonde gemaakt worden, geen sprake van drie uren duisternis en van God verlaten zijn, geen sprake van Gethsémané. Alles gaat daar uit van de Heer Jezus, die Zelf zijn kruis nam en uitging naar Golgotha (Joh.19:17) en die Zelf zijn leven aflegde (Joh.10:17; Joh.19:30). Hij kon het zeggen tot zijn Vader, terwijl Hij het werk als al volbracht zag: "Ik heb U verheerlijkt op de aarde, terwijl Ik het werk heb voleindigd dat U Mij te doen hebt gegeven" (Joh.17:4). Andere teksten die spreken van zijn volkomen toewijding aan en verheerlijking van God: Psalm 40:8,9; Johannes 10:18 en 14:30,31; Hebreëën 9:14.

Toen zeide ik: Zie, ik kom; in de boekrol is over mij geschreven; ik heb lust om uw wil te doen, mijn God, uw wet is in mijn binnenste. (Ps 40:8,9)

Niemand neemt het van Mij, maar Ik leg het uit Mijzelf af; Ik heb macht het af te leggen en heb macht het weer te nemen. Dit gebod heb Ik van mijn Vader ontvangen. (Jh 10:18)

Ik zal niet veel meer met u spreken, want de overste van de wereld komt en heeft in Mij helemaal niets; maar opdat de wereld weet dat Ik de Vader liefheb, doe Ik ook zo als de Vader Mij heeft geboden. (Jh 14:30,31)

..., hoeveel te meer zal het bloed van Christus, die door de eeuwige Geest Zichzelf vlekkeloos aan God heeft geofferd, ons geweten reinigen van dode werken, om de levende God te dienen. (Hb 9:14)

1 De HERE nu riep Mozes en sprak tot hem uit de tent der samenkomst:

Gemeenschap met God mag er altijd zijn in ons persoonlijk leven. Maar hier spreekt God over deze vrijwillige gemeenschap vanuit "de tent der samenkomst", dat is de tabernakel. Vanaf Sinaï gaf God zijn eisen en voorwaarden. Daar sprak Hij "vanuit de hemel" (Ex.20:22). Nu spreekt Hij vanuit zijn woonplaats te midden van het volk (Ex.25:8). Vanuit de tent der samenkomst, de plaats waar Hij wil samenkomen met zijn volk, spreekt Hij over offers. Alle offers spreken van de Heer Jezus. God richt hier het hart van het volk op Hem.

Tabernakel betekent letterlijk 'de woning'. God woont daar. Als die woning "de tent der samenkomst" wordt genoemd, wijst dat erop dat God ernaar verlangt dat zijn volk samenkomt om met Hem gemeenschap te hebben, dat wil zeggen om met Hem te spreken over de Heer Jezus.

Zij dan namen Jezus en terwijl Hijzelf zijn kruis droeg, ging Hij uit naar de plaats die Schedel plaats heet, die in het Hebreëuws Golgotha heet, ... (Jh 19:17)

Daarom heeft de Vader Mij lief, omdat Ik mijn leven afleg, opdat Ik het weer neem.(Jh 10:17)

Toen Jezus dan de zure wijn had genomen, zei Hij: Het is volbracht! En Hij boog zijn hoofd en gaf zijn geest over. (Jh 19:30)

Toen zeide de HERE tot Mozes: Zó zult gij zeggen tot de Israëlieten: gij hebt gezien, dat Ik van de hemel met u gesproken heb: ... (Ex 20:22)

En zij zullen Mij een heiligdom maken, en Ik zal in hun midden wonen. (Ex 25:8)

2 Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer iemand onder u de HERE een offergave brengen wil, dan zult gij uw offergave brengen van het vee, zowel van het rundvee als van het kleinvee.

God gaat er niet van uit dat de wens om met Hem gemeenschap te hebben bij het hele volk leeft. Hij spreekt over "iemand onder u" (vgl. Num.6:2). Maar als iemand dat wil, geeft God de voorwaarden aan. Zo staat er ook dat de Vader aanbidders zoekt; maar tevens wordt eraan toegevoegd dat God een Geest is en dat wie Hem aanbidden Hem moeten aanbidden in Geest en in waarheid (Joh.4:23,24).

Maar er komt een uur, en het is er, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid; immers, de Vader zoekt zulke personen die Hem aanbidden. God is een geest, en wie Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid. (Jh 4:23,24)

Een offergave betekent 'geschenk', 'aanbieding' aan God. Dat was de daad van de offeraar. De priester is degene die dit geschenk daadwerkelijk offert. De Heer Jezus is zowel Offeraar als Priester. Hij bood Zichzelf aan en offerde Zich. Maar hier vraagt God van zijn volk of zij willen komen met een offer. Het gaat bij offeraar en priester om de gelovige.

Het Nieuwe Testament leert dat elke gelovige een priester is (Hebr.3:1-4; 1Petr.2:5).

Daarom, heilige broeders, deelgenoten van de hemelse roeping, beschouwt de apostel en hogepriester van onze belijdenis, Jezus, die trouw is aan Hem die Hem heeft aangesteld, zoals ook Mozes was in heel zijn huis. Want Deze is zoveel groter heerlijkheid waard geacht dan Mozes, als hij die het huis gebouwd heeft, groter eer heeft dan het huis. Want elk huis wordt door iemand gebouwd, maar die alles heeft gebouwd is God. (Hb 3:1-4)

..., en u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus. (1Pt 2:5)

In het *Oude Testament* zien we in de priesters een beeld van hoe het priesterschap van de gelovige in het *Nieuwe Testament* in de praktijk wordt uitgewerkt. Het beeld in het *Oude Testament* stelt de geestelijke beleving van de waarheid van het *Nieuwe Testament* voor. In het *Oude Testament* zijn er daarom wel onderscheidingen in de priesterlijke familie, terwijl dat in het *Nieuwe Testament* niet zo is.

Een priester, een zoon van Aäron, is in de beelden hier altijd een gelovige die tot geestelijke rijpheid is gekomen, zijn voorrechten als priester kent en die ook gebruikt. Ook kent hij zijn verantwoordelijkheden. Hij weet hoe hij zich in Gods tegenwoordigheid moet gedragen in de omgang met Hem. Een dochter van de priesterlijke familie mocht het heiligdom niet binnengaan. Dat stelt de waarheid voor dat er gelovigen zijn die als dochters geen geestelijke kracht hebben om het heiligdom binnen te gaan. Zij laten dat liever over aan andere gelovigen.

**3 Indien zijn offergave een brandoffer van rundvee is, dan zal hij een gaaf dier van het mannelijk geslacht brengen. Naar de ingang van de tent der samenkomst zal hij het brengen, opdat hij welgeval-
lig zij voor het aangezicht des HEREN. 4 Dan zal hij zijn hand op de kop van het brandoffer leggen; zo zal het, hem ten goede, welgeval-
lig zijn, om over hem verzoening te doen. 5 Vervolgens zal hij het rund voor het aangezicht des HEREN slachten, en de zonen van Aäron, de priesters, zullen het bloed brengen en dat sprengen rondom op het altaar, dat bij de ingang van de tent der samenkomst staat. 6 Daarna zal hij het brandoffer de huid aftrekken en het in stukken verdelen. 7 Dan zullen de zonen van de priester Aäron vuur op het altaar leggen en stukken hout op het vuur schikken. 8 En de zonen van Aäron, de priesters, zullen de delen, de kop en het vet, schikken op het hout dat op het vuur op het altaar ligt. 9 En de ingewanden en de onderschenkels ervan zal men met water wassen, en de priester zal alles op het altaar in rook doen opgaan als een brandoffer, een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.**

De Israëliet kon zijn brandoffer kiezen uit drie diersoorten, in grootte aflopend. God begint met het grootste dier. Als het een brandoffer van rundvee

Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer iemand, man of vrouw, een bijzondere gelofte wil afleggen, de nazireeërgelofte, om zich aan de HERE te wijden, ... (Nm 6:2)

was, moest het een gaaf, mannelijk rund zijn. De offeraar moest daar in zijn kudde naar zoeken. Dat vroeg inspanning. Het brengen van een offer kost moeite, het gaat niet vanzelf (vgl. 1 Kron. 21:23,24). Vervolgens bracht hij zijn offergave naar de tent der samenkomst. Daar werd hij zich bewust van zijn welgevalligheid voor God.

Geestelijk toegepast: een offer brengen aan God - dat is voor ons Hem iets vertellen over de Heer Jezus - kan niet zonder bezig te zijn met de Heer Jezus en te zien Wie Hij is voor God. Dat zien we als we de evangeliën lezen, vooral dat van Johannes. Daar zien we hoe Hij alles deed voor God. Alles wat Hij deed, was volmaakt, gaaf, zonder enig gebrek (1 Petr. 1:19). Hij deed het in mannelijke kracht en met volharding. Het rund stelt de volhardende dienst voor.

Als hij met zijn offerdier voor de tent der samenkomst stond, moest de offeraar zijn hand op de kop van het brandoffer leggen. Daardoor maakte hij zich één met het offer. Al de waarde van het brandoffer ging daardoor als het ware op hem, de offeraar, over. God zag hem aan in dit offer. Dit stelt voor wat van ons staat in *Efeziërs 1:6*, dat wij aangenaam gemaakt zijn in de Geliefde. Onze zonden ziet Hij niet meer, ze zijn verzoend of bedekt door het werk van de Heer Jezus.

Daarna moest de offeraar het dier slachten, letterlijk 'de keel doorsnijden'. Dat legt er de nadruk op dat het dier niet alleen werd gedood, maar dat er bloed vloeide. Het stelt voor ons voor dat wij nadenken over de dood van de Heer Jezus. Wij moeten in ons hart verwerklijken dat Hij stierf omdat God dit van Hem vroeg. We bieden de Heer Jezus als brandoffer aan God aan, we brengen Hem voor Gods aangezicht, als we God vertellen hoezeer Hij een volmaakt welgevallen moet hebben gevonden in de dood van de Heer Jezus.

De offeraar mag ook de huid van het brandoffer eraf trekken en het offer in stukken verdelen. Dat doen wij als we ons bezighouden met het innerlijk van de Heer Jezus. Vooral in de Psalmen horen we wat er in Hem omging tijdens het volbrengen van zijn werk op het kruis. Uiterlijk en innerlijk was alles volmaakt aan God toegewijd. Daarover lezen, daarover nadenken en dan met God daarover spreken is het neerleggen van de delen voor Hem.

De priesters kennen door hun omgang met God de waarde van het bloed en van de delen van het offer. Zij weten hoe ze ermee moeten omgaan, om alles op een voor God welgevallige manier te offeren. De priesters maken vuur. Vuur stelt Gods onderzoekende en beproevende heiligheid voor. Het offer kwam in het vuur. Gods onderzoekende en beproevende heiligheid vond niets in Hem persoonlijk dat niet met Gods heiligheid in overeenstemming was.

De stukken zijn de verschillende delen van het leven van de Heer Jezus. De kop stelt het denken van de Heer Jezus voor. Al zijn gedachten waren altijd op God gericht. Het vet stelt de energie voor waarmee Hij het werk volbracht. De ingewanden zien op de innerlijke gevoelens van de Heer Jezus. De onderschenkels spreken van de kracht van zijn wandel.

Alle stukken werden met water gewassen. Water is een beeld van het woord van God. Er was niets in de Heer Jezus dat moest worden weggewassen, zoals dat zo vaak bij ons wel het geval is. Alles in en van de Heer Jezus was in volkomen overeenstemming met Gods woord. Het water was na het wassen even zuiver als ervoor.

Alles was volmaakt. Alles werd op het altaar verbrand, waardoor het als een lieflijke reuk voor God tot Hem omhoog steeg. Dat wenst God uit onze harten te ontvangen, met name als we samen zijn.

10 Indien zijn offergave een brandoffer van kleinvee is, van schapen of van geiten, dan zal hij een gaaf dier van het mannelijk geslacht brengen. 11 Hij zal het aan de noordzijde van het altaar slachten voor het aangezicht des HEREN; de zonen van Aäron, de priesters,

Maar Ornan zeide tot David: Neem haar; mijn heer de koning doe wat hem goeddunkt. Zie, ik geef de runderen ten brandoffer, de dorssleden tot brandhout en de tarwe ten spijsoffer, alles geef ik. Doch koning David zeide tot Ornan: Neen, maar ik wil stellig de volle prijs geven, want ik wil niet wat u behoort, aan de HERE opdragen en geen brandoffer brengen dat mij niets kost. (1Kr 21:23,24)

..., daar u weet dat u niet door vergankelijke dingen zilver of goud, verlost bent van uw onvruchtbare, door de vaderen overgeleverde wandel, maar door kostbaar bloed, als van een vlekkeloos en onbesmet lam het bloed van Christus. (1Pt 1:18,19)

..., tot lof van de heerlijkheid van zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde, ... (Ef 1:6)

zullen het bloed rondom op het altaar sprengen. 12 Dan zal hij het in stukken verdelen, en de priester zal die, met de kop en het vet, schikken op het hout dat op het vuur op het altaar ligt. 13 De ingewanden en onderschenkels zal hij met water wassen en de priester zal alles brengen en het in rook doen opgaan op het altaar; het is een brandoffer, een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.

De Israëliet mocht ook een kleiner dier als brandoffer brengen, een mannelijk, gaaf dier van de schapen of van de geiten. Het spreekt van hetzelfde volmaakte werk van de Heer Jezus en is ook "tot een lieflijke reuk voor de HERE". Maar wat niet volmaakt is, is ons begrip, ons besef van wat het brandoffer is. Daarin merken we onderscheid. Een oudere gelovige die al veel met de Heer Jezus is bezig geweest, veel van zijn heerlijkheid heeft gezien, kan meer over Hem aan de Vader vertellen - dat is: een groter brandoffer brengen - dan iemand die nog niet zo lang bekeerd is. Maar beiden vertellen aan de Vader over de Heer Jezus wat aangenaam is voor Hem.

In het rund, het grootste brandoffer, zien we de Heer Jezus die volmaakt getrouw en volhardend zijn dienstwerk verricht tot in de dood. Bij het schaap zien we prachtige eigenschappen: zachtmoedigheid en overgave, verdraagzaam ondergaan van mishandeling. We zien dat ook bij de Heer Jezus in de evangeliën. Het is indrukwekkend en de Vader hoort graag van ons hoezeer we daarvan onder de indruk zijn. Toch is dat meer passief, terwijl we in het rund meer de actieve wilskracht zien die in de Heer Jezus was om het werk volkomen te volbrengen tot eer van God. Maar beiden zijn voor God tot een welriekende reuk.

Bij de geit zien we een nog zwakker beeld. Een geit is eigenlijk het dier voor het zondoffer. Hierbij denken we niet zozeer aan een bepaalde eigenschap, zoals bij het rund en het schaap, maar aan iets negatiefs: het wegdoen van de zonden. Veel gelovigen die de Heer Jezus aanbidden en graag een brandoffer willen brengen, komen toch niet verder dan Hem te danken voor het feit dat Hij hun zonden heeft weggenomen door zijn werk op het kruis.

14 Indien zijn offergave voor de HERE een brandoffer van gevogelte is, dan zal hij zijn offergave brengen van tortelduiven of van jonge duiven. 15 De priester zal die op het altaar brengen en de kop afknijpen en ze op het altaar in rook doen opgaan; en het bloed zal tegen de zijde van het altaar worden uitgedrukt. 16 Hij zal de krop met de spijsresten erin verwijderen en die naast het altaar aan de oostzijde op de asbelt werpen. 17 En hij zal ze bij de vleugels inscheuren, zonder deze eraf te trekken, en de priester zal ze in rook doen opgaan op het altaar, op het hout dat op het vuur ligt; het is een brandoffer, een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.

De onderscheiden offers spreken van wat een gelovige van het werk van de Heer Jezus en van zijn Persoon heeft verstaan. Gelovigen die geestelijk rijk zijn, brengen in geestelijke zin een rund. Gelovigen die nog niet zoveel hebben gezien van de heerlijkheid van de Heer Jezus, mogelijk ook omdat men zich er niet zoveel mee heeft bezig gehouden, brengen een kleiner offer.

Een brandoffer van gevogelte was het geringste brandoffer. Dat stelt Hem voor als de Mens die uit de hemel is gekomen. De gelovige die dit offer brengt, begrijpt de unieke oorsprong van de Heer Jezus, maar is zwak in zijn besef dat Hij als Mens op aarde God volmaakt heeft verheerlijkt. Er zijn in dit offer zelfs elementen aanwezig die God niet kan aannemen, die moesten worden weggedaan. Zo kunnen wij in ons spreken over de Heer Jezus of zijn werk dingen zeggen tot God die Hij niet kan aannemen, omdat ze niet juist zijn. Maar ook al is iemand jong of zwak in zijn geloof en komt hij met een offer van gevogelte waaraan iets verkeerd is, als het verkeerde is weggedaan is het offer toch "een lieflijke reuk voor de HERE".

INHOUD:

Vs.1-3: Bestanddelen spijsoffer

Vs.4-7: Drie vormen van spijsoffer

Vs.8-10: De priester en het spijsoffer

Vs.11-13: Wat niet en wat wel bij het spijsoffer gebracht mocht worden

Vs.14-16: Spijsoffer van de eerste vruchten

TOELICHTING:

Het spijsoffer is van de vijf offers het enige niet bloedige offer. Daarom is hier ook geen sprake van verzoening. Wel wordt het in één adem genoemd met het brandoffer. De HERE gaat hier zonder ophoud door met spreken. Evenals het brandoffer was ook het spijsoffer tot een lieflijke reuk. Er was namelijk een deel dat op het altaar werd gebracht en verbrand. Van het brandoffer mocht niets worden gegeten, alles was voor de HERE. Maar van het spijsoffer mocht wat overbleef door de priesters worden gegeten als iets "allerheiligst" (vers 3,10).

Ook het manna mocht door de priesters worden gegeten. Maar daarvan mocht ook het gewone volk eten. Het manna spreekt van de persoon van de Heer Jezus (Joh.6:51). Het manna diende tot voedsel voor het volk op de reis door de woestijn. Geestelijk laat het manna zien dat wij ons mogen voeden met de Heer Jezus om kracht te krijgen om onze reis door dit leven voort te zetten. Als we over Hem in de evangeliën lezen, zien we hoe Hij door dit leven ging. Hem te horen spreken en te zien handelen tot eer van God, geeft ons kracht om dat ook te doen.

Maar er is een groot verschil tussen het manna en het spijsoffer. Het spijsoffer stelt niet de Heer Jezus voor in zijn weg door deze wereld, maar spreekt ervan wat de Heer Jezus was in Zichzelf, spreekt van de heerlijkheid van zijn volmaakte mensheid. Om dat onderscheid te zien, moet je priester zijn, dat wil zeggen gewend zijn om in Gods tegenwoordigheid te leven. Gelovigen die in de praktijk priester zijn, genieten van de Heer Jezus, van Hem zoals Hij is, en offeren dat aan God tot een lieflijke reuk voor Hem.

1 Wanneer iemand de HERE een offergave van spijsoffer brengen wil, dan zal zijn offergave bestaan uit fijn meel, en hij zal olie daarop gieten en wierook daarbij doen.

2 En hij zal het tot de zonen van Aäron, de priesters, brengen; hij zal een handvol fijn meel en olie daarvan nemen met al de daarbij behorende wierook, en de priester zal dat als gedenkoffer op het altaar in rook doen opgaan, als een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE. 3 En wat overblijft van het spijsoffer, is voor Aäron en zijn zonen, als het allerheiligste van de vuuroffers des HEREN.

Het spijsoffer kent drie bestanddelen:

1 **Fijn meel.** Dit komt van de tarwe. Dat herinnert aan *Johannes 12:24*. Tarwe groeit uit de aarde. De Heer Jezus was de vrucht uit de aarde (*Jes.4:2; 53:2*), doordat Hij als Mens geboren werd.

Te dien dage zal wat de HERE doet uitspruiten tot sieraad en heerlijkheid zijn, en de vrucht des lands tot glorie en luister voor de ontcomenen van Israël. (Js 4:2)

Want als een loot schoot hij op voor zijn aangezicht, en als een wortel uit dorre aarde; hij had gestalte noch luister, dat wij hem zouden hebben aangezien, noch gedaante, dat wij hem zouden hebben begeerd. (Js 53:2)

Het fijne (of: allerfijnste) meel spreekt van de volkomen reinheid (elk vuiltje zou ontdekt worden) en de volkomen gelijkmatigheid van de deeltjes. In Hem was (en is) geen zonde, Hij kende de zonde niet, deed de zonde niet (*1 Joh.3:6; 2 Kor.5:21; 1 Petr.2:22*).

Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald; als iemand van dit brood eet, zal hij leven tot in eeuwigheid. En het brood dat Ik zal geven, is mijn vlees dat Ik zal geven voor het leven van de wereld. (Jh 6:51)

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: als de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft zij alleen; maar als zij sterft, draagt zij veel vrucht. (Jh 12:24)

Ieder die in Hem blijft, zondigt niet; ieder die zondigt, heeft Hem niet gezien en Hem niet gekend. (1Jh 3:6)

Hem die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid van God in Hem. (2Ko 5:21)

Hij 'die geen zonde heeft gedaan en geen bedrog werd in zijn mond gevonden',... (1Pt 2:22)

Zijn hele openbaring was volmaakt wat het op elk moment moest zijn. Hij was volmaakt in het betonen van liefde en genade, maar ook in heiligheid en gerechtigheid. Alles bij Hem was volmaakt op zijn tijd. Bij ons is er vaak oneffenheid, wij hebben onze uitschieters, zelfs in dat waarin we sterk zijn. Mozes was de zachtmoedigste man op aarde (*Num. 12:3*), maar verloor toch een keer zijn geduld en zondigde (*Num.20:8-11*).

Neem de staf en laat de vergadering samenkomen, gij en uw broeder Aäron; spreek dan in hun tegenwoordigheid tot de rots, dan zal zij haar water geven; gij zult voor hen water uit de rots te voorschijn doen komen en de vergadering en hun vee drinken. Toen nam Mozes de staf van vóór het aangezicht des HEREN, zoals Hij hem geboden had. Toen Mozes en Aäron de gemeente vóór de rots hadden doen samenkomen, zeide hij tot hen: Hoort toch, wederspannigen, zullen wij uit deze rots voor u water te voorschijn doen komen? Daarop hief Mozes zijn hand op en sloeg de rots met zijn staf tweemaal, en er kwam veel water uit, zodat de vergadering kon drinken en ook het vee. (Nm 20:8-11)

- | **Olie.** Dit is een beeld van de Heilige Geest (*2 Kor.1:21; 1 Joh.2:20,27*).

Hij nu die ons met u bevestigt in Christus en ons heeft gezalfd, is God, ... (2Ko 1:21)

En u hebt de zalving vanwege de Heilige en u weet alles. (1Jh 2:20)

En wat u betreft, de zalving die u van Hem ontvangen hebt, blijft in u, en u hebt niet nodig dat iemand u leert; maar zoals zijn zalving u over alles leert, en waar is en geen leugen, en zoals zij u geleerd heeft, blijft u in Hem. (1Jh 2:27)

De Heer Jezus is verwekt door de Heilige Geest (*Luk. 1:35*). Zijn hele leven als Mens op aarde werd Hij geleid door de Heilige Geest, alles wat Hij zei en deed, zei en deed Hij in de kracht van de Heilige Geest. Hij was volmaakt en waarachtig Mens, overigens zonder op te houden de eeuwige God te zijn.

- | **Wierook.** Dit is de lieflijke geur die van het offer tot God omhoog steeg. God genoot volmaakt van de Mens Christus Jezus in zijn leven op aarde tot zijn dood aan het kruis. Alles wat Hij deed en zei, tot in de dood aan het kruis was voor God een volkomen welgevallen. De priester die dit offer bracht, rook de wierook ook, hoewel die voor God was. Maar een priester is iemand die enigszins beseft hoe groot de genoegdoening is die God in zijn Zoon heeft gevonden.

Toelichting vers 4-10

Evenals het brandoffer kende ook het spijsoffer drie vormen waarin het kon worden gebracht. En evenals bij het brandoffer begint God ook hier met het grootste spijsoffer en daarna de geringere vormen:

- | het spijsoffer in de oven;
- | het spijsoffer op de bakplaat;
- | het spijsoffer in de pan.

Deze verschillende vormen geven de mate van inzicht aan die iemand had die een spijsoffer bracht.

Dat is te zien aan de beschrijving die steeds minder uitvoerig is. Alle soorten werden blootgesteld aan het vuur. Vuur is de beproevende heiligheid van God. Door het vuur kwam er uit het leven van de Heer Jezus alleen maar een heerlijke reuk voor God voort.

De vormen van lijden waaraan de Heer Jezus in zijn leven werd blootgesteld, waren verschillend. Er zijn vormen van lijden die zelfs een ongelovige kan herkennen. Denk maar aan de geseling door Pilatus. Dat is het spijsoffer in de pan. Er zijn ook vormen die alleen zij opmerken die dicht bij God leven en zijn gevoelens over de zonde kennen. Daarbij kunnen we denken aan de

Mozes nu was een zeer zachtmoedig man, meer dan enig mens op de aardbodem. (Nm 12:3)

En de engel antwoordde en zei tot haar: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerehoogste zal u overschaduwen; daarom ook zal dat Heilige dat geboren zal worden, Gods Zoon worden genoemd. (Lk 1:35)

gevoelens van de Heer Jezus bij het zien van de ongerechtigheid en zonde om Zich heen.

4 Wanneer gij als offergave van spijsoffer een baksel uit de oven zult brengen, dan zal het uit fijn meel bestaan: ongezuurde koeken, met olie aangemaakt, en ongezuurde, dunne koeken, met olie bestreken.

Het spijsoffer uit de oven kon bestaan uit ongezuurde koeken met olie gemengd en ongezuurde, dunne koeken met olie bestreken. Ongezuurd wil zeggen zonder zonde. Dat was de Heer Jezus. Met olie gemengd wil zeggen dat Hij God was. Hij was door God de Heilige Geest verwekt. Alles in zijn leven deed Hij geleid door de Heilige Geest. Zo leefde Hij temidden van mensen die alleen hun eigen wil deden, zonder naar Gods wil te vragen. Dat geldt ook voor de 30 jaar van zijn leven waarvan we nagenoeg niets weten uit evangeliën. Er zijn maar weinigen die erbij stil staan wat voor een lijden dat voor Hem moet hebben betekend.

De vladen, dunne koeken, met olie gezalfd, stellen de Heer Jezus voor als Hij op 30-jarige leeftijd met de Heilige Geest wordt gezalfd. Hij, die uit de Heilige Geest geboren was, wordt met de Geest gezalfd (Luk.3:21-23). Dat benadrukt zijn volmaakte mensheid. Hij wilde niet als God, maar als volmaakt Mens zijn dienstwerk op aarde verrichten. Terstond nadat Hij gezalfd was, werd Hij door de Geest geleid in de woestijn om verzocht te worden door de duivel (Mark.1:9-12). Hij is 40 dagen lang verzocht geweest (Mark.1:13).

En het gebeurde in die dagen dat Jezus kwam van Nazareth in Galilea en door Johannes werd gedoopt in de Jordaan. En terstond toen Hij uit het water opsteeg, zag Hij de hemelen scheuren en de Geest als een duif op Zich neerdalen. En er kwam een stem uit de hemelen: U bent mijn geliefde Zoon, in U heb Ik welbehagen gevonden. En terstond dreef de Geest Hem uit naar de woestijn. En Hij was in de woestijn veertig dagen, verzocht door de satan; en Hij was bij de wilde dieren, en de engelen dienden Hem. (Mk 1:9-13)

Wie kan beseffen wat dat voor Hem geweest moet zijn? Er is veel van dat lijden in de evangeliën waar velen overheen lezen en waar we alleen iets van ontdekken als we als priesters dieper in kunnen dringen in het hart van God en het hart van de Heer Jezus. Zulke priesters zien daar het vuur en ruiken de lieflijke reuk die het voor God heeft voortgebracht.

5 Indien uw offergave een spijsoffer van de bakplaat is, dan zal het van fijn meel, aangemaakt met olie, en ongezuurd zijn. 6 Men zal het in stukken breken en gij zult olie daarop gieten; het is een spijsoffer.

Het spijsoffer van de bakplaat moest in stukken worden gebroken. Het doet denken aan wat de Heer Jezus aan het eind van zijn leven heeft meegemaakt, toen alle vriendschap en liefde in stukken werd gebroken.

1 Zijn discipelen sliepen terwijl Hij hun had gevraagd met Hem te waken (Matth.26:36-43).

Toen kwam Jezus met hen aan een plaats, Gethsemane geheten, en Hij zei tot de discipelen: Gaat hier zitten terwijl Ik heenga en daar bid. En Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeus mee en begon bedroefd en zeer beangst te worden. Toen zei Hij tot hen: Mijn ziel is zeer bedroefd tot de dood toe; blijft hier en waakt met Mij. En Hij ging iets verder, viel op zijn aangezicht en bad aldus: Mijn Vader, als het mogelijk is, laat deze drinkbeker Mij voorbijgaan; echter niet zoals Ik wil, maar zoals U wilt. En Hij kwam bij de discipelen en vond hen in slaap, en Hij zei tot Petrus: Je was dus niet in staat een uur met Mij te waken? Waakt en bidt, opdat u niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak. Opnieuw, voor de tweede keer ging Hij weg en bad aldus: Mijn Vader, als deze niet kan voorbijgaan tenzij Ik hem drink, moge uw wil gebeuren. En opnieuw, toen Hij kwam, vond Hij hen in slaap, want hun ogen waren zwaar geworden. (Mt 26:36-43)

1 Judas, die Hij vriend noemde, verraadde Hem (Matth.26:14-16; 47-49).

Toen ging een van de twaalf, Judas Iskariot geheten, naar de overpriesters en zei: Wat wilt u mij geven? Dan zal ik Hem aan u overleveren. Zij nu betaalden hem dertig zilverlingen uit. En van toen af zocht hij een gelegenheid om Hem over te leveren. (Mt 26:14-16)

Het gebeurde nu, toen al het volk werd gedoopt en ook Jezus was gedoopt en bad, dat de hemel werd geopend en de Heilige Geest in lichamelijke gedaante als een duif op Hem neerdaalde, en er kwam een stem uit de hemel: U bent mijn geliefde Zoon, in U heb Ik welbehagen gevonden. En Hij, Jezus, begon ongeveer dertig jaar oud te worden, en was, naar men meende, een zoon van Jozef, ... (Lk 3:21-23)

En terwijl Hij nog sprak, zie Judas, een van de twaalf, kwam en met hem een grote menigte met zwaarden en stokken, van de overpriesters en oudsten van het volk vandaan. Nu had hij die Hem overleverde, hun een teken gegeven en gezegd: Die ik zal kussen, Die is het; grijpt Hem! En terstond ging hij naar Jezus toe en zei: Gegroet, Rabbi! En hij kuste Hem innig. (Mt 26:47-49)

1 Petrus verloochende Hem (Math.26:69-75).

Petrus nu zat buiten in de voorhof; en een dienstmeisje kwam naar hem toe en zei: Ook u was met Jezus de Galileeer. Hij loochende het echter ten aanhoren van allen en zei: Ik weet niet wat u zegt. Toen hij nu naar buiten ging naar de voorpoort, zag een andere vrouw hem en zij zei tot hen die daar waren: Ook deze was met Jezus de Nazoreeer. En hij loochende het opnieuw met een eed: Ik ken de mens niet! Kort daarna nu kwamen zij die daar stonden naar hem toe en zeiden tot Petrus: Werkelijk, ook u bent een van hen, want ook uw spraak maakt u openbaar. Toen begon hij te vloeken en te zweren: Ik ken de mens niet! En terstond kraaide de haan. En Petrus herinnerde zich het woord van Jezus, die gezegd had: Voordat de haan kraait, zul je Mij driemaal verloochenen. En hij ging naar buiten en weende bitter. (Mt 26:69-75)

1 Het volk, dat Hem eerst juichend had ingehaald, verwierp Hem en riep: "Weg met Hem" (Luk. 23:18)

Als we zo aan de Heer Jezus denken en God vertellen hoe de Heer Jezus in die omstandigheden volmaakt was, brengen we een spijsoffer van de bakplaat. Alles wat Heer Jezus in dit opzicht werd aangedaan, heeft Hem diep geraakt. Maar in al die stukken, al die gebeurtenissen, blijkt hoezeer de Heilige Geest (de olie) Hem heeft geleid om zijn weg tot het einde toe - tot heerlijkheid van God - te gaan.

7 Indien uw offergave een spijsoffer uit de pan is, dan zal het van fijn meel met olie bereid worden.

Het spijsoffer van de pan is het geringste offer. Om dat te brengen is niet veel inzicht nodig in het leven van de Heer Jezus. Er ontbreekt zelfs het woord "ongezuurd", wat aangeeft dat het besef van de volkomen zondeloosheid van de Heer Jezus ontbreekt. In dit spijsoffer wordt een algemeen gevoelen weergegeven dat elke gelovige heeft, als hij eraan denkt hoezeer de Heer Jezus moet hebben geleden onder de bespotting en geseling. Dat tegen God vertellen, betekent een spijsoffer aan God brengen. Ook deze vorm van het spijsoffer is "een lieflijke reuk voor de HERE".

8 En gij zult het spijsoffer, dat hieruit bereid is, de HERE brengen; men zal het tot de priester brengen en deze zal het naar het altaar dragen. 9 En de priester zal het gedenkkoffer van het spijsoffer opheffen en het op het altaar in rook doen opgaan, als een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE. 10 En wat overblijft van het spijsoffer, is voor Aäron en zijn zonen, als het allerheiligste van de vuuroffers des HEREN.

Degene die met een spijsoffer komt, geeft het aan de priester. De offeraar en de priester zijn beide een beeld van de gelovige. Ik kan iets gezien hebben van de heerlijkheid van de Heer Jezus. Dat wil ik aan God vertellen, Hem aanbieden. Op het moment dat ik het aan God vertel, ben ik als priester bezig. Tot dat moment ben ik een offeraar, dan ben ik bezig met de offer zelf, met de 'bestanddelen' ervan. Bezig zijn met het offer is de voorbereiding op de dienst als priester.

Het mocht ook niemand anders zijn die het offer bracht dan alleen de priester. Die was door God aangewezen. Niemand neemt die eer voor zichzelf (Hebr.5:4). Het is de aanmatiging van de Rooms-Katholieke kerk dat zij wel priesters aanstelt. Elke verandering die mensen aanbrengen in zaken die door God zijn geregeld en bepaald, brengt vloek met zich mee (Dan.7:25,26).

Hij zal woorden spreken tegen de Allerhoogste, en de heiligen des Allerhoogsten te gronde richten; hij zal er op uit zijn tijden en wet te veranderen, en zij zullen in zijn macht gegeven worden voor een tijd en tijden en een halve tijd; dan zal de vierschaar zich nederzetten, en men zal hem de heerschappij ontnemen en hem verdelgen en vernietigen tot het einde. (Dn 7:25,26)

11 Geen spijsoffer, dat gij de HERE brengt, zal gezuurd bereid worden, want van zuurdeeg noch honig zult gij iets als een vuuroffer voor de HERE in rook doen opgaan. 12 Als offergave der eerstelin-

En iemand neemt niet voor zichzelf de eer, maar wordt door God geroepen, evenals ook Aäron. (Hb 5:4)

gen zult gij ze de HERE brengen, maar zij zullen niet tot een liefelijke reuk op het altaar komen. 13 En elke offergave van uw spijsoffer zult gij zouten, gij zult het zout van het verbond uws Gods aan uw spijsoffer niet laten ontbreken; bij al uw offergaven zult gij zout voegen.

In het spijsoffer mochten geen zuurdeeg en honing aanwezig zijn, terwijl het zout niet mocht ontbreken. Als wij onze gedachten over de Heer Jezus tegenover God uiten, kunnen we helaas verkeerde uitspraken over Hem doen. Zuurdeeg is het als wij veronderstellen dat de Heer Jezus had kunnen zondigen, hoewel Hij het niet heeft gedaan. Maar de Schrift toont ondubbelzinnig aan dat de Heer Jezus niet kón zondigen. Ook de gedachte dat de Vader de Heer Jezus heeft verlaten op het kruis vinden we nergens in de Schrift. Integendeel, zie *Johannes 16:32*. De mens Jezus Christus werd door God verlaten in de uren van duisternis. Het is ook zuurdeeg te veronderstellen dat de Heer Jezus tijdens zijn leven op aarde onder de toorn van God was. Integendeel, Hij deed altijd wat de Vader welgevallig was.

Honing werd gebruikt in elk gebak, zoals wij nu suiker gebruiken. Maar bij het spijsoffer mocht het niet gebruikt worden. Honing op zich is goed (*1 Sam.14:27; Spr.24:13*). Het spreekt van de aangename zoetheid van de natuurlijke dingen van het leven. We kunnen denken aan de familiebetrekkingen, de relatie tussen man en vrouw, ouders en kinderen. De natuurlijke gevoelens die we daarbij hebben, zijn niet verkeerd. Het is zelfs verkeerd als ze ontbreken (*2 Tim.3:3*).

Maar weet dit, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen zijn; want de mensen zullen zelfzuchtig zijn, geldzuchtig, grootsprekers, hoogmoedigen, lasteraars, de ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, liefdeloos, onverzoenlijk, kwaadsprekend, onbeheerst, ruw, zonder liefde tot het goede, verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers van genot dan liefhebbers van God. (2Tm 3:1-4)

Het spijsoffer spreekt van het volkomen aan God toegewijde leven van de Heer Jezus. In die toewijding mocht de 'honing' geen rol spelen. De Heer Jezus had een natuurlijke liefde voor zijn moeder Maria. We zien bij het kruis hoe groot zijn liefde en zorg voor haar is. Maar zodra zij zich mengde in zijn gehoorzaam volbrengen van de wil van zijn Vader, moest Hij zeggen: "Wat heb Ik met u te doen, vrouw?" (*Joh.2:4; vgl.Luk.2:49; Mark.3:33-35*). Natuurlijke banden mochten geen plaats hebben in het dienstwerk van de Heer Jezus.

De Heer veracht natuurlijke gevoelens niet. Hij heeft ze Zelf aan de mens gegeven. Maar ze mochten geen plaats hebben in het werk dat Hij deed. Dat mogen ze ook niet bij ons, als wij een werk voor de Heer willen doen. Ze kunnen een echte keus voor de Heer Jezus, of de beslissing om een werk voor Hem te doen, in de weg staan (*Matth.10:37; Luk.14:26*). Als wij het lijden van de Heer Jezus overdenken is het niet goed dat wij dat doen met onze natuurlijke gevoelens. Een natuurlijke vorm van medelijden van Petrus werd door de Heer bestraft (*Matth.16:22*). We zien zulke gevoelens ook bij de vrouwen van Jeruzalem, waar de Heer ook een vermaning over uitspreekt (*Luk.23:27-31*).

Nu volgde Hem een grote massa van het volk en van vrouwen die weeklaagden en klaagliederen over Hem zongen. Jezus echter wendde Zich tot hen en zei: Dochters van Jeruzalem, weent niet over Mij; weent evenwel over uzelf en over uw kinderen. Want zie, er komen dagen waarop men zal zeggen: Gelukkig de onvruchtbaren en de schoot die niet gebaard heeft en de borsten die niet gevoed hebben. Dan zal men beginnen te zeggen tot de bergen: Valt op ons, en tot de heuvels: Bedekt ons. Want als men dit doet met het groene hout, wat zal er met het dorre gebeuren? (Lk 23:27-31)

Vers 12: De offergave van de eerstelingen kwam niet op het altaar. Dat was omdat daar wel zuurdeeg in zat. In *Leviticus 23:17* wordt daarop nader ingegaan. Daar zien we dat deze offergave spreekt van de gemeente.

Uit uw woonplaatsen zult gij twee beweegbroden meebrengen; uit twee tienden efa fijn meel zullen zij bereid worden, gezuurd zullen zij gebakken worden, eerstelingen voor de HERE. (Lv 23:17)

In de leden van de gemeente is de zonde nog aanwezig (*1 Joh.1:8*), hoewel die van zijn kracht is beroofd. We zien dat bij de offergave van de eerstelingen

Zie, er komt een uur en het is gekomen, dat u verstrooid zult worden, ieder naar het zijne, en u Mij alleen zult laten; en toch ben Ik niet alleen, omdat de Vader met Mij is. (Jh 16:32)

Jonatan echter had niet gehoord, dat zijn vader het volk had doen zweren. Hij strekte de stok die hij in de hand had, uit en doopte de punt in de honigraat; daarop bracht hij de hand aan de mond en zijn ogen stonden weer helder. (1Sm 14:27)

Eet honig, mijn zoon, want dat is goed, honigzeem is zoet voor uw gehemelte; (Sp 24:13)

En Hij zei tot hen: Waarom hebt u Mij gezocht? Wist u niet dat Ik in de dingen van mijn Vader moet zijn? (Lk 2:49)

En Hij antwoordde hun en zei: Wie is mijn moeder en mijn broeders? En terwijl Hij hen, die om Hem heen zaten, rondom aankeek, zei Hij: Zie, mijn moeder en mijn broeders! Want wie de wil van God doet, die is mijn broeder en zuster en moeder. (Mk 3:33-35)

Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waard; en wie zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mij niet waard; (Mt 10:37)

Als iemand tot Mij komt en niet haat zijn vader, zijn moeder, zijn vrouw, zijn kinderen, zijn broers en zijn zusters, ja, zelfs ook zijn eigen leven, kan hij mijn discipel niet zijn. (Lk 14:26)

En Petrus nam Hem terzijde en begon Hem te bestraffen en zei: God zij U genadig, Heer, dat zal U geenszins gebeuren. (Mt 16:22)

ook een zondoffer werd gebracht. Dat is bij de eerstelingsgarve (Lev.23:10), die spreekt van de Heer Jezus, niet het geval.

Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer gij komt in het land dat Ik u geef, en de oogst daarvan binnenhaalt, dan zult gij de eerstelingsgarve van uw oogst naar de priester brengen, ... (Lv 23:10)

Vers 13: In dit vers wordt het zout drie maal genoemd. Zout spreekt van duurzaamheid, wat het bederf weert. We lezen elders van een zoutverbond. Dat is een verbond dat niet verwatert, maar wat de tijd doorstaat en niets van zijn kracht verliest. Het zout als toevoeging aan het offer wil zeggen dat het offer van de Heer Jezus eeuwig zijn waarde houdt. Het welbehagen en de welriekende reuk van het offer zijn niet van korte duur, voorbijgaand, maar van blijvende, eeuwige aard.

14 Indien gij de HERE een spijsoffer der eerste vruchten zult brengen, dan zult gij in het vuur geroosterde aren, fijngewreven graankorrels, als spijsoffer uwer eerste vruchten brengen. 15 Gij zult daar olie bij doen en wierook daarop leggen; het is een spijsoffer. 16 En de priester zal een deel van het fijngewrevene en van de olie, met al de daarbij behorende wierook, als gedenkoffer in rook doen opgaan, als een vuuroffer voor de HERE.

In deze verzen hebben we een bijzondere vorm van het spijsoffer. Het is hier geen meelbloem, fijngemalen, maar een offergave van vroegrijpe aren, dat zijn eerstelingen. Anders dan de eerstelingen van vers 12 komen deze wel op het altaar. Het verschil tussen de beide vormen van eerstelingen zien we in *Leviticus 23:10* en *15-17*.

Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer gij komt in het land dat Ik u geef, en de oogst daarvan binnenhaalt, dan zult gij de eerstelingsgarve van uw oogst naar de priester brengen, ... (Lv 23:10)

Dan zult gij tellen van de dag na de sabbat, van de dag waarop gij de garve van het beweegoffer gebracht hebt: zeven volle weken zullen het zijn; tot de dag na de zevende sabbat zult gij tellen, vijftig dagen; dan zult gij een nieuw spijsoffer de HERE brengen. Uit uw woonplaatsen zult gij twee beweegbroden meebrengen; uit twee tienden efa fijn meel zullen zij bereid worden, gezuurd zullen zij gebakken worden, eerstelingen voor de HERE. (Lv 23:15-17)

In de eerstelingen van vers 15-17 is zuurdeeg aanwezig. Het zit in de twee beweegbroden (waarin de werking van het zuurdeeg, doordat het gebakken is, tot staan is gebracht) die de gemeente voorstellen. De eerstelingen van vers 10 spreken van de Heer Jezus. Hij is de eerstelingsgarve (1 Kor.15:20).

Het offer van *Leviticus 23:10* was een verplicht offer in de jaarlijkse cyclus van offers. Het offer in deze verzen (*Lev.2*) is een vrijwillig offer dat altijd gebracht mocht worden. Bij eersteling denken we ook aan anderen. Een eersteling is een eersteling van een grote oogst. Het leven van de Heer Jezus op aarde was ook in die zin een eersteling dat God een Mens zag die Hem volkomen toegewijd was. Door zijn werk op het kruis zou Hij de weg openen voor een grote massa mensen die evenals Hij aan God toegewijd zou gaan wandelen. Hij is ons Model, ons Voorbeeld (*Fil.2:5*). Als we God een dergelijk offer brengen, houdt dat in het besef dat wij zullen wandelen zoals Hij gewandeld heeft (vgl.1 Joh.2:6).

De vroegrijpe, groene aren stellen de Heer Jezus voor in de kracht van zijn leven. Toen werd Hij blootgesteld aan het vuur van Gods beproevende en onderzoekende heiligheid. Dat ziet niet op zijn werk op het kruis, maar op zijn wandel. De Heer Jezus noemt Zichzelf "het groene hout" (*Luk.23:31*; zie ook *Ps.102:25a*).

Als wij zeggen dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en de waarheid is niet in ons. (1Jh 1:8)

Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, als eersteling van hen die ontslapen zijn. (1Ko 15:20)

Want laat die gezindheid in u zijn die ook in Christus Jezus was, ... (Fp 2:5)

Wie zegt dat hij in Hem blijft, behoort ook zelf zo te wandelen als Hij gewandeld heeft. (1Jh 2:6)

Want als men dit doet met het groene hout, wat zal er met het dorre gebeuren? (Lk 23:31)

Ik zeg: Mijn God, neem mij niet weg op de helft mijner dagen, ... (Ps 102:25a)

INHOUD:

- Vs.1-5: Vredeoffer van rundvee
- Vs.6: Vredeoffer van kleinvee
- Vs.7-11: Een schaap als vredeoffer
- Vs.12-16: Een geit als vredeoffer
- Vs.17: Verbod om vet en bloed te eten

TOELICHTING:

Het vredeoffer is het middelste van de vijf offers. Brandoffer en spijsoffer waren vrijwillig en voor God. Het zondoffer en het schuldoffer dat hierna volgen zijn verplichte offers, noodzakelijk voor de zonden van het volk. Het vredeoffer staat terecht centraal. Het brengt de gemeenschap tot uitdrukking die er is tussen God en zijn volk op grond van de krachtadige werking van het offer. Het stelt een gemeenschapsmaaltijd voor.

Van dit offer kreeg God zijn deel. Het vet wordt genoemd: de spijs voor de HERE (vers 11,16). Van dit offer kregen de priester en de priesterlijke familie hun deel (7:31). En van dit offer mochten, als enige offer in het *Oude Testament*, allen van het volk eten die rein waren (7:19). Het was een feest met een offer waardoor verzoening tot stand was gebracht en waarin de ‘partijen’ die verzoend waren, elk hun aandeel hadden (God en de mens) en met hen ook de priester door wie de verzoening tot stand was gebracht (de Heer Jezus). Zie *1 Johannes 1:3,4*.

Wat het vredeoffer voor ons betekent, wordt in *1 Korinthiërs 10:16-21* uitgelegd.

De drinkbeker der zegening die wij zegenen, is die niet de gemeenschap van het bloed van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet de gemeenschap van het lichaam van Christus? Want wij, de velen, zijn een brood, een lichaam; want wij allen nemen deel aan het ene brood. Kijkt u naar Israël naar het vlees. Hebben niet zij die offers eten, gemeenschap met het altaar? Wat wil ik hiermee dan zeggen? Dat een afgodenoffer iets is of dat een afgod iets is? Nee, maar dat wat de volken offeren, zij dat aan de demonen offeren en niet aan God; en ik wil niet, dat u gemeenschap hebt met de demonen. U kunt niet de drinkbeker van de Heer drinken en de drinkbeker van de demonen; u kunt niet deelnemen aan de tafel van de Heer en aan de tafel van de demonen. (1Ko 10:16-21)

Het betekent voor ons de tafel van de Heer waar in het avondmaal de gemeenschap tussen God en de Heer Jezus en al de zijnen wordt gevierd. De tafel van de Heer wordt in het *Oude Testament* gebruikt als een uitdrukking voor het altaar (*Ezech. 44:16; Mal. 1:7*).

Gij brengt minderwaardige offerspijze op mijn altaar. En dan zegt gij: Waarmee hebben wij U minderwaardig behandeld? Doordat gij zegt: Des HEREN tafel, zij is verachtelijk. (Mi 1:7)

Het avondmaal is een gedachtenismaaltijd. Elke keer dat het avondmaal gevierd wordt, wordt eraan teruggedacht wat de Heer Jezus aan het kruis heeft gedaan. Dat heeft de Heer ook gevraagd: *"Doet dit tot Mijn gedachtenis"* (*1 Kor.11:23-26*).

Want ik heb van de Heer ontvangen, wat ik u ook heb overgegeven, dat de Heer Jezus in de nacht waarin Hij overgeleverd werd, brood nam; en nadat Hij gedankt had, brak Hij het en zei: 'Dit is mijn lichaam, dat voor u is; doet dit tot mijn gedachtenis'. Evenzo ook de drinkbeker na de maaltijd, en Hij zei: 'Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in mijn bloed; doet dit, zo dikwijls u die drinkt, tot mijn gedachtenis'. Want zo dikwijls u dit brood eet en de drinkbeker drinkt, verkondigt u de dood van de Heer, totdat Hij komt. (1Ko 11:23-26)

Hem gedenken wil zeggen aan God vertellen hoe groot Hij is van Wie ook wij nu genieten, samen met de Vader. Dan hebben we ook gemeenschap met elkaar. Dat brengen we tot uitdrukking in het breken van het brood.

...; wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen wij ook u, opdat ook u met ons gemeenschap hebt. En onze gemeenschap nu is met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus. En deze dingen schrijven wij u, opdat onze blijdschap volkomen is. (1Jh 1:3,4)

Die zullen mijn heiligdom binnegaan, en die zullen tot mijn tafel naderen om Mij te dienen, en zij zullen mijn dienst waarnemen. (Ez. 44:16)

Evenals bij de vorige offers vinden we hier ook eerst de grotere en daarna de geringere offers. Maar hier vinden we geen vogels zoals in 1:14vv. Om een gemeenschap tot uitdrukking te brengen in het samen eten moet er wel wat te eten zijn. Er moet in geestelijk opzicht besef zijn van wat gemeenschap is (1 Kor. 10:15). Kinderen aan het avondmaal is mede daarom onmogelijk.

1 Indien zijn offergave een vredeoffer is: indien hij dat brengt van rundvee, dan zal hij een gaaf dier, hetzij van het mannelijk, hetzij van het vrouwelijk geslacht, voor het aangezicht des HEREN brengen.

Een vredeoffer is evenals het brandoffer en het spijsoffer een vrijwillig offer. De avondmaalsviering is geen zaak van verplichting. Ieder die het voorrecht daarvan beseft en vooral het verlangen van God en de Heer Jezus kent om daarin gemeenschap met zijn volk te hebben, zal niet lichtvaardig wegblijven van het avondmaal.

Het vredeoffer mocht een mannelijk of een vrouwelijk dier zijn. Bij het brandoffer mocht het alleen een mannelijk dier zijn. Mannelijk of vrouwelijk heeft niet te maken met groter of kleiner. Daartoe diende het verschil in diersoort. Het heeft te maken met een bepaald aspect van het werk van de Heer Jezus. Het mannelijke ziet meer op de uitvoering van het werk, het vrouwelijke meer op de positie van Hem die dat werk deed.

Waarom bracht een Israëliet vrijwillig een vredeoffer en niet bijv. een vrijwillig brandoffer? Omdat hij zijn dank jegens de Heer samen met anderen wilde delen. Als iemand een brandoffer brengt, denkt hij eraan wat de Heer Jezus is in Zichzelf voor God. Bij het vredeoffer gaat het hem erom zijn vreugde over de Heer Jezus voor God te brengen samen met anderen die deze vreugde herkennen en ermee instemmen. Zoals bij ouders de blijdschap groter wordt als zij samen van hun kinderen genieten, juist omdat ze samen genieten, zo is het ook met de aanbidders.

2 Hij zal zijn hand op de kop van zijn offergave leggen en die slachten bij de ingang van de tent der samenkomst, en de zonen van Aäron, de priesters, zullen het bloed rondom op het altaar sprengen.

Het opleggen van de handen is het teken van eenmaking. De offeraar maakt zich één met de waarde van het offerdier. Het is het bewustzijn van de gelovige dat hij gemeenschap met God kan hebben, omdat God hem ziet in de waarde van het offer. We mogen weten, als we God danken voor de Heer Jezus, dat Christus alles heeft volbracht om dit mogelijk te maken.

Het slachten van het offerdier spreekt van de dood van Christus, op grond waarvan we nu gemeenschap kunnen hebben met God, met de Heer Jezus en met elkaar. Als we het avondmaal vieren, verkondigen we ook niet 'het leven van de Heer', maar we verkondigen "de dood van de Heer" (1 Kor. 11:26). Het is een verkondiging zonder woorden. De handeling van het breken van het brood en het drinken van de wijn is die verkondiging dat we alles te danken hebben aan zijn dood.

Het bloed spreekt van de verzoening, van de vergeving en uitdelging van de zonden (Hebr. 9:22). Elke verhindering om door God te worden aangenomen is daardoor weggenomen. Het is de grondslag waarop we voor God staan, waardoor we gemeenschap met Hem kunnen hebben. Daarom wordt "de gemeenschap van het bloed van Christus" in 1 Korintiërs 10:16 ook genoemd vóór "de gemeenschap met het lichaam van Christus".

3 En als vuuroffer voor de HERE zal hij van het vredeoffer brengen het vet dat de ingewanden bedekt, en al het vet dat op de ingewanden ligt; 4 benevens de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden is, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen. 5 En de zonen van Aäron zullen het op het altaar in rook doen opgaan, op het brandoffer, dat op het hout op het vuur ligt, als een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.

Ik spreek als tot verstandigen; beoordeelt u wat ik zeg. (1Ko 10:15)

Want zo dikwijls u dit brood eet en de drinkbeker drinkt, verkondigt u de dood van de Heer, totdat Hij komt. (1Ko 11:26)

En met bloed wordt bijna alles naar de wet gereinigd, en zonder bloedstorting is er geen vergeving. (Hb 9:22)

De drinkbeker der zegening die wij zegenen, is die niet de gemeenschap van het bloed van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet de gemeenschap van het lichaam van Christus? (1Ko 10:16)

Het vet wordt hier uitvoeriger genoemd dan bij enig ander offer. Het wordt "de spijs van de HERE" genoemd (vers 11,16; Num.28:2). Al het vet was voor de HERE. Vet stelt de energie voor waarmee de Heer Jezus het werk volbracht. Dat kan God alleen volkomen waarderen. We offeren dat vet als we God vertellen hoe alles in de Heer Jezus erop gericht was om God te verheerlijken, dat Hij zijn hele leven daaraan volkomen overgaf.

Het vet aan de ingewanden spreekt van de gevoelens die bij de Heer Jezus in zijn toewijding aanwezig waren. Hij gaf Zichzelf, gedreven door volmaakte liefde. 'Ingewanden' wordt in het *Nieuwe Testament* wel vertaald met 'hart'. In *Filippiërs 1:8* staat letterlijk 'met de ingewanden van Christus Jezus'.

De nieren zijn een beeld van wijsheid. Deze organen scheiden de onreine stoffen in ons lichaam af. Het vet aan de nieren spreekt van de volmaakte gevoelens van de Heer Jezus in het maken van onderscheid tussen goed en kwaad. God kon zijn hart en nieren beproeven (Ps.7:10; 26:2; 16:7; Jer.11:20; 20:12).

Laat de boosheid der goddelozen een einde nemen, maar bevestig Gij de rechtvaardige, Gij, die hart en nieren toetst, rechtvaardige God. (Ps 7:10)

Toets mij, HERE, en beproef mij, keur mijn nieren en mijn hart. (Ps 26:2)

Ik heb tot de HERE gezegd: Gij zijt mijn Here, ik heb geen goed buiten U. (Ps 16:7)

Maar, HERE der heerscharen, rechtvaardige Rechter, die nieren en hart toetst, ik zal uw wraak aan hen zien, want op U heb ik mijn rechtszaak gewenteld! (Jr 11:20)

Ja, de HERE der heerscharen is een rechtvaardige toetser, die nieren en hart doorziet; ik zal uw wraak op hen zien, want op U heb ik mijn rechtszaak gewenteld. (Jr 20:12)

De vredeoffer van rundvee wordt geofferd op het brandoffer. Dat toont de nauwe verbinding aan die er is tussen deze vorm van het vredeoffer en het brandoffer. Bij het vredeoffer van kleinvee vinden we dat niet.

6 Indien zijn offergave een stuk kleinvee is als vredeoffer voor de HERE, dan zal hij een gaaf dier, hetzij van het mannelijk, hetzij van het vrouwelijk geslacht, brengen.

Evenals bij de vorige offers is ook bij het vredeoffer de mogelijkheid om met een kleiner offer te komen. God begint altijd met het grootste. Maar Hij geeft zijn volk de gelegenheid ook een kleiner offer te brengen als een groter offer (nog) niet gebracht kan worden. Het vredeoffer van kleinvee mocht een mannetje of een vrouwtje zijn, als het maar volmaakt was. Wat we God ook aanbieden van ons besef van de Heer Jezus en zijn werk, God kan niets aannemen dat niet volmaakt is. Hoe weinig we ook weten van de Heer Jezus, toch zal ons duidelijk moeten zijn dat er aan Hem geen gebrek was. Al zijn eigenschappen waren volmaakt en kwamen op volmaakte wijze tot uiting.

7 Indien hij een schaap als zijn offergave brengt, dan zal hij het voor het aangezicht des HEREN brengen, 8 en zijn hand op de kop van zijn offergave leggen en die slachten voor de tent der samenkomst, en de zonen van Aäron zullen het bloed daarvan rondom op het altaar sprengen. 9 Van het vredeoffer zal hij het vet brengen als vuuroffer voor de HERE: de gehele vetstaart, die hij dicht bij de ruggegraat moet afsnijden, het vet dat de ingewanden bedekt, en al het vet dat op de ingewanden ligt. 10 Ook de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden is, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen. 11 En de priester zal het in rook doen opgaan op het altaar, als een spijs ten vuuroffer voor de HERE.

Bij het schaap als vredeoffer denken we aan eigenschappen als zachtmoedigheid en overgave, verdraagzaam ondergaan van mishandeling. We zien die kenmerken bij de Heer Jezus in de evangeliën. We kunnen ons samen met de Vader en de gemeente daarover verblijden. Het is indrukwekkend en de Vader hoort graag van ons hoezeer we daarvan onder de indruk zijn. Toch

Gebied de Israëlieten en zeg tot hen: Gij zult zorg dragen mijn offergave, mijn spijs, als mijn vuuroffers, een liefelijke reuk voor Mij, op de bepaalde tijd aan Mij te brengen. (Nm 28:2)

Want God is mijn getuige hoezeer ik naar u allen verlang met het hart van Christus Jezus. (Fp 1:8)

is dat meer passief, terwijl we in het rund meer de actieve wilskracht zien die in de Heer Jezus was om het werk volkomen tot eer van God te volbrengen. Dit laatste wordt in *vers 5* dan ook met het brandoffer verbonden. Maar zowel het vredeoffer van rundvee als dat van kleinvee zijn voor God tot een welriekende reuk.

12 Indien zijn offergave een geit is, dan zal hij (het dier) brengen voor het aangezicht des HEREN, 13 hij zal zijn hand leggen op zijn kop, het slachten voor de tent der samenkomst, en de zonen van Aäron zullen het bloed daarvan rondom op het altaar sprengen. 14 Dan zal hij daarvan zijn offergave als vuuroffer voor de HERE brengen: het vet dat de ingewanden bedekt, en al het vet dat op de ingewanden ligt; 15 ook de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden is, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen.

16 En de priester zal het in rook doen opgaan op het altaar als een spijs ten vuuroffer, tot een liefelijke reuk; al het vet is voor de HERE.

Bij de geit als vredeoffer zien we een nog zwakker beeld. Een geit is eigenlijk het dier voor het zondoffer. Hierbij denken we niet zozeer aan een bepaalde eigenschap, zoals bij het rund en het schaap, maar aan iets negatiefs: het wegdoen van de zonden.

Veel gelovigen die de Heer Jezus aanbidden en graag een dankoffer willen brengen, komen toch niet verder dan Hem te danken voor het feit dat Hij hun zonden heeft weggenomen door zijn werk op het kruis. De gemeenschap met de andere leden van de gemeente en de blijdschap die ze samen hebben, worden vooral genoten in de dankbaarheid die er is omdat de zonden vergeven zijn.

Toch is ook dit offer tot een lieflijke reuk.

17 Dit zij een altoosdurende inzetting voor uw geslachten in al uw woonplaatsen: gij zult volstrekt geen vet en geen bloed eten.

Het verbod om vet en bloed te eten wordt in *hoofdstuk 7:22-27* - ook daar in verbinding met het vredeoffer - nader uitgewerkt.

INHOUD:

- Vs.1,2: Zonde zonder opzet
- Vs.3-12: Als de gezalfde priester gezondigd heeft
- Vs.13-21: Als de hele vergadering van Israël gezondigd heeft
- Vs.22-26: Als een vorst gezondigd heeft
- Vs.27-35: Als iemand van het volk gezondigd heeft

TOELICHTING:

De eerste drie hoofdstukken vormen één geheel, als een ononderbroken rede van de HERE tot Mozes. In die hoofdstukken ging het om vrijwillige offers, die tot een welriekende reuk voor God waren.

De offers die nu komen in *hoofdstuk 4 en 5* zijn niet vrijwillig. God beveelt deze offers. Het gaat om zonde en in dat geval schrijft God voor hoe en wat er geofferd móest worden. Er is ook geen keuzevrijheid zoals bij de voorgaande offers. Het waren ook geen offers tot een welriekende reuk. Hier nadert hij die het dier offert niet als aanbieder, zoals in de eerste drie hoofdstukken, maar als zondaar. Het is hier niet iemand die rein is om gemeenschap met de Heer te kunnen hebben, maar als iemand die schuldig was.

Het zondoffer is niet voor een zondaar buiten God, maar voor iemand die al een lid van Gods volk is, maar gezondigd heeft. Gelovigen kunnen zondigen (1 Joh.2:1). Daardoor wordt de gemeenschap met de Vader verstoord. God schrijft in het zondoffer voor hoe de gemeenschap kan worden hersteld. In het zondoffer zien we een beeld van de Heer Jezus en zijn werk aan het kruis waardoor zonden kunnen worden vergeven (1 Joh.2:2).

In het zondoffer worden zeven verschillende gevallen onderscheiden, vier in *hoofdstuk 4* en drie in *hoofdstuk 5:1-13*. De drie gevallen in *hoofdstuk 5* betreffen concrete, met naam genoemde zonden. Die zondoffers dragen daardoor meer het karakter van het schuldoffer dat in het vervolg van *hoofdstuk 5* aan de orde komt. Schuld ontstaat als een gebod wordt overtreden.

In dit hoofdstuk wordt de zonde niet als overtreding voorgesteld, maar is zonde alles wat niet gebeurt uit gehoorzaamheid aan God: de zonde is de wetteloosheid (1 Joh.3:4). Wetteloosheid wil niet zeggen ‘zonder wet’, maar betekent ‘zonder erkenning van Gods gezag boven ons’. Dan is niet alleen moorden en stelen zonde, iets wat ook mensen zonder God als verkeerd zien, maar alles wat niet uit geloof gebeurt (Rom.14:23; Jak.4:17). Zonde heeft niet alleen betrekking op wat we doen, het kan ook iets zijn dat we nalaten te doen. Zonde is alles wat afwijkt van de wil van de Heer.

1 De HERE sprak tot Mozes:

Hier wordt een nieuw begin gemaakt. Dat is te zien aan de woorden: "De HERE sprak tot Mozes."

2 Spreek tot de Israëlieten: Wanneer iemand zonder opzet zondigt in een van de dingen die de HERE verboden heeft te doen, en één daarvan doet –

God veronderstelt dat, als een lid van zijn volk zondigt, dit niet opzettelijk, maar onopzettelijk gebeurt. Iemand die opzettelijk zondigde, openlijk in opstand tegen God kwam, moest worden gestenigd (Num.15:30; Hebr.10:26). Ook een gelovige kan bewust zondigen, maar tegelijk haat hij de zonde die hij begaat. Zijn nieuwe natuur verzet zich daartegen. Het bezwijken voor een verleiding in het bewustzijn dat een zonde wordt begaan, is nog niet een zondigen in bewuste rebellie tegen God, om Hem te tarten.

Mijn kinderen, ik schrijf u deze dingen opdat u niet zondigt. En als iemand zondigt, wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige; en Hij is het zoenoffer voor onze zonden; en niet voor onze zonden alleen, maar ook voor de hele wereld. (1Jh 2:1,2)

Ieder die de zonde doet, doet ook de wetteloosheid; en de zonde is de wetteloosheid. (1Jh 3:4)

Maar wie twijfelt als hij eet, is veroordeeld, omdat het niet op grond van geloof is; en alles wat niet op grond van geloof is, is zonde.(Rm 14:23)

Wie dan weet goed te doen en het niet doet, voor die is het zonde.(Jk 4:17)

Maar wie iets met voorbedachten rade doet, hetzij geboren Israëliet, hetzij vreemdeling, die zal een lasteraar van de HERE zijn, die zal uit zijn volk worden uitgeroeid, ... (Nm 15:30)

Want als wij moedwillig zondigen nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor de zonden meer over, maar een vreselijke verwachting van oordeel en een felheid van vuur dat de tegenstanders zal verslinden. (Hb 10:26)

Het gaat om een vallen in de zonde, niet om een leven in de zonde. Er is sprake van het door een overtreding overvallen worden (*Gal.6:1*).

Broeders, zelfs als iemand door een overtreding overvallen wordt, brengt u die geestelijk bent zo iemand terecht in een geest van zachtmoedigheid, ziende op uzelf, opdat ook u niet in verzoeking komt. (Gl 6:1)

Het is een misvatting te menen dat God onbewuste zonden niemand aanrekent. Dat Hij onbewuste zonde wel degelijk als zonden ziet, blijkt uit het offer dat Hij daarvoor heeft gegeven.

3 dan zal, indien de gezalfde priester zonde gedaan en daardoor het volk in schuld gebracht heeft, hij voor de zonde die hij begaan heeft, een jonge, gave stier de HERE tot een zondoffer brengen.

De gezalfde priester moet wel de hogepriester zijn. Ook hij kon zondigen (*Hebr.5:3; Lev.9:7; 16:6*).

... en wegens deze zwakheid moet hij, evenals voor het volk, ook voor zichzelf offeren voor de zonden. (Hb 5:3)

Toen zeide Mozes tot Aäron: Nader tot het altaar en bereid uw zondoffer en uw brandoffer en doe verzoening voor u en voor het volk; bereid daarna de offergave des volks en doe voor hen verzoening, zoals de HERE geboden heeft. (Lv 9:7)

Dan zal Aäron de stier van zijn eigen zondoffer brengen en verzoening doen voor zich en zijn huis. (Lv 16:6)

Als hij zondigde, was de gemeenschap tussen God en zijn volk verbroken. Hij was immers de vertegenwoordiger van het volk bij God. Daarom staat dit geval op dezelfde lijn als het tweede geval, als de hele vergadering van Israël zondigde (*vers 13vv*).

Een gezalfde priester moest het best op de hoogte zijn van de heiligheid van God. Hij moest als geen ander weten wat zonde voor God betekent. Daarom moest in dit geval een groot offer worden gebracht, wat spreekt van een groot inzicht in het werk van de Heer Jezus.

Als de gezalfde priester zondigde, werd het bloed van het offer in het heiligdom gebracht en gesprenkeld voor het voorhangsel (*vers 5,6*). Ook werd het bloed gedaan aan de horens van het reukaltaar. Dat gebeurde ook als het hele volk had gezondigd (*vers 17,18*), maar niet als een overste of gewoon lid van het volk had gezondigd. Nog een verschil tussen de eerste twee zondoffers en de laatste twee: alleen in de eerste twee gevallen werd het offerdier buiten de legerplaats gebracht en daar verbrand.

De gezalfde priester moest voor zijn zonde een jonge stier nemen. Er staat niet bij, zoals bij de andere gevallen, dat zijn zonde hem eerst bekend is geworden. Door zijn omgang met God zal hij het direct merken als die omgang verstoord is en dat er dus sprake moet zijn van een zonde die hij, hoewel onopzettelijk, begaan heeft.

Iedere gelovige is een gezalfde priester. Als hij ontdekt dat hij heeft gezondigd, is dat het werk van de Heer Jezus als de Voorspraak bij de Vader (*1 Joh. 2:1*). Zodra hij zijn zonde gewaar wordt, zal hij die belijden en met die belijdenis niet wachten tot de avond. Hij zal er ook bewust over nadenken dat voor die zonde de Heer Jezus moest sterven. Dat zal diepe ootmoed bewerken.

4 Hij zal de stier naar de ingang van de tent der samenkomst brengen voor het aangezicht des HEREN, zijn hand op de kop van de stier leggen en de stier slachten voor het aangezicht des HEREN.

Het offer moest voor Gods aangezicht worden gebracht. Als wij hebben gezondigd, moeten we dat voor Gods aangezicht belijden. We moeten ons opnieuw realiseren dat de Heer Jezus voor die zonde onder Gods oordeel moest komen en de dood moest ingaan.

Het leggen van de hand op de kop van het zondoffer brengt de eenmaking met het offer tot uitdrukking. Bij de aanbieder in de vorige hoofdstukken betekent de handoplegging dat hij één gemaakt werd met de aannemelijkheid van het offerdier. Bij het zondoffer betekent het dat het dier werd ver-

Mijn kinderen, ik schrijf u deze dingen opdat u niet zondigt. En als iemand zondigt, wij hebben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige; ... (1Jh 2:1)

eenzelvigd met de niet-aannemelijkheid van hem die het dier offerde. De zondigheid van de zondaar wordt in beeld overgedragen op het offer. Het stelt voor dat we ons weer bewust worden: wat met de Heer Jezus gebeurde, gebeurde in mijn plaats. Zolang er nog verontschuldigen zijn voor de begane zonde, is de belijdenis niet volledig.

5 De gezalfde priester zal een deel van het bloed van de stier nemen en dat brengen naar de tent der samenkomst. 6 De priester zal zijn vinger in het bloed dopen en van het bloed zevenmaal sprenkelen voor het aangezicht des HEREN, vóór het voorhangsel van het heiligdom. 7 En de priester zal van het bloed strijken aan de horens van het reukaltaar, dat voor het aangezicht des HEREN staat in de tent der samenkomst; al het (overige) bloed van de stier zal hij uitgieten aan de voet van het brandofferaltaar, dat bij de ingang van de tent der samenkomst staat.

Door het sprengen van het bloed werd de weg naar en in het heiligdom weer geheiligd. Het bloed aan de horens van het altaar maakte de weg vrij om weer reukwerk te brengen. Reukwerk spreekt van de gebeden (Ps.141:2). Dat ziet op het bemiddelende werk van de gezalfde priester, op zijn naderen tot God ten gunste van het volk. Die weg wordt ook weer vrij. Er kan weer kracht (waarvan de horens spreken) uitgaan van het gebed, van voorbede. De rest van het bloed werd bij het brandofferaltaar uitgegoten. Bij het brandofferaltaar mocht het volk komen. Ook die weg was nu weer vrij. Alles staat in verbinding met de tent der samenkomst, de naam die aangeeft dat God hier met zijn volk wil samenkomen. Dat kon niet door de zonde en wordt weer mogelijk door de dood en het bloed van het zondoffer.

8 En al het vet van de stier van het zondoffer zal hij eruit nemen: het vet dat de ingewanden bedekt, en al het vet dat op de ingewanden ligt; 9 en de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden zit, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen, 10 zoals het weggenomen wordt van het rund van het vredeoffer; en de priester zal het in rook doen opgaan op het brandofferaltaar.

Het brandofferaltaar kon weer gebruikt worden. Het vet van het zondoffer kon erop worden gebracht. Dit was het enige van het zondoffer dat op het brandofferaltaar kwam. Het spreekt van de kracht, de energie waarmee de Heer Jezus het werk als het zondoffer deed. En dat was wel aangenaam voor God, een lieflijke reuk voor Hem (vers 31).

11 En de huid van de stier en al zijn vlees, benevens zijn kop en zijn onderschenkels en zijn ingewanden en zijn mest, 12 alles van de stier zal hij buiten de legerplaats brengen, op een reine plek, waar men de as stort, en hij zal hem op een houtvuur verbranden; op de plaats waar de as wordt uitgestort, zal hij verbrand worden.

Het dier moest niet alleen geslacht worden, het moest ook verbrand worden, en wel buiten de legerplaats op een reine plek. De Heer Jezus is niet een 'gewone' dood gestorven, Hij is gestorven onder het oordeel van God over de zonden. Hij is van God verlaten geweest. Niemand van Gods kinderen die stierf is ooit van God verlaten geweest. Martelaren konden zingend op de brandstapel sterven, omdat God bij hen was. Maar de Heer Jezus stierf, terwijl Hij beladen was met de zonden van allen die in Hem geloven (1 Petr. 2:24) en als tot zonde gemaakt (2 Kor.5:21). Dat was het waarvoor Hij in Gethsémané op zijn aangezicht smeekte dat die drinkbeker Hem voorbij mocht gaan. Toch was Hij ook toen volmaakt en zei Hij: "Niet zoals Ik wil, maar zoals U wilt" (Matth.26:39).

De Heer Jezus werd tot zonde gemaakt. God had Hem gezonden in een gedaante gelijk aan het vlees van de zonde en voor de zonde om de zonde in het vlees te veroordelen (Rom.8:3), dat is om het zondoffer te zijn. Het zondoffer werd buiten de legerplaats, ver van de plaats waar God woonde, geslacht. Dat spreekt ervan dat God niet mét Hem, maar tégen Hem was, toen Hij de zonden droeg.

Laat mijn gebed als reukoffer voor uw aangezicht staan, het opheffen van mijn handen als avondoffer. (Ps 141:2)

...; die Zelf onze zonden in zijn lichaam heeft gedragen op het hout, opdat wij, voor de zonden afgestorven, voor de gerechtigheid leven: 'door zijn striemen bent u gezond geworden'. (1Pt 2:24)

Hem die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtvaardigd van God in Hem. (2Ko 5:21)

Want wat voor de wet onmogelijk was, doordat zij door het vlees krachteloos was - God heeft, doordat Hij zijn eigen Zoon in een gedaante gelijk aan het vlees van de zonde en voor de zonde heeft gezonden, de zonde in het vlees veroordeeld; ... (Rm 8:3)

Elk deel van het dier werd verbrand tot as. 'Verbranden' houdt een andere gedachte in dan het "in rook doen opgaan" in de voorgaande hoofdstukken en ook hier in vers 10. Dat laatste staat in verbinding met het welgevallen van God, het eerste met Gods toorn.

'Verbranden' gebeurde in mijn plaats. Dat moet ik me goed realiseren als ik weer gezondigd heb. Het moet opnieuw en telkens tot mij doordringen dat al mijn gedachten zondig waren (de kop verbrand), dat mijn wandel zondig was (de poten verbrand), dat mijn gevoelens door de zonde bedorven waren (de ingewanden verbrand), dat alles wat er van mij uitging alleen maar vuiligheid was (de mest verbrand). Ik had het oordeel verdiend, maar de Heer Jezus, als het onschuldige Offer onderging het voor mij.

Buiten de legerplaats heeft ook een toepassing voor ons. Dat blijkt duidelijk uit *Hebreeën 13:13*. De legerplaats is daar, waar grote nadruk ligt op uiterlijke dingen, waar een bemiddelend priesterschap in stand wordt gehouden, maar waar voor de Christus der Schriften geen plaats is. Waar de kenmerken van de legerplaats gezien worden, luidt ook vandaag de opdracht: uitgaan tot Hem. Verbonden te zijn met een verheerlijkte Heer in de hemel gaat samen met het verbonden zijn met een versmade Christus op aarde. Mozes koos ook voor de smaad van Christus (*Hebr.11:26*). De positie van de christen is drieërlei: bij het altaar, in het heiligdom, buiten de legerplaats.

13 Indien de gehele vergadering Israëls zonder opzet zonde gedaan heeft, en dit voor de ogen der gemeente verborgen is gebleven, en zij tegen één van al de geboden des HEREN iets gedaan heeft, dat niet gedaan mocht worden, en dus schuldig geworden is, 14 dan zal de gemeente, wanneer de zonde die zij begaan heeft, haar bekend geworden is, een jonge stier ten zondoffer brengen en zij zal die leiden vóór de tent der samenkomst. 15 En de oudsten der vergadering zullen hun handen op de kop van de stier leggen voor het aangezicht des HEREN, en men zal de stier voor het aangezicht des HEREN slachten. 16 De gezalfde priester zal een deel van het bloed van de stier in de tent der samenkomst brengen, 17 en die priester zal zijn vinger in het bloed dopen en zevenmaal voor het aangezicht des HEREN vóór het voorhangsel sprenkelen. 18 En een deel van het bloed zal hij strijken aan de horens van het altaar, dat voor het aangezicht des HEREN in de tent der samenkomst staat; al het overige bloed zal hij uitgieten aan de voet van het brandofferaltaar, dat bij de ingang van de tent der samenkomst staat. 19 En al het vet zal hij eruit nemen en op het altaar in rook doen opgaan. 20 En met de stier zal hij doen, zoals hij met de stier van het zondoffer gedaan heeft, zo zal hij daarmee doen. Zo zal de priester over hen verzoening doen, en het zal hun vergeven worden.

21 En hij zal de stier buiten de legerplaats brengen en hem verbranden, zoals hij de eerste stier verbrand heeft. Dit is het zondoffer der gemeente.

Het zondoffer voor de zonde van de hele gemeente komt in veel opzichten overeen met het zondoffer voor de gezalfde priester. In beide gevallen werd de gemeenschap van het hele volk met God verbroken. De weg tot God in het heiligdom moest door het bloed worden vrijgemaakt, evenals de dienst aan het reukofferaltaar. Ook moest het dier buiten de legerplaats worden verbrand.

De zonde van de hele gemeente kunnen we toepassen op de situatie in Korinthe. Daar was zonde waardoor de hele gemeente bezoedeld was. God was daar met zijn tucht gekomen (*1 Kor.11:30*). Ze hadden een geval van hoererij dat zelfs onder de volken niet werd gevonden (*1 Kor.5:1*). Mogelijk was het eerst verborgen, zoals hier in *Leviticus 4:13* staat. Maar God maakt het bekend (*vers 14*).

Wij moeten ervoor open staan dat God ons bekend maakt dat wij als plaatselijke gemeente dingen doen die in zijn ogen zonde zijn. We kunnen iemand ten onrechte uitsluiten of toelaten dat wil zeggen dat we iemand ten

Laten wij daarom tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, terwijl wij zijn smaad dragen. (Hb 13:13)

..., en de smaad van Christus groter rijkdom achtte dan de schatten van Egypte, want hij zag op de beloning. (Hb 11:26)

Daarom zijn er onder u vele zwakken en zieken en nogal velen zijn ontslapen. (1Ko 11:30)

Men hoort algemeen van hoererij onder u, en zo'n hoererij als zelfs onder de volken niet bestaat, dat iemand de vrouw van zijn vader heeft. (1Ko 5:1)

onrechte in het midden van de gelovigen handhaven of weigeren iemand te aanvaarden die er wel thuishoort.

In *Jozua 7* zien we een geval dat door de zonde van één man, Achan, die zonde de hele gemeente wordt aangerekend. God zorgt ervoor dat de zonde bekend wordt en uit het midden wordt weggedaan.

Namens het hele volk leggen de oudsten de handen op de kop van de stier (*vers 15*). Hierdoor gaat als het ware de zonde van het hele volk over op het dier.

22 Als een vorst gezondigd heeft en zonder opzet tegen één van al de geboden van de HERE, zijn God, iets gedaan heeft dat niet gedaan mocht worden, en dus schuldig geworden is, 23 dan zal hij, als hem de zonde die hij begaan heeft, bekend geworden is, als zijn offergave een geitebok brengen, een gaaf dier van het mannelijk geslacht. 24 Hij zal zijn hand op de kop van de bok leggen en hem slachten op de plaats waar men ook het brandoffer voor het aangezicht des HEREN pleegt te slachten; een zondoffer is het.

25 En de priester zal met zijn vinger een deel van het bloed van het zondoffer nemen en dat strijken aan de horens van het brandofferaltaar; het overige bloed zal hij aan de voet van het brandofferaltaar uitgieten. 26 Maar al het vet zal hij op het altaar in rook doen opgaan, zoals het vet van het vredeoffer. Zo zal de priester over hem verzoening doen voor zijn zonde, en het zal hem vergeven worden.

De zonde van een overste bracht niet de gemeenschap van het hele volk met God in gevaar. Daarom kon er een kleiner offer worden gebracht. Toch was zijn zonde ernstig. De zonde van een overste is toe te passen op het zondigen door iemand die een verantwoordelijke positie te midden van Gods volk heeft (vgl. *1 Tim.5:20*). Zo iemand geeft leiding aan anderen. Zijn voorbeeld is van groot belang. Als hij zondigt is dat een ernstige zaak.

Vs.23 "Als hem de zonde bekend geworden is" (ook in vers 28), mogelijk doordat iemand anders hem daarop attent heeft gemaakt. Dat is de dienst van de voetwassing (Joh.13:1-10).

Voor het feest van het pascha nu heeft Jezus, die wist dat zijn uur was gekomen dat Hij uit deze wereld zou overgaan naar de Vader en die de zijnen die in de wereld waren, had liefgehad, hen liefgehad tot het einde. En tijdens de maaltijd, toen de duivel Judas Iskariot, de zoon van Simon, al in het hart gegeven had Hem over te leveren, stond Hij, terwijl Hij wist dat de Vader Hem alles in de handen had gegeven en dat Hij van God was uitgegaan en tot God heenging, van de maaltijd op en legde zijn kleren af; en Hij nam een linnen doek en omgordde Zich. Daarna goot Hij water in het bekken en begon de voeten van de discipelen te wassen en af te drogen met de linnen doek waarmee Hij omgord was. Hij kwam dan tot Simon Petrus; deze zei tot Hem: Heer, wast U mijn voeten? Jezus antwoordde en zei tot hem: Wat Ik doe, weet jij nu niet, maar je zult het hierna begrijpen. Petrus zei tot Hem: U zult mijn voeten geenszins wassen tot in eeuwigheid. Jezus antwoordde hem: Als Ik je niet was, heb je geen deel met Mij. Simon Petrus zei tot Hem: Heer, niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd! Jezus zei tot hem: Wie gebaad is, heeft alleen nodig zich de voeten te laten wassen, maar is geheel rein. En u bent rein, maar niet allen. (Jh 13:1-10)

Het is niet aangenaam iemand op zijn zonde te wijzen. Toch is het een dienst. Als we zonde in iemands leven laten bestaan, zonder er op te wijzen, haten we hem feitelijk (*Lev.19:17*). Zonde maakt iemand ongelukkig, want daardoor kan hij geen gemeenschap met God en de medegelovigen hebben.

Gij zult uw broeder in uw hart niet haten; openlijk zult gij uw volksgenoot terechtwijzen en niet ter wille van hem zonde op u laden. (Lv 19:17)

Hij moest zijn zonde belijden, openlijk. Dat deed hij door met een zondoffer naar de priester bij het altaar gaan. Hij moest zien hoe het dier in zijn plaats werd geslacht. Het bloed werd aan de horens van het brandofferaltaar gedaan. Daar werd immers ook het vredeoffer gebracht, dat spreekt van de gemeenschap met God en de andere leden van het volk van God. Dat is wat wij in de tafel van de Heer hebben. Als iemand heeft gezondigd, is de gemeenschap met God en met elkaar alleen mogelijk na belijdenis en het zien op het offer van Christus.

Op grond van het offer kan gezegd worden "en het zal hem vergeven worden" (*vers 26,31,35*). Dan komt de vreugde over de vergeving terug (*Rom.4:6-8*).

...; zoals ook David de mens gelukkig noemt wie God gerechtigheid toerekent, zonder werken: 'Gelukkig zij van wie de wetteloosheden vergeven en van wie de zonden bedekt zijn. Gelukkig de man van wie de Heer de zonde geenszins toerekent'. (Rm 4:6-8)

Bij de Israëliet was herhaling van het offer steeds nodig. Hij kende alleen de zekerheid van de vergeving na het brengen van een offer. Bij een nieuwe zonde moest hij met een nieuw offer komen. De christen mag de zekerheid kennen van de vergeving van al zijn zonden door het eens voor altijd volbrachte werk van Christus (Hebr.10:1-14).

Want daar de wet een schaduw heeft van de toekomstige goederen, niet het beeld van de dingen zelf, kan zij met dezelfde slachtoffers die men voortdurend elk jaar offert, hen die naderen nooit volmaken. Zou anders het offeren daarvan niet opgehouden zijn, omdat zij die de dienst verrichten, eenmaal gereinigd geen enkel geweten van zonden meer zouden gehad hebben? Maar in deze offers is elk jaar een in herinnering brengen van zonden. Want het is onmogelijk dat bloed van stieren en bokken zonden wegneemt. Daarom zegt Hij bij zijn komen in de wereld: 'Slachtoffer en offerande hebt U niet gewild, maar U hebt Mij een lichaam toebereid; in brandoffers en zondoffers hebt U geen behagen gehad. Toen zei Ik: zie, Ik kom (in de boekrol is over Mij geschreven) om uw wil te doen, O God!' Terwijl Hij vooraf zei: 'Slachtoffers en offeranden, brandoffers en zondoffers hebt U niet gewild en U hebt er geen behagen in gehad' (die naar de wet geofferd worden), zei Hij daarna: 'Zie, Ik kom om uw wil te doen'. Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen. Door die wil zijn wij geheiligd door middel van de offerande van het lichaam van Jezus Christus, eens voor altijd. En iedere priester staat wel dagelijks dienst te doen en dezelfde slachtoffers dikwijls te offeren, die nooit zonden kunnen wegnemen. Maar Hij, nadat Hij een slachtoffer voor de zonden geofferd heeft, is voor altijd gaan zitten aan Gods rechterhand en wacht voortaan, totdat zijn vijanden gelegd worden tot een voetbank voor zijn voeten. Want door een offerande heeft Hij voor altijd hen volmaakt die geheiligd worden. (Hb 10:1-14)

Als hij zondigt, moet Christus niet opnieuw voor hem sterven, maar moet hij zijn zonde belijden. God "is getrouw en rechtvaardig om ons de zonde te vergeven" (1 Joh.1:9), op grond van het eens voor altijd volbrachte werk van Christus.

Als wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid. (1Jh 1:9)

27 Indien iemand uit het volk des lands zonder opzet gezondigd heeft door een van de dingen te doen, die de HERE verboden heeft, en dus schuldig geworden is, 28 dan zal hij, als hem de zonde die hij begaan heeft, bekend geworden is, voor de zonde die hij begaan heeft, als zijn offergave een geit, een gaaf dier van het vrouwelijk geslacht, brengen. 29 Hij zal zijn hand op de kop van het zondoffer leggen en het zondoffer slachten op de plaats van het brandoffer. 30 En de priester zal met zijn vinger een deel van het bloed nemen en het strijken aan de horens van het brandofferaltaar; al het overige bloed zal hij aan de voet van het altaar uitgieten. 31 Maar al het vet ervan zal hij wegnemen, zoals het vet bij het vredeoffer weggenomen wordt, en de priester zal het op het altaar in rook doen opgaan, tot een liefelijke reuk voor de HERE. Zo zal de priester over hem verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.

32 Indien hij een schaap brengt als zijn offergave ten zondoffer, dan zal hij een gaaf dier van het vrouwelijk geslacht brengen. 33 Hij zal zijn hand op de kop van het zondoffer leggen en het slachten ten zondoffer op de plaats waar men het brandoffer pleegt te slachten. 34 En de priester zal met zijn vinger een deel van het bloed van het zondoffer nemen en het strijken aan de horens van het brandofferaltaar; al het overige bloed zal hij aan de voet van het altaar uitgieten. 35 Maar al het vet ervan zal hij wegnemen, zoals het vet van het schaap van het vredeoffer weggenomen wordt, en de priester zal het op het altaar in rook doen opgaan op de vuuroffers des HEREN. Zo zal de priester over hem verzoening doen voor de zonde die hij begaan heeft, en het zal hem vergeven worden.

In het geval dat een 'gewoon' lid van het volk zondigde had deze de keus tussen een geit of een schaap. Als zo iemand zondigde, kon hij zich niet verschuilen achter onwetendheid of eigen geringheid. Zonde, van wie dan ook, is een gruwel voor God. Maar de zondaar, wie dan ook, is kostbaar in Gods oog. Vandaar dat Hij voor ieder het geschikte middel heeft om weer met Hem in het reine te komen.

Elk middel spreekt van de Heer Jezus. Het onderscheid in offer stelt het verschil in inzicht voor dat elk lid van het volk heeft. Het veronderstelt dat ieder lid een zeker inzicht heeft.

As het om een persoonlijke zonde ging, was de gemeenschap van het volk in het algemeen niet onderbroken. Er is hier geen sprake van het strijken van bloed aan het reukaltaar, zoals dat wel het geval is in *vers 7 en 18*, omdat het daar situaties betreft waarbij wel de gemeenschap van het hele volk met de HERE door de zonde onderbroken is. De zonde van de enkeling verontreinigde het reukaltaar niet, het werd niet voor gebruik ten behoeve van het volk ongeschikt gemaakt. De enkeling die gezondigd had, verloor wel het genot van de zegen die in de gemeenschap opgesloten lag. Daarom werd het bloed van het zondoffer aangebracht op de hoornen van het brandofferaltaar als de plaats van de persoonlijke toegang tot God.

De gemeenschap van de gemeente, als lichaam van aanbidders, wordt door de zonde van de enkeling niet onderbroken, al wordt ze wel gebrekkig en belemmerd. De Heer straft soms de hele vergadering, als de zonde van de enkeling verborgen blijft, zoals we zien bij Achan (*Joz.7*). Een gezonde toestand waarbij God niet bedroefd of beledigd is, wordt gekenmerkt door kracht. En wanneer het geweten werkzaam is en het hart belang stelt in de zegen van Gods volk, zal dit ertoe leiden, de oorzaak op te sporen als er verzwakking en verlies is. Als de zonde ontdekt en geoordeeld is, keert de zegen terug.

INHOUD:

- Vs.1: Schuldig door te zwijgen
- Vs.2,3: Schuldig door onvoorzichtigheid
- Vs.4: Schuldig door verlies van zelfbeheersing
- Vs.5-13: Zondoffers naar draagkracht
- Vs.14-16: Schuldoffer ingeval van zonde tegen het heilige
- Vs.17-19: Schuldoffer als iets is gedaan wat de HERE verboden heeft

TOELICHTING:

Hoofdstuk 5:1-13 gaat over het zondoffer.

Hoofdstuk 5:14 tot hoofdstuk 6:7 gaat over het schuldoffer.

De verzen 1-13 van hoofdstuk 5 zijn een soort tussenvorm tussen zondoffer en schuldoffer. Het zondoffer in hoofdstuk 4 laat zien wat het karakter van de zonde is, dat zij in strijd is met de heilige natuur van God, en niet zozeer waaruit die zonde bestaat, welke zondige daad begaan is. Het laat ook zien dat de positie van iemand die zondigt van belang is. Bij het schuldoffer gaat het meer om de daad die is gedaan en de genoegdoening aan Hem ten opzichte van wie de daad is gedaan. Het woord 'schuld' betekent: schuldig zijn tegenover iemand aan wie wij verantwoording schuldig zijn.

1 Wanneer iemand zondigt, in geval hij een overluid gesproken vervloeking hoort en getuige is, hetzij hij het zelf gehoord heeft of het te weten gekomen is, dan draagt hij, indien hij het niet aanbrengt, zijn ongerechtigheid.

Iemand zondigt en laadt schuld op zich als hij zwijgt waar hij had moeten spreken. Dit is falen in het geven van ons getuigenis. God kan ons in omstandigheden brengen, waarin we duidelijk zijn hand zien om daar een getuigenis te geven van Wie Hij is. Als we dan zwijgen, zijn we schuldig. We behoren altijd bereid te zijn om verantwoording af te leggen van de hoop die in ons is (1 Petr.3:15).

2 Of als iemand iets onreins aanraakt, hetzij het aas van een onrein wild dier, of van een onrein stuk vee, of van een onrein kruipend dier, zonder er zich van bewust te zijn, dan is hij onrein en schuldig.
3 Of wanneer hij de onreinheid van een mens aanraakt, door welke onreinheid hij ook maar onrein geworden is, zonder er zich van bewust te zijn, en hij bemerkt het, dan is hij schuldig.

Iemand zondigt en laadt schuld op zich door aanraking van iets onreins, ook al gebeurt het per ongeluk. Het is een zonde door onvoorzichtigheid. Dit is falen in onze afzondering, in het gescheiden blijven van wat met de dood verbonden is.

Er zijn twee vormen in het oplopen van verontreiniging. Het eerste is door aanraking van het aas van dieren. Dat is de dood in de wereld om ons heen. De dood staat voor alles wat niet in verbinding met de levende God staat. We kunnen de dood niet uit de wereld wegnemen en daardoor lopen we op allerlei manieren gevaar ermee in aanraking te komen. Het zien van onreinheid en geweld, het horen van leugenpraat. Het is onze verantwoordelijkheid ervoor te waken dat we er niet naar kijken of ons oor daarvoor te luisteren leggen. In gevallen waarin we het niet kunnen helpen, voorzien de voorschriften van Numeri 19.

Het tweede is het aanraken van de onreinheid van een mens. De onreinheid van de mens is dat wij de dingen van de mensen overnemen, zoals hun gedrag, gepraat, streven. Dat gebeurt als wij vriendschap met de wereld sluiten, vrienden hebben die de Heer niet kennen. De Schrift noemt dat "vijandschap

...., maar heiligt Christus als Heer in uw harten, altijd bereid tot verantwoording aan ieder die u reukenschap vraagt van de hoop die in u is, maar met zachtmoedigheid en vrees, ... (1Pt 3:15)

jegens God" (Jak.4:4). Vriendschap met de wereld maakt dat wij onder de invloed ervan komen. Niet wij hebben invloed op hen, maar zij op ons.

Overspeligen, weet u niet dat de vriendschap jegens de wereld vijandschap is jegens God? Wie dus een vriend van de wereld wil zijn, maakt zich tot een vijand van God. (Jk 4:4)

4 Of wanneer iemand onbezonnen een eed uitspreekt, om iets te doen, hetzij kwaad, hetzij goed, hoe een mens ook maar in een eed onbezonnen spreken kan, zonder er zich van bewust te zijn, en hij bemerkt het, dan is hij schuldig aan een van deze dingen.

Iemand zondigt en laadt schuld op zich als hij overhaast en overmoedig spreekt. Dit is falen in onze zelfbeheersing, er is geen controle over het vlees. Petrus beweerde eerst bij hoog en laag dat hij de Heer nooit zou verlaten (Matth.26:31-35).

Toen zei Jezus tot hen: U zult allen over Mij ten val komen in deze nacht; want er staat geschreven: 'Ik zal de herder slaan en de schapen van de kudde zullen verstrooid worden'. Nadat Ik echter zal zijn opgewekt, zal Ik u voorgaan naar Galilea. Petrus echter antwoordde en zei tot Hem: Al zullen allen over U ten val komen, Ik zal nooit ten val komen. Jezus zei tot hem: Voorwaar, Ik zeg je dat je in deze nacht, voordat de haan kraait, Mij driemaal zult verloochenen. Petrus zei tot Hem: Ook al moest ik met U sterven, Ik zal U geenszins verloochenen. Evenzo spraken ook alle discipelen. (Mt 26:31-35)

Een poosje later zwoer hij dat hij de Heer niet kende (Matth.26:69-75).

Petrus nu zat buiten in de voorhof; en een dienstmeisje kwam naar hem toe en zei: Ook u was met Jezus de Galileeer. Hij loochende het echter ten aanhoren van allen en zei: Ik weet niet wat u zegt. Toen hij nu naar buiten ging naar de voorpoort, zag een andere vrouw hem en zij zei tot hen die daar waren: Ook deze was met Jezus de Nazoreeer. En hij loochende het opnieuw met een eed: Ik ken de mens niet! Kort daarna nu kwamen zij die daar stonden naar hem toe en zeiden tot Petrus: Werkelijk, ook u bent een van hen, want ook uw spraak maakt u openbaar. Toen begon hij te vloeken en te zweren: Ik ken de mens niet! En terstond kraaide de haan. En Petrus herinnerde zich het woord van Jezus, die gezegd had: Voordat de haan kraait, zul je Mij driemaal verloochenen. En hij ging naar buiten en weende bitter. (Mt 26:69-75)

Beide keren was hij de beheersing over zichzelf kwijt en handelde hij in het vlees.

5 Wanneer hij nu aan een van deze dingen schuldig is, dan zal hij belijden, waarin hij gezondigd heeft, 6 en aan de HERE als boete voor de zonde die hij begaan heeft, een dier van het vrouwelijk geslacht uit het kleinvee, een schaap of een geit, ten zondoffer brengen; zo zal de priester over hem voor zijn zonde verzoening doen. 7 Maar indien zijn draagkracht ontoereikend is voor een stuk kleinvee, dan zal hij als boete voor de zonde die hij gedaan heeft, twee tortelduiven of twee jonge duiven de HERE brengen, een ten zondoffer en een ten brandoffer. 8 Hij zal ze tot de priester brengen, en deze zal het eerst offeren die, welke ten zondoffer bestemd is. En hij zal haar kop van haar nek afknippen, maar die niet afscheiden. 9 Hij zal van het bloed van het zondoffer tegen de zijde van het altaar sprenkelen, maar wat van het bloed overblijft zal aan de voet van het altaar uitgedrukt worden; het is een zondoffer. 10 En de tweede zal hij als brandoffer bereiden, volgens het voorschrift. Zo zal de priester verzoening over hem doen voor de zonde die hij begaan heeft, en het zal hem vergeven worden. 11 Indien echter zijn draagkracht ontoereikend is voor twee tortelduiven of twee jonge duiven, dan zal hij als offergave voor de zonde die hij gedaan heeft, een tiende efa fijn meel ten zondoffer brengen. Hij zal er geen olie op gieten en er geen wierook bijvoegen, want het is een zondoffer. 12 Hij zal het tot de priester brengen, en de priester zal daarvan een handvol nemen als gedenkoffer en op het altaar in rook doen opgaan op de vuuroffers des HEREN; het is een zondoffer. 13 Zo zal de priester verzoening over hem doen voor de zonde die hij in een van deze dingen begaan heeft, en het zal hem vergeven worden. En het zal, evenals het spijsoffer, voor de priester zijn.

De zonde moet worden beleden, zodra deze bekend is geworden. Belijden is de zonde met naam noemen. Er moet een zondoffer worden gebracht. Dat betekent voor ons, niet dat de Heer Jezus opnieuw moet sterven, maar dat wij ons moeten realiseren dat Hij voor die zonde, die we zojuist hebben gedaan, moest sterven. Het moet ook goed tot ons doordringen dat God door die zonde is onteerd.

De grootte van het offer bepaalt de mate waarin we ons bewust zijn hoe erg God door de zonde is onteerd en hoe erg de Heer Jezus heeft moeten lijden. Een groter offer geeft een groter besef daarvan aan, een kleiner offer een kleiner besef. Maar los van het besef is er op grond van het offer vergeving. Dat laat zien dat het uiteindelijk God is die handelt naar de waarde die het offer voor Hém heeft. En het is maar gelukkig ook dat wij geen vergeving ontvangen op grond van ons inzicht in het werk van de Heer Jezus, maar door wat God daarin ziet. Dat wil overigens niet zeggen dat het dus niets uitmaakt in hoeverre wij doordringen in de betekenis van het kruis.

Vers 7-10: Iemand die met twee vogels kwam, bracht een gering offer. Het brandoffer, waartoe de tweede vogel bereid moest worden, diende als vervanging van het vet van de grotere zondoffers. Het zondoffer was iets afschuwelijks voor God. Maar het vet was dat niet. Nu zit er aan een vogel geen vet. Daarom was de tweede als brandoffer bestemd. Want hoe afschuwelijk het zondoffer ook was, toch was er ook iets in waardoor God werd verheerlijkt. God wil graag van ons horen dat Hij die voor onze zonden wilde sterven, toch ook Degene was die Hem heeft verheerlijkt en in wiens werk Hij volkomen genoegdoening heeft gevonden.

Vers 11-13: Iemand kan zo arm zijn dat hij slechts een handvol meel als zondoffer brengt. Dat is zeer uitzonderlijk. Een niet bloedig offer tot verzoening. Dit spreekt van iemand die wel bijzonder weinig besef heeft van het werk van de Heer Jezus. Het is iemand die nauwelijks besef heeft dat bloed moest vloeien tot vergeving van zonden. Het enige wat zo iemand ziet is dat de Heer Jezus een volmaakt mens was, die de zonde die hij heeft gedaan, niet deed. Hij beseft dat er alleen door Hem redding is, zonder dat hij zich bewust is dat de dood noodzakelijk was als oordeel van God over zijn zonde.

Dit offer van meelbloem doet denken aan het spijsoffer, maar het is geen spijsoffer. De olie en de wierook mochten er niet aan toegevoegd worden. Het is een zondoffer en dat is niet aangenaam voor God.

Deze regeling voor de allerarmsten onder Gods volk is ook een bewijs dat God niet vergeeft naar ons inzicht in het werk van de Heer Jezus, maar naar zijn waardering ervan. Als God maar de oprechtheid van de belijdenis ziet, dat iemand zijn daad werkelijk als zonde voor God erkent.

Vers 14-19: Het schuldoffer bestaat uit twee delen, want schuld kon op twee manieren ontstaan: schuld tegenover God (*vers 14-19*) en schuld tegenover de naaste (*6:1-7*). De schuld tegenover God kon ook op twee manieren ontstaan: door Hem iets te onthouden wat Hem toekomt (*vers 15,16*) en door iets te doen wat Hij verboden heeft (*vers 17-19*).

14 De HERE sprak tot Mozes: 15 Wanneer iemand ontrouw wordt en zonder opzet zonde doet tegen iets van wat de HERE geheiligd is, dan zal hij, als zijn boete, de HERE een gave ram van het kleinvee brengen ten schuldoffer, de waarde geschat in zilveren sikkels, naar de heilige sikkel. 16 En het heilige waartegen hij gezondigd heeft, zal hij vergoeden en daaraan een vijfde toevoegen: hij zal het aan de priester geven, en de priester zal over hem verzoening doen met de ram van het schuldoffer, en het zal hem vergeven worden.

Bij het ontrouw worden tegen "iets van wat de HERE geheiligd is" kunnen we denken aan het wegnemen van iets dat voor Hem afgezonderd is (heiligen betekent afzonderen voor). Dat kan iets zijn dat Hij voor Zichzelf heeft afgezonderd, dat kan iets zijn dat wij voor Hem hebben afgezonderd. Wij zijn voor een prijs gekocht (1 Kor.6:20) voor God (Openb.5:9). We behoren God toe. Hij heeft recht op onze lof en dank, onze stoffelijke gaven en genadegaven (Hebr.13:15,16), ons hele leven (Rom.12:1).

Laten wij dan door Hem voortdurend een lofoffer brengen aan God, dat is de vrucht van de lippen die zijn naam belijden. En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want in zulke offers heeft God een welbehagen. (Hb 13:15,16)

Want u bent voor een prijs gekocht; verheerlijkt dan God in uw lichaam! (1Ko 6:20)

En zij zingen een nieuw lied en zeggen: U bent waard het boek te nemen en zijn zegels te openen; want U bent geslacht en hebt voor God gekocht met uw bloed uit elk geslacht en taal en volk en natie, ... (Op 5:9)

Ik vermaan u dan, broeders, door de ontfermingen van God, dat u uw lichamen stelt tot een levende offerande, heilig, voor God welbehaaglijk, dat is uw redelijke eredienst. (Rm 12:1)

Als we Hem onze dank, onze gaven, ons leven onthouden, zijn we schuldig. We kunnen bijvoorbeeld in de samenkomsten zijn en meezingen, zonder Hem werkelijk te danken vanuit ons hart. We kunnen ons geld uitgeven alleen maar voor ons eigen plezier. We kunnen onze tijd besteden aan waarloze zaken. In al die aspecten die allemaal aan de HERE geheiligd behoren te zijn, kunnen we ontrouw worden. Er wordt aangenomen dat het "zonder opzet" gebeurt. Toch kunnen we schuldig worden als we niet in de gaten houden dat alles van de Heer is.

Als we ons dat bewust worden, moet er een schuldoffer worden gebracht en nog twintig procent daarbij. Het voorgeschreven dier als schuldoffer is een ram, zonder andere mogelijkheden. Het is voor ieder gelijk. De ram is het dier dat spreekt van de toewijding van de Heer Jezus. De Heer Jezus heeft altijd volmaakt alles aan God geheiligd. Alles in Hem was voor God. Zijn toewijding ging tot in de dood. Die dood was nodig, ook voor mijn gebrek aan heiliging van alles waar God recht op heeft. Ik moet me dat weer realiseren. Ik moet me weer aan Hem toewijden en dat met nog meer toewijding, 20 procent erbij.

De schatting waarvan sprake is, wordt door Mozes gedaan. De HERE spreekt hem aan. Mozes is het beeld van de Heer Jezus als de grote Leraar, die het woord van God met gezag spreekt, de grote Profeet, die het woord van God toepast op hart en geweten. Het schatten naar de waarde in zilveren sikkels verwijst naar de prijs die de Heer Jezus heeft betaald aan het kruis. Het doet denken aan zijn bloed. Het schatting gebeurt naar de heilige sikkel. Dat brengt ons in verbinding met het heiligdom, de plaats waar God woont. Niet wij bepalen de waarde van het schuldoffer. Dat doet de Heer Jezus, in het heiligdom, voor God.

De schuld moet niet alleen worden beleden, maar ook terugbetaald, met een extra bedrag van een vijfde deel. Als wij onze schuld voor God belijden en ons opnieuw aan Hem toewijden, zullen we dat met grotere ijver doen dan daarvoor. Dat komt, omdat we weer iets meer van de genade van God en van het werk van de Heer Jezus hebben leren kennen.

17 Indien iemand zondigt en doet één van de dingen die de HERE verboden heeft, zonder dat hij het weet, dan is hij toch schuldig en draagt zijn ongerechtigheid. 18 Hij zal een gave ram van het kleinvee, in waarde geschat, ten schuldoffer tot de priester brengen, en de priester zal verzoening over hem doen voor wat hij zonder opzet gedaan heeft, zonder dat hij het wist, en het zal hem vergeven worden. 19 Het is een schuldoffer; hij heeft de HERE zijn schuld volkomen geboet.

Voor het overtreden van een verbod van de HERE mag niet als excuus worden aangevoerd dat we onbekend waren met dat verbod. Het is ermee als met het gezegde: iedere Nederlander wordt geacht de wet te kennen. Wetten worden altijd gepubliceerd. Op overtreding ervan staat een sanctie. Wat in de rechtspraak van een volk vanzelfsprekend is, lijkt ten opzichte van God niet te gelden. Althans, zo gedragen wij ons wel eens. Maar zelfs al zijn we pas bekeerd, dan hebben we de Heilige Geest in ons wonen, door Wie wij alle dingen weten (1 Joh.2:20,27). Dus zijn we niet te verontschuldigen als we iets doen wat de Heer verboden heeft. Wat Hij van ons wil, is altijd te controleren aan de hand van zijn Woord. Nooit zal Hij iets van ons vragen dat in strijd is met zijn Woord.

En u hebt de zalving vanwege de Heilige en u weet alles. (1Jh 2:20)

En wat u betreft, de zalving die u van Hem ontvangen hebt, blijft in u, en u hebt niet nodig dat iemand u leert; maar zoals zijn zalving u over alles leert, en waar is en geen leugen, en zoals zij u geleerd heeft, blijft u in Hem. (1Jh 2:27)

INHOUD:

- Vs.1-7: Schuldoffer als iemand wordt benadeeld
- Vs.8-13: De wet op het brandoffer
- Vs.14-23: De wet op het spijsoffer
- Vs.24-30: De wet op het zondoffer

TOELICHTING:

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Wanneer iemand zonde doet en ontrouw wordt jegens de HERE, en tegenover zijn volksgenoot ontkent, dat hij iets in bewaring heeft, of dat hem iets is ter hand gesteld, of dat hij iets weggeroofd heeft; 3 of hij heeft zijn volksgenoot iets afgeperst, of hij heeft iets dat verloren was, gevonden en hij ontkent het, en doet een valse eed ten opzichte van enige zaak die een mens doen kan, zodat hij zich daaraan bezondigt, 4 wanneer hij zo zonde doet en schuldig wordt, dan zal hij teruggeven het geroofde dat hij wegroofde, of het afgeperste dat hij afperste, of het in bewaring gegevene dat hem in bewaring gegeven was, of het verlorene dat hij gevonden had, 5 of alles, ten opzichte waarvan hij een valse eed zwoer. Hij zal de volle waarde ervan vergoeden en nog een vijfde daaraan toevoegen; aan degene wie het behoorde, die zal hij het geven, op de dag wanneer hij zijn schuldoffer brengt. 6 Als zijn schuldoffer zal hij voor de HERE brengen een gave ram uit het kleinvee, in waarde geschat, ten schuldoffer tot de priester. 7 En de priester zal over hem verzoening doen voor het aangezicht des HEREN, en hem zal vergeving geschonken worden, ten aanzien van elke zaak waardoor hij schuld op zich laadt.

Elke zonde tegen de naaste is er in de eerste plaats ook een tegen God. God is bij elke zonde betrokken. God heeft geboden hoe ik tegen mijn naaste moet zijn. Als ik mijn naaste onrecht doe, tegen hem lieg of iets van hem steel of welke vorm van onrecht ook, zondig ik tegen God. Het wordt hier zo voorgesteld dat, als ik mijn broeder of zuster benadeel, ik dan God benadeel. Mijn handeling jegens mijn naaste wordt gezien als een handeling jegens God. Daarom moet er een schuldoffer worden gebracht voor de HERE. De waarde van dit schuldoffer werd bepaald door de God (5:15; 6:6).

Het nieuwe hier is dat als door mijn zonde iemand wordt benadeeld, het niet genoeg is dat ik mijzelf in Gods licht veroordeel. Het oordelen van de zonde in Gods licht is zeker noodzakelijk. Maar er komt bij dat ik ook moet goedmaken waarin ik heb gefaald.

De zonde tegen de naaste kon bestaan uit een geschonden vertrouwen. Mijn naaste kan mij iets toevertrouwen, mij iets in bewaring geven, omdat hij denkt dat het bij mij veilig is. Het kan gaan om een geheim of een bepaald goed. Als ik dat geheim doorvertel of dat goed doorverkoop, zondig ik tegen hem.

Bij een zonde tegen de naaste moet het onrecht worden goedgeemaakt. Belijdenis aan God en aan de persoon wiens vertrouwen ik heb geschonden of wiens naam ik heb belasterd. Ik moet teruggeven wat ik heb doorverkocht. Daarmee is hersteld wat verkeerd was. Maar dat is alleen het wegdoen van het verkeerde. Er moet nog 20% bij worden gegeven. Ik moet meer teruggeven dan ik heb weggenomen. Ik zal niet alleen niet meer lasteren, maar juist de ander gaan eren, goed over hem spreken. Ik vergoed niet alleen de schade, maar geef 1/5 deel meer terug. Mijn houding tegenover hem zal anders zijn dan voor de zonde. Er zal meer respect zijn dan vroeger.

8 De HERE sprak tot Mozes: 9 Gebied Aäron en zijn zonen het volgende: Dit is de wet op het brandoffer. Het brandoffer zal op de vuurhaard op het altaar de ganse nacht tot de morgen blijven liggen, en het vuur van het altaar zal daarop blijven branden. 10

En de priester zal zijn linnen kleed aandoen en een linnen broek over zijn lichaam aantrekken; dan zal hij de as wegnemen, waartoe het vuur het brandoffer op het altaar verteerd heeft, en hij zal die naast het altaar storten. 11 Daarna zal hij zijn klederen uitdoen en andere klederen aantrekken, en de as zal hij brengen buiten de legerplaats, op een reine plaats. 12 En het vuur op het altaar zal brandende gehouden worden, het mag niet uitgaan. Daarop zal de priester elke morgen hout aansteken, het brandoffer erop schikken en daarop de vetstukken van het vredeoffer in rook doen opgaan. 13 Een vuur zal voortdurend brandende gehouden worden op het altaar, het mag niet uitgaan.

Hier begint een gedeelte waarin opnieuw over de vijf offers wordt gesproken. In de vorige hoofdstukken werden de offers beschreven zoals de offeraar die bracht naar het altaar om ze aan God te offeren. De beschrijving die nu volgt, bevat wetten voor de priester. In deze voorschriften gaat het er vooral om welke delen van deze offers gegeten moesten worden en door wie, en onder welke voorwaarden zij gebracht moesten worden.

Het is een voorrecht om God te offeren (*hoofdstuk 1-5*). Maar God schrijft wel voor hoe die offers gebracht moeten worden (*hoofdstuk 6:8-7:21*). De Vader zoekt aanbidders, maar "wie Hem aanbidden moeten Hem aanbidden in geest en waarheid" (*Joh.4:23, 24*).

In de wetten op de offers is de volgorde anders dan in de eerste vijf hoofdstukken. In de wetten worden eerst brandoffer en spijsoffer beschreven, daarna het zondoffer en schuldoffer en ten slotte het vredeoffer. Ook hier eerst wat voor God tot een welriekende reuk is. Maar dan de kant van de mens die rein moet zijn van zonden, om tenslotte in het vredeoffer de gemeenschap tot uitdrukking te brengen die er is tussen God en zijn volk en het volk onderling. Het vredeoffer bepaalt ons bij de tafel van de Heer, waar zonde geen plaats mag en kan hebben.

De nadruk bij de wet op het brandoffer ligt erop dat het vuur niet mag uitgaan (*vers 9,12,13*). Dit voorschrift geeft aan dat er van het brandofferaltaar voortdurend een lieflijke reuk tot God omhoog stijgt. Het betekent dat God zijn volk voortdurend omgeven wil zien door die geur, dat wil zeggen dat Hij wil dat het volk zich bewust zal zijn dat zij voor God aangenaam zijn niet in zichzelf, maar "in de Geliefde" (*Ef.1:6*).

God verliest de waarde van het offer van zijn Zoon geen moment uit het oog en Hij wil dat wij dat ook niet doen. Hij wil dat wij, die priesters zijn, Hem dat voortdurend vertellen. In dit wat voor Israël een voorschrift was, ligt voor ons een bijzondere zegen van God opgesloten. God vertelt ons hierin als het ware dat wij er onophoudelijk aan mogen denken wie wij voor Hem zijn in de Heer Jezus. Het resultaat zal toch zijn dat wij Hem daarvoor aanbidden?

Deze priestertaak voeren we uit in de nacht (*vers 9; vgl.Ps.134:1*). In de nacht van deze wereld (*Rom.13:12*) mogen wij zien op wie de Heer Jezus is voor God en over Hem met God spreken. Wij mogen met aanbidding in onze harten door een donkere wereld gaan. Het is ook van toepassing op Israël nu. God bewaart de lieflijke reuk van het offer van Christus bij Zichzelf, terwijl zijn aardse volk Hem vergeet. Eens zal Hij op grond van het offer van zijn Zoon al zijn beloften aan dat volk vervullen.

De priester houdt zich ook bezig met de as: de gelovige die in Gods tegenwoordigheid leeft, houdt zich ermee bezig hoe volkomen het offer door het vuur is verteerd, hoe volkomen de Heer Jezus zijn werk ten koste van Zichzelf heeft verricht. Niets is Hem bespaard gebleven. God heeft Hem niet gespaard (*Rom.8:32*). God heeft de oude mens, dat wat ik van nature in mijn vlees ben, volkomen weggedaan, verteerd, toen Hij Christus tot zonde maakte. De Heer Jezus is gehoorzaam geworden tot de dood, ja tot de dood van het kruis (*Fil.2:8*).

Maar er komt een uur, en het is er, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid; immers, de Vader zoekt zulke personen die Hem aanbidden. God is een geest, en wie Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid. (Jh 4:23,24)

..., tot lof van de heerlijkheid van zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde, ... (Ef 1:6)

Komt, prijst de HERE, alle gij knechten des HEREN, die des nachts in het huis des HEREN staat. (Ps 134:1)

De nacht is ver gevorderd en de dag is nabij. Laten wij dan de werken van de duisternis afleggen en de wapens van het licht aandoen. (Rm 13:12)

Hoe zal Hij die zelfs zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken? (Rm 8:32)

En uiterlijk als een mens bevonden heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam wordend tot de dood, ja, tot de kruisdood. (Fp 2:8)

De praktische consequentie daarvan zien we in het linnen kleed. Dat spreekt van de rechtvaardige daden (Op.19:8). Die zullen in het leven van de gelovige, die zich met de as heeft beziggehouden, worden gezien. De priester doet andere kleren aan als hij de as buiten de legerplaats brengt. Dat stelt een ander aspect van ons leven voor. Buiten de legerplaats zijn wil zeggen een plaats van smaad innemen (Hebr.13:13). Er openlijk voor uitkomen dat we de zijde van een verworpen Heer hebben gekozen. Zowel in onze positie (buiten de legerplaats) als in onze daden (linnen kleren) zullen we een getuigenis zijn van wie de Heer Jezus is.

14 Dit is de wet op het spijsoffer. De zonen van Aäron zullen het voor het aangezicht des HEREN voor het altaar brengen. 15 En een zal daarvan een handvol nemen, van het fijn meel van het spijsoffer en van de olie daarvan, en al de wierook die op het spijsoffer ligt, en zo zal hij dit op het altaar in rook doen opgaan, tot een liefelijke reuk ten gedenkoffer daarvan voor de HERE. 16 Wat daarvan overblijft, zullen Aäron en zijn zonen eten: als ongezuurde koeken zal het gegeten worden op een heilige plaats; in de voorhof van de tent der samenkomst zullen zij het eten. 17 Het zal ongezuurd gebakken worden; als hun aandeel aan mijn vuuroffers heb Ik het gegeven; het is allerheiligst, evenals het zondoffer en het schuldoffer. 18 Allen die van het mannelijk geslacht zijn onder de nakomelingen van Aäron, zullen het eten; dit zij een altoosdurende inzetting voor uw geslachten ten aanzien van de vuuroffers des HEREN; al wie het aanraakt, zal heilig worden.

Het spijsoffer is weer direct verbonden met het brandoffer. In hoofdstuk 2 wordt over het spijsoffer geschreven hoe het moest worden aangeboden en op het altaar gebracht. Hier ligt de nadruk op het eten van het spijsoffer. Het is voedsel voor de priester als hij aan de Heer Jezus denkt als de ware mens (meelbloem) die alles deed door de Heilige Geest (olie) en zo tot een welriekende reuk was voor God (wierook). Eten is iets geestelijk tot ons nemen, zodat ons hart erdoor gevuld wordt en ons geestelijk leven erdoor gevormd wordt.

Een zoon van Aäron stelt een gelovige voor die zich bewust is van het zoon- schap van God (Ef.1:5) en daar ook naar leeft. Hij heeft kennis van Gods gedachten over dé Zoon, in Wie Hij was op aarde. Hij, en andere zonen, eten van wat overgebleven is van het spijsoffer. Dat gebeurt op "een heilige plaats", dat wil zeggen op een plaats waar het natuurlijk denken en handelen geen ruimte krijgt, omdat alles gericht is op God en zijn waardering van zijn Zoon. Die heilige plaat is "in de voorhof van de tent der samenkomst". Daar stond het koperen brandoffer altaar, een beeld van de tafel van de Heer.

"Al wat mannelijk is onder de zonen van Aäron" (vers 18 SV) lijkt dubbel. Een zoon is toch per definitie mannelijk? Hieruit blijkt dat iemand een positie kan hebben (een 'zoon' kan zijn), maar geestelijk niet rijp (niet 'mannelijk') om zich met de Heer Jezus zo bezig te houden dat hij zich ermee kan voeden.

Van het spijsoffer dat als vuuroffer wordt geofferd gaat een heiligende werking uit: "al wie het aanraakt, zal heilig worden." Alles wat met de Heer Jezus in verbinding komt, is afgezonderd voor God. Waar de Heer Jezus aanwezig is, wordt wat in zijn onmiddellijke nabijheid is, door zijn tegenwoordigheid gekenmerkt (1 Kor.7:14). God bepaalt alles naar zijn Zoon, wat niet wil zeggen dat waar Hij is en zijn aanwezigheid alles kenmerkt, dat ook eeuwig leven betekent voor allen die met Hem in aanraking komen. Dat kunnen we bijvoorbeeld duidelijk opmerken als we de evangeliën lezen.

19 De HERE sprak tot Mozes: 20 Dit is de offergave, die Aäron en zijn zonen de HERE zullen brengen op de dag, dat hij gezalfd wordt: een tiende efa fijn meel als een dagelijks spijsoffer, de helft des morgens en de helft des avonds. 21 Het zal op een bakplaat in olie bereid worden, gij zult het doorgeroerd brengen, als een spijsoffer, aan brokken zult gij het offeren, tot een liefelijke reuk voor de HERE. 22 En de priester, die uit zijn zonen in zijn plaats de gezalfde zal

Laten wij blij zijn en ons verheugen en Hem de heerlijkheid geven, want de bruiloft van het Lam is gekomen en zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt; en haar is gegeven bekleed te zijn met blinkend, rein, fijn linnen, want het fijne linnen zijn de gerechtigheden van de heiligen. (Op 19:7,8)

Laten wij daarom tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, terwijl wij zijn smaad dragen. (Hb 13:13)

..., terwijl Hij ons tevoren door Jezus Christus tot het zoon- schap voor Zichzelf bestemd heeft, naar het welbehagen van zijn wil, ... (Ef 1:5)

Want de ongelovige man is geheiligd door de vrouw en de ongelovige vrouw is geheiligd door de broeder; anders toch waren uw kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig. (1Ko 7:14)

zijn, zal dit doen; het is een altoosdurende inzet, het zal geheel voor de HERE verbrand worden. 23 Elk spijsoffer van een priester zal geheel verbrand worden, het zal niet worden gegeten.

Hier hebben we een bijzonder soort spijsoffer, ingeleid door een nieuw spreken van de HERE. Het werd alleen gebracht als er een nieuwe hogepriester werd gezalfd. Dit vindt voor het eerst plaats bij Aäron in *hoofdstuk 8 en 9*. Dit was geen vrijwillig, maar een verplicht spijsoffer, waarvan bovendien niet gegeten mocht worden. Het was een spijsoffer dat alleen gemengd werd met olie, niet ermee werd bestreken.

Aäron is een beeld van de Heer Jezus als Hogepriester. De Heer Jezus is door God begroet als Hogepriester, God heeft Hem daartoe gezalfd. Dat is Hij nu. Maar Hij is Dezelfde die op aarde uit de Heilige Geest werd geboren (meel met olie gemengd). Het wonder van de verwekking door de Heilige Geest kunnen wij niet vatten (niet eten), wel bewonderen en aan God vertellen.

De Heer Jezus als Hogepriester is niet los te denken van zijn komen op aarde en zijn leven op aarde voor God. Daar wil God ons aan doen denken in het voorschrift van dit bijzondere spijsoffer.

24 De HERE sprak tot Mozes: 25 Spreek tot Aäron en zijn zonen: Dit is de wet op het zondoffer: ter plaatse waar het brandoffer geslacht wordt, zal ook het zondoffer geslacht worden voor het aangezicht des HEREN, het is allerheiligst. 26 De priester die het als zondoffer offert, zal het eten; op een heilige plaats zal het gegeten worden, in de voorhof van de tent der samenkomst. 27 Al wat met het vlees daarvan in aanraking komt, zal heilig zijn, en als iets van het bloed ervan op een kledingstuk spat, zult gij hetgeen waarop het spatte, op een heilige plaats wassen.

28 En het aarden vat waarin het gekookt is, zal stukgeslagen worden, en indien het in een koperen vat gekookt is, dan zal dit geschuurd en met water gespoeld worden. 29 Allen die van het mannelijk geslacht zijn onder de priesters, zullen het eten, het is allerheiligst. 30 Maar geen zondoffer, van welks bloed in de tent der samenkomst gebracht werd om in het heiligdom verzoening te doen, zal gegeten worden; met vuur zal het verbrand worden.

Na de wet op het spijsoffer komt nu de wet op het zondoffer, dus vóór het vredeoffer. De nadruk ligt ook hier weer op het eten ervan door de priester. Bij het zondoffer gaat het om zonden. Iemand heeft gezondigd en komt met een zondoffer tot de priester, die het offert en eet. Het brengen van een zondoffer spreekt van belijdenis, het zich in Gods tegenwoordigheid ("*op een heilige plaats*", vs.26) bewust zijn dat de Heer Jezus voor die zonde moest sterven. Het eten van het zondoffer betekent het zich één maken met de zonde die de ander heeft begaan. Wijzen op de zonde die een ander heeft begaan, is één ding; je ermee vereenzelvigen is nog iets anders. Het is het besef dat het ook mij had kunnen gebeuren. Ik ben niet beter (*Gal.6:1*).

Dat beleden ook *Ezra, Nehemia en Daniël*, elk in *hoofdstuk 9* van het naar hen genoemde boek. Zij aten het zondoffer. Zelf waren ze onschuldig aan de toestand van het volk, maar ze maakten zich er één mee en beleden de zonden van het volk als de hunne. Dat is het eten van het zondoffer.

Eten is de meest volmaakte éénmaking tussen de priester en het offerdier dat de zonde van de offeraar voorstelt. Christus is altijd tegelijk de Priester en het Slachtoffer. De handeling van de priester als hij het zondoffer eet, stelt ons voor hoe Christus de zonde tot de zijne heeft gemaakt. Dit eten van het offer toont ons het hart van Christus die, als wij vallen, onze zaak tot de zijne maakt.

De priester had de zonde niet bedreven. Integendeel, hij had er verzoening voor gedaan door het bloed dat hij gesprekeld had. Maar toch vereenzelvigde hij zich er volledig mee. Zo heeft ook Christus ons de meest volmaakte troost bereid. Hijzelf onberispelijk en die verzoening bewerkte, maakte zich één met al onze gebreken en zonden. Alleen is Hij, nu zijn ene offerande eens voor altijd is geschied, als Voorspraak bij de Vader werkzaam in geval er bij

Broeders, zelfs als iemand door een overtreding overvallen wordt, brengt u die geestelijk bent zo iemand terecht in een geest van zachtmoedigheid, ziende op uzelf, opdat ook u niet in verzoeking komt. (Gl 6:1)

ons sprake is van zonde. Hij is werkzaam in verband met gemeenschap, niet met verzoening. Er is niets meer te doen wat offeren of bloedstorting betreft. Dat werk is volkomen verricht. Op grond van dat werk doet Hij nu zijn dienst als Voorspraak.

Het zondoffer werd gebracht op de plaats van het brandoffer. Wie een zondoffer moet brengen, mag tevens zien dat de Heer Jezus ook het brandoffer is. Terwijl we komen in het besef dat wij het oordeel verdienen vanwege de zonde die we hebben begaan en dat de Heer Jezus dat oordeel is ingegaan om ons ervan te bevrijden, komen we tegelijk ook in het besef dat de Heer Jezus in datzelfde werk God heeft verheerlijkt en dat wij op grond daarvan aangenaam gemaakt zijn. Hoe veelzijdig en groot is het wonder van zijn werk!

Van het zondoffer gaat een heiligende werking uit. Alles waarmee het in aanraking komt, wordt heilig. Het werk van de Heer Jezus voor de zonde is volkomen in zijn uitwerking. Niets in het hele werk van de Heer Jezus droeg zozeer het karakter van besliste heiligheid, van een volkomen en volmaakte afzondering voor God, als zijn dragen van de zonde. Dat God Hem, de Zoon van zijn liefde, oordeelde toen Hij tot zonde werd gemaakt, is het allerduidelijkste bewijs hoezeer God de zonde haat. Wie dat ziet, zal een heilige afschuw krijgen van alles wat met zonde te maken heeft en willen leven in volledige heiligheid voor God.

Als bloed van het zondoffer op een kledingstuk kwam, moest het kledingstuk met water worden gewassen (*vers 27*). Dat ziet op de krachtdadige werking van het bloed op mijn gedrag zoals dat door anderen waar te nemen is. Als ik mij plotseling weer de betekenis van het bloed van Christus realiseer, die voor mij tot zonde werd gemaakt, zal dat invloed hebben op mijn leven. Ootmoed, nederigheid, zullen meer gezien worden. Het water van het Woord zal mijn leven reinigen van dingen die met nederigheid in strijd zijn.

Het vlees van het zondoffer moest, om het te kunnen eten, eerst gekookt worden. Dat kon gebeuren in een aarden of in een koperen vat. Een aarden vat stelt ons lichaam voor (*2 Kor.4:7*). Dat moet verbroken worden. Niets van wat de mens van nature is, mag verbonden worden aan het werk van de Heer Jezus. Het koperen vat spreekt van wat wij geworden zijn, nadat we tot geloof gekomen zijn. Koper spreekt van de gerechtigheid van God. Door de zonde is daar een smet op gekomen. Er moet reiniging van het vat plaats vinden. Schuren en met water spoelen spreekt van de reiniging door het Woord van God (*Ef.5:26*).

Het bloed van een zondoffer werd in de tent der samenkomst gebracht (*vers 30*), als de gezalfde priester of het volk had gezondigd (*4:6,17*). In dat geval was er niemand die het zondoffer kon eten, want allen waren schuldig en daardoor ongeschikt.

Maar wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid van de kracht van God is, en niet uit ons: ... (2Ko 4:7)

..., opdat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door het woord, ... (Ef 5:26)

INHOUD:

Vs.1-7: De wet op het schuldoffer

Vs.8-10: Aanvullende bepalingen bij de wet op het schuldoffer

Vs.11-21: De wet op het vredeoffer

Vs.22-27: Aanvullende bepalingen bij de wet op het vredeoffer: verbod om vet of bloed te eten

Vs.28-36: Het aandeel van de priesters in het vredeoffer

Vs.37,38: Bevestiging wetten op de offers

TOELICHTING:

1 Dit is de wet op het schuldoffer: het is allerheiligst.

2 Ter plaatse waar men het brandoffer slacht, zal men het schuldoffer slachten; en het bloed daarvan zal men rondom op het altaar sprengen. 3 Al het vet daarvan zal men offeren, de vetstaart en het vet dat de ingewanden bedekt. 4 Ook de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden is, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen. 5 De priester zal dit op het altaar in rook doen opgaan als een vuuroffer voor de HERE; het is een schuldoffer. 6 Allen die van het mannelijk geslacht zijn onder de priesters, zullen het eten; op een heilige plaats zal het gegeten worden; het is allerheiligst. 7 Wat voor het schuldoffer geldt, geldt ook voor het zondoffer; een zelfde wet geldt daarvoor: het zal zijn voor de priester die daardoor verzoening doet.

Hier vinden we de eigenlijke beschrijving van het schuldoffer. Die zouden we in *hoofdstuk 6* verwachten. Maar daar stond het aspect van de vergoeding op de voorgrond, terwijl het hier om de priesterlijke bijdrage gaat.

Evenals het zondoffer is ook het schuldoffer nauw verbonden met het brandoffer. Het schuldoffer werd gebracht op de plaats van het brandoffer. Wie een schuldoffer moet brengen, mag tevens zien dat de Heer Jezus ook het brandoffer is. We hebben schuld op ons geladen, maar die schuld heeft de Heer Jezus op Zich genomen. Hij ontving daarvoor de straf die wij hadden verdiend. Dat is een wondere genade. Maar de genade gaat veel verder. Er is niet alleen iets van ons weggenomen (onze schuld en de straf daarop), we hebben door zijn werk ook iets oneindig groots gekregen. Op grond van het werk van de Heer Jezus staan we nu heilig en onberispelijk voor God als zijn zonen. God ziet ons nu aan in Hem (*Ef.1:4-6*).

Een gelovige die als priester het schuldoffer brengt, krijgt een bijzondere waardering voor de Heer Jezus en zijn werk. Hij houdt zich met Hem en zijn werk bezig. Hoewel de aanleiding ligt in de noodzaak tot verzoening omdat er schuld is ontstaan, is de uitwerking ervan een toenemende bewondering voor de Heer Jezus en zijn werk. Het speciale deel van de priester (*vers 7*) wordt in het volgende vers nader aangegeven.

8 En de priester die iemands brandoffer brengt – de huid van het brandoffer dat hij brengt, zal voor die priester zijn. 9 Elk spijsoffer dat gebakken wordt in de oven, en al wat bereid is in de pan en op de bakplaat, is voor de priester die het brengt, voor hem zal het zijn. 10 Elk spijsoffer dat met olie aangemaakt of droog is, zal voor alle zonen van Aäron zijn, voor de een zowel als voor de ander.

In deze verzen hebben we enkele toevoegingen aan het schuldoffer. Bezigt zijn met de schuld van een ander is niet gemakkelijk. Wie als priester (iemand die gewend is aan Gods tegenwoordigheid en zijn gedachten kent) ertoe wordt geroepen zich met de schuld van iemand bezig te houden, krijgt hier (in beeld) een grote bemoediging. Hij wordt herinnerd aan brandoffer en wat zijn deel daarin is: de huid van het brandoffer. Daarmee mag hij zich als het ware bekleden. Dat geeft het beeld dat hij zich bewust mag zijn dat

..., zoals Hij ons in Hem heeft uitverkoren voor de grondlegging van de wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor Hem in de liefde, terwijl Hij ons tevoren door Jezus Christus tot het zoonschap voor Zichzelf bestemd heeft, naar het welbehagen van zijn wil, tot lof van de heerlijkheid van zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde, ... (Ef 1:4-6)

hij voor God staat in de waarde van het offer van de Zoon (Ef. 1:6). Er kennis van hebben wie je bent in Christus is nog iets anders dan beleven dat je in Christus bent. Dat laatste zal zich uiten in aanbidding van de Vader en de Zoon.

Voor de priester die het schuldoffer brengt, is ook een deel van het spijsoffer. Hij mag zich voeden met de Heer Jezus, in Wie Hij geweest is voor God. Een gelovige die zich met de schuld van een ander moet bezighouden, zal een bijzondere waardering krijgen voor de volmaakte toewijding die het leven van de Heer Jezus te zien geeft. Dat staat tegenover het leven van de schuldige, maar ook tegenover zijn eigen leven dat niet beter is dan dat van de schuldige. In alles schittert alleen het leven van de Heer Jezus. Dat is voedsel voor het hart van onvolmaakte mensen die zich juist daarom hebben uitgeleverd aan Hem.

Een gelovige die vanuit dat bewustzijn een falende gelovige helpt met het opruimen van zijn schuld, krijgt zicht op de verschillende aspecten van het leven van de Heer Jezus, zoals dat in de verschillende vormen van het spijsoffer wordt voorgesteld. Die vormen en de onderdelen van het spijsoffer zijn in *hoofdstuk 2* aan de orde geweest.

11 Dit is de wet op het vredeoffer, dat men de HERE brengen zal.

12 Indien men het zal brengen als een loffer, dan zal men met het loffer ongezuurde koeken brengen, met olie aangemaakt, en ongezuurde dunne koeken, met olie bestreken, en doorgeroerd fijn meel, koeken met olie aangemaakt. 13 Met koeken van gezuurd brood zal hij zijn offergave brengen, nevens zijn vredeoffer als loffer. 14 En van elke offergave zal hij er een brengen als heffing aan de HERE; voor de priester die het bloed van het vredeoffer sprengt, zal die zijn. 15 En het vlees van zijn vredeoffer als loffer zal op de dag van zijn offergave gegeten worden; niets daarvan zal hij tot de morgen over laten.

16 Indien het slachtoffer dat hij als offergave brengt, een gelofteoffer of een vrijwillig offer is, dan zal het op de dag waarop hij zijn slachtoffer brengt, gegeten worden, en op de volgende dag zal ook hetgeen daarvan overbleef, gegeten worden. 17 Maar wat dan nog van het vlees van het slachtoffer overblijft, zal op de derde dag met vuur worden verbrand. 18 Indien toch op de derde dag gegeten wordt van het vlees van zijn vredeoffer, dan zal hij die dat gebracht heeft, niet welgevallig zijn; het zal hem niet ten goede gerekend worden, het zal iets verfoeilijks zijn, en wie daarvan eet, zal zijn ongerechtigheid dragen. 19 En vlees dat met iets onreins in aanraking komt, zal niet gegeten worden, het zal met vuur verbrand worden; wat overigens het vlees betreft, ieder die rein is, mag vlees eten. 20 Maar iemand die, terwijl onreinheid hem aankleeft, vlees eet van het vredeoffer dat de HERE toebehoort, die zal uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden. 21 En wanneer iemand iets onreins aanraakt, onreinheid van mensen of onreine dieren of enig onrein kruipend gedierte, en eet van het vlees van het vredeoffer dat de HERE toebehoort, dan zal hij uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.

Bij de beschrijving van het vredeoffer in *hoofdstuk 3* ging het vooral om de verbinding met het altaar. De toepassing daarvan voor ons vinden we bij uitstek in het avondmaal aan de tafel van de Heer. Het vredeoffer is een gemeenschapsoffer en daar spreekt de tafel van de Heer van.

Maar er zijn ook andere gelegenheden waar gelovigen met elkaar gemeenschap hebben. Telkens als ze, om wat voor reden ook, bij elkaar komen, hebben ze gemeenschap met elkaar. God wil daar graag bij zijn. Gemeenschap als gelovigen onder elkaar is alleen mogelijk en goed als God erbij kan en mag zijn.

Vers 12: Het vredeoffer is een feestoffer (Ps.118:27). Iemand die blij was, kon spontaan een loffer brengen. Hij wilde een dier slachten en feest vieren.

..., tot lof van de heerlijkheid van zijn genade,
waarmee Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde,
... (Ef 1:6)

De HERE is God, Hij heeft het voor ons doen lichten.
Bindt de feestoffers met touwen vast bij de
hoornen van het altaar. (Ps 118:27)

De oudste zoon in *Lukas 15* wilde dat ook. Maar hij wilde alleen met zijn vrienden feest vieren, zonder zijn vader. Dat kan geen feest zijn. Onze vreugde en blijdschap is altijd gegrond op het werk van de Heer Jezus, en dat is ook wat God verheugt.

Bij dit loffer moest ook een spijsoffer worden gebracht. Als wij God danken voor het werk van de Heer Jezus aan het kruis is het onmogelijk om voorbij te gaan aan zijn volmaakte leven tot aan het kruis. Ook daarover willen we God graag vertellen, Hem dat offeren.

Vers 13: Er wordt ook gezuurd brood gebracht. Dat kan niet spreken van de Heer Jezus. In Hem was geen zonde, waarvan zuurdeeg spreekt. Maar er is wel zuurdeeg in ons. Die koeken spreken ervan dat wij komen in het besef dat de zonde nog in ons (*1 Joh.1:8*), hoewel de zonde geen heerschappij meer over ons mag en hoeft te hebben. We mogen ook beseffen dat Hij de zonde van zijn kracht heeft beroofd.

Vers 14: Dit vers legt er de nadruk op dat wij onszelf eerst aan de Heer geven. Onze gaven aan Hem betekenen niets voor Hem, als wij niet onszelf aan Hem geven. De priester die het bloed van het vredeoffer sprengt, stelt de gelovige voor die zich bewust is dat gemeenschap slechts gegrond is op het door Christus gestorte bloed. Het bloed bepaalt hem bij de prijs die voor Hem betaald is en waardoor hij nu geheel van Christus is (*1 Petr.1:2*). Dit bewerkt grote dankbaarheid en blijdschap. De gelovige die dit kent, veronderstelt die dankbaarheid en blijdschap ook bij andere gelovigen en verlangt ernaar dat met zulke gelovigen te delen, daarin gemeenschap te hebben.

Vers 15: Het feest, het eten, moest plaatsvinden op dezelfde dag dat het geofferd werd. De verbinding met het altaar is van groot belang. Als het vlees de volgende dag gegeten zou worden, zou de gedachte aan het offer op het altaar wel wat vervaagd zijn. En dat wil God niet. Hij verwacht bij elk loffer de gedachte aan het kruis van Christus. Geen dank zonder het kruis. We kunnen niet teren op de beleving van gisteren. God verwacht dat we elke dag met een nieuw loffer bij het altaar komen. Als wij dagelijks de Schriften onderzoeken (*Hand.17:11*) - en die zijn het die van de Heer Jezus getuigen (*Joh.5:39*) - en wij merken elke morgen nieuwe barmhartigheden van de Heer op (*Klaagl.3:22, 23*), dan hebben we toch elke dag een overvloed aan redenen voor een nieuw loffer?

Vers 16-18: Een gelofteoffer of vrijwillig offer mocht wel de volgende dag nog worden gegeten. Dit is een offer dat een duurzamer karakter heeft dan het loffer, dat meer spontaan gebracht wordt. Over een gelofteoffer of vrijwillig offer is nagedacht. Als we samenkomen kan het zijn dat we meer spontaan gaan offeren naarmate de dienst vordert. Het kan ook zijn dat we in de week al met de samenkomst en het offer van de Heer Jezus zijn bezig geweest. De dankbaarheid in verbinding met het kruis werkt ook langer door.

Maar ook dan is het niet zo dat we langere tijd vooruit kunnen met wat we van de Heer Jezus hebben gezien. Er zal een groeiend verlangen zijn om meer van Hem te zien. Gedachten die blijven hangen en die we alleen maar blijven koesteren omdat we geen zin hebben om nieuwe dingen van de Heer Jezus te ontdekken, werken contraproductief. Ze worden een hindernis in ons geestelijk leven. De groei stopt. Dan moeten we onszelf en ons denken veroordelen, om vrij te worden van ongerechtigheid. Zo ontstaat er ruimte voor het klaarmaken van een nieuw gelofteoffer of vrijwillig offer dat aangenaam is voor God en waarin gemeenschap met anderen kan worden beleefd. Als gemeenschapsbeoefening zich uit in vaste vormen en langs platgetreden paden, verwordt ze tot dode orthodoxie.

Vers 19-21: Aan gemeenschapsbeoefening, zoals die in het deelnemen aan deze offermaaltijd wordt voorgesteld, zijn voorwaarden verbonden. De tafel, de uitdrukking van gemeenschap, is van de tafel van de Héér en daarom heilig. De offers behoorden aan de HERE (*vers 20,21*). De eredienst behoort aan

Als wij zeggen dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en de waarheid is niet in ons. (1Jh 1:8)

Petrus, apostel van Jezus Christus aan de vreemdelingen in de verstrooiing in Pontus, Galatië, Kappadocië, Asia, en Bithynië, uitverkorenen naar de voorkennis van God de Vader, door heiliging van de Geest, tot gehoorzaamheid en besprenkeling met het bloed van Jezus Christus; genade en vrede zij u vermenigvuldigd. (1Pt 1:1,2)

Dezen nu waren edeler dan die in Thessalonika: zij ontvingen het woord met alle bereidwilligheid, terwijl zij dagelijks de Schriften onderzochten of deze dingen zo waren. (Hd 17:11)

U onderzoekt de Schriften, omdat u meent daarin eeuwig leven te hebben; en die zijn het die van Mij getuigen; ... (Jh 5:39)

Het zijn de gunstbewijzen des HEREN, dat wij niet omgekomen zijn, want zijn barmhartigheden houden niet op, elke morgen zijn zij nieuw, groot is uw trouw! (Kl 3:22,23)

God, want wat in onze harten omgaat tijdens de eredienst, behoort niet aan ons toe. God heeft het in onze harten gelegd, tot onze blijdschap, opdat we deel zouden hebben aan wat het offer van Christus voor Hem betekent en aan zijn eigen blijdschap daarover.

Daarmee mag geen onreinheid verbonden worden. Die onreinheid kan op verschillende wijze veroorzaakt worden. In de eerste plaats kan het gebeuren dat het vlees met iets onreins in aanraking is gekomen (*vers 19*). Een toepassing daarvan is dat als iemand over de persoon of het werk van de Heer Jezus verkeerde gedachten heeft, hij onrein is en niet kan deelnemen aan het avondmaal, de gemeenschapsmaaltijd die wordt gehouden aan de tafel van de Heer. Hij kan pas deelnemen als hij zijn verkeerde denken over het werk van de Heer Jezus heeft gecorrigeerd.

Een tweede geval kan zijn dat de persoon die van het vlees wil eten, onrein is (*vers 20*). Een toepassing daarvan is dat iemand de zonde in zijn leven niet oordeelt. Van zo iemand moet worden geconstateerd dat hij niet maar in de zonde is gevallen, maar dat hij in de zonde leeft. Als iemand de zonde in zijn leven niet veroordeelt en er ook na vele pogingen door anderen (*Matth. 18:15-20*) niet toe komt dat te doen, kan hij niet deelnemen aan het avondmaal, de gemeenschapsmaaltijd die wordt gehouden aan de tafel van de Heer.

Als nu uw broeder tegen u zondigt, ga heen, overtuig hem tussen u en hem alleen; als hij naar u luistert, hebt u uw broeder gewonnen. Als hij echter niet luistert, neem nog een of twee met u mee, opdat door de mond van twee of drie getuigen elk woord vaststaat. Als hij echter hun geen gehoor geeft, zeg het aan de gemeente; als hij echter ook de gemeente geen gehoor geeft, laat hij voor u zijn als de heiden en de tollenaar. Voorwaar, Ik zeg u: alles wat u zult binden op de aarde, zal gebonden zijn in de hemel; en alles wat u zult ontbinden op de aarde, zal in de hemel ontbonden zijn. Voorwaar, Ik zeg u tevens, dat als twee van u overeenstemmen op de aarde over enige zaak die zij maar zouden vragen, het hun ten deel zal vallen van mijn Vader die in de hemelen is. Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden. (Mt 18:15-20)

Zo iemand wordt 'een boze' genoemd en moet uit het midden worden weggedaan (*1 Kor. 5:13*). Hij kan pas deelnemen als hij zijn zonde veroordeelt en belijdt voor God en mensen.

Maar hen die buiten zijn, zal God oordelen. Doet de boze uit uw midden weg. (1Ko 5:13)

Een derde geval is dat iemand, hoewel hij zelf rein is, toch onrein is door de aanraking met onreinheid (*vers 21*). Een toepassing daarvan is als iemand deel uitmaakt van een gemeenschap waar men geen tucht over openbaar kwaad uitoefent. Men staat bijvoorbeeld ongehuwd samenwonen toe en laat mensen die zo leven toe aan hun avondmaal. Wie daarmee in verbinding blijft, blijft in verbinding met het kwaad dat in die gemeenschap aanwezig is en is daardoor verontreinigd. Zo iemand kan niet deelnemen aan het avondmaal van de Heer, de gemeenschapsmaaltijd die wordt gehouden aan de tafel van de Heer. Hij kan pas deelnemen als hij zich aan die gemeenschap onttrekt (*2 Tim. 2:19-22*).

Evenwel, het vaste fundament van God staat en heeft dit zegel: De Heer kent hen die de zijnen zijn; en: Laat ieder die de naam van de Heer noemt, zich onttrekken aan ongerechtigheid. In een groot huis nu zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden; en sommigen wel tot eer, maar anderen tot oneer. Als dan iemand zich van deze vaten reinigt, zal hij een vat zijn tot eer, geheiligd, bruikbaar voor de Meester, tot alle goed werk toebereid. Maar ontvlucht de begeerten van de jeugd en jaag naar gerechtigheid, geloof, liefde en vrede met hen die de Heer aanroepen uit een rein hart. (2Tm 2:19-22)

22 De HERE sprak tot Mozes: 23 Spreek tot de Israëlieten: Gij zult in het geheel geen vet van rund, schaap of geit eten. 24 Het vet van een gestorven of verscheurd dier mag voor allerlei doeleinden gebruikt worden, maar eten zult gij het in geen geval. 25 Want ieder die vet eet van het vee, waarvan men een vuuroffer voor de HERE brengt, – wie dat eet, zal uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden. 26 Ook zult gij in al uw woonplaatsen in het geheel geen bloed eten, van gevogelte noch van vee. 27 Alwie enig bloed eet, die zal uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.

God waakt ervoor dat zijn volk zich in hun enthousiasme te veel van het offer toeigent. De bepaling dat het verboden was van het vet en het bloed te eten, staat na het vredeoffer. Vredeoffers waren offers die voor een groot

deel gegeten mochten worden. Toch bleef er iets dat alleen voor God was, waarop Hij zijn exclusieve recht laat gelden. Het leven en de innerlijke kracht van het hart behoren geheel aan Hem.

Er zijn delen in het werk van de Heer Jezus, waarvoor God ons niet het vermogen heeft gegeven daarin in te dringen. Van geen enkel dier mocht het vet worden gegeten. Het vet spreekt van de kracht van het dier. Het vet van het offerdier spreekt van de energie waarmee de Heer Jezus het werk volbracht. Alleen God kan die kracht volmaakt meten.

Het bloed mocht ook nooit gegeten worden. Het bloed is het leven van het schepsel. Het leven behoort God toe. Als het leven genomen wordt, moet dat worden gedaan in het besef dat het aan God behoort (*Lev.17:10-14; Gen.9:6*). Daarom moest men het bloed laten wegvloeien.

Ieder van het huis Israëls en van de vreemdelingen, die in hun midden vertoeven, die enig bloed eet – tegen zo iemand, die dat bloed gegeten heeft, zal Ik mijn aangezicht keren en hem uit het midden van zijn volk uitroeien. Want de ziel van het vlees is in het bloed en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel. Daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Niemand van u zal bloed eten. Ook de vreemdeling, die in uw midden vertoeft, zal geen bloed eten. En ieder van de Israëlieten en van de vreemdelingen, die in uw midden vertoeven, die een stuk wild of gevogelte jaagt, dat gegeten mag worden, zal het bloed daarvan uitgieten en dat bedekken met aarde. Want, wat de ziel van alle vlees betreft – het bloed ervan is zijn ziel; daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Gij zult van generlei vlees bloed eten, want de ziel van alle vlees is het bloed: ieder die het eet, zal uitgeroeid worden. (Lv 17:10-14)

Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden, want naar het beeld Gods heeft Hij de mens gemaakt. (Gn 9:6)

God heeft bepaald dat er zonder bloedstorting geen vergeving is (*Hebr.9:22*). Wij mogen geloven dat het bloed ons reinigt van onze zonden (*1 Joh.1:7*). Maar wat de diepe betekenis van het bloed van Christus voor God is, is door het verstand van een mens niet te doorgronden. Wie dat wel probeert, vervalt in dwaling. Er zijn heel wat theologen voor wie dit laatste geldt.

En met bloed wordt bijna alles naar de wet gereinigd, en zonder bloedstorting is er geen vergeving. (Hb 9:22)

Maar als wij in het licht wandelen, zoals Hij in het licht is, hebben wij gemeenschap met elkaar, en het bloed van Jezus, zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde. (1Jh 1:7)

28 De HERE sprak tot Mozes: 29 Spreek tot de Israëlieten: Hij die de HERE zijn vredeoffer offert, moet de HERE een deel van zijn vredeoffer als offergave brengen. 30 Eigenhandig zal hij de vuuroffers des HEREN brengen; het vet met de borst zal hij brengen, de borst, om die als beweegoffer te bewegen voor het aangezicht des HEREN. 31 En de priester zal het vet in rook doen opgaan op het altaar, maar de borst zal voor Aäron en zijn zonen zijn. 32 De rechterschenkel zult gij als een heffing van uw vredeoffers aan de priester geven. 33 Diegene van de zonen van Aäron, die het bloed van het vredeoffer en het vet offert, hem zal de rechterschenkel ten deel vallen. 34 Want de beweegborst en de hefschenkel neem Ik van de Israëlieten van hun vredeoffers en geef die aan de priester Aäron, en aan zijn zonen, als een altoosdurende inzetten voor de Israëlieten. 35 Dit is het gewijde deel van Aäron en zijn zonen in de vuuroffers des HEREN, ten dage dat Hij hen deed naderen om als priester de HERE te dienen, 36 hetgeen de HERE gebood hun te geven, ten dage dat Hij hen zalfde uit de Israëlieten, als een altoosdurende inzetten voor hun geslachten.

Van het vredeoffer werd het bloed en het vet op het altaar gebracht, aan God geofferd. De borst en de schenkel van het vredeoffer waren voor de priester. De rest van het offer was voor de offeraar en allen met wie hij feest wilde vieren en die rein waren.

Ieder die met een vredeoffer kwam, moest dat "eigenhandig" brengen. Het offeren van het vredeoffer kunnen we niet aan anderen overlaten. In de samenkomst geldt dat voor iedere broeder en iedere zuster. De broeders mogen daaraan hardop uiting geven. Dan is het niet goed als een broeder dat nooit namens het geheel doet en daarvoor als excuus gebruikt dat anderen het beter onder woorden kunnen brengen dan hij. God wil van ieder persoonlijk ontvangen wat er in het hart aanwezig is.

De borst is de plaats waar het hart zit. De borst spreekt van de liefde van de Heer Jezus. Daarmee houdt een priester zich bijzonder bezig. De priester kreeg ook de rechterschenkel, die spreekt van de kracht en volharding die we zien in de weg die de Heer Jezus ging. Liefde en kracht zien we ook in *Hooglied 8:6*. Het is de liefde en kracht van het werk van de Heer Jezus waardoor de gemeenschap tot stand is gekomen.

37 Dit is de wet op het brandoffer, het spijsoffer, het zondoffer, het schuldoffer, het wijdingsoffer en het vredeoffer, 38 die de HERE Mozes gebod op de berg Sinäi, ten dage dat Hij de Israëlieten gebod hun offers de HERE te brengen, in de woestijn Sinäi.

Mozes heeft deze aanwijzingen voor de offers van de HERE gekregen op de berg Sinäi. God heeft daarmee uitdrukking gegeven aan zijn wil dat het volk Hem offers zou brengen. Het terrein waar die offers gebracht moesten worden, wordt ook nog nadrukkelijk vermeld: "*in de woestijn Sinäi*". Dat bepaalt ons erbij dat God van ons verwacht dat wij Hem, terwijl we op aarde leven, voortdurend geestelijke lofoffers brengen "*dat is de vrucht van de lippen die zijn naam belijden*" (*Hebr.13:15*).

-- Leg mij als een zegel aan uw hart als een zegel aan uw arm. Want sterk als de dood is de liefde onverbiddelijk als het rijk van de doden de hartstocht, haar vlammen zijn vuurvlammen, een vuurgloed des HEREN. (Hl 8:6)

Laten wij dan door Hem voortdurend een lofoffer brengen aan God, dat is de vrucht van de lippen die zijn naam belijden. (Hb 13:15)

INHOUD:

- Vs.1-5: De HERE draagt Mozes op Aäron en zonen te wijden
 Vs.6: Aäron en zijn zonen met water gewassen
 Vs.7-9: Mozes doet Aäron de hogepriesterlijke kleding aan
 Vs.10-12: De zalving
 Vs.13: Mozes doet de zonen van Aäron de priesterkleding aan
 Vs.14-17: De stier van het zondoffer voor Aäron en zijn zonen
 Vs.18-21: De ram van het brandoffer voor Aäron en zijn zonen
 Vs.22-24: De ram ter inwijding voor Aäron en zijn zonen
 Vs.25-29: Het beweegoffer
 Vs.30: Heiliging van Aäron en zijn zonen en hun kleding
 Vs.31,32: Het voedsel van Aäron en zijn zonen
 Vs.33-35: Plaats en duur van de wijding
 Vs.36: Aäron en zijn zonen doen wat de HERE geboden heeft

TOELICHTING:

Na de beschrijving van de offers, dat wat de priesters brachten, volgt nu de historische wijding van Aäron en zijn zonen tot priesters. We worden getuigen van de instelling van het priesterschap. De instelling gebeurt volgens de beschrijving in *Exodus 29*, waarin het priesterschap wordt aangekondigd en waar de voorschriften gegeven worden hoe de instelling moest gebeuren.

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Neem Aäron en zijn zonen met hem, de klederen, de zalfolie, de stier van het zondoffer, de beide rammen en de korf met de ongezuurde broden, 3 en roep de gehele vergadering samen bij de ingang van de tent der samenkomst.

4 En Mozes deed, zoals de HERE hem geboden had, en de vergadering werd samengeropen bij de ingang van de tent der samenkomst. 5 Toen zeide Mozes tot de vergadering: Dit is het, wat de HERE geboden heeft te doen.

In Aäron en zijn zonen zien we een type, een afschaduwing van de Heer Jezus als Hogepriester en de gelovigen als priesters. Alle gelovigen zijn priesters (*1 Petr.2:5*). Dat is het beginsel. Helaas functioneren niet alle gelovigen van de gemeente als priester. De beelden van het *Oude Testament* laten zien hoe we praktisch ons priesterschap waar kunnen maken, hoe we als gelovige een priester kunnen worden. God wil graag dat wij Hem geestelijke offers brengen.

De priesterdienst is niet alleen een persoonlijke zaak. Het gaat de hele gemeente aan: de hele gemeente van Israël komt samen bij de tent der samenkomst (*vers 3,4*). Priesterdienst wordt hoofdzakelijk verricht ten behoeve van het volk, voor anderen dus. Het priesterschap van de gelovigen komt vooral tot uitdrukking in de samenkomsten van de gelovigen, wanneer zij als gemeente samenkomen op de plaats waar God woont (*Matth.18:20*).

6 En Mozes deed Aäron en zijn zonen naderen en wies hen met water;

Het wassen met water is hier niet om iets onreins weg te wassen. Een gelovige die een priester wil zijn, gebruikt het water van het woord niet alleen om gereinigd te worden, maar vooral ook om rein te blijven.

7 daarna deed hij hem het onderkleed aan, omgordde hem met de gordel, bekleedde hem met het opperkleed, deed de efod daarover, omgordde hem met de band van de efod en bond hem die om. 8

..., en u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis tot een heilig priesterschap, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus. (*1Pt 2:5*)

Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden. (*Mt 18:20*)

Daarna deed hij hem het borstschild aan en legde in het borstschild de Urim en de Tummim. 9 Vervolgens zette hij hem de tulband op het hoofd en bevestigde vóór op de tulband de gouden plaat, de heilige diadeem, zoals de HERE Mozes geboden had.

De klederen van de hogepriester spreken van de hogepriesterlijke dienst van de Heer Jezus. Hij is de hemelse Mens en bekleedt een hemels hogepriesterschap, terwijl uit alles wat Hij doet ook zijn goddelijke heerlijkheid blijkt. Hij vertegenwoordigt Gods volk bij God. In *Exodus* 28 worden de kledingstukken uitvoerig beschreven. De beschrijving daar vindt in een andere volgorde plaats dan hier. Hier zien we hoe de kleding achtereenvolgens werd aangetrokken, dus van binnen naar buiten. In *Exodus* wordt de kleding van buiten naar binnen beschreven (vgl. *Ex.28:4* met *Lev.8:7,8*). Zie voor de betekenis van de kledingstukken de toelichting bij *Exodus* 28.

10 Toen nam Mozes de zalfolie en zalfde de tabernakel en alles wat daarin was en heiligde dat. 11 Ook sprenkelde hij daarvan op het altaar, zevenmaal, en zalfde het altaar met al zijn toebehoren, benevens het wasbekken en zijn voetstuk, om ze te heiligen. 12 Daarna goot hij van de zalfolie op het hoofd van Aäron, en hij zalfde hem om hem te heiligen.

Niet alleen moesten er geheiligde priesters zijn, maar ook alles waarmee zij hun dienst uitoefenden moest geheiligd zijn. Alleen wat door de Heilige Geest geheiligd is, kan met God in verbinding worden gebracht.

Aäron als een beeld van de Heer Jezus wordt gezalfd met olie nog voordat er bloed op hem is aangebracht. Bij de zonen van Aäron als een beeld van de gelovigen die priesters zijn wordt eerst bloed aangebracht en daarna olie. Olie is een beeld van de Heilige Geest. De Heilige Geest kon op de Heer Jezus komen, want Hij was de volmaakte, zondeloze Mens. Wij waren zondaren. Op ons kon de Heilige Geest pas komen, nadat wij gereinigd waren van onze zonden door het bloed van het offer van Christus.

13 En Mozes deed de zonen van Aäron naderen, bekleedde hen met een onderkleed, omgordde hen met een gordel en bond hun hoofddoeken om, zoals de HERE Mozes geboden had.

Nadat Aäron als beeld van de Heer Jezus met zijn hogepriesterlijke waardigheid was bekleed, konden nu zijn zonen als priesters bekleed worden. Er is slechts een priesterschap van alle gelovigen mogelijk, omdat de Heer Jezus hen daartoe bekwaam heeft gemaakt. De priesterklederen spreken van de waardigheid die de gelovigen nu bezitten om als priesters in het heiligdom tot God te naderen. In Hebreeën zien we hoe we door het offer van Christus volmaakt geheiligd zijn (*Hebr.10:14*). Daardoor hebben we vrijmoedigheid om als priesters tot God te naderen (*Hebr.10:19*). Een extra aansporing om dat te doen, is de aanwezigheid van de Heer Jezus daar als de "grote priester over het huis van God" (*Hebr.10:21*).

14 Toen liet hij de stier van het zondoffer nader brengen, en Aäron en zijn zonen legden hun handen op de kop van de stier van het zondoffer. 15 En hij slachtte die, en Mozes nam het bloed en streek dat met zijn vinger rondom aan de horens van het altaar en ontzondigde het altaar; het overige bloed goot hij uit aan de voet van het altaar. Zo heiligde hij dit en deed daarover verzoening. 16 En hij nam al het vet dat op de ingewanden ligt, het aanhangsel aan de lever, de beide nieren en het vet daaraan, en Mozes deed het in rook opgaan op het altaar. 17 Maar de stier met zijn huid, zijn vlees en zijn mest verbrandde hij met vuur buiten de legerplaats, zoals de HERE Mozes geboden had.

18 Daarop bracht hij de ram van het brandoffer nader, en Aäron en zijn zonen legden hun handen op de kop van de ram, en hij slachtte die, 19 en Mozes sprenkte het bloed rondom tegen het altaar. 20 De ram verdeelde hij in stukken, en Mozes deed de kop, de stukken en het vet in rook opgaan. 21 De ingewanden echter en de onderschenkels wies hij met water, en Mozes deed de gehele ram op het altaar in rook opgaan; het was een brandoffer tot een

Dit nu zijn de klederen die zij maken zullen: een borstschild, een efod, een opperkleed, een onderkleed van bewerkte stof, een tulband en een gordel. Zo zullen zij heilige klederen maken voor uw broeder Aäron, en voor zijn zonen, om voor Mij het priesterambt te bekleden. (Ex 28:4)

*Want door een offerande heeft Hij voor altijd hen volmaakt die geheiligd worden. (Hb 10:14)
Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus,... (Hb 10:19)
..., en wij een grote priester over het huis van God hebben, ... (Hb 10:21)*

liefelijke reuk, een vuuroffer was het voor de HERE, zoals de HERE Mozes geboden had. 22 Nu bracht hij de tweede ram, de ram ter inwijding, nader, en Aäron en zijn zonen legden hun handen op de kop van de ram. 23 En hij slachtte die, en Mozes nam een deel van het bloed en streek het aan Aärons rechter oorlel, aan zijn rechterduim en aan zijn rechter grote teen. 24 En hij deed de zonen van Aäron naderen en Mozes streek het bloed aan hun rechter oorlel en aan hun rechterduim en aan hun rechter grote teen, en Mozes sprengde het bloed rondom tegen het altaar.

Voor de wijding van de zonen van Aäron werden drie offers gebracht:

- 1 een zondoffer (*vers 14*),
- 1 een brandoffer (*vers 18*) en
- 1 een wijdingsoffer (*vers 22*). Het wijdingsoffer is een bijzondere vorm van het vredeoffer.

Op alle drie de offers leggen Aäron en zijn zonen hun handen. Zoals we al vaker hebben gezien, betekent het opleggen van de handen het zich één maken met waar de handen op worden gelegd. Wie priester wil zijn, moet zich één maken met het werk van de Heer Jezus. Bij het zondoffer wil het zeggen dat ik, om priesterdienst te kunnen verrichten, me goed bewust moet zijn dat al mijn zonden overgegaan zijn op de Heer Jezus, dat Hij mijn zonden heeft gedragen en daarvoor geoordeeld is. Evenzeer mag en moet ik me bewust zijn dat ik voor God sta in al de aangenaamheid van het offer van de Heer Jezus dat Hij als een brandoffer aan God bracht. Ik ontleen mijn waardigheid om priester te zijn niet aan iets in mijzelf, maar uitsluitend aan Hem. En als ik nu als priester aan God gewijd ben, kan ik alleen mijn taak als priester toegewijd aan God volbrengen als ik zie dat de Heer Jezus de grote Priester is, die in alles volmaakt toegewijd is aan God.

Opmerkelijk is nog dat alle offers hier door Mozes werden gebracht. De priesters konden dat nog niet, ze waren nog niet gewijd. Mozes kon dat wel. Hij had geen wijding nodig. Hij is een beeld van de Heer Jezus als de leraar der gerechtigheid.

Wat er met het zondoffer en het brandoffer gebeurde, hebben we al gezien in respectievelijk *hoofdstuk 4* en *hoofdstuk 1*. Dat geldt ook voor het wijdingsoffer, hoewel dat niet zo uitdrukkelijk is genoemd. Het wijdingsoffer is namelijk een speciaal soort vredeoffer. In *hoofdstuk 7:37* wordt het in de samenvatting van de wetten op de offers toch apart vermeld, maar wel in verbinding met het vredeoffer. In de Statenvertaling wordt dit offer ook "vuloffer" genoemd. Dat ziet op het vullen van de handen van Aäron met delen van het offer (*vers 27*).

Het dier voor het wijdingsoffer was een ram, evenals het brandoffer. Dat wil zeggen dat onze wijding, toewijding, als priesters hetzelfde karakter moet hebben als het brandoffer. Onze toewijding moet van hetzelfde karakter zijn als de toewijding van de Heer Jezus. Dat betekent de inzet van onze hele persoon.

Dat het wijdingsoffer een speciaal soort vredeoffer was, blijkt wel uit de speciale toepassing van een deel van het bloed. Het bloed van het wijdingsoffer wordt toegepast op drie lichaamsdelen (*vers 23,24*). Het bloed van Christus, zijn toewijding tot in de dood, is de grondslag voor onze toewijding. Het oor spreekt van luisteren, horen, gehoorzamen. Daarmee begint elke ware priesterdienst. Eerst moeten we luisteren om te weten wat de Heer van ons vraagt, hoe Hij alles hebben wil. Pas dan kunnen we handelen (hand) en wandelen (voet), in overeenstemming met de betekenis en waarde van het bloed.

25 En hij nam het vet, de vetstaart, al het vet dat op de ingewanden ligt, het aanhangsel aan de lever, de beide nieren en het vet daaraan en de rechterschenkel. 26 En uit de korf met ongezuurde broden, die voor het aangezicht des HEREN stond, nam hij één ongezuurd brood, één geoliede broodkoek en één dunne koek, legde die op de vetdelen en op de rechterschenkel, 27 en legde dat alles op de

handen van Aäron en van zijn zonen en bewoog dat als een beweegoffer voor het aangezicht des HEREN. 28 Daarna nam Mozes het van hen over en deed het op het altaar op het brandoffer in rook opgaan; het was een wijdingsoffer tot een liefelijke reuk; een vuuroffer was het voor de HERE. 29 En Mozes nam de borst en bewoog die als beweegoffer voor het aangezicht des HEREN; van de ram ter inwijding viel die Mozes ten deel, zoals de HERE Mozes geboden had.

Het vet en het spijsoffer (de koeken) spreken van de energie en het volmaakte leven van de Heer Jezus. De rechterschenkel spreekt van zijn kracht om te wandelen op aarde. Hij ontleende zijn kracht aan zijn gemeenschap met de Vader. Dat alles werd op de handen gelegd van Aäron en zijn zonen als om beslag te leggen op hun leven. Zo begrepen zij goed wie de Heer Jezus was en wat Hij had gedaan voor hun wijding. Dat bewogen ze voor Gods aangezicht heen en weer. Zie lieten het allemaal aan God zien, om Hem als het ware te laten genieten van de heerlijkheid die in het leven van de Heer Jezus voor Hem te vinden was. Als we dat voorstellen, genieten we er ook zelf van.

Mozes bracht het beweegoffer op het altaar. Hij kreeg de beweegborst. De beweegborst doet denken aan de liefde van de Heer Jezus die de oorsprong van alles is. De liefde van de Heer Jezus vindt volle genoegdoening in het resultaat van zijn werk waardoor een priesterschap tot stand is gekomen. Daaraan mogen we ook denken als we er verwonderd bij stil staan dat wij nu in staat zijn priesterdienst te verrichten.

30 Voorts nam Mozes een deel van de zalfolie en van het bloed, dat op het altaar was, en sprenkelde dat op Aäron, op zijn klederen en ook op zijn zonen en de klederen van zijn zonen; zo heiligde hij Aäron en zijn klederen en ook zijn zonen en de klederen van zijn zonen.

Nadat de offers waren gebracht, werden Aäron en zijn zonen besprenkeld met olie en bloed, waardoor zij tot het priesterschap geheiligd werden. Aan alle voorwaarden, zoals God die had bepaald, was voldaan. Olie en bloed spreken ervan dat de Heilige Geest en het bloed van Christus de grondslag vormen waarop wij, met Christus verbonden, onze plaats bij God hebben.

31 En Mozes zeide tot Aäron en zijn zonen: Kookt het vlees aan de ingang van de tent der samenkomst; daar zult gij het eten met het brood dat in de korf van de wijdingsoffers is, zoals ik geboden heb, dat Aäron en zijn zonen het zouden eten. 32 Wat nu van het vlees en het brood overblijft, zult gij met vuur verbranden.

De voorgaande handelingen waren nodig om hen in de positie van priesters te brengen. Ze hadden een door God gegeven basis om priesterdienst uit te oefenen. Wat nog nodig was, is de kracht om die dienst te verrichten. Daarvoor geeft Mozes aan Aäron en zijn zonen het vlees van wijdingsoffer (vredeoffer) en de daarbij gebrachte koeken te eten. Het is voedsel voor Aäron en zijn zonen. Zonder dit voedsel komt er geen ware priesterdienst.

Gelovigen die weten dat zij tot priesterdienst zijn geroepen of gewijd, voeden zich met de gedachte dat zij dit voorrecht te danken hebben aan wat de Heer Jezus deed aan het kruis, door Zich daar volkomen aan God te geven. Zij denken in verbinding met hun wijding tot priester ook aan Hem in zijn volkomen toewijding aan God in zijn leven op aarde, wat voorgesteld wordt in de koeken. Zij delen die dankbare gedachten met de Heer Jezus, de ware Aäron, waardoor ook Hij Zich als het ware voedt.

Vlees en brood dat overblijft moet worden verbrand. Wat we niet kunnen bevatten van het werk en het leven van de Heer Jezus, moeten we niet proberen te begrijpen, maar moeten we wegdoen.

33 En van de ingang van de tent der samenkomst zult gij gedurende zeven dagen niet weggaan, tot de dag waarop de dagen uwer wijding vervuld zijn; want zeven dagen zal uw wijding duren. 34 Zoals men

op deze dag gedaan heeft, zo heeft de HERE geboden voortaan te handelen, om over u verzoening te doen. 35 Bij de ingang van de tent der samenkomst zult gij dag en nacht, zeven dagen lang, blijven en gij zult het u door de HERE gegeven voorschrift in acht nemen, opdat gij niet sterft, want zo is mij geboden.

De zeven dagen dat de wijding duurt, spreekt van ons hele leven. Het getal zeven is het getal van volmaaktheid. Zeven dagen wil dan zeggen een volkomen periode. Met de achtste dag (9:1) begint een nieuwe periode. De tijd van onze priesterwijding beslaat ons hele leven. Wij zijn 'voortdurend', elke dag van ons leven, priesters (Hebr.13:15).

Wel staat onze priesterdienst op een bijzondere manier in verbinding met de tent der samenkomst. God wil dat onze dagelijkse, voortdurende priesterdienst altijd in ons hart verbonden is met de plaats waar Hij met zijn volk samenkomt, dat is voor ons de plaatselijke gemeente.

God wil dat wij als priester op de juiste plaats zijn ("bij de ingang van de tent der samenkomst"), gedurende de door Hem bepaalde periode ("dag en nacht, zeven dagen lang"), in de juiste gezindheid ("het u door de HERE gegeven voorschrift in acht nemen"). Alleen als wij zijn geboden bewaren en erover waken dat de dienst gebeurt zoals Hij dat wil, zullen we onze priesterdienst kunnen blijven uitoefenen. Houden we geen rekening met Hem en zijn wil, dan zal onze priesterdienst sterven (Lev.10:1,2).

36 Aäron en zijn zonen nu deden alles wat de HERE door de dienst van Mozes geboden had.

De gehoorzaamheid van Aäron en zijn zonen is treffend en voorbeeldig. Helaas blijkt spoedig hoe daarvan wordt afgeweken (Lev.10:1). Het ware te wensen dat deze kenmerken ook in het tegenwoordige priesterschap van alle gelovigen bij alle gelovigen steeds aangetroffen werden. Helaas blijkt in de christenheid hoezeer ook daar is afgeweken van het priesterschap van alle gelovigen. Zelfs daar waar het priesterschap van alle gelovigen wordt beleeden, is de praktijk vaak in strijd met wat God ermee bedoelt.

Laten wij dan door Hem voortdurend een lofoffer brengen aan God, dat is de vrucht van de lippen die zijn naam belijden. (Hb 13:15)

En de zonen van Aäron, Nadab en Abihu, namen ieder zijn vuurpan, deden daar vuur in en legden daar reukwerk op; zo brachten zij vreemd vuur voor het aangezicht des HEREN, hetgeen Hij hun niet geboden had. Toen ging er vuur uit van de HERE en dit verteerde hen, zodat zij stierven voor het aangezicht des HEREN. (Lv 10:1,2)

INHOUD:

- Vs.1,2: Offers op de achtste dag van Aäron en zijn zonen
 Vs.3,4: Offers van het volk op de achtste dag
 Vs.5,6: Bij de tent der samenkomst
 Vs.7-21: Aäron en zijn zonen brengen de offers van en voor zichzelf en het volk
 Vs.22: Aäron zegent het volk
 Vs.23: Mozes en Aäron zegenen het volk, de heerlijkheid des HEREN verschijnt aan het volk
 Vs.24: De HERE aanvaardt het offer

TOELICHTING:

1 Op de achtste dag riep Mozes Aäron, diens zonen en de oudsten van Israël en zeide tot Aäron: 2 Neem u een kalf, een jong rund, ten zondoffer, en een ram ten brandoffer, beide gaaf, en breng ze voor het aangezicht des HEREN.

De wijding had zeven geduurd (8:33). Dan komt er een achtste dag. De achtste dag spreekt van een nieuw begin. Er begint iets wat niet eerder is geweest. Na de wijding zullen Aäron en zijn zonen hun eerste offers gaan brengen. Het is een dag die in zijn betekenis nooit herhaald zal worden. Je kunt altijd maar één keer iets voor de eerste keer doen.

Onze wijding duurt ons hele leven. Maar telkens is er ook een achtste dag. Ons priesterschap mag steeds nieuw zijn. Met deze achtste dag is de verschijning van de heerlijkheid van de HERE verbonden (vers 4,6,23). We gaan steeds meer van de heerlijkheid van de Heer zien. Als de Heer dan in werkelijkheid verschijnt, zal onze priesterdienst pas op een volkomen nieuwe wijze gebeuren.

De dienst van Aäron staat in dit hoofdstuk op de voorgrond. Mozes richt zich tot hem. Hij is degene die offert. Zijn zonen (een beeld van de gemeente die inzicht heeft in de dienst van de ware Aäron) verdwijnen naar de achtergrond. Zij reiken hem wel telkens het bloed aan. Zonen van Aäron in geestelijke zin zijn zij die een speciale indruk van de betekenis en waarde van het bloed van het ware offer, de Heer Jezus hebben gekregen door zich daarmee bezig te houden. Het bloed is de grondslag van alle ware priesterdienst.

3 En tot de Israëlieten zult gij spreken: Neemt een geitebok ten zondoffer, en ten brandoffer een kalf en een schaap, elk één jaar oud, en gaaf. 4 Daarbij een rund en een ram ten vredeoffer om ze voor het aangezicht des HEREN te offeren, benevens een spijsoffer, met olie aangemaakt, want heden zal u de HERE verschijnen.

Ook op de achtste dag wordt van het volk verwacht dat zij met offers komen. Altijd blijft de grondslag het offer van Christus. Daar mogen we ons hele leven op baseren en ook de hele eeuwigheid. Alles heeft voor God alleen waarde als het verbonden is met zijn Zoon en het offer dat Hij bracht. Tot in eeuwigheid zullen we Hem gedenken als Degene aan Wie we te danken hebben dat we in de heerlijkheid mogen zijn. Hij heeft elke verhindering weggenomen door voor ons het zondoffer te worden. Tot in eeuwigheid zullen we Hem gedenken als Degene Die door God is verheerlijkt en door Wie God al zijn voornemens kon uitvoeren door voor Hem het brandoffer te worden. Hij is Degene door Wie er tot in eeuwigheid gemeenschap met de Vader en de Zoon en met elkaar zal zijn door het vredeoffer te worden. Tot in eeuwigheid zullen we terugdenken aan zijn volmaakte leven op aarde, waar Hij alles deed door de Heilige Geest, zoals we dat voorgesteld zien in het spijsoffer dat met olie is aangemaakt.

5 Toen brachten zij hetgeen Mozes geboden had naar de tent der samenkomst, en de gehele vergadering naderde en stond voor het aangezicht des HEREN. 6 En Mozes zeide: Dit is het, wat de HERE u geboden heeft te doen, opdat de heerlijkheid des HEREN u verschijne.

Waarom we tot in alle eeuwigheid mee mogen bezig zijn, het offer van de Heer Jezus in al zijn aspecten, mag op aarde al beginnen bij "de tent der samenkomst". Wanneer we als gemeente samenkomen mogen we op een bijzondere manier het voorrecht genieten om priesterdienst uit te oefenen. Daar is de Heer Jezus Zelf in het midden en begint Hij de lofzang (Hebr.2:12) tot eer van God en mogen wij Hem daarin als het ware bijvallen. We zullen dan de heerlijkheid van God zien in het aangezicht van Jezus Christus.

7 Toen zeide Mozes tot Aäron: Nader tot het altaar en bereid uw zondoffer en uw brandoffer en doe verzoening voor u en voor het volk; bereid daarna de offergave des volks en doe voor hen verzoening, zoals de HERE geboden heeft.

8 Toen naderde Aäron tot het altaar en slachtte het kalf dat voor hem ten zondoffer bestemd was. 9 En de zonen van Aäron brachten hem het bloed en hij doopte zijn vinger in het bloed en streek dat aan de horens van het altaar; het bloed goot hij uit aan de voet van het altaar. 10 Maar het vet, de nieren en het aanhangsel aan de lever van het zondoffer deed hij in rook opgaan op het altaar, zoals de HERE Mozes geboden had. 11 Het vlees en de huid echter verbrandde hij met vuur buiten de legerplaats.

12 Daarop slachtte hij het brandoffer, en de zonen van Aäron reikten hem het bloed, en hij spengde het rondom tegen het altaar. 13 Ook het brandoffer reikten zij hem, in zijn stukken verdeeld, met de kop, en hij deed dit op het altaar in rook opgaan. 14 Hij wies de ingewanden en de onderschenkels en deed ze op het brandoffer in rook opgaan op het altaar. 15 Hierna offerde hij de offergave des volks; hij nam de bok van het zondoffer, die voor het volk bestemd was, slachtte die en bereidde hem ten zondoffer zoals het vorige. 16 Daarna offerde hij het brandoffer en deed daarmede volgens het voorschrift. 17 Vervolgens liet hij het spijsoffer brengen, nam er een handvol van en deed het in rook opgaan op het altaar, benevens het morgenbrandoffer.

18 Ook slachtte hij het rund en de ram, die als vredeoffer voor het volk bestemd waren, en de zonen van Aäron reikten hem het bloed, en hij spengde het rondom tegen het altaar. 19 De vetstukken van het rund echter, de vetstaart van de ram, benevens het vet dat de ingewanden bedekt, de nieren en het aanhangsel aan de lever, 20 deze vetstukken legden zij op de borststukken, en hij deed deze vetstukken in rook opgaan op het altaar. 21 En de borststukken en de rechterbovenschenkel bewoog Aäron als beweegoffer voor het aangezicht des HEREN, zoals Mozes geboden had.

Aäron was slechts een beeld van de Heer Jezus. De Heer Jezus hoefde niet voor Zichzelf te offeren, Aäron als in zichzelf zondig mens wel (Hebr.5:3; 7:28). Aäron brengt de offers van en voor zichzelf en het volk. De verschillende offers en hun betekenis zijn al in de voorgaande hoofdstukken voor onze aandacht geweest. Maar God laat in deze beelden zien dat Hij er als het ware niet moe van wordt om te spreken over en te horen van zijn Zoon.

Voordat Aäron voor anderen offert, offert hij eerst voor zichzelf. Het is een beginsel in Gods Woord dat we eerst acht moeten geven op onszelf, voordat we ons met iemand anders kunnen bezighouden (Matth.7:3-5; 1 Tim.4:16).

En wat ziet u de splinter in het oog van uw broeder, maar de balk in uw eigen oog merkt u niet? Of hoe zult u tot uw broeder zeggen: Laat mij de splinter uit uw oog wegdoen, en zie, de balk is in uw oog? Huichelaar, doe eerst de balk uit uw oog weg, en dan zult u helder zien om de splinter uit het oog van uw broeder weg te doen. (Mt 7:3-5)

Geef acht op jezelf en op de leer; volhard in deze dingen, want door dit te doen zul je zowel jezelf als hen die je horen, behouden. (1Tm 4:16)

'Ik zal uw naam aan mijn broeders verkondigen, in het midden van de gemeente zal Ik U lofzingen'. (Hb 2:12)

...; en wegens deze zwakheid moet hij, evenals voor het volk, ook voor zichzelf offeren voor de zonden. (Hb 5:3)

Want de wet stelt als hogepriesters mensen aan die zwakheid hebben, maar het woord van de eedzwerfing, die na de wet gekomen is, stelt de Zoon, die tot in eeuwigheid volmaakt is. (Hb 7:28)

22 Toen hief Aäron zijn handen op over het volk en zegende het; daarna daalde hij af, nadat hij het zondoffer, het brandoffer en het vredeoffer gebracht had.

Na het brengen van de offers, zegent Aäron het volk. Dit is de zegen waarmee Christus zijn volk zegent op grond van het aangeboden offer (Luk. 24:50). Dat is altijd de grondslag van de zegeningen van Israël (en van de gemeente), waardoor het volk in zijn bestaan kan worden gehandhaafd. Wat de gemeente betreft hoeft de Heer Jezus niet naar buiten te komen. Voor ons is de voorhang gescheurd en wij hebben toegang in het binnenst heiligdom, waar we zien dat God het offer heeft aangenomen. De Heilige Geest is gekomen om ons de zekerheid van het volbrachte en door God aanvaarde offer te geven.

We kunnen hierin ook de zegen opmerken die vandaag op grond van het offer van de Heer Jezus door Hemzelf wordt gegeven. Het is de zegen die in het evangelie tot mensen wordt gebracht.

23 Mozes nu en Aäron gingen in de tent der samenkomst, en toen zij er weer uitkwamen, zegenden zij het volk, en de heerlijkheid des HEREN verscheen aan het gehele volk.

Vers 23 ziet op de huidige tijd voor Israël. De Heer Jezus is nu in het heiligdom (Hebr.9:24). Als Hij weer verschijnt, zullen ze Hem zien en Hem aanbidden. De tabernakel is een beeld van de hemelen. Mozes en Aäron zijn samen een beeld van de Heer Jezus als "de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis" (Hebr.3:1). Als Hij aan zijn volk verschijnt (Hebr.9:28), zal Hij het zegenen.

Daarom, heilige broeders, deelgenoten van de hemelse roeping, beschouwt de apostel en hogepriester van onze belijdenis, Jezus, die trouw is aan Hem die Hem heeft aangesteld, zoals ook Mozes was in heel zijn huis.... (Hb 3:1,2)

..., zo zal ook Christus, eenmaal geofferd om de zonden van velen te dragen, de tweede keer zonder zonde verschijnen tot behoudenis aan hen die Hem verwachten. (Hb 9:28)

24 En er ging vuur uit van de HERE en dit verteerde op het altaar het brandoffer en de vetstukken; toen het volk dat zag, juichten allen en wierpen zich op hun aangezicht.

Een geweldig moment: het brandoffer en de vetstukken, dus alles wat alleen voor de HERE was, wordt door Hem met vuur verteerd (vgl. Richt. 6:21; 13:20; 1 Kon.18:38; 1 Kron.21:26; 2 Kron.7:1).

Toen strekte de Engel des HEREN de staf die hij in de hand hield, uit en raakte met het uiteinde het vlees en de ongezuurde broden aan; en vuur steeg op uit de rots en verteerde het vlees en de ongezuurde broden. Daarop verdween de Engel des HEREN uit zijn gezicht. (Ri 6:21)

Terwijl de vlam van het altaar omhoog steeg naar de hemel, voer de Engel des HEREN op in de vlam van het altaar. Toen Manoah en zijn vrouw dit zagen, wierpen zij zich op hun aangezicht ter aarde. (Ri 13:20)

Toen schoot het vuur des HEREN neer en verteerde het brandoffer, het hout, de stenen en de aarde, en lekte het water in de groeve op. (1Kn 18:38)

David bouwde daar een altaar voor de HERE, bracht brandoffers, en vredeoffers, en riep tot de HERE, die hem antwoordde met vuur uit de hemel op het brandofferaltaar. (1Kr 21:26)

Zodra Salomo zijn gebed geëindigd had, daalde vuur uit de hemel neer en verteerde het brandoffer en de slachtoffers; en de heerlijkheid des HEREN vervulde het huis. (2Kr 7:1)

Het stelt de volkomen aanvaarding van het werk van de Heer Jezus door God voor als een werk dat geheel tot eer van God is volbracht in een kracht die alleen God volmaakt kent en kan genieten.

De reactie van het volk is een zich mee verheugen in wat God in het offer heeft gevonden. Zij werpen zich in aanbidding voor Hem neer. Alle eer en bewondering gaat uit naar Hem die op grond van het offer hen aan Zich heeft verbonden en tot zijn volk heeft verkoren om in hun midden te wonen.

Hij nu leidde hen uit naar buiten tot aan Bethanië; en Hij hief zijn handen op en zegende hen. (Lk 24:50)

Want Christus is niet ingegaan in het met handen gemaakte heiligdom, een tegenbeeld van het ware, maar in de hemel zelf, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons; ... (Hb 9:24)

INHOUD:

Vs.1-7: De dood van Nadab en Abihu

Vs.8-11: Verbod voor de priester om sterke drank te gebruiken

Vs.12-20: Wat van de offers voor de priester is

TOELICHTING:

1 En de zonen van Aäron, Nadab en Abihu, namen ieder zijn vuurpan, deden daar vuur in en legden daar reukwerk op; zo brachten zij vreemd vuur voor het aangezicht des HEREN, hetgeen Hij hun niet geboden had. 2 Toen ging er vuur uit van de HERE en dit verteerde hen, zodat zij stierven voor het aangezicht des HEREN. 3 En Mozes zeide tot Aäron: Dit is het, wat de HERE gesproken heeft: aan degenen die Mij het naaste staan, zal Ik Mij de Heilige betonen en ten aanschouwen van het gehele volk zal Ik Mij verheerlijken. En Aäron zweeg.

Na de instelling van het priesterschap en het brengen van de eerste offers en de vreugde die dat gaf, volgt in dit hoofdstuk direct een anticlimax. Aan het eind van het vorige hoofdstuk daalde vuur neer op het altaar en vielen allen op hun aangezicht om te aanbidden. Hier daalt hetzelfde vuur neer en doodt de twee oudste zonen van Aäron. Zo kwam op de pinksterdag de Geest neer om te getuigen van de aanvaarding van het offer van Christus door God (*Hand.2*), terwijl Hij even later een Geest van oordeel werd voor Ananias en Saffira, die God aanbaden met het vreemde vuur van hun verdorven harten (*Hand.5*).

Het betreft de twee meest uitverkoren mensen van de aarde: uit het uitverkoren volk, de uitverkoren stam, de uitverkoren familie, waarvan de oudste zoon zijn vader als hogepriester zou opvolgen. Zij bekleedden de hoogste positie. Maar juist die positie maakt hun overtreding zo erg. God wil in hen die tot Hem naderen geheiligd worden (*Ezech.9:6; 1 Petr.4:17*).

Grijsaards, jongelingen en jonge meisjes, kleine kinderen en vrouwen, moet gij doden en verdelgen; maar niemand die het teken draagt, moogt gij aanraken; bij mijn heiligdom moet gij beginnen. Toen begonnen zij bij de mannen, de oudsten, die zich vóór de tempel bevonden. (Ez 9:6)

Want het is nu de tijd dat het oordeel begint bij het huis van God; als het echter eerst bij ons begint, wat zal het einde zijn van hen die het evangelie van God niet gehoorzamen? (1Pt 4:17)

Het overtreden van wat God geboden heeft, heeft altijd ernstige gevolgen, zeker voor hen die geacht worden zijn geboden te kennen (*2 Sam.6:3-9*).

Zij vervoerden de ark Gods op een nieuwe wagen; zij haalden haar uit het huis van Abinadab op de heuvel, en Uzza en Ahio, de zonen van Abinadab, leidden de wagen met de ark Gods; Ahio liep voor de ark uit. David en het gehele huis van Israël dansten voor het aangezicht des HEREN, onder begeleiding van allerlei (instrumenten van) cypressehout, citers, harpen, tamboerijnen, rinkelbellen en cimbalen.

Maar toen zij bij de dorsvloer van Nachon kwamen, strekte Uzza zijn hand uit naar de ark Gods en greep haar, omdat de runderen uitgleden. En de toorn des HEREN ontbrandde tegen Uzza en God sloeg hem daar om deze onbedachtzaamheid; hij stierf daar bij de ark Gods. David was diep getroffen, omdat de HERE zulk een zware slag aan Uzza had toegebracht; daarom noemt men die plaats Perez-Uzza tot op de huidige dag. Te dien dage werd David bevreesd voor de HERE en hij zeide: Hoe zou de ark des HEREN tot mij komen? (2Sm 6:3-9)

In dit gebeuren komt een beginsel naar voren dat we al eerder hebben opgemerkt. Dit beginsel is dat de mens altijd vrijwel onmiddellijk heeft verdorven wat God in goedheid aan hem had gegeven. We zien hier een herhaling van wat er is gebeurd met Adam, toen hij in het genot was van alles wat God voor hem had geschapen. Binnen korte tijd verspeelde hij de zegen ervan door ongehoorzaamheid aan Gods gebod. We zien het ook bij Noach, aan wie het gezag over een gereinigde aarde wordt gegeven. Hij is niet in staat tot gezag over zichzelf. Later bij het koningschap zien we hetzelfde. En ook

de gemeente is niet gebleven in de zegeningen die ze aanvankelijk genoot, maar is ontrouw geworden en heeft zich met de wereld verbonden.

Het verkeerde van Nadab en Abihu was niet dat zij iets deden wat God verboden had, maar dat zij iets deden wat Hij hun niet had geboden. Ze overtraden geen bepaald gebod, maar handelden naar eigen inzicht. Naar de normen van de wereld kwamen zij niet in opstand tegen God. Ze wilden juist God wel dienen. Maar ze deden dat op een wijze die afweek van wat God daarover had bekend gemaakt. Ze gebruikten eigen vuur, niet het vuur dat God op het altaar had laten neerdalen.

Het spreekt van het invoeren van vreemde, zelfbedachte elementen in de eredienst. Het kunnen elementen zijn uit de Joodse eredienst, of praktische elementen. Maar het is vreemd vuur, het hoort niet thuis in de dienst die God wenst. Het is de godsdienst van het vlees. Dat is in de christenheid al snel gebeurd. Het priesterschap is er zedelijk dood door vreemd vuur. Wie daarvan vrij wil blijven, zal zich telkens aan het onderzoek van Gods Woord moeten onderwerpen (8:35).

Aäron zweeg. Het is een veelzeggende reactie. Gods ingrijpen roept bij hem geen verzet op. Hij erkent met zijn zwijgen dat er niets te verontschuldigen valt. We kunnen van de houding van Aäron dit leren: als God oordeelt, past het ons te zwijgen. Dat doen ook de oudsten als Nehemia toornig op hen is vanwege hun gedrag (Neh.5:8).

4 Toen riep Mozes Misaël en Elzafan, de zonen van Uzziël, de oom van Aäron, en zeide tot hen: Nadert, draagt uw broeders van het heiligdom weg buiten de legerplaats. 5 Zij naderden en droegen hen in hun onderklederen weg buiten de legerplaats, zoals Mozes gesproken had.

6 En Mozes zeide tot Aäron en zijn zonen Eleazar en Ithamar: Uw hoofdhaar zult gij niet los laten hangen en uw klederen zult gij niet scheuren, opdat gij niet sterft, en Hij niet toorne over de gehele vergadering; maar uw broeders, het gehele huis Israëls, zullen de brand bewenen, die de HERE heeft doen ontbranden. 7 Van de ingang van de tent der samenkomst zult gij niet weggaan, opdat gij niet sterft, want de zalfolie des HEREN is op u. En zij deden naar het woord van Mozes.

Mozes onderneemt actie. Het priesterschap mag door deze gebeurtenis niet in gevaar komen. Het zou kunnen zijn dat Aäron en zijn zonen nu dachten: aan het priesterschap zijn te grote risico's verbonden, daar beginnen we niet aan. Maar dat wil God niet. Hij wil dat het priesterschap in stand gehouden wordt en dat met falende priesters wordt gehandeld in overeenstemming met zijn heiligheid. De overgebleven broers mochten hun dode broers niet aanraken. Ze zouden verontreinigd worden en daardoor ongeschikt zijn voor het priesterschap. Zij mochten ook geen tekenen van rouw vertonen.

Twee neven van Aäron, Misaël en Elzafan, kregen de opdracht de dode lichamen weg te dragen. Zij stonden in de lijn van de familie verder van de gedode priesters af en zouden niet zo snel in hun emotie tot een verkeerd handelen komen. Zo is het belangrijk om in geval van tucht ons niet te laten leiden door bepaalde gevoelens van verbondenheid aan personen die iets hebben gedaan waarover tucht moet worden uitgeoefend. Dat kan gaan om letterlijke familiebanden, maar ook om personen die in geestelijk opzicht veel voor ons hebben betekend. Alle nauwe banden mogen geen rol spelen in dingen waarover God zijn oordeel heeft gegeven. Laten we die banden wel een rol spelen, dan sterft onze eigen priesterdienst. We worden ongeschikt om priesterdienst uit te oefenen en dat wil God niet.

Dat wil niet zeggen dat we opgeroepen worden tot ongevoeligheid. Het volk mocht rouwen. Als gewone leden van Gods volk zullen we de dood van een priester als smartelijk ervaren. Maar het priesterschap mocht niet achterwege blijven "want de zalfolie des HEREN is op u". God verlangt ernaar dat wij met waarachtige harten als priesters tot Hem naderen om Hem te aanbidden (Hebr.10:19-22).

Bij de ingang van de tent der samenkomst zult gij dag en nacht, zeven dagen lang, blijven en gij zult het u door de HERE gegeven voorschrift in acht nemen, opdat gij niet sterft, want zo is mij geboden. (Lv 8:35)

Ook belejde ik tegen hen een grote vergadering en zeide tot hen: Wij hebben onze broeders, de Joden, die aan de heidenen verkocht waren, losgekocht, voor zover wij konden; maar gij gaat uw broeders verkopen en zij verkopen zich aan ons! En zij zwegen en vonden geen antwoord. (Ne 5:8)

Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, langs de nieuwe en levende weg die Hij ons heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is zijn vlees, en wij een grote priester over het huis van God hebben, laten wij naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof, de harten door besprenkeling gezuiverd van het kwaad geweten en het lichaam gewassen met rein water. (Hb 10:19-22)

8 De HERE sprak tot Aäron: 9 Wijn of bedwelmende drank zult gij niet drinken, gij noch uw zonen, wanneer gij de tent der samenkomst binnengaat, opdat gij niet sterft – het is een altoosdurende inzetting voor uw geslachten – 10 opdat gij scheiding kunt maken tussen heilig en onheilig, tussen onrein en rein, 11 en opdat gij de Israëlieten kunt onderwijzen in al de inzettingen die de HERE door de dienst van Mozes tot hen gesproken heeft.

Het verbod op het gebruik van sterke drank volgt onmiddellijk op het brengen van vreemd vuur. Dat geeft stof aan de gedachte dat Nadab en Abihu wel eens tot hun handelwijze gekomen kunnen zijn omdat ze onder invloed van sterke drank waren. Wijn en sterke drank benevelen het denken. Israëlieten mochten het gebruiken, maar Aäron en zijn zonen, de priesters dus, niet. Bij het ingaan en de tegenwoordigheid van God mogen invloeden van de wereld geen rol spelen. Dan vervaagt ons zicht op het onderscheid tussen heilig en onheilig, tussen wat van God is en wat niet van Hem is. De oproep in *Efeziërs 5:18* sluit hierop aan.

De natuurlijke zegeningen, waarvan wijn een beeld is, komen van God. Ze zijn dus goed. Maar in de eredienst mogen ze geen rol spelen. Het is als de honing die niet in het spijsoffer aanwezig mocht zijn (*Lev.2:11*). Natuurlijke dingen doven heel gemakkelijk de leiding van de Geest uit. Het "wat heb Ik met u te doen, vrouw" (*Joh.2:4*) past hierin. Wijn en sterke drank kunnen we zien in het gebruik van meeslepende muziek of hoogdravende retoriek. Ze benevelen de gedachten, leiden heel gemakkelijk af van het doel: God verheerlijken.

12 En Mozes sprak tot Aäron en Eleazar en Ithamar, zijn overgebleven zonen: Neemt het spijsoffer dat overgebleven is van de vuuroffers des HEREN, en eet het als ongezuurde broden naast het altaar, want het is allerheiligst. 13 Gij zult het eten op een heilige plaats, want het is uw deel en het deel uwer zonen in de vuuroffers des HEREN; zó is mij geboden. 14 De beweegborst en de hefschenkel zult gij op een reine plaats eten, gij met uw zonen en dochters; want dat is het deel van de vredeoffers der Israëlieten, dat aan u en uw kinderen gegeven is. 15 De hefschenkel en de beweegborst zullen zij brengen bij de vuuroffers van de vetstukken, om die als een beweegoffer te bewegen voor het aangezicht des HEREN. En het zal voor u en uw kinderen tot een altoosdurende inzetting zijn, zoals de HERE geboden heeft.

16 En Mozes zocht ijverig naar de bok van het zondoffer, maar zie, hij was verbrand. Toen werd hij toornig op Eleazar en Ithamar, de overgebleven zonen van Aäron, en zeide: 17 Waarom hebt gij het zondoffer niet op de heilige plaats gegeten? Want het was allerheiligst, en Hij gaf u dit om de ongerechtigheid der vergadering weg te nemen en over hen verzoening te doen voor het aangezicht des HEREN. 18 Zie, het bloed daarvan is niet binnen in het heiligdom gebracht; gij hadt het immers in het heiligdom moeten eten, zoals ik geboden had. 19 Toen sprak Aäron tot Mozes: Zie, heden hebben zij hun zondoffer en hun brandoffer voor het aangezicht des HEREN gebracht, en zulke dingen zijn mij overkomen; indien ik heden zondoffer gegeten had, zou dat goed geweest zijn in de ogen des HEREN? 20 Toen Mozes dit hoorde, was het goed in zijn ogen.

Na het negatieve, wat de priesters niet tot zich mochten nemen, nu het positieve, wat de priesters wel tot zich mochten nemen. Ze mochten eten van spijsoffer (*vers 12,13*), van het vredeoffer (*vers 14,15*) en van het zondoffer (*vers 16-20*). Priesterdienst kan niet bestaan louter door zich van dingen te onthouden. Het is een (negatieve) voorwaarde, maar niet genoeg. Om te kunnen offeren, moeten we ons voeden met wat we offeren.

En wordt niet dronken van wijn, waarin losbandigheid is, maar wordt vervuld met de Geest, ... (Ef 5:18)

Geen spijsoffer, dat gij de HERE brengt, zal gezuurd bereid worden, want van zuurdeeg noch honig zult gij iets als een vuuroffer voor de HERE in rook doen opgaan. (Lv 2:11)

En toen er gebrek aan wijn kwam, zei de moeder van Jezus tot Hem: Zij hebben geen wijn. En Jezus zei tot haar: Wat heb Ik met u te doen, vrouw? Mijn uur is nog niet gekomen. (Jh 2:3,4)

Eten is het hebben van gemeenschap op de meest innige wijze. Er wordt gegeten op "*een heilige plaats*" (*vers 13*), dat wil zeggen in Gods tegenwoordigheid, voor zijn aangezicht, in zijn nabijheid. De priesters 'eten' van de Heer Jezus als volmaakte Mens op aarde en daar volmaakt tot eer van God was (spijsoffer). Ze 'eten' ook, samen met het volk, van de kracht en liefde waarmee de Heer Jezus het werk heeft volbracht (resp. hefschenkel en beweegborst van het vredeoffer).

Het zondoffer was ook voedsel voor de priester. Maar hier is sprake van nalatigheid. De priesters hadden ervan moeten eten, maar hebben dat niet gedaan. Niet alleen de twee oudste zonen faalden, ook Aäron en de twee overgebleven zonen falen. De oudste zonen handelden echter in eigenwilligheid, de andere zonen en Aäron handelen uit zwakheid. Hun excuus wordt dan ook door Mozes aanvaard.

Een priester moest niet alleen het zondoffer van een ander verbranden op het altaar. Hij moest er in sommige gevallen ook van eten. Dat wil voor ons zeggen dat een geestelijk gezinde gelovige (priester) iemand niet alleen tot schuldbelijdenis moet brengen. Hij moet ook eten van het offer, dat is zich geestelijk inleven in wat de Heer Jezus voor die zonde heeft moeten lijden, wat het Hem gekost heeft om de straf daarvoor te dragen.

Aäron en zijn zonen hadden het zondoffer wel verbrand, maar niet gegeten. Het duidt op de zwakheid die ook bij ons wordt gevonden. Het kost ook ons vaak minder moeite iemand op een zonde te wijzen, dan in te dringen in de gevoelens van de Heer Jezus en zich als het ware met die zonde van de ander een te maken. Aäron geeft zijn zwakheid toe. Daarin is God toegeeflijk.

INHOUD:

- Vs.1-8: Landdieren die wel en die niet gegeten mochten worden
 Vs.9-12: Zeedieren die wel en die niet gegeten mochten worden
 Vs.13-19: Vogels die wel en die niet gegeten mochten worden
 Vs.20-25: Wemelend gedierte met vleugels en vier poten dat wel en dat niet gegeten mocht worden
 Vs.26-28: Onreine landdieren
 Vs.29-38: Onrein wemelend gedierte dat verontreinigt waarmee het in aanraking komt en de uitzondering daarop
 Vs.39,40: Onrein door aanraking aas van een rein dier
 Vs.41-43: Wemelend gedierte dat op de grond wemelt mag niet gegeten worden
 Vs.44,45: Reden van het eetverbod
 Vs.46,47: Doel van de eetgeboden

TOELICHTING:

Dit hoofdstuk geeft de voedselvoorschriften voor alle Israëlieten, niet alleen voor de priesters. Priesters hebben te maken met een dienst in het heiligdom. De Israëliet is het lid van Gods volk in het dagelijks leven. In *vers 44,45* wordt de reden van dit voedselvoorschrift gegeven: de heiligheid van de **HERE**. In *Deuteronomium 14*, waar we hetzelfde voedselvoorschrift vinden, spreekt Mozes de Israëlieten aan als "*zonen van de HERE*". De positie voor God bepaalt de normen voor ons voedsel.

Eten is het tot ons nemen van iets, het ons eigen maken, iets dat we innerlijk verwerken waardoor het een deel wordt van onszelf. Enerzijds wordt ons gezegd niet te eten van dieren die moreel en geestelijk kwaad voorstellen, anderzijds worden we aangemoedigd voedsel te gebruiken dat heiligheid en geestelijk leven voorstelt. Voedsel geeft ons energie. In de beelden van de Schrift is dat wat we eten bepalend voor de vorming van ons karakter. Het karakter van het voedsel zal ons eigen karakter worden. Als wij ons voeden met Christus, zal Hij in ons zichtbaar worden.

In het christendom is het letterlijk onderscheid tussen reine en onreine dieren weggenomen. God zegt tegen Petrus te slachten en te eten uit een mengsel van reine en onreine dieren, waardoor volgens de wet alle dieren onrein waren (*Hand. 10:9-16*). God verklaarde al die dieren rein.

De volgende dag nu, terwijl dezen onderweg waren en de stad naderden, klom Petrus omstreeks het zesde uur op het dak om te bidden. En hij werd hongerig en wenste te eten. En terwijl zij het gereedmaakten, raakte hij in geestvervoering. En hij zag de hemel geopend en een voorwerp neerdalen als een groot laken, dat aan de vier hoeken op de aarde werd neergelaten; daarin waren alle viervoetige en kruipende dieren van de aarde en vogels van de hemel. En er klonk een stem tot hem: Sta op, Petrus, slacht en eet! Petrus echter zei: In geen geval, Heer, want nooit heb ik iets onheiligs of onreins gegeten. En weer klonk een stem tot hem, voor de tweede keer: Wat God gereinigd heeft, zul jij niet voor onheilig houden. En dit gebeurde tot driemaal, en terstond werd het voorwerp opgenomen in de hemel. (Hd 10:9-16)

Onrein voedsel is voor ons te vinden in allerlei lectuur die onze huizen binnen komt of allerlei programma's die we beluisteren of bekijken. Het nuttigen ervan misvormt ons karakter als gelovigen.

1 De HERE sprak tot Mozes en Aäron en zeide tot hen: 2 Spreekt tot de Israëlieten: Dit zijn de dieren, die gij eten moogt van al het gedierte dat op de aarde is. 3 Al wat gespleten hoeven heeft, te weten geheel doorkloofde hoeven, en wat herkauwt onder de dieren moogt gij eten.

4 De volgende echter zult gij niet eten van de dieren die herkauwen of gespleten hoeven hebben: de kameel, omdat die wel herkauwt, maar geen gespleten hoeven heeft; onrein zal die voor u zijn. 5 Ook de klipdas, omdat die wel herkauwt, maar geen gespleten hoeven heeft; onrein zal die voor u zijn. 6 Ook de haas, omdat die wel herkauwt, maar geen gespleten hoeven heeft; onrein zal die voor u zijn. 7 Ook het zwijn, omdat het wel gespleten hoeven, ja zelfs geheel doorkloofde hoeven heeft, maar niet herkauwt; onrein zal het voor u zijn. 8 Van hun vlees zult gij niet eten en hun aas zult gij niet aanraken; onrein zullen die voor u zijn.

De landdieren. Van deze dieren wordt nooit gezegd dat ze een gruwel waren, zoals later wel bij het kruipend gedierte. De laatste zijn als het ware verkleefd met de aarde. Dat is met de gewone landdieren niet het geval. Wel brengt God een onderscheid aan tussen dieren die wel en die niet gegeten mochten worden. Hij geeft de positieve kenmerken van de reine dieren: ze moeten herkauwen en geheel gespleten hoeven hebben.

De kenmerken van de reine dieren horen bij elkaar. Ze moesten beide aanwezig zijn. De geestelijke toepassing van herkauwen is dat wat we geestelijk tot ons nemen, bijvoorbeeld als we iets lezen, we dat overdenken, het tijd geven op ons te laten inwerken. Als we de Bijbel lezen of iets over de Bijbel, moeten we dat niet vluchtig doen, ook niet snel en veel, maar rustig en bedachtzaam en daarna het nog eens lezen en erover nadenken, het overwegen.

Maar diepgaande bijbelstudie is niet genoeg. Wat we ons eigen hebben gemaakt door eten en herkauwen, wil God terugzien in een wandel die tot zijn eer is. De geheel doorkloofde hoeven geven stabiliteit aan de wandel. Standvastig en onwankelbaar zijn, dat zijn kenmerken die de Heer van de christen verwacht die Hem dient tot Hij komt (1 Kor. 15:58). Het gaat om "waarheid die naar de godsvrucht is" (Tit. 1:1). Dat is de waarheid die in een godvruchtige wandel zichtbaar wordt.

Iemand kan zijn als een zwijn: het eten naar binnen slobberen, maar wel als christen willen leven. Iemand kan ook zijn als een kameel: wel veel naar binnen werken en dat herkauwen, maar met een praktijk die daarmee in strijd is. Er bestaat ook niet zoiets als alleen praktisch christendom. Hoe kan er praktijk zijn, als er geen onderwijs genoten is, als men de beginselen van Gods Woord niet kent? Maar als kennis niet brengt tot een daarbij behorende praktijk is het ook niet goed. Beide zijn nodig.

9 Dit moogt gij eten van al wat in het water leeft: al wat vinnen en schubben heeft, in het water, in de zeeën en in de stromen, dat moogt gij eten. 10 Maar al wat geen vinnen of schubben heeft, in de zeeën en de stromen, onder al wat in het water wemelt en onder alle levende wezens die in het water zijn, dat zal u een gruwel wezen. 11 Ja, een gruwel zullen zij u zijn; van hun vlees zult gij niet eten en hun aas zult gij verafschuwen. 12 Alles in het water, dat geen vinnen of schubben heeft, dat zal u een gruwel zijn.

De vissen. Het betreft alle waterdieren in alle wateren. Wateren (meervoud) spreken in de Schrift meestal van moeilijke situaties, beproevingen, waar gelovigen zich een weg door moeten zien te banen. In de vissoorten die mochten worden gegeten zien we de kenmerken die een gelovige helpen er doorheen te gaan. Vinnen geven kracht om tegen de stroom in te zwemmen en de goede koers te houden, schubben beschermen tegen verkeerde invloeden uit hun omgeving.

13 Deze zult gij verafschuwen onder de vogels, – zij mogen niet gegeten worden, een gruwel zijn zij –: de arend, de lammergier en de zeearend, 14 de wouw en alle soorten gieren, 15 alle soorten raven, 16 de struisvogel, de katuil en de meeuw en alle soorten sperwers, 17 de steenuil, de aalscholver en de oehoe, 18 de witte uil, de pelikaan, de aasgier 19 en de ooievaar, alle soorten reigers, de hop en de vleermuis.

20 Alle wemelend gedierte met vleugels, dat op vier poten gaat – dat zal u een gruwel zijn. 21 Deze echter moogt gij eten van al het

Daarom, mijn geliefde broeders, weest standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig in het werk van de Heer, daar u weet, dat uw arbeid niet vergeefs is in de Heer. (1Ko 15:58)

Paulus, slaaf van God alsook apostel van Jezus Christus, naar het geloof van de uitverkorenen van God en de kennis van de waarheid die naar de godsvrucht is, ... (Tit 1:1)

wemelend gedierte met vleugels, dat op vier poten gaat: die boven zijn voeten dijen heeft om daarmee over de grond te springen. 22 Deze moogt gij daarvan eten: alle soorten sprinkhanen, alle soorten treksprinkhanen, alle soorten veldsprinkhanen en alle soorten kleine treksprinkhanen. 23 Maar alle wemelend gedierte met vleugels, dat vier poten heeft, dat zal u een gruwel zijn.

De vogels en gevleugelde dieren. Daar wordt geen enkel rein dier genoemd, hoewel ze er wel waren (*Gen.8:20*) en een duif als offer aan God mocht dienen (*Lev.1:14*). Vogels spreken in het algemeen van de bewoners van het lucht-ruim. Er wordt gesproken over de vogels van de hemel. Meestal gebeurt dat in negatieve zin (*Matth.13:4,32; Op.18:2*).

En terwijl hij zaaide, vielen sommigen zaden bij de weg, en de vogels kwamen en aten ze op. (Mt 13:4)

Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een mosterdzaad, dat een mens nam en in zijn akker zaaide; het is wel kleiner dan alle zaden, maar als het is opgegroeid, is het groter dan de groenten en wordt een boom, zodat de vogels van de hemel in zijn takken komen nestelen. (Mt 13:32)

En hij riep met krachtige stem de woorden: Gevallen, gevallen is het grote Babylon, en het is een woonplaats van demonen en een bewaarplaats van elke onreine geest en een bewaarplaats van elke onreine en gehate vogel geworden. (Op 18:2)

Ze stellen daar demonische invloeden voor, die zich bewegen in de hemelse sferen. Ze hebben een hemels karakter, voelen zich thuis op het christelijk erf, maar zijn onrein. Veel demonische invloeden zijn in de christenheid binnengedrongen in de vorm van valse leringen.

Zij zijn als roofvogels (arend, gier), die leven ten koste van de dood van anderen. Het is toe te passen op de eer van God wegroven en die voor zichzelf claimen. Zulke vogels eten wil dan zeggen zich laten gebruiken in dit boze werk.

De enige uitzondering in deze lange rij onreine gevleugelde dieren zijn enkele soorten sprinkhanen (*vers 21,22*) Zij hebben naast hun vier poten nog twee springpoten. Daarmee kunnen ze zich van de aarde verheffen. Zij mochten gegeten worden. Ze vormden het voedsel van Johannes de dooper.

Het voor een gruwel houden wat God verboden heeft te eten, betekent voor ons in de praktijk: "Hebt een afkeer van het kwade" (*Rom.12:9*).

24 Aan deze verontreinigt gij u; ieder die hun aas aanraakt, zal onrein zijn tot de avond, 25 en ieder die van hun aas opneemt, zal zijn klederen wassen en onrein zijn tot de avond.

26 Alle dieren die gespleten hoeven hebben, maar niet geheel doorkloofde hoeven, en die niet herkauwen, zullen u onrein zijn; ieder die ze aanraakt, zal onrein zijn. 27 Ook alle zoolgangers onder al de viervoetige dieren zullen u onrein zijn: ieder die hun aas aanraakt, zal onrein zijn tot de avond. 28 En hij die hun aas opneemt, zal zijn klederen wassen en onrein zijn tot de avond; onrein zullen zij u zijn.

Niet alleen het eten van onreine dieren was verboden, ook het aanraken van het aas ervan bewerkte verontreiniging. Aanraken gaat niet zover als eten, maar gaf dus toch al een verkeerde uitwerking. De onreinheid duurde tot de avond. Reiniging van klederen moest plaatsvinden. We worden onrein door wat we zien of horen, zonder dat we ons er helemaal voor open stellen (eten). Toch kan ons gedrag, zelfs onbewust, erdoor worden beïnvloed. Door het lezen van Gods woord wordt dat gecorrigeerd.

29 Dit zal u het onreine zijn onder het wemelend gedierte dat op de grond wemelt: de mol, de muis en alle soorten padden; 30 en de egel, de waraan en de hagedis, de slak en het kameleon. 31 Deze zullen u onrein zijn onder al het wemelend gedierte. Ieder die ze aanraakt, als zij dood zijn, zal onrein zijn tot de avond. 32 En alles waarop zulk een dier valt, als het dood is, zal onrein zijn; elk houten vat of kledingstuk of vel of zak, elk gebruiksvoorwerp, zal in het water gelegd worden en onrein zijn tot de avond; dan zal het rein zijn. 33 En elk aarden vat, waarin zulk een dier valt – alles wat

En Noach bouwde een altaar voor de HERE, en hij nam van al het reine vee en van al het reine gevogelte en bracht brandoffers op het altaar. (Gn 8:20) Indien zijn offergave voor de HERE een brandoffer van gevogelte is, dan zal hij zijn offergave brengen van tortelduiven of van jonge duiven. (Lv 1:14)

De liefde zij ongeveinsd. Hebt een afkeer van het kwade; weest gehecht aan het goede. (Rm 12:9)

daarin is, zal onrein zijn, en gij zult het stuk breken. 34 Alle voedsel dat gegeten mag worden, waarop water komt, zal onrein zijn; en alle drank die gedronken mag worden, zal in al zulk vaatwerk onrein zijn. 35 En alles waarop zulk aas valt, zal onrein zijn: de oven en de bakpan zullen gebroken worden, onrein zijn zij en onrein zullen zij u zijn; 36 een bron echter of een put, een vergaarbak van water, zal rein zijn; maar die zulk aas aanraakt, zal onrein zijn. 37 En wanneer zulk aas valt op enig zaaizaad dat uitgezaaid zal worden, dan zal dit rein blijven. 38 Maar wanneer water op dat zaad gedaan is en er valt zulk aas op, dan zal het u onrein zijn.

39 Wanneer een van de dieren die u tot spijs zijn, sterft, dan zal hij die zijn aas aanraakt, onrein zijn tot de avond. 40 En hij die van zijn aas eet, zal zijn klederen wassen en onrein zijn tot de avond; ook hij die zijn aas opneemt, zal zijn klederen wassen en onrein zijn tot de avond.

41 En al het wemelend gedierte dat op de grond wemelt, is een gruwel, het zal niet gegeten worden. 42 Alles wat op de buik gaat en alles wat op vier voeten gaat, ook alle veelvoetigen van allerlei wemelend gedierte dat op de grond wemelt, dat zult gij niet eten, want die zijn een gruwel. 43 Maakt uzelf niet verfoeilijk door enig wemelend gedierte en verontreinigt u daardoor niet, zodat gij daardoor onrein wordt.

Het wemelend gedierte. Deze dieren verheffen zich niet van de aarde, maar vormen er een geheel mee. Het zijn ook vormen van leven die veel op de slang lijken, een beeld van satan (Gen.3:14). Het stelt voor het zich thuis voelen op de aarde. In het boek *Openbaring* wordt meerdere keren gesproken over "hen die op de aarde wonen", waarmee mensen worden bedoeld die de aarde als hun thuis, als hun definitieve verblijfplaats zien. Zij voelen zich er thuis en doen er alles aan om dat zo te houden.

Het eten van zulke dieren betekent voor ons het bezig zijn met aardse zaken op een manier dat we die najagen, die zoeken (Kol.3:1). We kunnen zo in onze aardse bezigheden opgaan dat die ons leven worden. Dan worden we gelijk aan de mensen van de wereld. Dat streven maakt aardbewoners van ons, die thuis horen in de hemel, die belijden hemelburgers te zijn.

Van elk van die dieren zijn lessen te leren. Neem de kameleon. Dit dier past zich telkens aan zijn omgeving aan. Het is gemakkelijk daarin onszelf te herkennen als we tussen gelovigen gedragen zoals het hoort, maar zijn we in de wereld, dan weten we ook die te vriend te houden.

Vers 32,33: Een (aarden) vat stelt een persoon voor; een kledingstuk stelt ons gedrag voor; een vel of zak is een middel om iets te bewaren; elk gebruiksvoorwerp is alles wat dienstbaar is om het leven als lid van Gods volk te leven. Is iets daarvan onrein geworden door het in dienst te stellen van het aardse leven en niet in dienst van God, dan moet het in het water worden gelegd, dat wil zeggen het waterbad van het Woord ondergaan. Dan wordt het weer rein en bruikbaar voor de meester. Een aarden vat moet worden gebroken (2 Kor.4:7). Een aarden vat is wat wij van nature zijn.

Vers 34: Water waarin iets onreins is gekomen, is onrein en verontreinigt wat ermee in aanraking komt. Als Gods Woord door onze gedachten van zijn ware betekenis wordt beroofd, als we er een eigen verklaring aan geven en we geven dat door, dan worden ook zij die dit horen, onrein.

Vers 36: Levend water kan niet onrein worden. Het woord van God, levend gemaakt door de kracht van de Geest (Joh.4,7), gaat elke verontreiniging te boven. Als wij levende bronnen zijn, zullen de verontreinigingen geen vat op ons hebben. Stromen van levend water zullen uit ons binnenste vloeien als wij in nauwe gemeenschap met de Heer Jezus leven, ons voeden met zijn vlees en drinken van zijn bloed (Joh.6:54-57).

Vers 37: In zaad zit ook de kracht van het leven. Dit leven openbaart zich door in de dood te gaan. Dit is een beeld van de Heer Jezus die in de dood is

Daarop zeide de HERE God tot de slang: Omdat gij dit gedaan hebt, zijt gij vervloekt onder al het vee en onder al het gedierte des velds; op uw buik zult gij gaan en stof zult gij eten, zolang gij leeft.

(Gn 3:14)

Omdat u het woord van mijn volharding hebt bewaard, zal Ik ook u bewaren voor het uur van de verzoeking, dat over het hele aardrijk zal komen, om te verzoeken hen die op de aarde wonen.

(Op 3:10)

Als u nu met Christus opgewekt bent, zoekt dan de dingen die boven zijn, waar Christus is, gezeten aan Gods rechterhand. (Ko 3:1)

Maar wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid van de kracht van God is, en niet uit ons: (2Ko 4:7)

Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven, en Ik zal hem opwekken op de laatste dag. Want mijn vlees is waarlijk spijs en mijn bloed is waarlijk drank. Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem. (Jh 6:54-57)

gegaan en daardoor "leven en onvergankelijkheid aan het licht heeft gebracht". Het leven in Hem overwint de dood (Joh.12:24; 2 Tim.1:10).

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: als de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft zij alleen; maar als zij sterft, draagt zij veel vrucht. (Jh 12:24)

..., maar die nu geopenbaard is door de verschijning van onze Heiland Christus Jezus, die de dood te niet gedaan en leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht heeft door het evangelie, ... (2Tm 1:10)

Vers 41,42: Al het kruipend gedierte mocht niet worden gegeten. Het stelt de lage instincten van de in zonden gevallen mens voor onder invloed van de duivel.

44 Want Ik ben de HERE, uw God; heiligt u en weest heilig, want Ik ben heilig; verontreinigt uzelf niet door allerlei wemelend gedierte dat op de grond krioelt. 45 Want Ik ben de HERE, die u uit het land Egypte heb doen trekken, om u tot een God te zijn; weest heilig, want Ik ben heilig.

De reden van deze wetten wordt hier gegeven. De geestelijke lessen die er voor ons in zitten, moeten we verbinden met het feit dat wij kinderen van God zijn. Omdat Hij heilig is, moeten wij het ook zijn (1 Petr.1:15,16). Het gaat om een hemelse heiligheid, die volmaakt in de Heer Jezus op aarde te zien was. Dat moet ons doen beseffen dat we verantwoordelijk zijn erop toe te zien wat we als geestelijk voedsel nuttigen, omdat wat we eten ons karakter vormt. We zullen ons moeten afvragen bij wat we 'eten': gaan we daardoor meer op de Heer Jezus lijken of gaan we meer op de wereld lijken?

46 Dit is de wet aangaande het vee, het gevogelte en elk levend wezen dat krioelt in het water, en elk wezen dat op de grond wemelt – 47 om scheiding te maken tussen het onreine en het reine, tussen de dieren die gegeten mogen worden, en de dieren die niet gegeten mogen worden.

De wetten geven de wetmatigheid aan dat ons karakter gevormd wordt door wat we eten. God bepaalt wat het voedsel is dat ons in staat stelt te onderscheiden tussen rein en onrein. We hebben steeds te bedenken dat, wat we tot ons nemen en zo de kans geven op ons in te werken, van invloed is op ons gedrag in de wereld en tegenover onze medegelovigen. Nemen we het niet zo nauw met wat we toestaan op onze geest invloed uit te oefenen, dan zal in onze praktijk de scheiding tussen rein en onrein ook niet duidelijk aanwezig zijn. We schuiven dan in ons gedrag ongemerkt (althans voor onszelf ongemerkt, anderen nemen het wel waar) steeds meer op in de richting van de wereld.

..., maar wordt, zoals Hij die u geroepen heeft heilig is, ook zelf heilig in al uw wandel; want er staat geschreven: 'Weest heilig, want Ik ben heilig'. (1Pt 1:15,16)

INHOUD:

- Vs.1-4: Onrein na geboorte zoon
 Vs.5: Onrein na geboorte dochter
 Vs.6-8: Offer voor reiniging

TOELICHTING:

In hoofdstuk 11 ging het om verontreiniging door iets wat de mens van buiten hemzelf tot zich neemt. In dit hoofdstuk gaat het om het probleem dat de mens in zichzelf onrein is. We hebben hier de onreinheid van de menselijke natuur, van de erfzonde. De mens is onrein door zijn geboorte en is onrein doordat hij slechts onreine kinderen ter wereld kan brengen. In het volgende hoofdstuk (13) zien we die onreinheid ook nog eens naar buiten uitbreken in de verschillende vormen van melaatsheid.

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Spreek tot de Israëlieten: Wanneer een vrouw moeder wordt en een kind van het mannelijk geslacht baart, dan zal zij zeven dagen onrein zijn; als in de tijd van haar maandelijksse afzondering zal zij onrein zijn. 3 En op de achtste dag zal het vlees van zijn voorhuid besneden worden. 4 Drieëndertig dagen zal zij blijven in het reinigingsbloed; niets heiligs zal zij aanraken, naar het heiligdom zal zij niet komen, totdat de dagen van haar reiniging vervuld zijn. 5 Indien zij echter een kind van het vrouwelijk geslacht baart, zal zij twee weken onrein zijn zoals in haar maandelijksse afzondering; zesenzestig dagen zal zij blijven in het reinigingsbloed. 6 Als de dagen van haar reiniging vervuld zijn, zal zij voor een zoon of voor een dochter een éénjarig schaap ten brandoffer, en een jonge duif of tortelduif ten zondoffer, naar de ingang van de tent der samenkomst tot de priester brengen. 7 Deze zal het voor het aangezicht des HEREN offeren en over haar verzoening doen; dan zal zij rein zijn van haar bloedvloeïing. Dit is de wet voor haar die gebaard heeft, hetzij het een kind van het mannelijk of van het vrouwelijk geslacht betreft. 8 Indien echter haar vermogen niet toereikend is voor een stuk kleinvee, dan zal zij twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen: de ene ten brandoffer en de andere ten zondoffer, en de priester zal over haar verzoening doen, en zij zal rein zijn.

In hoofdstuk 11 was iemand die iets onreins aanraakte onrein tot aan de avond. Maar hier, bij de geboorte van een kind, is de periode van onreinheid en reiniging de langste die we in de Schrift vinden: bij de geboorte van een jongetje is de moeder 40 dagen onrein en bij de geboorte van een meisje 80 dagen. Dat geeft de ernst van het probleem aan.

De vrouw is niet gedurende die hele tijd onrein. De tijd dat zij onrein is, is bij een jongetje zeven dagen en bij een meisje veertien dagen. Na die dagen volgt een tijd van reiniging: bij een jongetje 33 dagen en bij een meisje 66 dagen. Na de dagen van haar reiniging moet ze een offer brengen.

Het gaat hier niet om de onreinheid van het kind, maar van de moeder. Dat spreekt David ook uit in *Psalm 51:7* (vgl. *Job 14:4; 25:4*).

Komt ooit een reine uit een onreine – niet één. (Jb 14:4)

Hoe zou dan een mens rechtvaardig zijn bij God, of hoe zou hij rein zijn, die uit een vrouw geboren is? (Jb 25:4)

De kinderen zijn onrein, omdat ze uit zondige ouders worden geboren. De bron deugt niet. Alles wat uit de mens voortkomt is onrein (*Matth.15:18*).

In de besnijdenis van het jongetje wordt - geestelijk gezien - erkend dat het kind onrein is. De besnijdenis spreekt van de dood van Christus (*Kol.2:11*). In beeld wordt het kind gebracht op de grondslag van de dood van Christus.

Na de 40 of 80 dagen moest ook de moeder zich stellen op de grondslag van het offer, in beeld het offer van Christus. Ze moest een brandoffer en een

Zie, in ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen. (Ps 51:7)

Maar wat de mond uitgaat, komt voort uit het hart, en dat verontreinigt de mens. (Mt 15:18)

In Hem bent u ook besneden met een besnijdenis, niet met handen verricht, in het uittrekken van het lichaam van het vlees, in de besnijdenis van Christus, ... (Ko 2:11)

zondoffer brengen. Ook Maria bracht dit offer, omdat zij van zichzelf onrein was (Luk.2:21-24).

En toen acht dagen waren vervuld om Hem te besnijden, ontving Hij de naam Jezus, die door de engel was genoemd voordat Hij in de moederschoot was ontvangen. En toen de dagen van hun reiniging naar de wet van Mozes waren vervuld, brachten zij Hem naar Jeruzalem om Hem aan de Heer voor te stellen (zoals geschreven staat in de wet van de Heer: 'Alles wat mannelijk is, dat de moederschoot opent, zal de Heer heilig worden genoemd'), en om een offer te brengen volgens wat in de wet van de Heer gezegd is: een paar tortelduiven of twee jonge duiven. (Lk 2:21-24)

Dat zij niet het gewone offer (vers 6), maar het offer van de armen brengt (vers 8), geeft aan dat de Heer Jezus arme ouders had.

Maria is de enige uitzondering wat betreft het kind. Het Kind Jezus was de volmaakt reine. Hij was dan ook niet verwekt door een zondig mens - en had daardoor de erfzonde niet - maar door God de Heilige Geest (Luk.1:35).

En de engel antwoordde en zei tot haar: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen; daarom ook zal dat Heilige dat geboren zal worden, Gods Zoon worden genoemd. (Lk 1:35)

In de vrouw is ook een beeld van Israël te zien, een volk dat onrein is, en waaruit de Messias geboren is, de Reine. In *Openbaring 12:1-6* zien we ook dat beeld.

En er werd een groot teken gezien in de hemel: een vrouw, bekleed met de zon en de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. En zij was zwanger en schreeuwde in haar weeën en in haar pijn om te baren. En er werd een ander teken gezien in de hemel; en zie, een grote, vuurrode draak met zeven koppen en tien horens en op zijn koppen zeven diademen. En zijn staart sleepte het derde deel van de sterren van de hemel mee en wierp ze op de aarde. En de draak stond voor de vrouw die zou baren, om zodra zij haar kind zou baren, het te verslinden. En zij baarde een zoon, een mannelijk kind, die alle naties zal hoeden met een ijzeren staf; en haar kind werd weggerukt naar God en naar zijn troon. En de vrouw vluchtte de woestijn in, waar zij een plaats heeft, door God bereid, opdat men haar twaalfhonderdenzestig dagen voedde. (Op 12:1-6)

De vrouw daar stelt Israël voor, de mannelijke zoon de Heer Jezus. De dagen van hun reiniging beginnen na de besnijdenis, na wat met de Heer Jezus op het kruis gebeurde. Pas nu, in de periode na het kruis, kunnen zij die tot bekering komen, zien wat ze allemaal gedaan hebben en geweest zijn en van nature nog zijn. Het neemt vaak een behoorlijke periode in beslag om dat te leren zien. Dat geldt zowel voor Israël als voor de individuele gelovige van de gemeente. Hoe meer ik mijzelf leer kennen, des te meer verafschuw ik mijzelf.

Het gevolg van die reinigingsperiode is dat we ons werkelijk gaan stellen op de grondslag van het brandoffer en het zondoffer. Pas dan zijn we ook in staat iets te begrijpen van de waarde van het werk van de Heer Jezus voor God en dat God ons in Hem aanziet (brandoffer). Het brandoffer staat voorop, heeft de nadruk. Ook zijn we dan pas in staat iets te begrijpen, zijn we er iets meer ingedrongen, van de betekenis van het zondoffer.

Voor de dagen van haar reiniging voorbij waren, mocht ze niet naar het heiligdom gaan. Als die dagen voorbij waren, moest ze de offers brengen bij de ingang van de tent der samenkomst. Dit kunnen we toepassen op toelating aan de tafel van de Heer. Iemand kan alleen toegelaten worden, als de dagen van zijn reiniging voorbij zijn, waarin hij zichzelf heeft leren kennen en ook de waarde van het werk van de Heer Jezus voor zichzelf heeft aanvaard. Kan niet op jonge leeftijd.

Dat de periode van onreinheid en reiniging in geval van een meisje twee maal zolang duurde, is misschien als volgt te verklaren. Het is een herinnering aan het feit dat de zonde door de vrouw in de wereld is gekomen (1 Tim.2:14). (Dat maakt de verantwoordelijkheid van Adam niet minder.)

Want Adam is eerst geformeerd, daarna Eva; en Adam werd niet verleid, maar de vrouw werd verleid en viel in overtreding. (1Tm 2:13,14)

Een geestelijke toepassing is deze. Het vrouwelijke spreekt van het gevoel, het subjectieve. Bij haar is geen sprake van besnijdenis. Wie op zijn gevoelens afgaat, doet er vaak langer over om te aanvaarden wat Christus heeft gedaan. Dit is te zien bij veel christenen die zich te slecht of niet slecht genoeg voelen om door God te worden aangenomen. Soms vinden zulke christenen pas op hun sterfbed vrede met God en zien ze iets van de betekenis van het brandoffer en zondoffer.

INHOUD:

- Vs.1-8: Vermoeden van melaatsheid
 Vs.9-11: Verouderde melaatsheid
 Vs.12,13: Rein verklaard indien geheel melaats
 Vs.14-17: Wild vlees
 Vs.18-23: Vermoeden van melaatsheid op de plek waar een zweer was
 Vs.24-28: Vermoeden van melaatsheid op de plek van een brandwond
 Vs.29-44: Vermoeden van melaatsheid op het hoofd of in de baard
 Vs.45,46: Gedrag en plaats van de melaatse
 Vs.47-59: Melaatsheid aan een kleed

TOELICHTING:

Hoe meer we geleerd hebben wat *hoofdstuk 12* ons wil zeggen, des te meer zullen we bewaard blijven voor wat we in dit hoofdstuk vinden.

Melaatsheid is een beeld van de uitbrekende zonde, die ook nog eens ieder verontreinigt die ermee in aanraking komt. Ook is het door God gebruikt als een straf voor de zonde bij Mirjam, Uzzia en Gehazi. Het is een ziekte die klein begint en zich langzaam uitbreidt in het hele lichaam, totdat het hele lichaam verziekt is. Het was een ongeneeslijke ziekte die alleen God kon genezen (2 Kon.5:7). Het uiterlijk wordt erdoor misvormd, krijgt een afstotelijk aanzien.

De melaatse in dit en het volgende hoofdstuk is geen beeld van de zondaar die in de wereld leeft zonder God. Het gaat in deze hoofdstukken over een lid van het volk van God. Bij iemand die geschuild heeft achter het bloed van het lam, kan melaatsheid ontstaan. Het is het beeld van de zonde die bij een gelovige uitbreekt. Het is iets dat heel klein is begonnen, maar steeds groter wordt, tot de zonde in al zijn hevigheid naar buiten komt. Zo iemand moet worden buitengesloten. Het is verootmoedigend dat dit zo'n lang hoofdstuk is. Het bewijst hoezeer wij deze 'behandeling van het kwaad' nodig hebben.

Veel verschillende facetten waarin de zonde zich kan openbaren worden onder onze aandacht gebracht. We moeten daardoor tot zelfonderzoek komen. Als we in de praktijk priester zijn (in principe is iedere gelovige het, maar niet iedere gelovige leeft er ook naar), zullen we deze dingen allereerst op onszelf moeten toepassen. Maar daarna ook op anderen. Niet om te veroordelen, maar om te helpen en vooral om de woonplaats van God rein te houden.

1 En de HERE sprak tot Mozes en Aäron: 2 Wanneer iemand op de huid van zijn lichaam een zwelling of uitslag of lichte plek heeft, welke op de huid van zijn lichaam tot de plaag der melaatsheid zou kunnen worden, dan zal hij tot de priester Aäron of een van zijn zonen, de priesters, gebracht worden. 3 De priester zal dan de aangetaste plek op de huid van het lichaam bezien, en als het haar op de aangetaste plek wit is geworden en het blijkt, dat de aangetaste plek dieper zit dan de huid van zijn lichaam, dan is het de plaag der melaatsheid; als de priester dat ziet, zal hij hem onrein verklaren. 4 Indien het echter een witte plek op de huid van zijn lichaam is, en het niet blijkt, dat die dieper dan de huid zit, en het haar niet wit geworden is, dan zal de priester de aangetaste zeven dagen opsluiten. 5 De priester zal hem op de zevende dag bezien; wanneer hem dan blijkt, dat de aangetaste plek gelijk gebleven is en zich over de huid niet heeft uitgebreid, dan zal de priester hem andermaal zeven dagen opsluiten. 6 En de priester zal hem op de zevende dag voor

Zodra de koning van Israël de brief gelezen had, scheurde hij zijn klederen en zeide: Ben ik God, om te kunnen doden en levend maken, dat deze man een boodschap tot mij zendt om een man van zijn melaatsheid te verlossen? Voorzeker, let op, ziet: hij zoekt een voorwendsel tegen mij. (2Kn 5:7)

de tweede maal bezien; wanneer dan blijkt, dat de aangetaste plek is verdoft en zich over de huid niet heeft uitgebreid, dan zal de priester hem rein verklaren; het is uitslag; dan zal hij zijn klederen wassen en rein zijn. 7 Maar indien de uitslag zich wel over de huid heeft uitgebreid, nadat hij zich aan de priester vertoond heeft om rein verklaard te worden, dan zal hij andermaal voor de priester verschijnen. 8 Wanneer de priester hem beziet en het blijkt, dat de uitslag zich over de huid heeft uitgebreid, dan zal de priester hem onrein verklaren; het is melaatsheid.

De HERE spreekt tot Mozes en Aäron over deze belangrijke zaak: uitbreken- de melaatsheid bij een lid van zijn volk. Deze melaatsheid kon zich op ver- schillende manieren aandienen. De symptomen ervan verschenen op de huid. Er kon een zwelling of gezwel verschijnen. In de geestelijke toepassing ziet een zwelling op wat opblaast, op hoogmoed. Een erge vorm van opge- blazenheid is bijvoorbeeld die van de trots van het kennen van Gods Woord (1 Kor.8:1).

Er kon ook uitslag of een zweer verschijnen. Een zweer is een etterende wond. We kunnen dat toepassen bijvoorbeeld op onrecht dat ons is aange- daan en dat we nog steeds niet kunnen vergeven. Het blijft maar in ons wroe- ten en als we de persoon of de daad in herinnering krijgen, laait de boosheid in ons op. Het niet kunnen vergeven kan na verloop van tijd een gebrek aan vergevingsgezindheid worden. Er ontstaat dan een wortel van bitterheid die zowel de persoon zelf als ook anderen verontreinigt (Hebr.12:15).

Het derde symptoom dat op melaatsheid kan duiden is een lichte plek. Dat kunnen we toepassen op bijvoorbeeld een genieten van de zonde (Hebr.11:25), de verleiding van de zonde (3:13). Het is de zonde die een bepaalde aantrek- kelijkheid bezit, maar ons altijd bedriegt.

Wie verdacht werd van melaatsheid moest bij de priester worden gebracht. Doorslaggevend was niet wat de mogelijk melaatse ervan dacht, maar wat de priester ervan oordeelde. Het past niet om bij verdenking van melaatsheid te praten over 'een kleinigheid waaraan je verder geen aandacht moet schen- ken'. Iemand die oprecht is, zal willen meewerken aan het onderzoek. De priester is de Heer Jezus. Hij vergist zich nooit. Het gaat er niet om of iemand zich melaats voelt of niet, maar of iemand het is.

Niet elke zonde die een gelovige doet, is melaatsheid. Soms duidt een zonde erop, maar na onderzoek kan blijken dat het niet zo is. Iemand die in drift iets zegt of doet, zondigt. Maar als dit van korte duur is, is er geen sprake van een toestand van melaatsheid. Als echter iemand in zijn houding blijft volharden, als blijkt dat het kwaad dieper zit dan alleen in een bui, is er wel sprake van melaatsheid. Melaatsheid geeft niet in de eerste plaats aan wat iemand heeft gedaan, maar wat iemand is. De zonde breekt uit naar buiten vanwege de inwonende zonde. Melaatsheid duidt de bron, de oorzaak aan, niet de daad.

Het onderzoek moest door de priester gebeuren, door iemand die gewend is in de tegenwoordigheid van God te verkeren. Hij kent Gods gedachten en weet die ook op de juiste wijze toe te passen, zowel op zichzelf als op ande- ren. Een priester in de praktijk is een geestelijke broeder of zuster, op wie Galaten 6:1 van toepassing is.

Het onderzoek is om de (mogelijk) melaatse te helpen. In geval hij niet me- laats zou zijn, zou het een grote zonde zijn hem uit de legerplaats te verwij- deren. Er is geen haast nodig. Als niet direct duidelijk is dat het melaatsheid is moet iemand die van melaatsheid wordt verdacht, zeven dagen worden opgesloten. Zeven dagen van onderzoek spreekt van een volledige periode.

Het geval waarin iemand een lichte plek heeft, wordt nader besproken. Het bewijs dat het melaatsheid is, wordt geleverd als het haar op die witte plek ook wit geworden is. Het is niet alleen een witte plek, maar wat eruit voort- komt heeft dezelfde verschijningsvorm. Wit haar is niet afschrikwekkend. De zonde schrikt niet altijd af, kan zelfs aantrekkelijk lijken. Toch is er spra-

Wat nu de afgodenoffers betreft, wij weten - (want wij hebben allen kennis; de kennis blaast op, maar de liefde bouwt op. (1Ko 8:1)

Jaagt naar vrede met allen en naar de heiliging zonder welke niemand de Heer zal zien, terwijl u erop toeziet dat niet aan iemand de genade van God ontbreekt; dat er geen wortel van bitterheid opschiet en onrust veroorzaakt, en velen daardoor verontreinigd worden; ... (Hb 12:14,15)

Door het geloof weigerde Mozes, toen hij groot ge- worden was, een zoon van Farao's dochter ge- noemd te worden, omdat hij er de voorkeur aan gaf met het volk van God slecht behandeld te worden, boven een tijdelijke genieting van de zonde, ... (Hb 11:24,25)

Broeders, zelfs als iemand door een overtreding overvallen wordt, brengt u die geestelijk bent zo ie- mand terecht in een geest van zachtmoedigheid, ziende op uzelf, opdat ook u niet in verzoeking komt. (Gl 6:1)

ke van melaatsheid en moet zo iemand onrein worden verklaard. Het haar is wit geworden als iemand bijvoorbeeld dwars tegen de Schrift in blijft volhouden dat het verzuimen van samenkomsten van de gemeente een vrije keus is, is dat melaatsheid (*Hebr.10:25,26*).

...; en laten wij onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen gewoon zijn, maar elkaar vermanen en dat zoveel te meer naarmate u de dag ziet naderen. Want als wij moedwillig zondigen nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor de zonden meer over, ... (Hb 10:25,26)

Voordat er sprake is van wit haar, kan zich eerst een witte plek vertonen. Zo'n witte plek is bijvoorbeeld als we merken dat iemand minder bidt en bijbelleest, minder de samenkomsten bezoekt. Het lijkt aan te geven dat de gemeenschap met de Heer niet meer zo groot is. Priesterlijk onderzoek moet aantonen of dit komt door zonde in het leven of dat er toch andere oorzaken zijn, bijvoorbeeld ziekte, zwakheid, teleurstelling.

Het onderzoek naar de oorzaak gebeurt in alle rust, twee maal zeven dagen. Als er geen duidelijkheid is, moet er worden gewacht, telkens een volkomen periode. Het moet echt vaststaan, eerder komt er geen uitspraak of anderszins vrijpraak. Wachten tot de Heer de zaak duidelijk maakt. De Heer Jezus wijst op deze rust in het onderzoek als Hij aangeeft hoe er moet worden gehandeld met een broeder die zondigt (*Math.18:15-20*).

Als nu uw broeder tegen u zondigt, ga heen, overtuig hem tussen u en hem alleen; als hij naar u luistert, hebt u uw broeder gewonnen. Als hij echter niet luistert, neem nog een of twee met u mee, opdat door de mond van twee of drie getuigen elk woord vaststaat. Als hij echter hun geen gehoor geeft, zeg het aan de gemeente; als hij echter ook de gemeente geen gehoor geeft, laat hij voor u zijn als de heidenen en de tollenaar. Voorwaar, Ik zeg u: alles wat u zult binden op de aarde, zal gebonden zijn in de hemel; en alles wat u zult ontbinden op de aarde, zal in de hemel ontbonden zijn. Voorwaar, Ik zeg u tevens, dat als twee van u overeenstemmen op de aarde over enige zaak die zij maar zouden vragen, het hun ten deel zal vallen van mijn Vader die in de hemelen is. Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden. (Mt 18:15-20)

9 Wanneer de plaag der melaatsheid zich bij enig mens voordoet, dan zal hij tot de priester gebracht worden. 10 Wanneer de priester hem beziet en het blijkt, dat er op de huid een witte zwelling is, die het haar heeft wit gemaakt, of dat er wild vlees groeit in de zwelling, 11 dan is dat verouderde melaatsheid in de huid van zijn lichaam, en de priester zal hem niet opsluiten, want hij is onrein.

Een verouderde melaatsheid is een melaatsheid die er al heel lang zit, maar nu naar buiten komt. De vorm waarin dat gebeurt is in een zwelling met wit haar of wild vlees. Hierin komt nog een bepaald aspect van melaatsheid naar voren. Melaatsheid als een beeld van de zonde in de eigen wil van de mens. Als de eigen wil van de mens zich laat gelden, niet in de dood is gehouden, maar sluimerend steeds aanwezig is, zal er een zwelling ontstaan en wild vlees zichtbaar worden.

Er kan een bepaalde zonde lange tijd gekoesterd worden in de vorm van gedachten. Als dat denken niet wordt geoordeeld, zal dit denken zich verraden in de manier van spreken en ten slotte in de daad uitmonden. In dit geval is nader onderzoek niet nodig. De priester zal daarover direct het "onrein" moeten uitspreken.

12 En indien de melaatsheid sterk uitgebroken is in de huid en de melaatsheid de gehele huid van de aangetaste bedekt, van zijn hoofd tot zijn voeten, zover de priester ziet, 13 en de priester beziet hem en het blijkt, dat de melaatsheid zijn gehele lichaam heeft bedekt, dan zal hij de aangetaste rein verklaren; hij is geheel wit geworden, hij is rein.

Hier zien we het geval van iemand die totaal melaats is ("vol melaatsheid", *Luk.5:12*) en die rein wordt verklaard. Dat is het beeld van iemand bij wie de zonde zijn volle uitwerking heeft gehad en die tot belijdenis komt. Dat maakt rein. Zolang iemand in de zonde leeft en het kwaad nog niet zijn volle uitwerking heeft gehad, zal het van kwaad tot erger gaan. Maar wie er helemaal

in vast zit, van hoofd tot voeten melaats is, en naar de priester gaat, wordt rein verklaard. Er is niets meer wat nog melaats kan worden.

Dit zien we bij iemand die niets meer verborgen houdt, maar de volle waarheid zegt (Mark.5:23) De zonde wordt beleden zonder iets achter te houden, het hele leven in de zonde wordt geoordeeld. We hebben dan met iemand te maken die geen enkele verontschuldiging meer zoekt voor zijn zondige toestand (vgl. Luk.5:8,12; 15:20; 18:13; Rom.7:18; Job 42:6; Jes.6:5). Alleen door een volledige belijdenis kan iemand rein worden.

Toen nu Simon Petrus dit zag, viel hij aan de knieën van Jezus neer en zei: Ga uit van mij, want ik ben een zondig mens, Heer. (Lk 5:8)

En het gebeurde toen Hij in een van de steden was, zie, daar was een man vol melaatsheid; toen hij nu Jezus zag, viel hij op zijn gezicht en smeekte Hem aldus: Heer, als U wilt, kunt U mij reinigen. (Lk 5:12)

En hij stond op en ging naar zijn vader. Toen hij nu nog veraf was, zag zijn vader hem en werd met ontferming bewogen, en hij liep snel op hem toe, viel hem om de hals en kuste hem innig. (Lk 15:20)

De tollenaar echter bleef op een afstand staan en wilde zelfs zijn ogen niet opheffen naar de hemel, maar sloeg zich op de borst en zei: O God, wees mij, de zondaar, genadig! (Lk 18:13)

Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont; want het willen is bij mij aanwezig, maar het doen van het goede niet. (Rm 7:18)

Daarom herroep ik en doe boete in stof en as. (Jb 42:6)

Toen zeide ik: Wee mij, ik ga ten onder, want ik ben een man, onrein van lippen, en woon te midden van een volk, dat onrein van lippen is, – en mijn ogen hebben de Koning, de HERE der heerscharen, gezien. (Js 6:5)

De priester kan niet genezen. Die kan slechts rein verklaren. God alleen kan iemand genezen. Toen de Heer Jezus tijdens leven melaatsen genas, beval Hij hun naar de priester te gaan met het voorgeschreven offer, maar ook "hun tot een getuigenis" (Luk.5:14). Het getuigenis van de genezing was dat God (want alleen Hij kan melaatsheid genezen) in Christus verschenen was (want Hij had de melaatsen genezen). Alleen God kan iemand tot belijdenis brengen. Hij doet dat op grond van het werk van de Heer Jezus (1 Joh.2:2). De 'priesters' kunnen wel gebruikt worden om iemand tot belijdenis te brengen.

14 Maar als zich wild vlees bij hem vertoont, dan is hij onrein; 15 ziet de priester dat wild vlees, dan zal hij hem onrein verklaren; het wild vlees is onrein, het is melaatsheid. 16 Of wanneer het wild vlees weer verdwijnt en hij wit wordt, dan zal hij tot de priester gaan. 17 En de priester zal hem bezien; wanneer dan blijkt dat de aangetaste wit geworden is, dan zal de priester de aangetaste rein verklaren; hij is rein.

Nadat iemand rein verklaard is, kan er een terugval zijn. Iemand kan weer in de zonde vallen. Dan moet hij weer onrein worden verklaard. Maar als daarna de zonde toch weer wordt weggedaan, wordt hij ook weer rein verklaard. Bij God is telkens terugkeer mogelijk, als de zonde oprecht wordt beleden. Een oprechte belijdenis is geen garantie nooit meer tot zonde te komen. God weet dat en houdt de deur open om opnieuw met belijdenis te komen (vgl. Matth.18:21,22).

Wie helemaal melaats is, maar toch nog wild vlees vertoont, wordt niet rein verklaard. Een toepassing hiervan is ook de zondaar die zichzelf wel als zondaar erkent, maar bij wie toch de zonde nog werkzaam is. Het zijn de mensen die zeggen: "Ik heb gezondigd", maar die toch de zonde blijven dienen. Dat zien we bijvoorbeeld bij Farao (Ex.9:27; 10:16); Bileam (Num. 22:34); Saul (1 Sam.15:24).

Toen liet Farao Mozes en Aäron ontbieden en zeide tot hen: Ik heb ditmaal gezondigd, de HERE is rechtvaardig, maar ik en mijn volk zijn schuldig. (Ex 9:27)

Toen haastte Farao zich Mozes en Aäron te ontbieden en hij zeide: Ik heb gezondigd tegen de HERE, uw God, en tegen u. (Ex 10:16)

Toen zeide Bileam tot de Engel des HEREN: Ik heb gezondigd, omdat ik niet wist, dat Gij U op de weg tegenover mij gesteld hadt, en nu, indien het kwaad is in uw ogen, wil ik wel omkeren. (Nm 22:34)

En er kwam een van de oversten van de synagoge, Jaïrus geheten; en toen hij Hem zag, viel hij aan zijn voeten en smeekte Hem dringend aldus: Mijn dochtertje ligt op haar uiterste; kom toch en leg haar de handen op, opdat zij behouden wordt en leeft. (Mk 5:23)

En Hij beval hem het aan niemand te zeggen: Maar ga heen, toon u aan de priester en offer voor uw reiniging zoals Mozes heeft geboden, hun tot een getuigenis. (Lk 5:14)

...; en Hij is het zoenoffer voor onze zonden; en niet voor onze zonden alleen, maar ook voor de hele wereld. (1Jh 2:2)

Toen kwam Petrus bij Hem en zei tot Hem: Heer, hoe vaak zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Tot zevenmaal? Jezus zei tot hem: Ik zeg je, niet tot zevenmaal, maar tot zeventig maal zeven. (Mt 18:21,22)

Saul zeide tot Samuël: Ik heb gezondigd, want ik heb het bevel des HEREN, uw opdracht, overtreden; maar ik vreesde het volk en ik heb naar hen geluisterd. (1Sm 15:24)

18 Wanneer er op de huid van het lichaam een zweer was, die genezen is, 19 maar er ontstaat op de plaats van de zweer een witte zwelling of een roodachtig witte plek, dan zal die aan de priester getoond worden. 20 Wanneer de priester die beziet en het blijkt, dat zij beneden de huid zit, en het haar daarop wit geworden is, dan zal de priester hem onrein verklaren; het is de plaag der melaatsheid, die in de zweer is uitgebroken. 21 Maar indien de priester haar beziet en het blijkt dat er geen wit haar op is, en dat zij niet beneden de huid zit, maar verdoft is, dan zal de priester hem zeven dagen opsluiten; 22 en indien zij zich verder over de huid heeft uitgebreid, dan zal de priester hem onrein verklaren; het is de plaag. 23 Maar indien de lichte plek gelijk gebleven is op dezelfde plaats en zich niet heeft uitgebreid, dan is zij het litteken van de zweer, en de priester zal hem rein verklaren.

Op de plaats van een genezen zweer ontstaat een witte zwelling of een roodachtig witte plek. De priester moet onderzoeken of er sprake is van melaatsheid. Onderzoek moet uitwijzen of iemand rein of onrein is. Er moet ook dieper worden gekeken dan de oppervlakte. Onrein wordt iemand verklaard waar er uitbreiding is, wat aantoonst dat de ziekte werkzaam is en dus gevaarlijk.

Een ziekte kan tijdelijk zijn. De zeven dagen van opsluiting zullen dat bewijzen. Een uitbarsting van woede kan een eenmalig karakter hebben. Maar er moet worden opgelet of er toch iets aanwezig is wat erop wijst dat de oorzaak van de woede niet weg is. Dat kan blijken uit de wrijving die er blijft bestaan met de persoon op wie de woede zich richtte of de houding die wordt aangenomen.

24 Of wanneer iemand op zijn huid een brandwond heeft, en het wild vlees van de brandwond is een roodachtig witte of witte plek, 25 dan zal de priester die bezien; wanneer dan blijkt, dat het haar op die lichte plek wit geworden is, en het blijkt, dat zij dieper zit dan de huid, dan is het melaatsheid, die in de brandwond is uitgebroken, en de priester zal hem onrein verklaren; het is de plaag der melaatsheid. 26 Maar indien de priester die beziet en het blijkt, dat op die lichte plek geen wit haar is en zij niet beneden de huid zit, maar verdoft is, dan zal de priester hem zeven dagen opsluiten. 27 En de priester zal hem op de zevende dag bezien; indien zij zich verder over de huid heeft uitgebreid, dan zal de priester hem onrein verklaren; het is de plaag der melaatsheid. 28 Maar indien de lichte plek gelijk gebleven is op dezelfde plaats en zich niet over de huid heeft uitgebreid, maar verdoft is, dan is dat de zwelling van de brandwond, en de priester zal hem rein verklaren, want het is het litteken van de brandwond.

Een brandwond op de huid kan ook symptomen van melaatsheid vertonen. Het wilde vlees is een roodachtig witte of witte plek. De priester moet kijken naar het haar op die plek, want dat geeft aan wat er onder de oppervlakte zit. Hij moet dieper kijken dan alleen het uiterlijk, niet afgaan op de schijn. Afhankelijk van de uitslag van het onderzoek, mogelijk na zeven dagen opsluiting zal de priester hem rein of onrein verklaren.

De brandwond kan toegepast worden op irritaties, licht geraakt zijn. Als er dingen zijn waaraan we ons ergeren, hoe is dan onze reactie. Het kan naar binnen slaan, de kritiek breidt zich uit, ten slotte deugt er niets meer. Deze houding van boosheid en verbittering moet veroordeeld worden. Als dat gebeurt in zelfoordeel, is zo iemand rein. Als dat niet gebeurt, woekert het kwaad verder en zal iemand als een boze moeten worden weggedaan. Dat kan pas na grondig en volledig onderzoek.

29 Wanneer een man of een vrouw een aangetaste plek op het hoofd of in de baard heeft, 30 dan zal de priester die aangetaste plek bezien; wanneer het blijkt, dat zij dieper zit dan de huid, en daar

geel, dun haar op is, dan zal de priester hem onrein verklaren; het is uitslag, het is melaatsheid van het hoofd of van de baard. 31 En wanneer de priester de door uitslag aangetaste plek beziet, en het niet blijkt, dat zij dieper zit dan de huid, en daar geen zwart haar op is, dan zal de priester de door uitslag aangetaste zeven dagen opsluiten. 32 En de priester zal de aangetaste plek op de zevende dag bezien; wanneer dan blijkt, dat de uitslag zich niet heeft uitgebreid, en dat daar geen geel haar op is, en het blijkt, dat de uitslag niet dieper zit dan de huid, 33 dan zal hij zich scheren, maar de uitslag zal hij niet scheren; en de priester zal de door uitslag aangetaste andermaal zeven dagen opsluiten. 34 En de priester zal de uitslag op de zevende dag bezien; wanneer dan blijkt, dat de uitslag zich niet over de huid heeft uitgebreid, en het niet blijkt, dat deze dieper zit dan de huid, dan zal de priester hem rein verklaren, en hij zal zijn klederen wassen; hij is rein. 35 Maar indien de uitslag zich verder over de huid heeft uitgebreid, nadat hij rein verklaard is, 36 en de priester beziet hem, en het blijkt, dat de uitslag zich over de huid uitgebreid heeft, dan behoeft de priester niet naar het gele haar te zoeken, hij is onrein. 37 Maar indien de uitslag, naar hij zien kan, gelijk gebleven is, en daar zwart haar op groeit, dan is de uitslag genezen, hij is rein, en de priester zal hem rein verklaren. 38 Wanneer een man, of een vrouw, op de huid van hun lichaam lichte plekken hebben, witte plekken, 39 en de priester beziet ze, en het blijkt, dat op de huid van hun lichaam doffe, witte plekken zijn, dan is het gewone uitslag, die in de huid uitgebroken is; hij is rein. 40 Wanneer het hoofd van een man kaal wordt, is hij slechts kaalhoofdig; hij is rein. 41 Indien iemands voorhoofd kaal wordt, dan is hij van voren kaal; hij is rein. 42 Maar wanneer op de kale kruin of op het kale voorhoofd een roodachtig witte, aangetaste plek is, dan is het melaatsheid, die uitgebroken is op zijn kale kruin of op zijn kale voorhoofd. 43 En de priester zal hem bezien; wanneer dan blijkt, dat de zwellings van de aangetaste plek roodachtig wit is op zijn kale kruin of op zijn kale voorhoofd, zoals melaatsheid van de huid van het lichaam er uit ziet, 44 dan is hij een melaatse, hij is onrein, de priester zal hem zeker onrein verklaren; op zijn hoofd is zijn plaag.

Melaatsheid van het hoofd of van de baard is de ergste vorm van melaatsheid. Het onderzoek vindt plaats op dezelfde wijze als bij de andere gevallen. Maar de verklaring van de onreinheid vindt in ernstiger, nadrukkelijker beoordelingen plaats: hij zal zeker (of: geheel) onrein zijn (*vers 44*). Dat is wel te begrijpen als we bedenken dat melaatsheid van het hoofd met het denken te maken heeft. Wie onheilige gedachten over de Heer Jezus of Gods Woord heeft, vormt een groot gevaar voor zijn omgeving. Met een dwaalleraar mag geen omgang zijn (*2 Tim.2:17-22; 2 Joh:11*).

Maar onttrek je aan ongoddelijk gezwets; want zij zullen voortgaan tot toenemende goddeloosheid en hun woord zal als kanker voortwoekeren. Onder hen zijn Hymeneus en Filetus, die van de waarheid zijn afgeweken door te zeggen dat de opstanding al heeft plaats gehad en die het geloof van sommigen omverwerpen. Evenwel, het vaste fundament van God staat en heeft dit zegel: De Heer kent hen die de zijnen zijn; en: Laat ieder die de naam van de Heer noemt, zich onttrekken aan ongerechtigheid. In een groot huis nu zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aardn; en sommigen wel tot eer, maar anderen tot oneer. Als dan iemand zich van deze vaten reinigt, zal hij een vat zijn tot eer, geheiligd, bruikbaar voor de Meester, tot alle goed werk toebereid. Maar ontvlucht de begeerten van de jeugd en jaag naar gerechtigheid, geloof, liefde en vrede met hen die de Heer aanroepen uit een rein hart. (2Tm 2:17-22)

Als iemand tot u komt en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis en begroet hem niet. Want wie hem begroet, heeft gemeenschap met zijn boze werken. (2Jh:11)

Melaatsheid van het hoofd ziet op het hebben van eigen denkbeelden. Het wijst op het beredeneren van de dingen van God met het menselijk verstand, de trots van het intellect. Het ziet op het zich aanmatigen van een plaats in de dingen van God die hem niet toekomt. Uzzia werd niet voor niets door God aan zijn voorhoofd met melaatsheid geslagen (*2 Kron.26:16,20*).

Maar toen hij machtig geworden was, werd zijn hart zo hoogmoedig, dat hij zeer snood handelde en ontrouw werd jegens de HERE, zijn God, door de tempel des HEREN binnen te gaan om op het reukofferaltaar reukwerk te ontsteken. (2Kr 26:16)

De hogepriester Azarja en al de priesters keerden zich naar hem toe en zie, hij was melaats aan het voorhoofd; toen dreven zij hem haastig vandaar weg, en ook hij zelf haastte zich naar buiten te gaan, want de HERE had hem geslagen. (2Kr 26:20)

45 De klederen van de melaatse, die door de plaag getroffen is, zullen gescheurd zijn, zijn hoofdhaar zal hij los laten hangen en de bovenlip bedekken en roepen: Onrein, onrein! 46 Zolang hij de plaag heeft, blijft hij onrein; hij is onrein; afgezonderd zal hij wonen, buiten de legerplaats zal zijn verblijf zijn.

De melaatse moet aangeven door zijn uiterlijk en door zijn belijdenis dat hij onrein is. Tevens moet hij verwijderd worden uit de dagelijkse omgang met zijn volksgenoten. Alles is een bescherming voor Gods volk, maar vooral een plicht ten aanzien van de heiligheid van God die bij zijn volk woont. Zonde kan Hij niet in zijn tegenwoordigheid dulden. De melaatse wordt buitengesloten en mag niet in het heiligdom komen.

De melaatse wordt ertoe gedwongen zijn onreinheid te erkennen. Dat is in geestelijke zin geen belijdenis die als een begin van herstel kan worden gezien. Herstel komt pas als er berouw is over de zonde.

Gescheurde klederen geven aan dat er voor God geen bedekking bestaat. Het hoofdhaar los laten hangen (of: zijn hoofd ontbloten, SV), geeft aan dat er voor God geen toewijding aanwezig is (vgl. Num.5:18), niets dat de toorn van God op zijn hoofd kan afwenden (vgl. Ps.140:8). De bovenlip bedekken ziet erop dat er niets gezegd kan worden dat tot eer van God is. Het enige dat zo iemand kan uitroepen is zijn eigen onreinheid.

47 Wanneer aan een kleed een plaag der melaatsheid zal zijn, aan een wollen of linnen kleed, hetzij aan de schering, 48 hetzij aan de inslag van het linnen of van de wol, of aan leder of iets van leder gemaakt, 49 en indien de aangetaste plek groenachtig of roodachtig is aan het kleed of aan het leder, hetzij aan de schering, hetzij aan de inslag, of aan enig lederwerk, dan is dat de plaag der melaatsheid, en zal het aan de priester getoond worden. 50 De priester zal de aangetaste plek bezien en het aangetaste zeven dagen wegsluiten. 51 Op de zevende dag zal hij de aangetaste plek bezien; wanneer de aangetaste plek aan het kleed, hetzij aan de schering, hetzij aan de inslag of aan het leder, voor welk doel het leder ook gebruikt wordt, zich heeft uitgebreid, dan is de plaag een kwaadaardige melaatsheid, het is onrein. 52 Hij zal het kleed, zowel de schering als de inslag van wol of van linnen, of enig lederwerk, waaraan de plaag is, verbranden, want het is een kwaadaardige melaatsheid, met vuur zal het verbrand worden. 53 En wanneer de priester het beziet, en het blijkt, dat de aangetaste plek aan het kleed, hetzij aan de schering, hetzij aan de inslag, of aan enig lederwerk, zich niet uitgebreid heeft, 54 dan zal de priester gebieden het aangetaste voorwerp te wassen, en hij zal het andermaal zeven dagen wegsluiten. 55 Nadat het gewassen is, zal de priester het aangetaste bezien; wanneer blijkt, dat de aangetaste plek er niet anders uitziet, ook al heeft de aangetaste plek zich niet uitgebreid, dan is het onrein; met vuur zult gij het verbranden, het is een invreting aan zijn achterkant of aan zijn voorkant. 56 En wanneer de priester het beziet, en het blijkt, dat de aangetaste plek verdoft is, nadat het gewassen is, dan zal hij die uit het kleed of uit het leder, hetzij uit de schering, hetzij uit de inslag, uitscheuren. 57 Indien zij zich echter opnieuw vertoont in het kleed, hetzij in de schering, hetzij in de inslag, of in enig lederwerk, dan is het uitbrekende melaatsheid; met vuur zult gij dan het stuk waaraan de plaag zit, verbranden. 58 Maar het kleed, hetzij de schering, hetzij de inslag, of enig lederwerk, dat gij wassen zult, en waaruit de plaag is geweken, zal andermaal gewassen worden, en het zal rein zijn. 59 Dit is de wet op de plaag der melaatsheid aan wollen of linnen klederen, hetzij aan de schering, hetzij aan de inslag, of aan enig lederwerk; om het rein of onrein te verklaren.

Melaatsheid kan behalve aan personen (zoals tot nu toe beschreven) ook voorkomen aan kleding. Het volgende hoofdstuk vermeldt ook nog melaatsheid aan huizen (14:33-53). Melaatsheid aan kleding spreekt van zonde in

Heeft de priester de vrouw voor het aangezicht des HEREN gesteld, dan zal hij het hoofdhaar der vrouw losmaken, en op haar handpalmen het herinneringsoffer, het spijsoffer der jaloersheid, leggen, terwijl in de hand van de priester zal zijn dat bittere water, dat de vloek brengt. (Nm 5:18)

HERE Here, Sterkte mijner verlossing, Gij beschermt mijn hoofd ten dage van de strijd. (Ps 140:8)

gedrag, in houding, in wat van iemand wordt gezien. Bij personen gaat het om wat in iemand aanwezig is, bij kleding gaat het om wat aan of bij iemand wordt gezien.

Het belang van een kleed, een kledingstuk, is de betekenis die het heeft. Zo was het onderkleed van de Heer Jezus *"zonder naad, van bovenaf in zijn geheel geweven"* (Joh.19:23). Dat is een symbolische aanduiding van Wie Hijzelf was. Zijn handelwijze, zijn gedrag, zijn hele openbaring was volmaakt, vanaf zijn komen van boven, uit de hemel, tot aan zijn terugkeer naar de hemel. In wat Hij zei of deed was nooit enige tegenstrijdigheid te vinden.

Bij ons kan wel 'melaatsheid' aanwezig zijn in onze gewoonten, in ons gedrag, in het beroep dat we uitoefenen, in de plaatsen waar we heengaan. Het betreft alles wat de mensen om ons heen van ons waarnemen. Zij horen niet in de eerste plaats wat wij te zeggen hebben, maar ze zien hoe we leven.

Als de plaag aan een kleed zich na zeven dagen opsluiting had uitgebreid, moest het worden verbrand. Was er geen uitbreiding te zien, dan moest het worden gewassen en opnieuw zeven dagen worden opgesloten. Blijkt dan alsnog dat de plaag zich heeft uitgebreid, dan moest het alsnog met vuur worden verbrand. Het water van de reiniging had niet geholpen. Heeft er geen uitbreiding plaatsgevonden, dan moest de zieke plek uit het kledingstuk worden gescheurd en het overgebleven stuk kleding met water worden gewassen.

Deze behandeling van het kleed waarop de plaag gezien wordt toont in beeld dat het woord van God moet worden toegepast op ons uiterlijk gedrag, onze gewoonten en niet alleen op ons hart. Er zijn beroepen die een gelovige niet kan uitoefenen. Denk aan eigenaar van een bar of handelaar in gokautomaten en allerlei andere beroepen waardoor mensen tot zonde worden aangezet. Als een mens tot geloof komt, zal hij in die gevallen van beroep veranderen. Er zijn ook beroepen waarvan bepaalde onderdelen zondig kunnen zijn. Die kunnen er uitgesneden worden. De rest blijft bewaard. Het woord van God is hierin onmisbaar.

Het gevaar was niet de kleding op zich, maar dat het de persoon aantast. Ik kan wonen in een omgeving die niet goed is. Dan moet ik die 'verbranden', wat voor mij betekent dat ik er moet weggaan en ergens anders gaan wonen. Ik kan werken in een omgeving die een speciaal gevaar voor me betekenen, bijvoorbeeld dat ik me op wereldse wijze als gastvrouw moet gedragen en daarvoor mijn christelijke identiteit moet prijsgeven. Misschien kan dat werkonderdeel 'eruit gesneden worden' door te vragen of ik die taak niet hoeft te verrichten. Is dat niet mogelijk dan kan het noodzakelijk worden om van baan te veranderen.

INHOUD:

- Vs.1-9: Offers en handelingen tot reiniging op de eerste en de zevende dag
 Vs.10-20: Offers en handelingen tot reiniging op de achtste dag
 Vs.21-32: Offers en handelingen tot reiniging op de achtste dag voor een arme
 Vs.33-47: Melaatsheid van een huis
 Vs.48-53: Ontzondiging van het huis
 Vs.54-57: Op welke plagen van melaatsheid de wet van toepassing is

TOELICHTING:

Melaatsheid is een beeld van de zonde die werkzaam wordt in de gelovige en dat niet als een tijdelijke werking, maar als een deel van het leven. Tevens komt bij het beeld van de melaatsheid de verontreinigende werking van de zonde voor de aandacht. We kunnen allen door een overtreding worden overvallen (*Gal.6:1; Jak.3:2*), maar dat is wat anders dan in de zonde leven. Melaatsheid is de zonde die een mens blijvend verontreinigt. Het kenmerk ervan is de volharding in de eigenwil. Zo iemand moest buiten de legerplaats worden gedaan (*13:46; vgl.1 Kor.5:13*). Dat was uit zelfbehoud voor het volk, maar ook met het oog op genezing en herstel van de melaatse. Want herstel was mogelijk. Hoe er in dat geval moest worden gehandeld, beschrijft dit hoofdstuk.

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Dit zal de wet voor de melaatse zijn ten dage van zijn reiniging: hij zal tot de priester gebracht worden, 3 en de priester zal uitgaan buiten de legerplaats; wanneer de priester hem beziet en het blijkt, dat de plaag der melaatsheid genezen is, van de melaatse is geweken, ...

De HERE spreekt hier alleen tot Mozes (*vgl.13:1; 14:33*), omdat hij een beeld van de Heer Jezus als Middelaar is, als degene die het tussen God en het lid van Gods volk dat in zonde leeft in orde maakt.

Als de priester hoort van het herstel van een melaatse, neemt hij het initiatief en gaat naar de melaatse. Dat is het kenmerk van een geestelijke gelovige in zijn oplettendheid of er een verandering ten goede valt waar te nemen bij iemand die uit het midden van de gelovigen moest worden weggedaan.

De priester doet niets aan de genezing, dat kan hij ook niet. Hij kan alleen constateren of de ziekte genezen is. Dan kon de reiniging beginnen. De melaatsheid in geestelijke zin is weg als de gelovige de zonde belijdt en laat (*Spr.28:13*). Dan zal er volkomen verootmoediging opgemerkt worden.

4 dan zal de priester gebieden voor hem die gereinigd moet worden, twee levende, reine vogels te nemen, ook cederhout, scharlaken en hysop. 5 De priester zal gebieden de ene vogel te slachten boven een aardpot met levend water. 6 De levende vogel echter zal hij nemen benevens het cederhout, het scharlaken en de hysop, en hij zal die met de levende vogel dopen in het bloed van de vogel die boven het levende water geslacht is. 7 En hij zal hem die van de melaatsheid gereinigd moet worden, zevenmaal besprenkelen en hem reinigen, en de levende vogel zal hij in het open veld laten wegvliegen. 8 En hij die gereinigd moet worden, zal zijn klederen wassen, al zijn haar afscheren en zich in water baden, en hij zal rein zijn: daarna zal hij in de legerplaats komen, maar zeven dagen buiten zijn tent blijven. 9 Op de zevende dag zal hij al zijn haar afscheren: zijn hoofd, zijn baard en zijn wenkbrauwen, al zijn haar zal hij afscheren, zijn klederen wassen en zijn lichaam in water baden; en hij zal rein zijn.

Broeders, zelfs als iemand door een overtreding overvallen wordt, brengt u die geestelijk bent zo iemand terecht in een geest van zachtmoedigheid, ziende op uzelf, opdat ook u niet in verzoeking komt. (Gl 6:1)

Want wij struikelen allen dikwijls. Als iemand in het woord niet struikelt, die is een volmaakt man, in staat ook het hele lichaam in toom te houden. (Jk 3:2)

Maar hen die buiten zijn, zal God oordelen. Doet de boze uit uw midden weg. (1Ko 5:13)

Wie zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar wie ze belijdt en nalaat, die vindt ontferming. (Sp 28:13)

Als iemand genezen was, kon hij nog niet direct weer in de legerplaats terugkeren. Eerst moest er reiniging plaatsvinden. De reiniging stelt in type het invoeren van de Heer Jezus voor in allerlei aspecten, opdat zo iemand weer de juiste grondslag voor God zal innemen. Hij is door zijn zonde daar het zicht op kwijtgeraakt. Er is iets verdwenen (de ziekte, de zonde) en daarvoor in de plaats moet iets anders komen (de Heer Jezus). Belijdenis is niet genoeg. We moeten ons ook bewust worden dat de Heer Jezus voor die zonde moest lijden en sterven.

Op de eerste dag moesten twee reine vogels worden genomen. Zij zijn een beeld van de Heer Jezus. Eigenlijk is dit geen offer. Er komt niets op het altaar en er wordt geen bloed aan God aangeboden. De offers komen pas op de achtste dag (vanaf vers 10). De twee vogels samen moeten uitbeelden dat de Heer Jezus de van de hemel gekomen Mens is, die in de dood is gegaan, maar ook weer is opgestaan. De ene vogel wordt geslacht. De andere wordt ermee vereenzelvigd en wordt dan in het open veld losgelaten. Dat beeldt uit dat de Heer Jezus enerzijds is overgegeven voor onze overtredingen en anderzijds is opgewekt om onze rechtvaardiging (Rom.4:25). Dat moeten we, nadat we een periode in de zonde hebben geleefd, ons weer bewust worden.

Het bloed van de geslachte vogel komt in een aarden pot waarin levend water is. Ook dat ziet op de Heer Jezus en zijn werk. De aarden pot wijst erop dat Hij Mens is geworden (Hebr.2:14). Levend water ziet op het woord van God dat levend gemaakt wordt door de kracht van de Heilige Geest. In de Heer Jezus werkte de Heilige Geest, het woord van God woonde in Hem, Hij was het Woord. Daarbij komt het bloed. Hij stierf. Hij is het volkomen tegenbeeld van de melaatse, het eigenwillige lid van Gods volk.

Er zijn nog meer dingen bij: cederhout, scharlaken en hysop. Cederhout komt van de Libanon. Het spreekt van indrukwekkende, natuurlijke grootsheid. Hysop is een heel klein, gering plantje, dat juist geen indruk maakt. Salomo spreekt van beide als uitersten (1 Kon.4:33). Scharlaken is een beeld van koninklijke, aardse heerlijkheid. Dit alles was bij de Heer Jezus aanwezig. We zien dat in de evangeliën. Het ging alles in de dood. Maar Hij is opgestaan en daardoor krijgen die dingen weer hun betekenis.

Alle voorgaande handelingen krijgen vervolgens hun toepassing op de melaatse. In beeld zien we hierin dat reiniging niet maar het wegdoen van het verkeerde is, maar het weer zicht krijgen op de Heer Jezus en zijn werk. Vervolgens moet hij zijn klederen wassen (zijn gedrag brengen onder de controle van Gods Woord, Ef.5:25), al zijn haar afscheren (afstand doen van alle natuurlijke eer, 1 Kor.11:15) en zich in water baden (zijn hele leven onder het beslag van het woord van God brengen, zodat er geen ruimte voor de zonde meer is).

Hij mocht weer in de legerplaats komen, maar moest nog zeven dagen buiten zijn tent blijven. Hij was weer opgenomen in het volk van God, maar had nog niet zijn eigen, vertrouwde plek weer ingenomen. Iemand die een gave heeft, kan na een zondige weg weer worden hersteld in Gods volk, maar niet direct weer die gave uitoefenen. Ook dat neemt tijd. Na een volheid van tijd (zeven dagen) moest hij nog eens al zijn haar afscheren, zijn klederen wassen en zijn lichaam baden.

10 En op de achtste dag zal hij twee gave schapen nemen, en één eenjarige gave ooi en drie tienden efa fijn meel als spijsoffer, aangemaakt met olie, en één log olie. 11 En de priester die de reiniging voltrekt, zal de man die gereinigd moet worden, met dit alles stellen voor het aangezicht des HEREN, bij de ingang van de tent der samenkomst. 12 De priester zal het ene schaap nemen en het tot een schuldoffer offeren met het log olie, en hij zal ze bewegen als beweegoffer voor het aangezicht des HEREN. 13 Hij zal het schaap slachten op de plaats, waar men het zondoffer en het brandoffer slacht, op de heilige plaats, want evenals het zondoffer komt ook het schuldoffer de priester toe; het is allerheiligst. 14 De

.... ons die geloven in Hem die Jezus onze Heer uit de doden heeft opgewekt, die overgegeven is om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging. (Rm 4:25)

Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood te niet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, ... (Hb 2:14)

Hij sprak over de bomen, van de ceder op de Libanon af tot de hysop toe, die aan de muur uitschiet; hij sprak ook over het vee, het gevogelte, het kruipend gedierte en de vissen. (1Kn 4:33)

Mannen, hebt uw vrouwen lief, evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, ... (Ef 5:25)

Maar als een vrouw lang haar draagt, is het een eer voor haar, omdat haar het lange haar tot een sluier gegeven is. (1Ko 11:15)

priester zal een deel van het bloed van het schuldoffer nemen en dit strijken aan de rechter oorlel van hem die gereinigd moet worden, en aan zijn rechterduim en zijn rechter grote teen. 15 En de priester zal een deel van het log olie nemen en op zijn eigen linkerhand gieten; 16 de priester zal zijn rechtervinger dopen in de olie die in zijn linkerhand is, en van die olie met zijn vinger zevenmaal sprenkelen voor het aangezicht des HEREN. 17 Van de rest van de olie die in zijn hand is, zal de priester iets strijken aan de rechter oorlel van hem die gereinigd moet worden, en aan zijn rechterduim en zijn rechter grote teen, boven op het bloed van het schuldoffer. 18 En wat van de olie in zijn hand is overgebleven, zal de priester doen op het hoofd van hem die gereinigd moet worden; zo zal de priester over hem verzoening doen voor het aangezicht des HEREN. 19 En de priester zal het zondoffer bereiden en verzoening doen over hem die gereinigd moet worden van zijn onreinheid, en daarna zal hij het brandoffer slachten. 20 De priester zal het brandoffer en het spijsoffer op het altaar offeren. En de priester zal verzoening over hem doen, en hij zal rein zijn.

Dan breekt de achtste dag aan. Dat spreekt van een nieuw begin. Ook dit nieuwe begin wordt weer op een bijzondere wijze gekarakteriseerd door de Heer Jezus, zijn Persoon en werk, zoals dat in de offers dag tot uiting komt die op die worden gebracht.

Het eerste offer is een schuldoffer (*vers 12*). Het gaan leven in de zonde is een keus, een daad, waardoor iemand schuld op zich laadt. De drie gevallen in het *Oude Testament* laten het zien. Daarom een schuldoffer: het besef dat de Heer Jezus voor die keus het oordeel van God moest ondergaan. Alleen daarvoor kon die schuld worden uitgedelgd.

Het bloed van het schuldoffer wordt toegepast op de zintuigen, de handel en de wandel. Het hele praktische leven wordt gebracht onder het beslag van het bloed. Waar we naar luisteren of kijken, wat we doen of waarheen we gaan: is het allemaal geheiligd door het bloed?

Op het bloed werd olie gedaan. Olie is een beeld van de Heilige Geest. Daardoor is de kracht aanwezig om in overeenstemming met de waarde van het aangebrachte bloed te leven. De rest van de olie werd over hem uitgegoten. Het is een bijzondere zegen voor iemand die als gelovige tot belijdenis van zijn zondige weg komt. Maar het is niet nodig om in de zonde te leven om zo'n zegen te krijgen. Het is het voorrecht van iedere priester. Om priester te zijn is het niet nodig eerst melaats te zijn geweest. Daarvoor is gemeenschap met God nodig. Dat voert tot hogere zegeningen.

Vervolgens worden het zondoffer en het brandoffer gebracht. Hierdoor vindt volledig herstel plaats. De volle draagwijdte van het werk van de Heer Jezus wordt voor de aandacht van de herstelde gelovige geplaatst. Hij ziet hoe de bron, de wortel van de zonde in de Heer Jezus is geoordeeld en hoe hij op grond van diens werk en in Hem door God is aanvaard. Hij is rein.

21 Maar indien hij arm is en zijn vermogen niet toereikend is, dan zal hij nemen één schaap als schuldoffer, tot een beweegoffer, om verzoening over hem te doen, met één tiende efa fijn meel, aangeemaakt met olie, tot een spijsoffer, en een log olie. 22 Ook twee tortelduiven of twee jonge duiven, naar dat zijn vermogen toereikend is, en de ene zal zondoffer en de andere brandoffer zijn. 23 Hij zal ze tot zijn reiniging op de achtste dag tot de priester brengen, bij de ingang van de tent der samenkomst voor het aangezicht des HEREN. 24 De priester zal het schaap voor het schuldoffer nemen en het log olie, en de priester zal ze bewegen als beweegoffer voor het aangezicht des HEREN. 25 Hij zal het schaap voor het schuldoffer slachten en de priester zal van het bloed van het schuldoffer nemen en dat strijken aan de rechter oorlel van hem die gereinigd moet worden, en aan zijn rechterduim en zijn rechter grote teen. 26 En een deel van de olie zal de priester in zijn eigen linkerhand gieten, 27 en de priester zal met zijn rechtervinger van de olie die in zijn linkerhand is, zevenmaal sprenkelen voor het aangezicht des HEREN. 28 En de priester zal iets van de olie die in zijn hand is,

srijken aan de rechter oorlel van hem die gereinigd moet worden, en aan zijn rechterduim en zijn rechter grote teen, boven op de plaats van het bloed van het schuldoffer. 29 En wat van de olie in zijn hand is overgebleven, zal de priester doen op het hoofd van hem die gereinigd moet worden, om over hem verzoening te doen voor het aangezicht des HEREN. 30 En hij zal één van de tortelduiven of van de jonge duiven, hetgeen waartoe zijn vermogen toereikend is, bereiden, 31 hetgeen waartoe zijn vermogen toereikend is: de ene als zondoffer en de andere als brandoffer, benevens het spijsoffer; en de priester zal verzoening doen over hem, die gereinigd moet worden, voor het aangezicht des HEREN.

32 Dit is de wet aangaande hem die de plaag der melaatsheid heeft, wiens vermogen niet toereikend is voor zijn reiniging.

Iemand die arm is, mocht met een kleiner offer komen. Dat gold niet voor het schuldoffer. Het beeld is hier iemand die wel tot belijdenis is gekomen van zijn verkeerde weg, maar die geestelijk niet veel inzicht heeft in de draagwijdte van de zonde en daardoor ook niet zo'n diep besef heeft van wat de Heer Jezus moest lijden. Wel weet hij dat zijn schuld is weggedaan door het werk van de Heer Jezus. Van de bron van de zonde en het aangenomen zijn door God weet hij niet zoveel. Verder wordt ermee gehandeld als in het vorige geval.

33 En de HERE sprak tot Mozes en Aäron: 34 Wanneer gij komt in het land Kanaän, dat Ik u ten bezit geef, en Ik de plaag der melaatsheid doe ontstaan in een huis in het land dat gij bezit, 35 dan zal hij, van wie dat huis is, het de priester komen meedelen en zeggen: bij mij aan huis vertoont zich iets als de plaag. 36 Dan zal de priester gebieden het huis te ontruimen, voordat de priester komt om de plaag te bezien, opdat niet alles wat in het huis is, onrein zij; daarna zal de priester komen om het huis te bezien. 37 En hij zal de plaag bezien; wanneer dan blijkt, dat de plaag op de wanden van het huis zit als groenachtige of roodachtige kuiltjes, die dieper schijnen te zitten dan de wand, 38 dan zal de priester uit het huis gaan, naar de ingang van het huis en het huis zeven dagen sluiten. 39 Op de zevende dag zal de priester terugkomen; wanneer hij het dan beziet en het blijkt, dat de plaag zich op de wanden van het huis heeft uitgebreid, 40 dan zal de priester gebieden, de stenen waarop de plaag zit, eruit te halen en ze buiten de stad op een onreine plaats te werpen. 41 Het huis zal hij van binnen rondom laten afschrappen, en men zal het leem dat men afgeschraapt heeft, buiten de stad op een onreine plaats storten. 42 En men zal andere stenen nemen en die in de plaats van de vorige aanbrengen; men zal ook ander leem nemen en het huis bepleisteren.

Het derde geval van melaatsheid is dat van een huis. Dat wordt pas nu behandeld, omdat het een speciaal geval is. Dit geval kon niet plaats vinden in de woestijn, want daar hadden de Israëlieten geen huizen. Die hadden ze pas in het land. God wijst heen naar die tijd (*vers 34*).

Het huis is toe te passen op het huis Israëls, dat tenslotte geheel melaats zal zijn en omver gehaald moet worden. God zal het huis Israëls, zijn volk, terzijde moeten stellen, als is gebleken dat zij Hem vergeten en de afgoden gaan dienen en hun Messias verwerpen. Het is ook toe te passen op de christenheid als geheel.

Een andere toepassing is die op de plaatselijke gemeente, als een uitdrukking van het huis van God. Als daar zonde wordt gevonden, moet dat geoordeeld worden. Het kan beperkt zijn tot melaatsheid aan een of enkele stenen. Die kunnen worden weggebroken. Gebeurt dat niet, dan moet het hele huis worden afgebroken en buiten de legerplaats worden gebracht. Het is het beeld van een plaatselijke gemeente die de zonde in haar midden niet oordeelt. Dan moeten andere gemeenten zich daaraan onttrekken.

God doet de plaag van de melaatsheid ontstaan (*vers 34*). Dat wil zeggen dat als in een plaatselijke gemeente zonde een plaats krijgt, we moeten erkennen dat God dit heeft toegelaten (niet: geweld!). Hij laat dit toe, om openbaar te maken wie voor Hem zijn (*1 Kor.11:19*).

Want er moeten ook sekten onder u zijn, opdat ook de beproefden onder u openbaar worden. (1Ko 11:19)

De eigenaar van het huis ziet op hen die verantwoordelijkheid dragen, dat in de gemeente alles gaat zoals God het wil. Vergelijk de uitdrukking "de engel van de gemeente" in *Openbaring 2 en 3*. Zij kunnen worden aangesproken als mensen die het kwaad onderkennen. Zij gaan ermee naar de priesters. Van hen mag worden verwacht dat zij er iets aan doen, omdat zij geestelijk gezind zijn en Gods gedachten kennen. Hier zijn dat weer niet alle gelovigen, maar zij die in de praktijk in Gods tegenwoordigheid leven.

De priester onderzoekt. Hij weet hoe de gemeente eruit moet zien. Hij kan constateren of een steen of stenen een afwijkende kleur vertonen. Hij gaat niet overhaast te werk. Eerst wordt het huis ontruimd, opdat het kwaad zich niet verder verspreidt. Vervolgens wordt het huis zeven dagen gesloten. Als daarna blijkt dat er stenen melaats zijn, moeten die worden weggebroken. Stenen stellen gelovigen voor (*1 Petr.2:5*). Gelovigen die in de zonde leven moeten worden weggedaan (*1 Kor.5:13*).

Als de 'melaats stenen' zijn weggedaan, moet het hele huis worden afgeschraapt. De gemeente moet zichzelf reinigen van de invloed die van de zonde is uitgegaan. Ze moeten zich verootmoedigen, hun aandeel erkennen en zichzelf rein bewijzen (*2 Kor.7:11*). Dan komen er andere stenen voor in de plaats. De Heer geeft zegen als tucht in de juiste gezindheid is uitgeoefend en goedgezond zo het verlies.

43 Maar indien de plaag opnieuw in het huis uitbreekt, nadat men de stenen uitgebroken en het huis afgeschraapt heeft en nadat het bepleisterd is, 44 en de priester komt en beziet het en het blijkt, dat de plaag zich in het huis heeft uitgebreid, dan is het een kwaadaardige melaatsheid in het huis: het is onrein. 45 Dan zal men het huis omverhalen, zijn stenen en zijn houtwerk en al het leem van het huis, en men zal het buiten de stad brengen op een onreine plaats. 46 En hij die in het huis komt gedurende al de dagen dat men het afgesloten heeft, zal onrein zijn tot de avond. 47 En hij die zich te slapen legt in dat huis, zal zijn klederen wassen; ook hij die in dat huis eet, zal zijn klederen wassen.

De plaag kan opnieuw uitbreken. Dat gebeurt als het vorige geval van melaatsheid toch niet grondig is uitgezuiverd. Het hele huis moet dan worden omvergehaald. Een gemeente waar het kwaad zo is doorgedrongen dat er geen reiniging meer mogelijk is, kan niet meer als gemeente worden erkend. Ze wordt weggedaan uit de kring van huizen die samen de stad vormen en buiten de stad gebracht.

48 Maar wanneer de priester komt en het beziet en het blijkt, dat de plaag zich niet heeft uitgebreid in het huis, nadat het huis bepleisterd was, dan zal de priester het huis rein verklaren, omdat de plaag genezen is. 49 Dan zal hij, om het huis te ontzondigen, twee vogels, cederhout, scharlaken en hysop nemen. 50 Hij zal de ene vogel slachten boven een aarden pot met levend water. 51 Het cederhout, de hysop, het scharlaken en de levende vogel zal hij nemen en ze dopen in het bloed van de geslachte vogel en het levende water, en zevenmaal dat huis besprenkelen. 52 Zo zal hij het huis ontzondigen met het bloed van de vogel, het levende water, de levende vogel, het cederhout, de hysop en het scharlaken. 53 En de levende vogel zal hij buiten de stad in het open veld laten wegvliegen; zo zal hij verzoening doen over dat huis, en het zal rein zijn.

54 Dit is de wet op allerlei plaag van melaatsheid, op haaruitslag, 55 melaatsheid van kleed en huis, 56 zwellings, uitslag en lichte plek – 57 om aan te wijzen, wanneer iets onrein of wanneer iets rein is; dit is de wet op de melaatsheid.

Het rein verklaren van een huis gebeurt, net als bij een persoon, door het inbrengen van de Persoon van Christus (*zie vs.4-9*).

..., en u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus. (*1Pt 2:5*)
Maar hen die buiten zijn, zal God oordelen. Doet de boze uit uw midden weg. (*1Ko 5:13*)

Want zie, juist doordat u bedroefd bent geworden in overeenstemming met God, wat een bereidwilligheid heeft het bij u bewerkt, ja zelfs verontschuldiging, zelfs verontwaardiging, zelfs vrees, zelfs vurig verlangen, zelfs ijver, zelfs bestraffing. In alles hebt u bewezen zelf rein te zijn in deze zaak. (*2Ko 7:11*)

INHOUD:

- Vs.1-12: Als iemand een vloeiing heeft
 Vs.13-15: Reiniging van hem die de vloeiing heeft
 Vs.16-18: Onrein door zaadlozing
 Vs.19-27: Als een vrouw een vloeiing heeft
 Vs.28-30: Reiniging van haar die een vloeiing heeft
 Vs.31: Doel van de reiniging
 Vs.32,33: Wet op de vloeiing

TOELICHTING:

Het gaat in dit hoofdstuk, net als bij de melaatse, om verontreiniging. Maar er is een groot verschil. Bij de melaatsheid is sprake van zonde (en daardoor verontreiniging) door eigenwil. Bij een vloeiing gaat het om iets dat onwillekeurig, zonder opzet gebeurt. Het is een vloeiing die uit een mens voortkomt, zonder dat er zelfs van zonde sprake is. Een zaadlozing, een menstruatie en andere vloeiingen is net als bij een geboorte in *Leviticus 12*. Vloeiingen verontreinigen omdat ze voortkomen uit de natuur van de in zonde gevallen mens.

De les die we uit dit hoofdstuk kunnen leren, is dat er dingen zijn die we zeggen of doen, zonder de opzet iemand te kwetsen, maar die toch een verkeerd effect hebben. Ze komen spontaan uit ons voort, we kunnen er niets aan doen, maar we voelen direct daarna aan dat het niet uit het nieuwe leven kwam. We beseffen dat de Heer Jezus niet zo zou hebben gesproken of gehandeld.

1 En de HERE sprak tot Mozes en Aäron: 2 Spreekt tot de Israëlieten en zegt tot hen: Wanneer enig man een vloeiing uit zijn lichaam heeft, diens vloeiing is onrein. 3 Zo staat het ten aanzien van zijn onreinheid bij zijn vloeiing: hetzij zijn lichaam die vloeiing laat lopen, hetzij het die inhoudt, zodat hij niet meer vloeit; dat is zijn onreinheid. 4 Elk bed waarop hij die de vloeiing heeft, ligt, is onrein, en elk voorwerp waarop hij zit, is onrein. 5 Ieder die zijn bed aanraakt, zal zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond. 6 Wie zit op een voorwerp, waarop hij die de vloeiing heeft, gezeten heeft, zal zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond. 7 Wie het lichaam van hem die de vloeiing heeft, aanraakt, zal zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond. 8 Wanneer hij die de vloeiing heeft, op een reïne spuwt, dan zal deze zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond. 9 En elk zadel, waarop hij die de vloeiing heeft, rijdt, zal onrein zijn. 10 En ieder, die iets aanraakt dat onder hem is, zal onrein zijn tot de avond; wie dit opneemt, zal zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond. 11 En ieder, welke hij die de vloeiing heeft aanraakt zonder de handen met water te hebben afgespoeld, zal zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond. 12 Het aardewerk, dat hij die de vloeiing heeft, aanraakt, zal stukgeslagen worden, en elk houten voorwerp zal met water afgespoeld worden.

De vloeiing waarover het hier gaat, lijkt niet te duiden op de zaaduitstorting, want die wordt apart genoemd in *vers 16*. Gedacht is wel aan gonorrhoe, een geslachtsziekte, of ook aan diarree. Wie de vloeiing heeft, is onrein. Ieder die of alles wat de onreine aanraakt, is ook onrein. Ieder die en alles wat een door de onreine aangeraakte aanraakt, wordt ook onrein. Genoemd worden zijn bed (*vers 4,5*), zijn stoel (*vers 6*), zijn lichaam (*vers 7*), zijn speeksel (*vers 8*), zijn zadel (*vers 9*), alles wat hij onder zich heeft (*vers 10*).

Er zijn twee vormen van reiniging.

- 1 voor hem die de vloeïing had en daardoor onrein was (*vers 13-15*);
- 1 voor wie of wat onrein was geworden door aanraking van de vloeiende of door aanraking van wat onrein was geworden door contact met de vloeiende.

Ieder die onrein is door aanraking van een vloeiende of van wat er mee in contact is gekomen, moest zich reinigen door zijn kleren en zichzelf te wassen.

Een toepassing is dat het horen van onreine taal ons taalgebruik beïnvloedt en wij ook taal uiten die ons onrein maakt. Om van die onreinheid gereinigd te worden moeten we Gods Woord (waarvan het water een beeld is) lezen. Door het lezen van Gods woord herkennen we de herkomst van ons spreken of handelen. We verootmoedigen ons voor de Heer en brengen ons gedrag, ons spreken weer in overeenstemming met het woord van God. Het gaat om dingen die we onbewust doen, maar die ons denken zijn binnengeslopen.

Hoewel de verontreiniging verstrekkender is dan bij een melaatse, is er geen sprake van een offer. Er is ook geen verwijdering uit de legerplaats, zoals bij de melaatse. Bij melaatsheid zien we de zonde als een werkelijk verderf tot openbaring komen. Dat verderf was wel in de natuur aanwezig, maar werd in het hart toegelaten. Een langdurige handeling was nodig om het geweten te reinigen. Bij een vloeïing moest men zich slechts één maal baden en in enkele gevallen alleen een vogel als zondoffer en een vogel als brandoffer brengen. Dat laat zien dat deze gevallen van onreinheid niet zo zwaar worden aangerekend als bij de melaatse. God maakt verschil in de aard van de zonde. Het is belangrijk dat wij dat ook doen. Dat vraagt van ons voortdurende afhankelijkheid van Hem en zijn Woord.

13 Wanneer hij, die de vloeïing heeft, rein zal zijn van zijn vloeïing, dan zal hij zeven dagen tellen met het oog op zijn reiniging, zijn klederen wassen, zijn lichaam in levend water baden, en hij zal rein zijn. 14 Op de achtste dag zal hij twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen en voor het aangezicht des HEREN komen bij de ingang van de tent der samenkomst en ze de priester geven. 15 En de priester zal ze bereiden, de ene als zondoffer en de andere als brandoffer. En de priester zal verzoening over hem doen voor het aangezicht des HEREN vanwege zijn vloeïing.

Bij de reiniging van hem die de vloeïing heeft, worden wel offers gebracht. Hier wordt het werk van de Heer Jezus voorgesteld als het middel dat verzoening aanbrengt. We zien dat Hij het zondoffer en brandoffer is geweest. De verontreiniging is weggedaan. Er vindt geen onderzoek door de priester plaats, zoals bij de melaatse. Het betreft geen openbaar kwaad.

Als de vloeïing is opgehouden, volgt een periode van reiniging. Die duurt zeven dagen. Op de zevende dag moet hij zijn kleren en zichzelf wassen. Op de achtste dag worden twee duiven als offers gebracht. Dat gebeurt bij de tent der samenkomst, door de priester. Ons hele gedrag heeft invloed op de samenkomst. Daarom moeten we steeds als priesters bij onszelf nagaan of we er een vloeïing is ontstaan, of dat we in contact zijn geweest met een vloeiende, waardoor in ons spreken en ons gedrag dingen zijn geslopen die niet passend zijn voor Gods tegenwoordigheid. We mogen dan denken aan het offer van de Heer Jezus, die tot zondoffer werd gemaakt en tegelijk Gods volmaakte welgevallen was.

16 Wanneer bij een man zaaduitstorting plaats heeft, dan zal hij zijn gehele lichaam in water baden en hij zal onrein zijn tot de avond. 17 Elk kleed en alle leder, waarop zaad is uitgestort, zal in water gewassen worden en onrein zijn tot de avond. 18 Wanneer een man bij een vrouw gelegen heeft en zaaduitstorting heeft plaats gehad, dan zullen zij zich in water baden en tot de avond onrein zijn.

Een zaadlozing maakt onrein. Twee gevallen worden aangegeven:

- 1 de nachtelijke zaadlozing (de zgn. natte droom) en
- 1 de zaadlozing tijdens de geslachtsgemeenschap of seksuele omgang.

Net als bij de geboorte van een kind betreft het hier geen zondige handelingen. Er is geen sprake van schuld, een offer wordt niet voorgeschreven.

Als christen weten we dat seksualiteit een gave van God is. We mogen erover spreken, maar zullen dat niet te pas en te onpas doen. Niet omdat we ons ervoor schamen, maar omdat het iets intiems is. We kunnen er wel eens meer over loslaten dan gepast is, als het ware een onwillekeurige zaadlozing. Ook de zaadlozing tijdens de geslachtsgemeenschap veroorzaakt de noodzaak aan zowel de man als de vrouw om zich in water te baden. Ook bij de intiemste beleving van eenheid tussen twee mensen is het nodig erbij bepaald te worden dat het geen volmaakte, onbesmette eenheid is. Dat is niet om het genot te beperken, maar om het verlangen naar de eenheid waar de geslachtsgemeenschap van spreekt te versterken (Ef.5:32).

Deze verborgenheid is groot, maar ik doel op Christus en op de gemeente. (Ef 5:32)

19 Wanneer een vrouw vloeit – namelijk de bloedvloeïing van haar lichaam heeft – dan zal zij zeven dagen in haar maandelijks onreinheid blijven, en ieder die haar aanraakt, zal onrein zijn tot de avond. 20 Alles waarop zij in haar maandelijks onreinheid ligt, zal onrein zijn, en alles waarop zij zit, zal onrein zijn. 21 Ieder die haar bed aanraakt, zal zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond. 22 Ieder die een of ander voorwerp, waarop zij gezeten heeft, aanraakt, zal zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond. 23 Indien hij iets aanraakt, dat zich op het bed of op het voorwerp waarop zij gezeten heeft, bevindt, dan zal hij onrein zijn tot de avond. 24 Indien een man bij haar ligt, dan zal haar maandelijks onreinheid op hem komen, en zeven dagen zal hij onrein zijn, en elk bed waarop hij ligt zal onrein zijn. 25 Wanneer bij een vrouw lange tijd bloed vloeit, buiten de tijd van haar maandelijks onreinheid, of wanneer zij langer vloeit dan haar maandelijks onreinheid, dan zal zij gedurende al de tijd dat zij vloeit, onrein zijn als in de tijd van haar maandelijks onreinheid; zij is onrein. 26 Elk bed waarop zij ligt, al de tijd dat zij vloeit, zal voor haar zijn als het bed van haar maandelijks onreinheid, en elk voorwerp waarop zij zit, zal onrein zijn als in de onreinheid van haar maandelijks onreinheid. 27 Ieder die deze dingen aanraakt, zal onrein zijn, zijn klederen wassen, zich baden in water, en onrein zijn tot de avond.

De vloeïing van een vrouw kent twee vormen. De eerste vorm is die van de menstruatie, de maandelijks vloeïing (vers 19-24). Wat voor de vloeïing van de man in vers 2-12 gold, geldt hier ook voor de periodieke vloeïing van de vrouw. De tweede vorm is die van vloeïingen buiten de menstruatie om (vers 25-27). Aan deze vorm van vloeïing leed de vrouw die door de Heer Jezus te midden van een menigte werd genezen (Mark.5:25-34; Luk.8:43-48).

En een vrouw die twaalf jaar een bloedvloeïing had gehad en veel had geleden van vele artsen, en alles wat van haar was, besteed en geen enkele baat gevonden had maar veeleer achteruit was gegaan, had over Jezus gehoord en kwam in de menigte van achteren en raakte zijn kleed aan; want zij zei: Als ik maar zijn kleren aanraak, zal ik behouden worden. En terstond droogde de bron van haar bloeding op en zij merkte aan haar lichaam, dat zij van de kwaal gezond was geworden. En terstond onderkende Jezus in Zichzelf de kracht die van Hem was uitgegaan, keerde Zich om in de menigte en zei: Wie heeft mijn kleren aangeraakt? En zijn discipelen zeiden tot Hem: U ziet dat de menigte tegen U opdringt, en U zegt: Wie heeft Mij aangeraakt? En Hij keek rond om haar te zien die dat had gedaan. De vrouw nu, bang en bevend, daar zij wist wat er met haar was gebeurd, kwam en viel voor Hem neer en zei Hem de hele waarheid. En Hij zei tot haar: Dochter, uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede en wees genezen van uw kwaal. (Mk 5:25-34)

En een vrouw die twaalf jaar lang een bloedvloeïing had gehad, die heel haar levensonderhoud aan artsen had uitgegeven, maar door niemand kon worden genezen, kwam van achteren naar Hem toe en raakte de zoom van zijn kleed aan, en onmiddellijk hield haar bloedvloeïing op. En Jezus zei: Wie is het die Mij heeft aangeraakt? Toen nu allen het ontkenden, zei Petrus en zij die bij hem waren: Meester, de menigten drukken en dringen U en zegt U: Wie is het die Mij heeft aangeraakt? Jezus echter zei: Iemand heeft Mij aangeraakt, want Ik heb

gemerkt dat kracht van Mij is uitgegaan. Toen nu de vrouw zag dat zij niet verborgen bleef, kwam zij bevend; en zij viel voor Hem neer en verklaarde voor al het volk om welke reden zij Hem had aangeraakt en hoe zij onmiddellijk gezond was geworden. Hij nu zei tot haar: *Dochter, uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede.* (Lk 8:43-48)

28 Maar indien zij van haar vloed rein geworden is, dan zal zij nog zeven dagen tellen en daarna zal zij rein zijn. 29 Op de achtste dag zal zij twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen en ze tot de priester brengen naar de ingang van de tent der samenkomst. 30 En de priester zal de ene tot een zondoffer en de andere tot een brandoffer bereiden; zo zal de priester verzoening over haar doen voor het aangezicht des HEREN, om haar onreine vloed.

Voor de reiniging van haar die een vloeiing heeft gehad, geldt hetzelfde ritueel als voor de man die van de onreinheid van zijn vloeiing gereinigd wordt.

31 Zo zult gij de Israëlieten zuiveren van hun onreinheid, opdat zij niet in hun onreinheid sterven, wanneer ze mijn woning, die in hun midden is, zouden verontreinigen.

Doel van de reiniging. De noodzaak van het wegdoen van de verontreiniging staat in *vers 31*: Gods woning is in het midden van zijn volk. Waar Hij woont, dat is nu in de gemeente en in de gelovige, kan geen onreinheid een plaats krijgen. God en iets van de zonde verdragen elkaar niet.

32 Dit is de wet aangaande hem die een vloeiing heeft of die een zaaduitstorting heeft, waardoor men onrein wordt, 33 en aangaande haar die vloeit in haar maandelijks onreinheid, en aangaande iemand, hetzij van het mannelijk hetzij van het vrouwelijk geslacht, die een vloeiing heeft, en aangaande de man, die ligt bij een onreine.

De gedetailleerdheid waarmee de wet op de vloeiing wordt gegeven laat zien hoezeer de HERE het welzijn van zijn volk op het oog heeft. Hij wil graag in hun midden wonen en geeft in zijn genade aan hoe dit voorrecht genoten kan worden door te wijzen op wat Hem verhindert bij hen te zijn.

INHOUD:

- Vs.1,2: Inleiding tot de grote verzoendag
 Vs.3,4: Hoe Aäron het heiligdom moet binnengaan
 Vs.5-11: De te brengen offers
 Vs.12,13: Het reukwerk
 Vs.14-19: Het bloed tot verzoening
 Vs.20-22: De levende bok
 Vs.23-25: Aäron verkleedt zich, wast zich en brengt de brandoffers
 Vs.26: Reiniging van de man die de levende bok heeft weggevoerd
 Vs.27: De zondoffers buiten de legerplaats verbrand
 Vs.28: Reiniging van de man die de zondoffers heeft verbrand
 Vs.29-31: Voorschrift tot het houden van de verzoendag en de daarbij passende houding
 Vs.32,33: Wie de verzoening doet en wat verzoend wordt
 Vs.34: Voorschrift de verzoendag eenmaal in het jaar te houden

TOELICHTING:

Dit hoofdstuk is het hart van het boek. Het vormt de grondslag ervan. Hier wordt de vraag beantwoord hoe een heilig God kan wonen temidden van een onheilig volk en gemeenschap met dit volk kan hebben.

De offers in de eerste hoofdstukken van dit boek werden nagenoeg altijd gebracht door individuele Israëlieten, hetzij vrijwillig (brandoffer en spijsoffer), hetzij verplicht (zondoffer en schuldoffer). Van een speciale dag was geen sprake. De offers op de grote verzoendag moesten jaarlijks worden gebracht op een voorgeschreven dag en waren voor het hele volk. De nadruk ligt op het zondoffer en het bloed. Het kruis wordt op de meest fundamentele wijze voorgesteld, als de plaats waar de Heer Jezus als het zondoffer stierf en waardoor Hij de grondslag legde voor de gemeenschap tussen God en zijn volk.

Het Pascha stelt de grondslag van de verlossing voor, de bevrijding uit Egypte. De grote verzoendag gaat verder. Hierdoor is het mogelijk dat een verlost volk gemeenschap heeft met God en tot Hem kan naderen in het heiligdom.

Het heiligdom is een beeld van de hemel der hemelen waar de troon van God staat en waar wij vrijmoedig als priesters mogen naderen (*Hebr.10:19*). De brief aan de *Hebreeën* is eigenlijk één groot commentaar op dit hoofdstuk. Dat blijkt vooral uit de verschillen tussen *Leviticus* en *Hebreeën*. Het voorhangsel is hier nog gesloten, in *Hebreeën* is de toegang vrij; Aäron was een zondige hogepriester, terwijl de Heer volmaakt was en is; hier een herhaling van offers, daar een eens voor altijd volbracht offer (de herhaling bewees dat het maar een symbool was; de kracht lag in het vooruit wijzen naar het offer van de Heer Jezus); hier stond de priester, daar is Hij eens voor altijd gaan zitten.

1 Na de dood van de beide zonen van Aäron, die gestorven waren, toen zij voor het aangezicht des HEREN waren genaderd, sprak de HERE tot Mozes. 2 De HERE nu zeide tot Mozes: Spreek tot uw broeder Aäron, dat hij niet te allen tijde kome in het heiligdom binnen het voorhangsel voor het verzoendeksel dat op de ark ligt, opdat hij niet sterve; want in de wolk verschijn Ik boven het verzoendeksel.

Het uitgangspunt van dit hoofdstuk is de dood van de meest bevoorrechte mensen op aarde. Als het voor hen onmogelijk is in Gods tegenwoordigheid

Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, ... (Hb 10:19)

te komen zonder te sterven, dan is daarmee het totale verloren zijn van de mens vastgesteld. Hoe kan een mens dan tot God naderen? Dat openbaart God in beeld in dit hoofdstuk. Het geeft antwoord op de vraag: hoe kan de heilige God wonen temidden van zulke mensen? God geeft daarvoor de weg aan. De hogepriester legde daarvoor de grondslag door het offer dat hij jaarlijks bracht. Het offer spreekt van de Heer Jezus.

3 Slechts op deze wijze zal Aäron het heiligdom binnengaan: met een jonge stier ten zondoffer en een ram ten brandoffer. 4 Het heilige linnen onderkleed zal hij aantrekken en een linnen broek zal over zijn vlees zijn en met een linnen gordel zal hij zich omgorden en een linnen tulband zal hij zich ombinden; dit zijn heilige klederen, die hij zal aantrekken, nadat hij zijn lichaam in water gebaad heeft.

Bij het ingaan in het heiligdom droeg Aäron niet zijn officiële kleding van heerlijkheid en sieraad, waarmee hij het volk voor God vertegenwoordigde. Hij droeg eenvoudige kleding van wit linnen. Dit spreekt van de persoonlijke reinheid en praktische gerechtigheid van de Heer Jezus. Hij was de Enige die het werk op het kruis ten behoeve van anderen kon volbrengen. Op het kruis behartigde Hij niet de belangen van het volk met het oog op hun zwakheden, maar maakte Hij Zich één met hun zonden. Hij maakte hun zonden tot de zijne, zoals Hij profetisch in *Psalm 40:13* spreekt over "*mijn ongerechtigheden*".

5 En van de vergadering der Israëlieten zal hij twee geitebokken ten zondoffer en één ram ten brandoffer nemen. 6 Dan zal Aäron de stier van zijn eigen zondoffer brengen en verzoening doen voor zich en zijn huis. 7 Hij zal de twee bokken nemen en ze voor het aangezicht des HEREN stellen bij de ingang van de tent der samenkomst, 8 en Aäron zal over de beide bokken het lot werpen; één lot voor de HERE, en één lot voor Azazel. 9 Dan zal Aäron de bok waarop het lot voor de HERE gevallen is, brengen en hem ten zondoffer bereiden. 10 Maar de bok waarop het lot voor Azazel gevallen is, zal men levend voor het aangezicht des HEREN stellen, om daarmee verzoening te doen, door hem voor Azazel de woestijn in te zenden. 11 Dan zal Aäron de stier van zijn eigen zondoffer brengen en verzoening doen voor zich en zijn huis; hij zal de stier van zijn eigen zondoffer slachten.

Er waren twee zondoffers: enerzijds voor Aäron en zijn huis, en anderzijds voor het volk. Er is verschil in dieren: stier en bok, en verschil in aantal: één stier voor zichzelf en zijn huis en twee bokken voor het volk. Aäron en zijn huis stellen de Heer Jezus en Gods hemelse volk, de gemeente voor (*Hebr. 10:21; 3:1,6; 1 Tim.3:15*).

Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, langs de nieuwe en levende weg die Hij ons heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is zijn vlees, en wij een grote priester over het huis van God hebben, ... (Hb 10:19-21)

Daarom, heilige broeders, deelgenoten van de hemelse roeping, beschouwt de apostel en hogepriester van onze belijdenis, Jezus, ... (Hb 3:1)

..., maar Christus als Zoon over zijn huis, Wiens huis wij zijn, als wij de vrijmoedigheid en het roemen in de hoop tot het einde toe onwrikbaar vasthouden. (Hb 3:6)

Maar als ik uitblijf, schrijf ik opdat je weet hoe men zich moet gedragen in het huis van God, dat is de gemeente van de levende God, de pilaar en grondslag van de waarheid. (1Tm 3:15)

Het volk is Gods aardse volk Israël. Een stier is een groter offer. De gemeente heeft een groter inzicht in en een grotere waardering van het werk van de Heer Jezus dan Israël.

Er zijn twee bokken nodig om de waarheid van de verzoening voor te stellen. De eerste bok is voor de HERE, de tweede voor het volk. Eerst moet aan Gods heilige eisen worden voldaan, dan aan de behoeften van het volk. Ook stellen de beide bokken twee aspecten voor van de verzoening. De bok die voor de HERE is stelt het werk van de Heer Jezus voor waardoor aan alle heilige

Want rampen omgeven mij, zonder getal; mijn ongerechtigheden hebben mij achterhaald, ik kan ze niet overzien; zij zijn talrijker dan de haren van mijn hoofd, en mijn hart is mij ontzonken. (Ps 40:13)

eisen van God is voldaan. Hierdoor kan het aanbod van de verzoening op grond van het werk van de Heer Jezus aan alle mensen worden gedaan. Het werk is zo groot en volmaakt dat alle mensen behouden kunnen worden (Hand.17:30, 31; 1 Tim.2:3-6; 2 Kor.5:19-21).

En toen veertig jaren waren vervuld, verscheen hem in de woestijn van de berg Sinai een engel in een vlam van een braamstruik. Toen Mozes nu dit zag, verwonderde hij zich over het gezicht; en toen hij erheen ging om het te onderzoeken, kwam er een stem van de Heer: (Hd 7:30,31)

Dit is goed en aangenaam voor God, onze Heiland, die wil dat alle mensen behouden worden en tot kennis van de waarheid komen. Want er is een God en een middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, die Zichzelf gegeven heeft tot een losprijs voor allen, volgens het getuigenis op zijn eigen tijd; ... (1Tm 2:3-6)

... namelijk dat God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenend was, terwijl Hij hun overtredingen hun niet toerekende en in ons het woord van de verzoening legde. Wij zijn dan gezanten voor Christus, terwijl God als het ware door ons maant. Wij bidden voor Christus: Laat u met God verzoenen. Hem die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid van God in Hem. (2Ko 5:19-21)

De andere bok, die weggezonden wordt, stelt de plaatsbekleding voor. Op deze bok worden de zonden beleden van allen die tot Gods volk behoren (vers 21). Hierin zien we dat de Heer Jezus de zonden heeft gedragen, niet van allen mensen, maar alleen van hen die Gods aanbod tot verzoening aan nemen, dus zij die zich bekeren. De Heer Jezus heeft zijn leven gegeven "tot een losprijs voor velen" (Matth. 20:28). Hier staat niet 'voor allen', maar "voor velen". En het woord 'voor' heeft hier de betekenis van 'in de plaats van', terwijl het woord 'voor' in 1 Timotheüs 2:6 'zich uitstrekkend tot', in de zin van een aanbod betekent.

...; zoals de Zoon des mensen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven tot een losprijs voor velen. (Mt 20:28)

12 En hij zal een pan vol gloeiende kolen van het altaar voor het aangezicht des HEREN nemen en zijn handen vullen met fijngestoten welriekend reukwerk en dat alles brengen binnen het voorhangsel. 13 Dan zal hij het reukwerk op het vuur leggen voor het aangezicht des HEREN, zodat de wolk van het reukwerk het verzoendeksel dat op de getuigenis ligt, bedekt, opdat hij niet sterve.

De hogepriester ging driemaal het heiligdom binnen. De eerste keer met zijn handen vol reukwerk. Voor Aäron als zondig persoon was dat opdat hij niet zou sterven. Het reukwerk vulde het heiligdom en omhulde hem. Als type van de Heer Jezus is het anders. De Heer had geen bloed nodig om het heiligdom binnen te gaan. Hij kon binnengaan op grond van al zijn heerlijkheden, zijn eigenschappen die allen als een welriekende reuk voor God waren. Reukwerk spreekt niet zozeer van wat Hij deed, maar van wat en Wie Hij is.

14 Dan zal hij een deel van het bloed van de stier nemen en dat met zijn vinger sprenkelen op het verzoendeksel, aan de voorzijde; en vóór het verzoendeksel zal hij zevenmaal dat bloed met zijn vinger sprenkelen.

Het bloed van de stier wordt op en voor het verzoendeksel gesprenkeld. Het bloed op het verzoendeksel is voor God. Hij ziet het bloed als een bedekking, een voldoening aan zijn heilige eisen vervat in de wet die in de ark onder het verzoendeksel ligt. Eenmaal sprenkelen is voor Hem voldoende. Hij kent volmaakt de waarde ervan.

Het bloed voor het verzoendeksel is voor ons, priesters. Wij mogen op de grondslag daarvan tot God naderen om Hem als priesters te dienen. Voor de priester wordt het bloed zevenmaal gesprenkeld. Dat is om ons de absolute zekerheid te geven dat wij daar mogen zijn vanwege de waarde van dat bloed.

15 Dan zal hij de bok van het zondoffer, voor het volk bestemd, slachten en zijn bloed naar binnen, achter het voorhangsel brengen, en met dat bloed doen, zoals hij met het bloed van de stier gedaan heeft: hij zal het op het verzoendeksel en vóór het verzoendeksel sprenkelen. 16 Zo zal hij verzoening doen over het heiligdom om de onreinheden der Israëlieten en om hun overtredingen in al hun

zonden; aldus zal hij doen met de tent der samenkomst, die bij hen verblijf houdt te midden van hun onreinheden. 17 Geen mens zal in de tent der samenkomst zijn, wanneer hij daar binnengaat om in het heiligdom verzoening te doen, totdat hij naar buiten komt en verzoening gedaan heeft voor zichzelf, voor zijn huis en voor de gehele gemeente Israëls. 18 Dan zal hij naar buiten gaan naar het altaar, dat voor het aangezicht des HEREN staat, en daarover verzoening doen; hij zal van het bloed van de stier en van het bloed van de bok nemen en dat rondom aan de horens van het altaar strijken. 19 Dan zal hij daarop met zijn vinger zevenmaal van het bloed sprenkelen en het reinigen en heiligen van de onreinheden der Israëlieten.

De bok die voor de HERE is, wordt ten behoeve van het volk geslacht. Het bloed ervan wordt, evenals het bloed van de stier, op en voor het verzoeningsdekfel in het heiligdom gesprenkeld. Dit is voor de verzoening over het heiligdom vanwege de zonden van de Israëlieten, opdat God te midden van hen kan blijven wonen.

Gods eer is door het werk van de Heer Jezus hersteld. Hij heeft wat Hij niet had geroofd, namelijk Gods eer, aan God teruggegeven (Ps.69:5). De oneer die wij God hadden aangedaan, heeft de Heer Jezus weggenomen door Hem te verheerlijken, Hem in alles te gehoorzamen en zijn werk volmaakt te volbrengen. Daarom wordt eerste de bok die voor de HERE is, geslacht. God moet de eerste plaats hebben, dan pas komt onze nood.

De grondslag van de verzoening met God is door de Heer Jezus tot stand gebracht. Alles wat een heilig en rechtvaardig God te eisen had, heeft Hij geëist van de Heer Jezus. Hij maakte Hem tot zonde (2 Kor.5:21; Rom.8:3). De Heer Jezus heeft al Gods eisen en verlangens volmaakt vervuld. God is volmaakt bevredigd ten aanzien van de zonde. Op grond daarvan kan God nu het aanbod van de verzoening aan ieder mens doen (2 Kor.5:20). Ieder mens kan met God verzoend worden (Tit.2:11; 1 Tim.2:6). Toen Christus op aarde kwam, stak God in Hem de verzoenende hand naar de wereld uit (2 Kor.5:19).

Want de genade van God, heilbrengend voor alle mensen, is verschenen ... (Ti 2:11)

..., de mens Christus Jezus, die Zichzelf gegeven heeft tot een losprijs voor allen, volgens het getuigenis op zijn eigen tijd; ... (1Tm 2:6)

..., namelijk dat God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenend was, terwijl Hij hun overtredingen hun niet toerekende en in ons het woord van de verzoening legde. (2Ko 5:19)

De Heer Jezus is nu in de hemel. Geen mens was erbij toen Hij met zijn bloed het hemelse heiligdom binnenging als de basis van een eeuwige verlossing die Hij verworven had (Hebr.9:11,12). God begroette Hem als hogepriester (Hebr.5:9). Omdat wij het heiligdom mogen binnengaan (Hebr.10:19; Ef.2:18), mogen wij weten wat Israël nog niet weet, omdat voor hen de voorhang nog gesloten is.

...; en volmaakt geworden is Hij voor allen die Hem gehoorzamen een oorzaak van eeuwige behoudenis geworden, .. (Hb 5:9)

Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, ... (Hb 10:19)

Want door Hem hebben wij beiden in een Geest de toegang tot de Vader. (Ef2:18)

Het bloed werd toegepast op het heiligdom (de voorwerpen die er waren), de tent der samenkomst en het altaar. In *Hebreeën 9:23,24* staat dat de tabernakel een beeld van de hemel is.

Het was dus nodig dat wel de zinnebeelden van de dingen die in de hemelen zijn hierdoor gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere slachtoffers dan deze. Want Christus is niet ingegaan in het met handen gemaakte heiligdom, een tegenbeeld van het ware, maar in de hemel zelf, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons; ... (Hb 9:23,24)

Op grond van het bloed zullen eenmaal alle dingen (niet: alle mensen!) met God worden verzoend (Kol.1:19).

20 Wanneer hij de verzoening van het heiligdom en van de tent der samenkomst en van het altaar voleindigd heeft, dan zal hij de

Talrijker dan de haren van mijn hoofd zijn zij die mij zonder oorzaak haten; machtig zijn zij die mij willen verdelgen, mijn valse vijanden; wat ik niet geroofd heb, moet ik toch teruggeven. (Ps 69:5)

Hem die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtvaardigd van God in Hem. (2Ko 5:21)

Want wat voor de wet onmogelijk was, doordat zij door het vlees krachteloos was - God heeft, doordat Hij zijn eigen Zoon in een gedaante gelijk aan het vlees van de zonde en voor de zonde heeft gezondend, de zonde in het vlees veroordeeld; ... (Rm 8:3)

Wij zijn dan gezanten voor Christus, terwijl God als het ware door ons maant. Wij bidden voor Christus: Laat u met God verzoenen. (2Ko 5:20)

Maar Christus, gekomen als hogepriester van de komende goederen, door de grotere en volmaktere tabernakel, niet met handen gemaakt (dat is niet van deze schepping), ook niet door het bloed van bokken en kalveren, maar door zijn eigen bloed, is eens voor altijd ingegaan in het heiligdom na een eeuwige verlossing verworven te hebben. (Hb 9:11,12)

Want het behaagde de hele Volheid in Hem te wonen en door Hem alle dingen tot Zichzelf te verzoenen, ... (Ko 1:19,20a)

levende bok brengen, 21 en Aäron zal zijn beide handen op de kop van de levende bok leggen en over hem al de ongerechtigheden der Israëlieten en al hun overtredingen in al hun zonden, belijden; hij zal die op de kop van de bok leggen en die door iemand, die daarvoor gereed staat, naar de woestijn laten brengen. 22 Zo zal de bok al hun ongerechtigheden op zich dragen naar een onvruchtbaar land, en hij zal die bok in de woestijn vrijlaten.

Aäron maakte zich één met de levende bok (handen opleggen is één maken met). Daarna beleed alle zonden, dat zijn de ongerechtigheden, de boze daden van de Israëlieten. De zonden werden als het ware op de bok gelegd. Daarna werd de bok weggezonden naar een woest land.

Het ziet op de Heer Jezus, die de zonden op Zich nam van allen die in Hem geloven (1 Petr.2:24). Hij heeft elke zonde van elke gelovige voor God beleeden als zijn eigen zonde en Hij heeft het oordeel over die zonden gedragen. God gedenkt ze niet meer. Ze zijn voor eeuwig weggedaan (Micha 7:18-20), weggedragen "naar een onvruchtbaar land". Waar de zonde is, is geen vrucht voor God.

Wie is een God als Gij, die de ongerechtigheid vergeeft en de overtreding van het overblijfsel van zijn erfdeel voorbijgaat, die zijn toorn niet voor eeuwig behoudt, maar een welbehagen heeft in goedertierenheid! Hij zal Zich wederom over ons ontfermen, Hij zal onze ongerechtigheden vertreden. Ja, Gij zult al onze zonden werpen in de diepten der zee. Gij zult trouw bewijzen aan Jakob, goedertierenheid aan Abraham, gelijk Gij van oude dagen af aan onze vaders hebt gezworen. (Mi 7:18-20)

23 Daarna zal Aäron naar de tent der samenkomst komen en de linnen klederen uittrekken, die hij aangetrokken had, toen hij het heiligdom binnenging, en zal ze daar laten liggen. 24 Hij zal zijn lichaam in water baden op een heilige plaats en zijn gewone klederen aantrekken; dan naar buiten gaan en zijn brandoffer en het brandoffer van het volk bereiden en verzoening doen voor zich en voor het volk. 25 En het vet van het zondoffer zal hij op het altaar in rook doen opgaan.

Na het bloed gesprenkeld te hebben, was zijn bijzondere werk klaar en trok hij weer zijn gewone kleren aan. Daarna bracht hij de ram ten brandoffer van zichzelf en van het volk. Met het brandoffer bracht hij ook het vet van het zondoffer op het altaar. Ook dit spreekt van het werk van de Heer Jezus. De verzoening is niet los te zien van de volmaakte verheerlijking van God, die in het zelfde werk besloten is.

26 Hij nu, die de bok voor Azazel weggebracht heeft, zal zijn klederen wassen, zijn lichaam in water baden en daarna in de legerplaats komen. 27 En de stier van het zondoffer en de bok van het zondoffer, waarvan het bloed gebracht werd om verzoening te doen in het heiligdom, zal men buiten de legerplaats brengen en hun huid, hun vlees en hun mest met vuur verbranden. 28 Wie dat verbrandt, zal zijn klederen wassen, zijn lichaam in water baden en daarna in de legerplaats komen.

Ieder die met de zonde in aanraking was geweest, moest zich reinigen. Het waterbad van het Woord bewerkt de reiniging.

Van het offer wordt het bloed gebracht in het heiligdom en lichamen worden buiten de legerplaats gebracht. Dat is ook de plaats van de christen (Hebr. 13:11-13), in navolging van de Heer Jezus. De legerplaats staat voor de georganiseerde godsdienst in het christendom, waar de mens voornaam is en de positie van middelaar inneemt tussen God en mensen, als gevolg waarvan de Heer Jezus niet de eerste en enige plaats krijgt. De christen is bij Christus in het heiligdom en op aarde bij Hem op een plaats van smaad.

29 Dit zal u tot een altoosdurende inzetting zijn: in de zevende maand op de tiende der maand zult gij u verootmoedigen en generlei werk doen, zomin de geboren Israëliet als de vreemdeling, die in uw midden vertoeft. 30 Want op deze dag zal over u verzoening gedaan worden, om u te reinigen; van al uw zonden zult gij gereinigd worden voor het aangezicht des HEREN. 31 Het zal u een volkomen

...; die Zelf onze zonden in zijn lichaam heeft gedragen op het hout, opdat wij, voor de zonden afgestorven, voor de gerechtigheid leven: 'door zijn striemen bent u gezond geworden'. (1Pt 2:24)

...; want van de dieren waarvan het bloed voor de zonde door de hogepriester in het heiligdom gedragen wordt, daarvan worden de lichamen buiten de legerplaats verbrand. Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden. Laten wij daarom tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, terwijl wij zijn smaad dragen. (Hb 13:11-13)

sabbat zijn en gij zult u verootmoedigen, het is een altoosdurende inzetting.

Denken aan de verzoening bewerkt verootmoediging. Het waren immers onze zonden die het werk van de Heer Jezus noodzakelijk maakte. Wij hadden God door onze zonden onteerd.

Er mocht geen werk gedaan worden. Het werk van de Heer Jezus sluit elke menselijke activiteit uit. Voor ieder voor wie dit werk is volbracht, is het resultaat: rust.

32 En de verzoening zal de priester doen, die men gezalfd heeft en die men gewijd heeft, om in zijns vaders plaats het priesterambt te bekleden; hij zal de linnen klederen, de heilige klederen, aantrekken;

Dit vers toont aan dat de inzetting in Israël onvolkomen was. Er was opvolging van het priesterschap, terwijl de Heer Jezus hogepriester is tot in eeuwigheid.

33 het heilige der heiligen zal hij verzoenen, ook de tent der samenkomst en het altaar zal hij verzoenen, en over de priesters en het ganse volk der gemeente verzoening doen. 34 En dit zal u een altoosdurende inzetting zijn, ten einde verzoening te doen over de Israëlieten om al hun zonden, eenmaal in het jaar. En hij deed, zoals de HERE Mozes bevolen had.

Deze verzen zijn een samenvatting van dit hoofdstuk.

INHOUD:

Vs.1-9: Van elk geslacht dier moet een offergave aan de HERE worden gebracht

Vs.10-14: Verbod om bloed te eten

Vs.15,16: Verbod om aas te eten

TOELICHTING:

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Spreek tot Aäron en zijn zonen en tot al de Israëlieten en zeg tot hen: Dit is hetgeen de HERE geboden heeft: 3 Ieder van het huis Israëls, die een rund, een schaap of een geit in de legerplaats of buiten de legerplaats slacht, 4 maar die niet brengt naar de ingang van de tent der samenkomst, om een offergave aan de HERE te brengen vóór de tabernakel des HEREN – als bloedschuld zal dat die man worden aangerekend; hij heeft bloed vergoten en die man zal uit het midden van zijn volk uitgeroeid worden, 5 opdat de Israëlieten hun slachtoffers brengen, die zij op het open veld plegen te offeren; zij moeten ze brengen voor de HERE, naar de ingang van de tent der samenkomst, tot de priester, om ze als vredeoffers de HERE te offeren. 6 Dan zal de priester het bloed op het altaar des HEREN, bij de ingang van de tent der samenkomst, sprengen en het vet in rook doen opgaan tot een liefelijke reuk voor de HERE. 7 En zij zullen hun offers niet meer brengen aan de veldgeesten, die zij overspelig nalopen. Een altoosdurende inzetting zal dit voor hen zijn in hun geslachten. 8 En gij zult tot hen zeggen: Ieder van het huis Israëls of van de vreemdelingen, die in uw midden vertoeven, die een brandoffer of slachtoffer offert, 9 maar dat niet naar de ingang van de tent der samenkomst brengt om het de HERE te bereiden, die zal uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.

Van alle geslachte dieren moesten de Israëlieten een gedeelte als een vredeoffer brengen naar de ingang van de tent der samenkomst om dat de HERE te offeren. Een dier werd geslacht om met anderen van te eten. Het had dus het karakter van een vredeoffer, dat spreekt van gemeenschap tussen de leden van Gods volk onderling en van gemeenschap van Gods volk met de priester en God.

In het voorschrift dat God hier geeft, brengt God tot uitdrukking dat Hij niet wilde dat zijn volk gemeenschap met elkaar had, zonder dat Hij erbij betrokken was. Voor God heeft elk geslacht dier het karakter van een vredeoffer. Hij wil dat zijn volk duidelijk laten weten. De toepassing voor ons: Kan ik elke vreugde die ik heb, delen met God en met het hele volk?

Het vredeoffer is de Heer Jezus. Hij is het middelpunt van onze gemeenschap en de grondslag ervan. Ook vriendschappen moeten dit middelpunt en die grondslag hebben. De oudste zoon uit *Lukas 15* wilde van zijn vader een bokje om alleen met zijn vrienden vrolijk te zijn. Hij wilde daar zijn vader niet bij hebben. Dat was het kwalijke van zijn manier van feestvieren.

De vleesmaaltijden van het volk waren óf aan de HERE gewijd, óf aan de demonen, de veldgeesten. De duivel boekt succes als de HERE buiten onze feesten wordt gehouden. Hij heeft er belang bij dat de Heer Jezus niet het middelpunt van onze gesprekken is.

In *1 Korinthiërs 10* wordt dit toegepast: zij wijden zich aan de Heer of aan de afgoden. Paulus noemt het volk dat zich neerzette om te eten en te drinken, en dat opstond om te spelen "afgodendienaars" (vers 7), omdat het zonder God gebeurde. Afgoden zijn demonische machten. We worden opgeroepen de afgoden te ontvluchten (vers 14).

Gemeenschap met God bleef niet beperkt tot een enkele gebeurtenis per jaar, zoals bij de grote verzoending. Gemeenschap is een zaak van elke dag. Het

Hij antwoordde echter en zei tot zijn vader: Zie, zoveel jaren dien ik u en nooit heb ik uw gebod overtreden, en mij hebt u nooit een bokje gegeven om met mijn vrienden vrolijk te zijn. (Lk 15:29)

Wordt ook geen afgodendienaars zoals sommigen van hen, zoals geschreven staat: 'Het volk ging zitten om te eten en te drinken, en zij stonden op om te spelen'. (1Ko 10:7)

Daarom, mijn geliefden, ontvlucht de afgodendienst. (1Ko 10:14)

beleven en uiten van gemeenschap doen we op een speciale manier in de avondmaalsviering aan de tafel van de Heer. Maar daartoe blijft het niet beperkt. Gemeenschap met God en met elkaar is een zaak van elke dag. God wil bij al onze 'maaltijden' aanwezig zijn en mee genieten van de omgang met elkaar en met de Heer Jezus.

In mijn persoonlijk leven zal alles wat ik doe een bijdrage leveren aan de gemeenschap met God en met elkaar of daaraan afbreuk doen. Het bevordert het getuigenis dat we als gelovigen op aarde hebben of het berokkent het schade. Zou ik, wat ik doe, in vreugde met mijn broeders en zusters kunnen delen, of wil ik liever niet dat zij het zouden weten, omdat ik weet dat mijn gedrag hen verdrietig zou maken? Hoe ik me gedraag als ik alleen ben, of met mensen van de wereld, is belangrijk.

10 Ieder van het huis Israëls en van de vreemdelingen, die in hun midden vertoeven, die enig bloed eet – tegen zo iemand, die dat bloed gegeten heeft, zal Ik mijn aangezicht keren en hem uit het midden van zijn volk uitroeien. 11 Want de ziel van het vlees is in het bloed en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel. 12 Daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Niemand van u zal bloed eten. Ook de vreemdeling, die in uw midden vertoeft, zal geen bloed eten. 13 En ieder van de Israëlieten en van de vreemdelingen, die in uw midden vertoeven, die een stuk wild of gevogelte jaagt, dat gegeten mag worden, zal het bloed daarvan uitgieten en dat bedekken met aarde. 14 Want, wat de ziel van alle vlees betreft – het bloed ervan is zijn ziel; daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Gij zult van generlei vlees bloed eten, want de ziel van alle vlees is het bloed: ieder die het eet, zal uitgeroeid worden.

In dit gedeelte gaat het over het eten van het bloed. Tweemaal eerder heeft God dat in Leviticus gezegd (3:19; 7:26). Het bloed mag niet gegeten worden, want het leven is in het bloed en het leven is van God. Het bloed is niet alleen het leven, het is ook het middel tot verzoening (vers 11). Wij mogen een dier eten, maar God behoudt het recht op het bloed. We erkennen Gods recht op het leven door het bloed niet te eten.

Het verbod om bloed te eten gold niet alleen voor Israël. De eerste christenen kregen dit ook te horen (Hand.15:28,29). Eten van bloed of bijv. bloedworst blijft niet toegestaan.

15 En ieder, hetzij geboren Israëliet of vreemdeling, die een gestorven of verscheurd dier eet, zal zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond; dan zal hij rein zijn. 16 Maar indien hij ze niet wast en zijn lichaam niet baadt, dan zal hij zijn ongerechtigheid dragen.

Verbod om aas te eten.

Want de Heilige Geest en wij hebben besloten u geen grotere last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen: u te onthouden van wat aan de afgoden is geofferd, van het bloed, van het verstikte en van de hoererij. Als u zich daarvoor in acht neemt, zult u wel doen. Vaarwel!' (Hd 15:28,29)

INHOUD:

- Vs.1-4: Waarschuwing niet te doen als Egypte of Kanaän
- Vs.6-16: Ongeoorloofde seksualiteit tussen een man en een vrouw binnen de familie
- Vs.17-20: Ongeloofde seksualiteit tussen man en vrouw buiten de familie-betrekking
- Vs.21: Verbod kinderen aan de Moloch te wijden
- Vs.22,23: Verbod op homoseksueel verkeer en bestialiteit
- Vs.24-30: De gruwelijkheid van genoemde zonden voor God

TOELICHTING:

Hoofdstuk 18 en hoofdstuk 20 hebben veel gemeenschappelijk. In dit hoofdstuk staat God als de 'HERE' op de voorgrond, terwijl hoofdstuk 20 de nadruk legt op Gods heiligheid. Daar vinden we de straffen voorgesteld op de zonden die hier noodgedwongen ruime aandacht krijgen.

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Ik ben de HERE, uw God. 3 Gij zult niet doen, zoals men doet in het land Egypte, waar gij gewoond hebt; gij zult niet doen, zoals men doet in het land Kanaän, waarheen Ik u breng; naar hun inzettingen zult gij niet wandelen. 4 Mijn verordeningen zult gij volbrengen en mijn inzettingen in acht nemen en daarnaar wandelen: Ik ben de HERE uw God.

God stelt Zichzelf elke keer voor de aandacht van het volk als de HERE, de God van het verbond met zijn volk. Daarmee wil Hij bewerken dat ze zijn kenmerken aannemen en niet die van de volken om hen heen. Er is een speciale waarschuwing voor de invloed van Egypte en Kanaän. Na de wetten met het oog op hun offerdienst, de zogenaamde ceremoniële wetten, geeft God nu enkele zedelijke wetten met het oog op hun seksuele omgang.

Egypte stelt de wereld zonder God voor. Er is grote wijsheid (*Hand.7:22*). Voor de christen komt het gevaar van Egypte in de *brief aan de Kolossers* aan de orde. Daarin wordt ook gewaarschuwd tegen een wijsheid die mensen tot zijn prooi maakt (*Kol.2:8*). De Kolossers liepen gevaar hun geloof te vermengen met de wijsheid van de wereld. Paulus wijst hun erop dat ze in Christus alle schatten van wijsheid en kennis bezaten.

Kanaän is het land van de zegeningen dat God zijn volk heeft gegeven. Het grote gevaar daar is niet zozeer wijsheid, cultuur en wetenschap, maar de grote verdorvenheid die er heerst. De christen is gezet in de hemelse gewesten, waarvan Kanaän een beeld is. Maar dat betekent niet dat er geen gevaren zijn. Juist in de *brief aan de Efeziërs*, waar de zegeningen van de christen worden beschreven, wordt sterk gewaarschuwd tegen elke vorm van verdorvenheid (*Ef.4:17-19*). Daaraan toegeven heeft tot gevolg dat we de zegeningen zullen kwijtraken.

De christen is een nieuwe schepping, geschapen in overeenstemming met God. Hij heeft Christus ontvangen (*Kol.2:6*) en geleerd (*Ef.4:20*). Het gevaar is dat wij ons aanpassen aan de wereld om ons heen in haar karakter van Egypte of in haar karakter van Kanaän. Dan vertonen we niet meer de nieuwe maar de oude mens.

Het grote contrast is tussen de inzettingen van de wereld in zijn verschillende vormen en de verordeningen en inzettingen van God. Het volgen van de eersten betekent de dood, het in acht nemen van de tweeden houdt leven in.

5 Ja, gij zult mijn inzettingen en mijn verordeningen in acht nemen; de mens die ze doet, zal daardoor leven: Ik ben de HERE.

En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid van de Egyptenaren en was machtig in zijn woorden en werken. (Hd 7:22)

Kijkt u uit, dat er niemand is die u tot prooi maakt door de wijsbegeerte en door ijdel bedrog volgens de overlevering van de mensen, volgens de elementen van de wereld, en niet volgens Christus. (Ko 2:8)

Dit nu zeg en betuig ik in de Heer, dat u niet meer moet wandelen evenals de volken wandelen in de vruchteloosheid van hun denken, verduisterd in hun verstand, vreemd aan het leven van God, wegens de onwetendheid die in hen is, wegens de verharding van hun hart. Afgestompt in hun gevoelens hebben zij zich overgegeven aan de losbandigheid om alle onreinheid gretig te bedrijven. (Ef 4:17-19)

Zoals u dan Christus Jezus, de Heer, ontvangen hebt, wandelt in Hem, ... (Ko 2:6)

Maar zo hebt u Christus niet geleerd, ... (Ef 4:20)

Vers 5 wordt drie maal aangehaald in *Ezechiël* (20:11,13,21), in *Nehemia* 9:29 en nog drie maal in het *Nieuwe Testament*: in *Lukas* 10:28, *Romeinen* 10:5 en *Galaten* 3:12.

Ik gaf hun mijn inzettingen en maakte hun mijn verordeningen bekend -- de mens die ze opvolgt, zal daardoor leven. (Ez 20:11)

Maar het huis Israëls was weerspannig tegen Mij in de woestijn; zij wandelden niet naar mijn inzettingen en verwierpen mijn verordeningen -- de mens die ze opvolgt, zal daardoor leven. Mijn sabbatten ontheiligden zij ten zeerste, zodat Ik overwoog mijn grimmigheid in de woestijn over hen uit te storten ter vernietiging. (Ez 20:13)

Maar die zonen waren weerspannig tegen Mij; zij wandelden niet naar mijn inzettingen en onderhielden geenszins mijn verordeningen -- de mens die ze opvolgt, zal daardoor leven. Mijn sabbatten ontheiligden zij, zodat Ik overwoog mijn grimmigheid over hen uit te storten, mijn toorn ten volle over hen te doen komen in de woestijn. (Ez 20:21)

Gij vermaandet hen, om hen tot uw wet te doen wederkeren, maar zij handelden misdadig, hoorden niet naar uw geboden en zondigden tegen uw verordeningen -- de mens die ze opvolgt, zal daardoor leven. Maar zij zetten hun schouder er dwars tegen in en verhardden hun nek en luisterden niet. (Ne 9:29)

Hij nu zei tot hem: U hebt juist geantwoord; doe dat en u zult leven. (Lk 10:28)

Want Mozes beschrijft de gerechtigheid die op grond van de wet is: 'De mens die deze dingen heeft gedaan, zal daardoor leven'. (Rm 10:5)

Maar de wet is niet op grond van geloof, maar 'hij die deze dingen gedaan zal hebben, zal door die dingen leven'. Gl 3:12)

De beide laatste teksten tonen aan dat geen mens het beloofde leven heeft gekregen. Er is namelijk geen mens geweest die alle verordeningen en inzettingen van God volmaakt in acht heeft genomen. Alleen als iemand tot bekering komt en nieuw leven van God ontvangt op grond van geloof, kan hij leven tot eer van God en zijn wil van harte doen. De wet zegt: doe dit en u zult leven. Het evangelie zegt: leef en u zult doen.

6 Niemand zal naderen tot zijn naaste bloedverwant, om de schaamte te ontbloten: Ik ben de HERE. 7 Gij zult de schaamte van uw vader, dat is de schaamte van uw moeder, niet ontbloten; het is uw moeder, gij zult haar schaamte niet ontbloten. 8 De schaamte van de vrouw van uw vader zult gij niet ontbloten; het is de schaamte van uw vader. 9 De schaamte van uw zuster, de dochter van uw vader of de dochter van uw moeder, geboren in huis of geboren daarbuiten, haar schaamte zult gij niet ontbloten. 10 De schaamte van de dochter van uw zoon of van de dochter van uw dochter, haar schaamte zult gij niet ontbloten, want uw schaamte zijn zij. 11 De schaamte van de dochter van uws vaders vrouw, die aan uw vader geboren is, zij is uw zuster -- haar schaamte zult gij niet ontbloten. 12 De schaamte van uws vaders zuster zult gij niet ontbloten; zij is uws vaders bloedverwant. 13 De schaamte van uw moeders zuster zult gij niet ontbloten, want zij is uw moeders bloedverwant. 14 De schaamte van uws vaders broeder zult gij niet ontbloten; tot zijn vrouw zult gij niet naderen, het is uw tante. 15 De schaamte van uw schoondochter zult gij niet ontbloten; het is uws zoons vrouw, gij zult haar schaamte niet ontbloten. 16 De schaamte van uws broeders vrouw zult gij niet ontbloten; het is de schaamte van uw broeder.

De dingen die tot en met vers 23 volgen zijn bloedschande of incestueus. Ze druisen in tegen Gods oorspronkelijke bedoeling met huwelijk en seksualiteit. Je zou ze veronderstellen in de wereld en niet onder het volk van God. Maar al deze waarschuwingen worden gericht tot het volk van God. God stelt het kwaad voor in zijn afschuwelijkste vormen. Hij weet beter dan de mens zelf waartoe deze kan vervallen.

God verbiedt hier de geslachtelijke omgang tussen bloedverwanten. Het Hebreeuwse 'schaamte ontbloten' is een eufemisme (een verzachtende of bedekte term) voor geslachtelijke omgang, hier ontucht (*Ezech.16:36; 23:18*). Zulke betrekkingen zijn onnatuurlijk.

Zo zegt de Here HERE: Omdat uw eer prijsgegeven en uw schaamte ontbloot werd bij uw ontucht met uw minnaars en met al uw gruwelijke afgoden, en om het bloed uwer zonen die gij hun gegeven hebt - (Ez 16:36)

Openlijk pleegde zij haar ontucht; zij ontblootte haar schaamte, zodat Ik een afkeer van haar kreeg, zoals Ik een afkeer van haar zuster gekregen had. (Ez 23:18)

Het zou vanzelfsprekend moeten zijn voor Gods volk. Dat God het toch vermeldt, wijst erop hoezeer het nodig was.

Het verbod begint met het algemene verbod om geslachtelijke omgang met een bloedverwant te hebben. Verboden wordt hier geslachtelijke omgang met:

- | de moeder;
- | stiefmoeder;
- | halfzus (zelfde vader of moeder);
- | kleinkind;
- | halfzus (uit het tweede huwelijk van de vader) ;
- | tante, de zus van vader of moeder;
- | tante, de vrouw van de broer van vader;
- | schoondochter;
- | schoonzus.

17 De schaamte van een vrouw en die van haar dochter zult gij niet ontbloten; gij zult niet de dochter van haar zoon en de dochter van haar dochter nemen, om haar schaamte te ontbloten; zij zijn bloedverwanten: bloedschande is het. 18 Gij zult geen vrouw nemen als bijvrouw naast haar zuster om haar schaamte te ontbloten nevens haar, tijdens haar leven. 19 En tot een vrouw in haar maandelijke onreinheid zult gij niet naderen, om haar schaamte te ontbloten. 20 En met de vrouw van uw naaste zult gij geen vleselijke gemeenschap hebben, zodat gij u met haar verontreinigt.

Onnatuurlijke en verboden geslachtelijke omgang buiten familiebetrekkingen. Verboden wordt hier geslachtelijke omgang met:

- | een vrouw en haar dochter, en een vrouw en haar kleindochter;
- | met twee zussen tegelijk.

21 En gij zult geen van uw kinderen overgeven, om het aan de Moloch te wijden, opdat gij de naam van uw God niet ontwijdt. Ik ben de HERE.

Verbod om kinderen aan de Moloch te wijden. De Moloch was de nationale god van de Ammonieten. In het verband van de tekst lijkt het hier niet in de eerste plaats om een vuuroffer te gaan, maar om een wijding van kinderen tot tempelprostitutie. Het is een geestelijke hoererij die ten grondslag ligt aan vleselijke hoererij.

22 En gij zult geen gemeenschap hebben met een, die van het mannelijk geslacht is, zoals men gemeenschap heeft met een vrouw: een gruwel is het.

Verbod op homoseksueel verkeer. Het is de zonde van Sodom (*Gen.19:5*), waarvan ook de Israëlieten zich niet vrij hielden (*Richt.19:22*).

..., en zij riepen Lot toe en zeiden tot hem: Waar zijn de mannen, die vannacht bij u gekomen zijn? Breng hen bij ons buiten, opdat wij met hen gemeenschap hebben. (Gn 19:5)

Maar zie, terwijl zij zich te goed deden, omsingelden de mannen der stad, nietswaardigen, het huis, bonsden op de deur en zeiden tot de oude man, de heer des huizes: Breng de man, die in uw huis gekomen is, naar buiten, opdat wij gemeenschap met hem hebben. (Ri 19:22)

God geeft mensen over aan deze ontorende hartstochten, als zij het schepsel gaan eren boven de Schepper (*Rom.1:24-27*).

Daarom heeft God hen in de begeerten van hun harten overgegeven aan onreinheid, om hun lichamen onder elkaar te onteren; zij die de waarheid van God vervangen hebben door de leugen en het schepsel geeerd en gediend hebben boven de Schepper, die gezegend is tot in eeuwigheid. Amen. Daarom heeft God hen overgegeven aan ontorende hartstochten; want ook hun vrouwen hebben de natuurlijke omgang vervangen door de tegenmatuurlijke; en evenzo hebben ook de mannen de natuurlijke omgang met de vrouw opgegeven en zijn in hun lust

tegen elkaar ontbrand, zodat mannen met mannen schandelijkheid bedrijven en het verdiende loon voor hun afdwaling in zichzelf ontvangen. (Rm 1:24-27)

23 En met geen enkel dier zult gij vleselijke gemeenschap hebben, om u daarmee te verontreinigen; en een vrouw mag niet staan voor een dier, om daarmee gemeenschap te hebben: schandelijke ontucht is het.

Verbod op gemeenschap met een dier (20:15,16; Ex.22:19; Deut.27:21).

Een man die met een dier gemeenschap heeft, zal zeker ter dood gebracht worden; het dier zal men afmaken. Een vrouw die tot enig dier nadert, opdat het met haar gemeenschap hebbe -- de vrouw en het dier zult gij doden, zij zullen zeker ter dood gebracht worden, hun bloedschuld is op hen. (Lv 20:15,16)

Alwie met een dier gemeenschap heeft, zal zeker ter dood gebracht worden. (Ex 22:19)

Vervloekt is hij, die gemeenschap heeft met een dier. En het gehele volk zal zeggen: Amen. (Dt 27:21)

Het dier staat symbool voor de absolute afwezigheid van het bestaan van God. Waar geen enkele verbinding meer is met de levende God, zinkt de mens weg in het diepste verderf, waaraan de grootst denkbare schande verbonden is, maar die hij zich door zijn totale afsluiting voor enige Godsopenbaring niet bewust is.

24 Verontreinigt u niet door dit alles, want door dit alles hebben zich verontreinigd de volken die Ik voor u uit wegrijf. 25 Het land toch werd verontreinigd en Ik vergold daaraan zijn ongerechtigheid, zodat het land zijn inwoners uitspuwde. 26 Gij echter zult mijn inzettingen en mijn verordeningen in acht nemen en geen van deze gruwelen doen, noch de geboren Israëliet, noch de vreemdeling die in uw midden vertoeft -- 27 want al deze gruwelen deden de lieden van het land, die vóór u waren, zodat het land onrein werd -- 28 opdat het land u niet uitspuwe, wanneer gij het verontreinigt, zoals het uitgespuwd heeft het volk, dat vóór u was. 29 Want ieder die iets van al deze gruwelen doet, -- degenen, die ze doen, zullen uit het midden van hun volk uitgeroeid worden. 30 Zo zult gij het voorschrift dat Ik u geef, in acht nemen, zodat gij de gruwelijke inzettingen niet doet, die vóór u gedaan werden, opdat gij u daardoor niet verontreinigt. Ik ben de HERE, uw God.

Als Israël de handelwijze van de volken om hen heen zou overnemen, zouden ze evenals die volken uitgespuwd worden. Gruwelijke handelingen als hiervoor beschreven, moesten uit het volk uitgeroeid worden. God had zijn inzettingen en verordeningen gegeven om hen daarvoor te bewaren.

Als God een bepaalde openbaring geeft, wil Hij deze openbaring in het leven van de mens volledig doorwerkt, dat hij daarmee in zijn praktijk rekening houdt. De reinheid van het huwelijk is daarbij van het hoogste belang. God begint zijn waarschuwingen hier ermee. In de brieven aan de *Kolossers* en de *Efeziërs* schrijft Paulus daarover ook.

Het tegengif voor alle in dit hoofdstuk genoemde kwaad wordt in *vers 30* geleverd. Door dat 'in te nemen' blijven we bewaard voor de gruwelen die in de wereld worden gevonden en die aansluiting vinden in ons vlees. Dit tegengif is: blijven in het Woord van God.

Het hoofdstuk besluit met dezelfde verklaring over God als die waarmee het begon.

INHOUD:

- Vs.1,2: Heiligheid van God uitgangspunt
 Vs.3: Ontzag voor vader en moeder en sabbat
 Vs.4: Verbod op afgoderij
 Vs.5-8: Bepalingen voor het vredeoffer
 Vs.9,10: Bepalingen voor restanten van de oogst
 Vs.11-18: Verschillende geboden met het oog op de houding tot de naaste
 Vs.19: Verboden vermenging
 Vs.20-22: Geslachtsgemeenschap met een ondertrouwde slavin
 Vs.23-25: Bepalingen voor het eten van de vrucht van het land na de intocht
 Vs.26-31: Verschillende geboden met het oog op afgodische praktijken
 Vs.32-37: Bewijzen van eerbied, liefde en recht

TOELICHTING:

De verscheidenheid aan onderwerpen in dit hoofdstuk toont de veelvoudigheid van het leven. Alle aspecten van het menselijk leven staan onder het gezag van Gods wet.

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Spreek tot de ganse vergadering der Israëlieten en zeg tot hen: Heilig zult gij zijn, want Ik, de HERE, uw God, ben heilig.

Hoofdstuk 18 was hoofdzakelijk negatief, dit hoofdstuk bevat ook positieve elementen. Afzondering is niet alleen van bepaalde vormen van kwaad, wat in hoofdstuk 18 sterk naar voren kwam. Afzondering is ook tot een bepaald doel of persoon. Het gaat hier om afzondering tot God, positieve toewijding aan Hem.

Wat in dit hoofdstuk naar voren komt, gaat het hele volk van God aan. Voor de uitvoering van deze voorschriften zijn alle leden ervan nodig. Nergens in *Leviticus* wordt het hele volk op die manier aangesproken. God wil zijn heiligheid in alle leden van zijn volk weerspiegeld zien. Het is als met de nieuwe mens die naar God geschapen is (*Ef.4:24*). Om die nieuwe mens te laten zien zijn ook alle gelovigen nodig.

De heilige God van het *Oude Testament* is ook de heilige God van het *Nieuwe Testament* (*1 Petr.1:16*). Dat we niet meer onder de wet zijn, maar onder de genade, verandert niets aan Gods heiligheid. Achter alle geboden van God staat zijn heiligheid.

3 Ieder zal voor zijn moeder en zijn vader ontzag hebben en mijn sabbatten houden: Ik ben de HERE, uw God. 4 Gij zult u niet tot de afgoden wenden en u geen gegoten beelden maken: Ik ben de HERE, uw God.

Ontzag voor God, die we niet zien, wordt in de eerste plaats getoond door ontzag te hebben voor vader en moeder die wel kunnen zien (*Mal. 1:6*). Vader en moeder zijn Gods eerste gezagsinstantie op aarde waarmee een mens te maken krijgt zodra hij geboren is. Het eren van vader en moeder geldt zolang zij leven en niet alleen als we bij hen in huis wonen. De moeder wordt het eerst genoemd. Ook als de vader overleden is blijft het gebod haar te eren.

Het hoofdstuk bevat de opdracht voor de naaste te zorgen, iets wat in de huiselijke kring begint. Het sabbatsgebod legt daarvoor de basis. Als we rusten in de rust van God, dat is in het werk van Christus, zal er ook in de familierelaties rust zijn in de erkenning van de verplichtingen die God daarin heeft gegeven.

..., en de nieuwe mens hebt aangedaan, die overeenkomstig God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid. (*Ef 4:24*)

...; want er staat geschreven: 'Weest heilig, want Ik ben heilig'. (*1Pt 1:16*)

Een zoon eert zijn vader en een knecht zijn heer. Indien Ik nu een vader ben, waar is de eerbied voor Mij? en indien Ik een heer ben, waar is de vrees voor Mij? zegt de HERE der heerscharen tot u, o priesters, die mijn naam veracht. En dan zegt gij: Waarmee verachten wij uw naam? (Ml 1:6)

Vader en moeder (gezin) en sabbat (rust na werken) zijn door God ingesteld vóór de zondeval. Zij vormen de peilers van de zedelijke wereldorde en burgerlijke welvaart. Allen die tot Gods volk behoren mogen deze peilers in geestelijke zin in ere herstellen.

Het gebod van het eren van vader en moeder geldt ook voor de gemeente (Ef.6:2), het sabbatsgebod kan niet letterlijk worden gehouden omdat de zonde Gods rust met betrekking tot de schepping heeft verstoord (Joh.5:16,17).

En daarom vervolgden de Joden Jezus, omdat Hij deze dingen op sabbat deed. Maar Jezus antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook. (Jh 5:16,17)

Voor de schepping is die rust nog toekomst (Hebr.4:9). In geestelijke zin rust God in het werk van zijn Zoon en ook wij mogen daarin rusten.

Het kind dat leert vader en moeder te vrezen, zal ook God vrezen en zich verhouden van de afgoden. De verbinding met de naaste kan alleen goed zijn als ook de verbinding naar boven, met God, goed is. Als God niet meer voor onze aandacht staat, omdat andere dingen belangrijker zijn geworden (afgoden in welke vorm dan ook), zal de relatie met onze directe naasten, onze familieleden, verkoelen.

5 En wanneer gij de HERE een vredeoffer offert, zult gij het zo offeren, dat gij Hem welgevallig zijt. 6 Het zal gegeten worden op de dag dat gij het offert, en op de volgende dag, maar wat tot de derde dag overblijft, zal met vuur verbrand worden. 7 Indien het dan toch op de derde dag gegeten wordt, zal het iets verfoeilijks wezen, het zal niet welgevallig zijn. 8 Wie het eet, zal zijn ongerechtigheid dragen, omdat hij het heilige des HEREN ontwijd heeft; zo iemand zal uit zijn volksenoten worden uitgerooid.

Echte relaties, dat wil zeggen vormen van gemeenschap met onze naaste, hebben alleen betekenis door het vredeoffer. Het vredeoffer, het gemeenschapsoffer, moest telkens vernieuwd worden (vgl.7:15-18).

En het vlees van zijn vredeoffer als loffer zal op de dag van zijn offergave gegeten worden; niets daarvan zal hij tot de morgen over laten. Indien het slachtoffer dat hij als offergave brengt, een gelofteoffer of een vrijwillig offer is, dan zal het op de dag waarop hij zijn slachtoffer brengt, gegeten worden, en op de volgende dag zal ook hetgeen daarvan overbleef, gegeten worden. Maar wat dan nog van het vlees van het slachtoffer overblijft, zal op de derde dag met vuur worden verbrand. Indien toch op de derde dag gegeten wordt van het vlees van zijn vredeoffer, dan zal hij die dat gebracht heeft, niet welgevallig zijn; het zal hem niet ten goede gerekend worden, het zal iets verfoeilijks zijn, en wie daarvan eet, zal zijn ongerechtigheid dragen. (Lv 7:15-18)

We moeten ons steeds opnieuw realiseren dat onze gemeenschap met elkaar en met God is gegrond op het werk van de Heer Jezus. Als onze gemeenschap, die we eerst beleefden als een gevolg van het werk van de Heer Jezus, is afgezakt naar het niveau van de wereld, dan is die gemeenschap een gruwel voor God. Voor Hem bestaat er maar één gemeenschap: de gemeenschap die gekenmerkt wordt door zijn Zoon Jezus Christus (1 Kor.1:9).

9 Wanneer gij de oogst van uw land binnenhaalt, zult gij de rand van uw veld niet geheel afmaaien, en wat nog is blijven liggen van uw oogst, zult gij niet oplezen. 10 Ook zult gij uw wijngaard niet afzoeken en het afgevallene van uw wijngaard niet oplezen; dit zult gij voor de armen en de vreemdelingen laten liggen: Ik ben de HERE, uw God.

De zorg voor en bescherming van de naaste volgt op het eerbetoon aan God in het vredeoffer. Aan offers van lof en dank worden onlosmakelijk offers van barmhartigheid gekoppeld (Hebr.13:15,16).

Laten wij dan door Hem voortdurend een loffer brengen aan God, dat is de vrucht van de lippen die zijn naam belijden. En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want in zulke offers heeft God een welbehagen. (Hb 13:15,16)

De oogsttijd is een tijd van vreugde, waarin we toch anderen willen laten delen. Wat anderen van ons krijgen is geen verlies of verspilling, maar levert ons zegen op (Ruth 2:19).

'Eer uw vader en uw moeder', - dit is het eerste gebod met een belofte: 'opdat het u goed gaat en u lang leeft op de aarde'. (Ef 6:2,3)

Er blijft dus een sabbatsrust over voor het volk van God. (Hb 4:9)

God is getrouw, door Wie u geroepen bent tot de gemeenschap van zijn Zoon Jezus Christus onze Heer. (1Ko 1:9)

Toen haar schoonmoeder zag wat zij opgelezen had, en toen zij te voorschijn haalde en haar gaf wat zij had overgehouden na verzadigd te zijn, zeide haar schoonmoeder tot haar: Waar hebt gij vandaag opgelezen en waar hebt gij gewerkt? Gezegend zij hij, die zijn oog op u heeft geslagen! (Ru 2:19)

Het is onze opdracht dat onze arme naaste toch te eten krijgt. Het was niet de wil van God dat er arme Israëlieten zouden zijn. Als ze het toch waren, kon dat eigen schuld zijn. Maar God wilde niet dat de rijkere zich aan de arme onttrok. Geestelijk is dat ook zo. Als gelovigen lui geweest zijn in het leren kennen van hun rijkdom, dan wil de Heer dat we toch iets met hen delen om hen van de rijkdom die wij hebben leren kennen mee te laten meegenieten.

11 Gij zult niet stelen, gij zult niet liegen en gij zult elkander niet bedriegen.

Deze vermaningen had Gods volk nodig. Ze staan ook in de *brief aan de Efeziërs* (4:25; 4:28), aan wie de hoogste zegeningen waren bekendgemaakt. In die brief wordt niet alleen iets verboden, maar ook gewezen op de positieve keerzijde. In plaats van liegen, de waarheid spreken; in plaats van stelen, weggeven.

12 Gij zult bij mijn naam niet vals zweren en zo de naam van uw God ontheiligen: Ik ben de HERE. 13 Gij zult uw naaste niet afpersen en gij zult niet roven; het loon van een dagloner zal niet de nacht bij u overblijven tot de morgen.

Het is een grote zonde als we anderen onthouden, wat wij hun verschuldigd zijn. Dit geldt zowel letterlijk (*Jak.5:4*), als ook geestelijk (*Matth.18:33*).

Zie, het loon van de arbeiders die uw akkers geoogst hebben, dat door u is ingehouden, roept, en de kreten van de maaiers zijn gekomen tot de oren van de Heer Zebaoth. (Jk 5:4)

Boze slaaf, die hele schuld heb ik je kwijtgescholden, daar je mij gesmeekt hebt; had ook jij je niet moeten erbarmen over je medeslaaf, zoals ook ik mij over jou erbarmd heb? (Mt 18:33)

Wat we de naaste aandoen, doen we onszelf aan. In het lichaam van Christus zijn we aan elkaar verbonden als leden. Wat het ene lid doet, heeft uitwerking op het andere lid. Als één lid lijdt, lijden alle leden mee. Dat dit niet altijd zo wordt ervaren doet aan de waarheid ervan niets af.

14 Een dove zult gij niet vloeken en voor een blinde zult gij geen struikelblok leggen, maar gij zult voor uw God vrezen: Ik ben de HERE.

Een dove hoort de vervloeking niet, maar God hoort die wel en rekent het de vervloeker zwaar aan. Een blinde een struikelblok in de weg leggen is ook laaghartig. Als wij geestelijk veel mogen zien, kunnen wij anderen een struikelblok in de weg leggen, die mogelijk voor bepaalde waarheden blind zijn (*1 Kor.8:8-13; Rom.14:13*).

Voedsel maakt ons echter niet aangenaam bij God; eten wij niet, wij zijn er niet minder om; en eten wij wel, wij zijn er niet beter om. Maar kijkt u uit, dat dit recht van u niet misschien een struikelblok wordt voor de zwakken. Want als iemand u, die kennis hebt, in een afgodstempel ziet aanzitten, zal zijn geweten, daar hij zwak is, niet aangespoord worden om de afgodenoffers te eten? Want de zwakke, de broeder om wie Christus gestorven is, gaat door uw kennis verloren. Maar door zo tegen de broeders te zondigen en hun zwak geweten te kwetsen, zondigt u tegen Christus. Daarom, als voedsel mijn broeder een aanleiding tot vallen geeft, zal ik in eeuwigheid geen vlees eten, om mijn broeder geen aanleiding tot vallen te geven. (1Ko 8:8-13)

Laten wij dan niet meer elkaar oordelen; maar komt liever tot dit oordeel, dat u voor uw broeder geen struikelblok plaatst, of een aanleiding tot vallen. (Rm 14:13)

Tot zulke laaghartige dingen zijn wij in staat. Zelfs David had een hartgrondige afkeer van lammen en blinden (*2 Sam.5:8*). Maar zo is God niet. En Hem behoren wij te vertonen, we zijn immers in overeenstemming met Hem geschapen.

Legt daarom de leugen af en spreekt de waarheid, ieder met zijn naaste, want wij zijn leden van elkaar. (Ef 4:25)

Laat hij die een dief was, niet meer stelen, maar veeleer arbeiden en met zijn eigen handen het goede werken, opdat hij kan meedelen aan hem die gebrek heeft. (Ef 4:28)

David had toen gezegd: Wie de Jebusieten wil verslaan, moet door de watergang binnendringen; van lammen en blinden heeft David een hartgrondige afkeer. Daarom zegt men: Blinden en lammen mogen niet binnenkomen. (2Sm 5:8)

15 Gij zult bij het rechtspreken geen onrecht doen; gij zult de arme niet begunstigen en de aanzienlijke niet voortrekken: op rechtvaardige wijze zult gij uw naaste berechten. 16 Gij zult onder uw volksenoten niet als een lasteraar rondgaan; gij zult uw naaste niet naar het leven staan: Ik ben de HERE.

Een eerlijke beoordeling, zonder aanzien des persoons, is handelen naar het voorbeeld van God. Josafat handelt naar dit voorschrift als hij rechters aanstelt (2 Kron.19:7).

We zullen onze naaste niet naar het leven staan, hem het leven onmogelijk maken, door over hem te lasteren. Wie als een lasteraar rondgaat, zaait dood en verderf onder Gods volk. In Ezechiël 22:9 worden laster en moord ook met elkaar verbonden. Wie het goede voor zijn broeder of zuster zoekt, is erop uit de ander het leven in zijn rijkste vorm te laten genieten te midden van het gezelschap van Gods kinderen. De Heer Jezus is het leven.

17 Gij zult uw broeder in uw hart niet haten; openlijk zult gij uw volksgenoot terechtwijzen en niet ter wille van hem zonde op u laden.

Een ander terechtwijzen is ook een vorm van liefde en zorg voor de naaste (Ps.141:5; Spr.27:5,6).

Slaat een rechtvaardige mij, het is liefde, kastijdt hij mij, het is olie voor mijn hoofd, die mijn hoofd niet zal weigeren. Zelfs rijst mijn gebed nog onder hun boze handelingen; ... (Ps 141:5)

Een onomwonden bestraffing is beter dan verborgen liefde; oprecht gemeend zijn de wonden door een vriend geslagen, maar overvloedig zijn de kussen van een vijand. (Sp 27:5,6)

Zonde in hem verdragen betekent hem haten. Terechtwijzen moet wel in liefde gebeuren. Liefde bedekt de zonde voor anderen, maar niet voor de zondaar zelf. Het "ben ik mijns broeders hoeder" is de gezindheid van Kain en staat tegenover wat God hier zegt.

18 Gij zult niet wraakzuchtig en haatdragend zijn tegenover de kinderen van uw volk, maar uw naaste liefhebben als uzelf: Ik ben de HERE.

Met vers 17 laat dit vers zien dat het niet alleen om uiterlijke handelingen gaat, maar dat het eigenlijk gaat om de innerlijke motieven die tot de uiterlijke handelingen voeren. Het gaat erom vanuit welke gezindheid we handelen.

Voor ons geldt een hogere norm: elkaar liefhebben zoals God en Christus ons hebben liefgehad. In de wet ben ik de norm, in het christendom is Christus de norm. Als ik de norm ben, zal ik een ander niet benadelen. Als Christus de norm is, zal ik mijzelf voor de ander geven.

19 Mijn inzettingen zult gij bewaren, gij zult van uw vee niet twee verschillende soorten laten paren, uw akker zult gij niet met tweeërlei zaad bezaaien, en een kleed, uit tweeërlei stof vervaardigd, zult gij niet dragen.

God verbiedt hier drie vormen van vermenging: van dieren, van zaad, van stoffen. Een vergelijking met Deuteronomium 22:9-11, maakt het waarschijnlijk bij de vermenging van dieren niet in de eerste plaats aan 'paren' te denken, maar aan samen onder een ongelijk juk gaan. Zoals we niet moeten scheiden wat God in zijn scheppingsorde heeft samengevoegd, moeten we niet samenvoegen wat God in zijn scheppingsorde gescheiden heeft. In beide gevallen wordt verdorven wat God gegeven heeft.

De geestelijke les is dat het verboden is om zaken die niet bij elkaar horen, te vermengen. We zien dat in de christenheid waar wet en genade met elkaar worden vermengd of het vlees en de Geest. Dit kwaad wordt in de brief aan de Galaten aan de kaak gesteld. We zien het ook in de vermenging van het geloof in de Heer Jezus met heidense filosofieën, waarover de brief aan de

Nu dan, de schrik des HEREN zij over u; handelt nauwgezet, want bij de HERE, onze God, is geen onrecht, geen partijdigheid noch aanneming van geschenken. (2Kr 19:7)

In uw midden zijn lasteraars er op uit om bloed te vergieten en bij u houdt men offermaaltijden op de bergen; ontucht pleegt men in u. (Ez 22:9)

Gij zult uw wijngaard niet met tweeërlei zaad bezaaien, opdat niet de gehele oogst van het zaad dat gij gezaaid hebt, en de opbrengst van de wijngaard aan het heiligdom vervalt. Gij zult niet ploegen met een rund en een ezel tezamen. Gij zult u niet kleden met een kleed van tweeërlei stof, wol en linnen tezamen. (Dt 22:9-11)

Kolossers handelt. Andere vormen van vermenging die verboden worden treffen we aan in 2 Korinthiërs 6:14-18.

Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk. Want welk deelgenootschap hebben gerechtigheid en wetteloosheid? Of welke gemeenschap heeft licht met duïsternis? En welke overeenstemming heeft Christus met Belial? en welk deel heeft een gelovige met een ongelovige? En welke overeenkomst heeft Gods tempel met afgoden? Want wij zijn de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft; 'Ik zal onder hen wonen en wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn'. Daarom, 'gaat weg uit hun midden en scheidt u af, zegt de Heer, en raakt niet aan wat onrein is, en Ik zal u aannemen; en Ik zal u tot Vader zijn, en u zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt de Heer, de Almachtige'. Kleren spreken van dat wat de mensen van ons zien. (2Ko 6:14-18)

20 Wanneer iemand geslachtsgemeenschap heeft met een vrouw, terwijl zij, als slavin, aan een man ondergeschikt is, maar niet losgekocht, noch haar een vrijbrief is gegeven, dan zal een straf toegepast worden; zij zullen niet ter dood gebracht worden, omdat zij niet vrijgelaten was. 21 Hij zal zijn schuldoffer voor de HERE bij de ingang van de tent der samenkomst brengen, een ram ten schuldoffer. 22 En de priester zal door de ram van het schuldoffer verzoening over hem doen voor het aangezicht des HEREN, voor de zonde die hij begaan heeft, en hem zal vergiffenis geschonken worden voor de zonde die hij begaan heeft.

Nog een voorbeeld van een verkeerde vermenging: een man die gemeenschap heeft met een slavin. Ook dat is toe te passen op het zich één maken met wettische beginselen, die toelaten in het leven. Wie zo iets doet, laadt schuld op zich.

23 Wanneer gij komt in het land en allerlei vruchtbomen plant, dan zult gij de vrucht daarvan als verboden beschouwen; drie jaar lang zal zij u verboden zijn, zij zal niet gegeten worden. 24 In het vierde jaar echter zullen alle vruchten daarvan tot een lofprijzing de HERE geheiligd zijn. 25 In het vijfde jaar zult gij dan de vrucht daarvan eten, opdat zij u een grotere opbrengst geven: Ik ben de HERE, uw God.

Als het volk in het land is gekomen, is de vrucht van bomen die ze in het land planten, eerst onrein (heeft "de voorhuid", sv). Die vrucht wordt als het ware nog gevoed door grond die door de Kanaänieten is bewerkt. Drie jaar lang is het eten ervan aan Gods volk verboden, omdat ze nog te zeer verbonden is met de smet die het land aankleefde. Het vrucht in het vierde jaar mocht gegeten worden, maar moest aan God worden aangeboden. Hij doet ook op de boomvruchten zijn recht op de eerstelingen gelden, zoals ook bij dieren en kinderen. De erkenning van dit eerstgeboorterecht zal tot een grotere opbrengst voor het volk leiden.

Toepassing: alles wat uit de wereld voortkomt, is onrein. Wat niet afkomstig is uit God Zelf, is onrein. Daarom moeten Gods Woord en het gebed de dingen die wij van de wereld gebruiken, heiligen (1 Tim.4:5). Dan ook krijgt het een rijkere betekenis, een grotere opbrengst, is het meer tot eer van God.

Want al het door God geschapene is goed en niets is verwerpelijc als het met dankzegging wordt genomen, want het wordt geheiligd door Gods woord en door gebed. (1Tm 4:4,5)

26 Gij zult niets met het bloed eten; gij zult niet aan waarzeggerij of toverij doen. 27 Gij zult de rand van uw hoofdhaar niet rond afscheren, en gij zult de rand van uw baard niet afsnijden. 28 Gij zult geen insnijding voor een dode in uw lichaam maken en geen tekens in uw huid laten prikken: Ik ben de HERE. 29 Gij zult uw dochter niet ontwijden door haar aan ontucht over te geven, opdat het land geen ontucht bedrijve en het land niet van schanddaden vol worde. 30 Mijn sabbatten zult gij houden en voor mijn heiligdom eerbied hebben: Ik ben de HERE. 31 Gij zult u niet wenden tot de geesten van doden of tot waarzeggende geesten, gij zult hen niet zoeken, om u met hen te verontreinigen: Ik ben de HERE, uw God.

Verschillende geboden met het oog op afgodische praktijken. Gezien het verband waarin het hier staat, lijkt het vlees eten met het bloed een gewone heidense praktijk te zijn. Ook de andere verboden staan in verbinding met het onderscheid dat God gehandhaafd wil zien tussen heidense gebruiken en

wat passend is voor een volk waarmee Hij als de God van het verbond in verbinding staat.

Hij staat geen enkel uitstapje naar het rijk van de duisternis toe, zoals bijvoorbeeld het lezen van een horoscoop. Christenen die menen dat het lezen van een horoscoop, al zou het 'voor de lol' zijn, hun niets doet, vergissen zich deerlijk. Elke betreding van het rijk der duisternis is geestelijke hoererij en ontoelaatbaar voor een jaloers God. Tevens is het liefde voor zijn volk dat zichzelf met deze dingen in het verderf zou voeren. Het land zou van schanddaden vol worden en een wangetuigenis worden tegenover de omringende volken. Saul heeft zich niet gehouden aan het verbod van vers 30 en is omgekomen (1 Kron.10:13).

32 Voor het grijze haar zult gij opstaan en aan de oude zult gij eer bewijzen en voor uw God zult gij vrezen: Ik ben de HERE. 33 En wanneer een vreemdeling bij u in uw land vertoeft, zult gij hem niet onderdrukken. 34 Als een onder u geboren Israëliet zal u de vreemdeling gelden, die bij u vertoeft; gij zult hem liefhebben als uzelf, want gij zijt vreemdeling geweest in het land Egypte: Ik ben de HERE, uw God. 35 Gij zult geen onrecht doen bij het rechtspreken, bij lengtemaat, gewicht of inhoudsmaat. 36 Een zuivere weegschaal, zuivere gewichten, een zuivere efa en een zuivere hin zult gij gebruiken: Ik ben de HERE, uw God, die u uit het land Egypte geleid heb. 37 Zo zult gij al mijn inzettingen en al mijn verordeningen nauwgezet in acht nemen: Ik ben de HERE.

Bewijzen van eerbied, liefde en recht. Het eren van de oude is een eren van God. Oude mensen die met God leven, kunnen rekenen op Gods erkenning (Spr.16:31; 20:29). Het getuigt van wijsheid als wij Hem daarin volgen. We kunnen van hun ervaringen leren (Job 32:6,7).

*En de Buziet Elihu, de zoon van Baracheël, nam het woord en zeide:
Ik ben nog jong en gij zijt hoogbejaard;
daarom schroomde ik en vreesde u mede te delen, wat ik weet.
Ik dacht: Laat de ouderdom spreken,
en de veelheid van jaren wijsheid verkondigen. (Jb 32:6,7)*

Vandaag worden oude mensen van geen betekenis meer geacht. Euthanasie is een maatschappelijk aanvaard middel als oplossing voor het ouderen probleem. Een land dat zo met zijn oude mensen omgaat, zal in wanorde ont-aarden (Jes.3:5)

Liefhebben en liefde geven gaat ons gemakkelijker af als we eraan denken hoeveel liefde ons bewezen is.

Rechtspreken en met een eerlijke maat meten toont respect voor de HERE, voor zijn verlossing en voor de naaste die ook met Hem in verbinding staat op basis van hetzelfde verlossingswerk. Onrecht doen onder de schijn van het recht is bedrog en huichelarij. Een grote maat gebruiken bij de inkoop van goederen en een kleine maat gebruiken bij de verkoop van goederen levert wel veel winst op, maar is onrechtmatig verkregen en gaat ten koste van het bezit van de naaste. Dit kwaad wordt vaak aan de kaak gesteld (Spr. 16:11; 20:10,23; Am.8:5; Mi.6:10).

Zuivere waag en weegschaal zijn des HEREN; al de weegstenen in de buidel zijn zijn werk. (Sp 16:11)

Tweeërlei gewicht, tweeërlei maat, beide zijn de HERE een gruwel. (Sp 20:10)

Tweeërlei gewicht is de HERE een gruwel, en een valse weegschaal is verkeerd. (Sp 20:23)

Hoort dit, gij die fel zijt op de arme, om de weerlozen des lands te vernietigen, denkend: Wanneer is de nieuwe maan voorbij, dat wij koren kunnen verkopen, en de sabbat, dat wij graan te koop kunnen bieden, met verkleining van de efa, met vergroting van de sikkel, met bedrieglijk gebruik van een valse weegschaal, ... (Am 8:5)

Zijn er niet nog in het huis van de goddeloze schatten van goddeloosheid en een gevloekte, schriële efa? (Mi 6:10)

Vers 37 is een samenvatting.

Zo stierf Saul, omdat hij de HERE ontrouw geweest was, omdat hij het woord des HEREN niet in acht had genomen, ja, zelfs de geest van een dode onder-vraagd en geraadpleegd had, en niet de HERE had geraadpleegd. (1Kr 10:13)

De grijsheid is een sierlijke kroon, zij wordt op de weg der gerechtigheid gevonden. (Sp 16:31)

Der jongelingen sieraad is hun kracht, en der ouden glorie is de grijsheid. (Sp 20:29)

Dan zal het volk dringen, man tegen man, de een tegen de ander; de knaap zal op de oude en de verachte op de geëerde losstormen. (Js 3:5)

INHOUD:

- Vs.1-6: Eren van de Moloch en spiritisme
 Vs.7,8: God is heilig, daarom moet ook zijn volk heilig zijn
 Vs.9-21: Zonden in verband met door God ingestelde familiebetrekkingen
 Vs.22-26: Noodzaak van scheiding tussen Gods volk en omringende volken en hulpmiddelen daarbij
 Vs.27: Doodstraf voor een spiritistisch medium

TOELICHTING:

Ook dit hoofdstuk beschrijft zonden, niet van de wereld, maar van het volk van God. Waar in Israël de doodstraf op stond, betekent dat voor de gemeente 'de boze uit het midden wegdoen' (1 Kor.5:13). Het resultaat is dat men buiten het praktische gemeenschapsleven van het volk van God komt te staan.

Veel van de hier genoemde zonden staan ook in *hoofdstuk 18*. Maar hier worden de sancties op het begaan van genoemde zonden vermeld. Het bepalen van een strafmaat is noodzakelijk wil er sprake kunnen zijn van een wet. Zonder strafbepaling is er geen wet.

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Tot de Israëlieten zult gij zeggen: Iedere Israëliet en iedere vreemdeling, die in Israël vertoeft, die van zijn kinderen aan de Moloch geeft, zal zeker ter dood gebracht worden: het volk des lands zal hem stenigen. 3 Ook zal Ik mijn aangezicht tegen die man keren en hem uit het midden van zijn volk uitroeien, omdat hij van zijn kinderen aan de Moloch gegeven heeft, om mijn heiligdom te verontreinigen en mijn heilige naam te ontwijden. 4 Indien echter het volk des lands oogluikend toelaat, dat die man van zijn kinderen aan de Moloch geeft en hem niet ter dood brengt, 5 dan zal Ik mijn aangezicht tegen die man en tegen zijn geslacht keren en Ik zal hem en allen die hem in zijn overspelige verering van de Moloch volgen, uit het midden van hun volk uitroeien. 6 En iemand, die zich tot de geesten van doden of tot waarzeggende geesten wendt, om die overspelig na te lopen – tegen zo iemand zal Ik mijn aangezicht keren en hem uit het midden van zijn volk uitroeien.

De zonden in deze verzen zijn zonden ten opzichte van God. In de verzen 1-5 het offeren van kinderen aan de Moloch, in vers 6 het zich inlaten met demonen, spiritisme. Saul was zo iemand. Hij ging tot een waarzegster in Endor (1 Sam.28). Het is afval van de HERE, een openlijke verbondsbreuk waarvoor de enige straf uitroeiing uit het volk is. Steniging is de gebruikelijke straf, uitgevoerd door het volk. In het voltrekken van dit vonnis voert het volk de wil van de HERE uit.

Elke zonde van het volk verontreinigde Gods heiligdom en zijn heilige Naam. Dat wil niet zeggen dat deze zonden in het heiligdom werden gepleegd. Maar omdat het heiligdom te midden van het volk stond, stond elke zonde daarmee in verbinding. Ook wij doen geen zonde los van het heiligdom, nu de gemeente, waar God woont (1 Kor.3:16; Matth.18:20). De zonde moet uit de plaatselijke gemeente worden weggedaan, anders moet God daar weggaan.

Het volk wordt medeschuldig aan de zonde en het oordeel dat God erover voltrekt als zij zich van de zonde niets aantrekken. Het kan onverschilligheid zijn, het kan ook een heimelijke of zelfs openlijke toestemming zijn.

Het is de grootste dwaasheid om een leugenaar om inlichtingen te vragen en om een vijand om raad te vragen. Met dit handelen wordt de duivel de eer gegeven die alleen aan God toekomt. Het in contact treden met demonen wordt hier "overspelig" gedrag genoemd. Het volk was aan God verbonden.

Maar hen die buiten zijn, zal God oordelen. Doet de boze uit uw midden weg. (1Ko 5:13)

Toen zeide Saul tot zijn dienaren: Zoekt mij een vrouw die geesten van doden kan bezweren; dan wil ik naar haar toe gaan en haar raadplegen. Zijn dienaren antwoordden hem: Zie, er is een vrouw die geesten van doden kan bezweren, in Endor. (1Sm 28:7)

Weet u niet, dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont? (1Ko 3:16)

Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden. (Mt 18:20)

Door hun omgang met demonen pleegden zij verbondsbreuk, dat is overspel. Dit overspelig gedrag vertonen wij als we vriendschap met de wereld sluiten (Jak.4:4).

Overspeligen, weet u niet dat de vriendschap jegens de wereld vijandschap is jegens God? Wie dus een vriend van de wereld wil zijn, maakt zich tot een vijand van God. (Jk 4:4)

7 Heiligt u dan, en weest heilig, want Ik ben de HERE, uw God.

8 Zo zult gij mijn inzettingen nauwgezet in acht nemen; Ik ben de HERE, die u heilig.

Vers 7 ziet op het beginsel, het ons reinigen van alles wat niet bij God hoort, zodat wij bij Hem kunnen zijn. Het is de gezindheid om te zijn zoals Hij is. Vers 8 ziet op ons gedrag, onze handelingen, waaruit gehoorzaamheid aan zijn geboden moet blijken. Eerst onszelf heiligen en dan zal de boom aan zijn vruchten worden gekend.

God is heilig, daarom moet het volk zich gedragen zoals Hij is. Hij wil bij hen geen gedrag zien als dat van de volken, maar een gedrag waarin Hij Zichzelf kan herkennen. Hij wil dat zijn volk zijn deugden verkondigt (1 Petr. 2:9,10). Dat komt tot uiting als het volk zijn inzettingen in acht neemt.

U echter bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilige natie, een volk tot een eigendom, opdat u de deugden verkondigt van Hem die u uit de duisternis heeft geroepen tot zijn wonderbaar licht, u die vroeger geen volk was, maar nu Gods volk bent, die aan geen barmhartigheid deel had, maar nu barmhartigheid hebt verkregen. (1Pt 2:9,10)

9 Wanneer er iemand is, die zijn vader of zijn moeder vervloekt, die zal zeker ter dood gebracht worden; zijn vader of zijn moeder heeft hij vervloekt, zijn bloedschuld is op hem. 10 En een man, die echtbreuk pleegt met iemands vrouw, echtbreuk pleegt met de vrouw van zijn naaste, zal zeker ter dood gebracht worden; zowel de overspeler als de overspeelster. 11 Een man die gemeenschap heeft met de vrouw van zijn vader, de schaamte zijns vaders heeft hij ontbloot – beiden zullen zeker ter dood gebracht worden, hun bloedschuld is op hen. 12 Een man die gemeenschap heeft met zijn schoondochter – beiden zullen zeker ter dood gebracht worden, schandelijke ontucht hebben zij bedreven, hun bloedschuld is op hen. 13 Een man die gemeenschap heeft met iemand van het mannelijk geslacht, zoals men gemeenschap heeft met een vrouw, – beiden hebben een gruwel gedaan, zij zullen zeker ter dood gebracht worden, hun bloedschuld is op hen. 14 Een man die een vrouw en ook haar moeder neemt – bloedschande is het – met vuur zal men hem en haar verbranden, opdat er geen bloedschande in uw midden zij. 15 Een man die met een dier gemeenschap heeft, zal zeker ter dood gebracht worden; het dier zal men afmaken. 16 Een vrouw die tot enig dier nadert, opdat het met haar gemeenschap hebbe – de vrouw en het dier zult gij doden, zij zullen zeker ter dood gebracht worden, hun bloedschuld is op hen. 17 Een man die zijn zuster, de dochter van zijn vader of de dochter van zijn moeder, neemt en haar schaamte ziet en zij ziet zijn schaamte – een schande is het en zij zullen voor de ogen van hun volksgenoten worden uitgeroeid; de schaamte van zijn zuster heeft hij ontbloot, zijn ongerechtigheid zal hij dragen. 18 Een man die bij een vloeiende vrouw ligt en haar schaamte ontbloot – haar bron heeft hij ontbloot en zij heeft de bron van haar bloed ontbloot; beiden zullen zij uitgeroeid worden uit het midden van hun volk. 19 De schaamte van de zuster uwer moeder en van de zuster uws vaders zult gij niet ontbloten, want dan ontbloot men zijn bloedverwant; hun ongerechtigheid zullen zij dragen. 20 Een man die gemeenschap heeft met zijn tante – de schaamte van zijn oom ontbloot hij; hun zonde zullen zij dragen, kinderloos zullen zij sterven. 21 Een man die de vrouw van zijn broeder neemt – bloedschande is het; de schaamte van zijn broeder heeft hij ontbloot, kinderloos zullen zij zijn.

De zonden in deze verzen zijn zonden ten opzichte van de naaste, maar ook tegenover zichzelf in het vertreden van Gods scheppingsorde. Het zijn gevallen van incest, tegennatuurlijke en onnatuurlijke geslachtsgemeenschap en seksuele perversiteit.

Aan de opsomming van de meest afschuwelijke zonden gaat die van het vloeken van vader of moeder vooraf. Dat is niet voor niets. Het gaat niet om

het een keer uitschelden van ouders, hoe erg dat ook al is, maar hun het kwade toewensen. Het is een houding van opstand, die Gods gezag in de ouders niet wil erkennen. Dat maakt de weg vrij voor elke denkbare gruweldaad. Gruweldaden zijn het gevolg van het ongebreideld volgen van de eigen wil met verwerping van alle gezag. Het is niet alleen het ontbreken van eerbied, maar het bewust vloeken van de ouders. Dat openbaart een verdorven wil. Wie dat doet, laadt bloedschuld op zich en moet worden gedood.

De gevallen die in de *verzen 10-18* volgen en waarop de doodstraf moest worden toegepast, zijn: overspel (echtbreuk), gemeenschap met de vrouw van zijn vader, gemeenschap met schoondochter, homoseksuele gemeenschap, gemeenschap met een vrouw en haar moeder (de doodstraf vond hier door verbranding plaats of bedoeld wordt dat na de doodstraf de lichamen met vuur werden verbrand), gemeenschap van een man of een vrouw met een dier, gemeenschap met halfzus (openbare terechtstelling), gemeenschap met een vloeiende vrouw.

Gemeenschap met de vrouw van zijn vader was de zonde van Ruben (*Gen.35:22*). Als deze wet had bestaan, was hij een kind des doods geweest. Het maakt de zonde er niet minder om. Hij verliest er zijn eerstgeboorterecht door (*Gen.49:3, 4*).

Ruben, mijn eerstgeborene zijt gij, mijn sterkte en de eersteling mijner kracht, de voornaamste in hoogheid, de voornaamste in vermogen. Gij, die opbruist als water, gij zult de voornaamste niet zijn, omdat gij uws vaders bed beklommen hebt; toen hebt gij het ontwijd. Hij heeft mijn legerstede beklommen. (Gn 49:3,4)

Deze zonde had ook de hoererder in de gemeente te Korinthe begaan (*1 Kor. 5:1*). Op hem wordt de geestelijke doodstraf (uitsluiting of excommunicatie) toegepast (*1 Kor.5:13*).

Er volgt nog het geval van gemeenschap met een tante en een schoonzus (*vers 19-21*). De doodstraf wordt niet uitgesproken, maar er wordt verklaard dat zij hun ongerechtigheid zullen dragen. De schuld zal op hen blijven rusten, zonder mogelijkheid tot reiniging door een offer. De straf is kinderloosheid, waarmee God het oordeel over deze zonde Zelf ter hand neemt (*Hos.4:10*).

22 *Neemt dan al mijn inzettingen en al mijn verordeningen nauwgezet in acht, opdat het land, waarheen Ik u breng om daarin te wonen, u niet uitspuwe. 23 Wandelt niet naar de inzettingen van het volk, dat Ik voor u uit verdrijf: want al deze dingen hebben zij gedaan, zodat Ik een afschuw van hen gekregen heb. 24 Maar tot u zeide Ik: gij zult hun land in bezit nemen en Ik zal het u geven om het te bezitten, een land vloeiende van melk en honig; Ik ben de HERE, uw God, die u van de andere volken heb afgezonderd. 25 Maakt dan scheiding tussen rein en onrein vee en tussen onreine en reine vogels, opdat gij uzelf niet verfoeilijk maakt door vee en vogels en alles wat op de aarde kruipt, dat Ik u ontzegd heb door het onrein te verklaren. 26 Weest Mij heilig, want heilig ben Ik, de HERE, en Ik heb u afgezonderd van de volken, opdat gij Mij zoudt toebehoren.*

Bewaring voor de zonden van de volken lag alleen in het in acht nemen van Gods inzettingen en verordeningen. Deden ze dat niet, maar zouden ze handelen zoals het volk dat God voor hen uit had weggedreven, dan zou Hij ook hen uit het land verdrijven. Het gevaar voor ons is hetzelfde, dat wij de gewoonten overnemen van de wereld om ons heen.

God had zijn volk afgezonderd van de volken om hen heen, opdat zij Hem zouden toebehoren. Die scheiding moesten zijn handhaven. Ze moesten een onderscheid aanbrengen tussen rein en onrein, een onderscheid dat God had aangebracht. Dat onderscheid te erkennen en daarnaar te handelen zou hen tot zegen zijn. Dat onderscheid (of afzondering) moeten ook wij aanbrengen.

Geestelijk toegepast blijven wij bewaard voor al de genoemde vormen van kwaad als wij ons voeden met geestelijk rein voedsel. Dan zal ons gedachteleven rein zijn en onze handelingen tot eer van God. Voeden wij ons echter

En toen Israël in dit land woonde, ging Ruben heen en lag bij Bilha, de bijvrouw van zijn vader, en Israël hoorde het. (Gn 35:22)

Men hoort algemeen van hoererij onder u, en zo'n hoererij als zelfs onder de volken niet bestaat, dat iemand de vrouw van zijn vader heeft. (1Ko 5:1) Maar hen die buiten zijn, zal God oordelen. Doet de boze uit uw midden weg.

Dan zullen zij eten, maar niet verzadigd worden; zij zullen ontucht bedrijven, maar niet talrijk worden; want zij hebben nagelaten de HERE te vereren. (Hs 4:10)

met het voedsel van de wereld, dan gaan we wereld denken en nemen we het gedrag van de wereld aan. In dit hoofdstuk komt vooral het verbod op "*alles wat op de aarde kruipt*" naar voren. God spreekt zijn volk aan op zijn laagste instincten, opdat die geen ruimte zullen krijgen zich te laten gelden.

27 Wanneer een man of een vrouw door zich de geest van een dode laat spreken of een waarzeggende geest bezit, zullen zij zeker ter dood gebracht worden; stenigen zal men hen, hun bloedschuld is op hen.

Een demon is er altijd op uit het door God gestelde onderscheid op te heffen en verleidt mensen ertoe in te dringen in een verboden geestelijk gebied. Wie zich daartoe laten verleiden, sluiten een verbond met de duivel en daardoor met de dood en de hel, die dan ook hun deel zal wezen. Zo iemand in Gods volk te handhaven, zou het volk blootstellen aan het grote gevaar dat men hem of haar ging opzoeken (*vers 6*), wat een duidelijke verwerping van God zou betekenen.

INHOUD:

- Vs.1-6: Verontreiniging en rouwgebruiken bij sterfgevallen
 Vs.7-9: Vrouw en dochter van de priester
 Vs.10-15: Normen van heiligheid voor de hogepriester
 Vs.16-24: Uitzonderingen op uitoefening priesterschap

TOELICHTING:

1 En de HERE zeide tot Mozes: Spreek tot de priesters, de zonen van Aäron, en zeg tot hen, dat geen hunner zich aan een dode zal verontreinigen onder zijn volksgenoten, 2 behalve aan zijn naaste bloedverwant: zijn moeder, zijn vader, zijn zoon, zijn dochter, zijn broeder, 3 zijn zuster, die nog ongetrouwd en hem na verwant is, die nog geen man toebehoorde, – aan die mag hij zich verontreinigen. 4 Als echtgenoot zal hij zich onder zijn volksgenoten niet verontreinigen en zich daardoor ontheiligen.

5 Zij zullen op hun hoofd geen kale plek maken, noch de rand van hun baard wegscheren noch insnijdingen in hun lichaam maken. 6 Heilig zullen zij hun God zijn en de naam van hun God zullen zij niet ontheiligen, want zij brengen de vuuroffers des HEREN, de spijze van hun God, daarom zullen zij heilig zijn.

Er waren dingen die een gewone Israëliet wel mocht doen, maar een priester niet. Het betreft hier verontreiniging door aanraking met de dood. Alleen in geval van naaste familieleden mocht de priester ze aanraken, om af te leggen bijvoorbeeld. De hogepriester mocht zelfs zijn vader of moeder niet aanraken als zij gestorven waren (*vers 11*).

Wij zijn zowel gewone leden van Gods volk als ook priesters. Als gewone leden zijn we elke dag bezig in de wereld. Als priesters, wat we ook zijn, dienen we in het heiligdom in de tegenwoordigheid van God. In onze priesterdienst mogen we geen dingen toelaten die wel een plaats hebben in ons leven als volk van God.

We kunnen zo druk zijn met onze hobby of andere vormen van tijdverdrijf, dat dit ons denken op zondagmorgen nog helemaal in beslag neemt. Dan kunnen we geen priesterdienst uitoefenen. Er kunnen ook zorgen zijn van allerlei aard, die ons zozeer in beslag nemen dat we ook hierdoor worden gehinderd in onze priesterdienst. (Heidense) rouwgebruiken waren verboden voor priesters.

De natuurlijke gevoelens mogen niet bepalend zijn voor onze priesterdienst. Het gaat om het brengen van de spijs van God, wat Hem toekomt. De plaats van elk aspect van het leven wordt door God bepaald, of het nu vreugde of rouw is. De Heer Jezus liet Zich in zijn dienst op aarde ook niet door natuurlijke gevoelens leiden. Toen zijn moeder zich in zijn dienst wilde mengen, wees Hij haar terecht met het ogenschijnlijk harde "Wat heb Ik met u te doen, vrouw?" (*Joh.2:4*). Toch had Hij haar lief en dacht in de smartelijkste ogenblikken ook aan haar (*Joh.19:27*).

Onze eerste verantwoordelijkheid is de dienst aan God, daarna pas die aan onze verwanten en anderen (*Mark.3:31-35*).

En zijn moeder en zijn broers kwamen, en terwijl zij buiten stonden, zonden zij iemand naar Hem toe om Hem te roepen. En een menigte zat om Hem heen. En zij zeiden tot Hem: Zie, uw moeder en uw broers en uw zusters daarbuiten zoeken u. En Hij antwoordde hun en zei: Wie is mijn moeder en mijn broeders? En terwijl Hij hen, die om Hem heen zaten, rondom aankeek, zei Hij: Zie, mijn moeder en mijn broeders! Want wie de wil van God doet, die is mijn broeder en zuster en moeder. (Mk 3:31-35)

7 Geen ontuchtige of onteerde vrouw zullen zij huwen, en een vrouw die door haar man verstoten is, zullen zij niet nemen, want hij is heilig voor zijn God. 8 En gij zult hem heilig houden, want de spijze

En toen er gebrek aan wijn kwam, zei de moeder van Jezus tot Hem: Zijn hebben geen wijn. En Jezus zei tot haar: Wat heb Ik met u te doen, vrouw? Mijn uur is nog niet gekomen. (Jh 2:3,4)

Daarna zei Hij tot de discipel: Zie, uw moeder. En van dat uur af nam de discipel haar in zijn huis. (Jh 19:27)

van uw God offert hij: hij zij u heilig, want heilig ben Ik, de HERE, die u heilig. 9 En wanneer een priesterdochter zich ontheiligt door ontucht te plegen, dan ontheiligt zij daarmee haar vader; met vuur zal zij verbrand worden.

Genegenheid is goed. Maar God wil dat we er als priesters wel zorgvuldig in zijn. Mensen aan wie de zonde kleeft, kunnen geen personen zijn aan wie we ons verbinden. De heiligheid van God blijft in alle dingen de norm. Dat maakt de ontucht van een priesterdochter zo ernstig. Hoe is zij zover gekomen? Haar zonde heeft gevolgen voor de priesterdienst van haar vader. De ernst van haar zonde zien we daarin dat zij met vuur moest worden verbrand. Iemand die van zo dichtbij Gods heiligheid heeft leren kennen en dan zo durft te handelen wordt prijsgegeven aan het oordeel van de verbranding.

Voor de priester is het een grote oneer dat zijn dochter zo heeft gehandeld. Hij zal zich afvragen wat zijn falen daarin is geweest. Als kinderen van gelovigen die een bepaalde dienst uitoefenen te midden van de gelovigen de wereld gaan dienen, werpt dat een smet op de dienst van de ouders.

10 En de priester, die de hoogste is onder zijn broeders, op wiens hoofd de zalfolie is gegoten en die men gewijd heeft, door hem de heilige klederen aan te trekken, zal zijn hoofdhaar niet los laten hangen en zijn klederen niet scheuren. 11 Bij geen enkele dode zal hij komen; aan zijn vader of moeder zal hij zich niet verontreinigen. 12 Het heiligdom zal hij niet verlaten, opdat hij het heiligdom van zijn God niet ontheilige, want de wijding van de zalfolie van zijn God is op hem: Ik ben de HERE. 13 Een vrouw in haar maagdelijke staat zal hij nemen. 14 Een weduwe, een verstorvene, een onteerde of ontuchtige vrouw – deze zal hij niet huwen, maar een maagd uit zijn volksgenoten zal hij tot vrouw nemen, 15 opdat hij zijn nakomelingen onder zijn volksgenoten niet ontheilige, want Ik ben de HERE, die hem heilig.

De heiligheidsnormen voor de hogepriester zijn nog strenger. Hij wordt hier "de hoogste onder zijn broeders" genoemd. Die was er toen nog niet, want het priesterschap bestond nog alleen uit Aäron en zijn zonen. Het ziet dus op de toekomst. Het ziet vooral op de Heer Jezus, "de eerstgeborene onder vele broeders" (Rom.8:29; Kol.1:18).

En Hij is het hoofd van het lichaam, de gemeente, Hij die het begin is, de eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in alle dingen de eerste plaats zou innemen. (Ko 1:18)

Die 'broeders' zijn de gelovigen (Hebr.2:11)

Want en Hij die heiligt en zij die geheiligt worden, zijn allen uit een; daarom schaamt Hij Zich niet hen broeders te noemen ... (Hb 2:11)

De normen van heiligheid voor de hogepriester komen overeen met die voor de Nazireeër (Num.6). Er is sprake van een bijzondere toewijding aan God.

De vrouw van de hogepriester moest een maagd zijn. Dat ziet op de bruid van de Heer Jezus, die ook zo wordt voorgesteld (2 Kor.11:2). Een maagd heeft gemeenschap gehad met iemand anders en is er geheel voor de bruidegom. Zo ziet de Heer Jezus zijn bruid, de gemeente.

16 En de HERE sprak tot Mozes aldus: 17 Spreek tot Aäron: Wie van uw nakomelingen in latere geslachten een lichaamsgebrek heeft, zal niet naderen om de spijze van zijn God te offeren, 18 want niemand die een lichaamsgebrek heeft, zal naderen: een blinde of een verlamde of iemand met mismaakt gelaat of met te lange leden, 19 of iemand die een breuk aan been of arm heeft, 20 of een bultenaar of een uitgeteerde, of iemand, die een vlek op zijn oog heeft, of die uitslag of huidziekte heeft, of die geschonden is aan de geslachtsdelen. 21 Geen nakomeling van de priester Aäron, die een lichaamsgebrek heeft, zal naderen om de vuuroffers des HEREN te brengen; hij heeft een lichaamsgebrek, met de spijze van zijn God zal hij niet naderen om te offeren. 22 De spijze van zijn God, zowel van het allerheiligste als van het heilige, mag hij eten. 23 Alleen bij het voorhangsel zal hij niet komen en tot het altaar zal hij niet naderen, want hij heeft een lichaamsgebrek; opdat hij mijn heilig-

Want hen die Hij tevoren heeft gekend, heeft Hij ook tevoren bestemd om aan het beeld van zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broeders. (Rm 8:29)

Want ik ben naijverig over u met een naijver van God; want ik heb u aan een man verloofd om u als een reine maagd voor Christus te stellen. (2Ko 11:2)

***dommen niet ontheilige, want Ik ben de HERE, die hen heilig. 24
Zo sprak Mozes tot Aäron en zijn zonen en tot alle Israëlieten.***

Uitzonderingen om het priesterschap uit te oefenen waren:

- a. dochters (alleen zonen mochten priester zijn)
- b. als ze nog te jong waren (priesters moesten een bepaalde leeftijd bereikt hebben)
- c. als ze een bepaald lichaamsgebrek hadden.

Ad a. Het vrouwelijke spreekt van de positie, het mannelijke van de kracht waarin de positie wordt verwerkelijkt. Weten dat je priester bent, is één ding, het in de praktijk ook te zijn is iets anders. Alleen een orthodoxe belijdenis ('dochter') maakt iemand nog geen priester ('zoon').

Ad b. Om priesterdienst uit te kunnen oefenen is zekere mate van geestelijke groei of rijping nodig.

Ad c. Een priester kon zoon zijn, een bepaalde leeftijd hebben en toch ongeschikt zijn om priester te zijn. Iemand met een gebrek mocht wel van de heilige dingen eten (*vers 22*). Hij was niet onrein. Toch mocht hij geen priesterdienst verrichten.

Het gebrek dat hij had hoefde geen eigen schuld te zijn. Blindheid kan, geestelijk toegepast, het gevolg zijn van verkeerd onderwijs. Anderen krijgen sterk eenzijdig geestelijk onderwijs waardoor ze mismaakt raken, waardoor de verhoudingen in het lichaam uit hun evenwicht raken.

Wat in Israël niet mogelijk was in letterlijke zin - iemand van zijn mismaaktheid afhelpen - is in de gemeente in geestelijke zin wel mogelijk: de Heer Jezus kan verandering in een toestand van mismaaktheid brengen als we ons aan Hem toevertrouwen.

INHOUD:

- Vs.1–5: Drie groepen van verontreinigden
 Vs.6,7: Reiniging door water
 Vs.8,9: Verbod aas te eten
 Vs.10–16: Nadere bepalingen over wie wel en wie niet van het heilige mochten eten
 Vs.17–25: De offerdieren
 Vs.26–33: Enkele onnatuurlijke dingen die in de dienst van God geen plaats mochten krijgen

TOELICHTING:

In *hoofdstuk 21* was een lichaamsgebrek een reden waardoor men niet in het heiligdom mocht dienen. In dit hoofdstuk is de reden: verontreiniging. Bij een lichaamsgebrek was men niet verontreinigd en mocht men wel eten van de heilige dingen. Dit laatste was bij verontreiniging ook verboden.

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Spreek tot Aäron en zijn zonen, dat zij, om mijn heilige naam niet te ontheiligen, zich in acht nemen ten aanzien van de heilige gaven die de Israëlieten Mij heiligen: Ik ben de HERE. 3 Zeg tot hen: Ieder in uw geslachten, die uit al uw nakomelingen nadert tot de heilige gaven die de Israëlieten de HERE heiligen, terwijl zijn onreinheid nog aan hem is, die zal van voor mijn aangezicht uitgeroeid worden: Ik ben de HERE. 4 Geen van Aärons nakomelingen, die melaats is of een vloeïng heeft, zal eten van de heilige gaven, totdat hij gereinigd is; evenmin hij die iets aanraakt, dat onrein geworden is door een dode, of iemand die een zaaduitstorting heeft, 5 of iemand die enig kruipend gedierte aanraakt, waardoor hij onrein wordt, of een mens, door wie hij onrein wordt, doordat deze een of andere onreinheid aan zich heeft;

Het gaat om drie groepen van verontreinigden: onrein door melaatsheid, door een vloeïng of door aanraking van iets dat onrein is, een dode of een onrein dier. Melaatsheid is een beeld van de zonde die naar buiten uitbreekt. Een vloeïng is iets dat uit iemand voortkomt en waardoor anderen worden verontreinigd die daarmee in aanraking komen, bijvoorbeeld valse leer. Aanraking met de dood zien we in ons gaan door deze wereld.

6 hij, die zoiets aanraakt, blijft onrein tot de avond en zal niet eten van de heilige gaven, tenzij hij zijn lichaam in water gebad heeft. 7 En als de zoon ondergegaan is, zal hij rein zijn en daarna zal hij van de heilige gaven eten, want het is zijn spijs.

We moeten gereinigd worden door het water van het woord (Ef.5:26). Dat gebeurt als we Gods Woord lezen en in ons hart opnemen. We zien dan in, waarin we onrein geworden zijn, we veroordelen dat voor Gods aangezicht en ervaren weer zijn vrede in ons hart.

8 Een gestorven of verscheurd dier zal hij niet eten en zich daardoor niet verontreinigen: Ik ben de HERE. 9 En zij zullen mijn voorschrift in acht nemen, opdat zij deswege geen zonde op zich laden en daardoor sterven, omdat zij dat ontheiligd hebben: Ik ben de HERE, die hen heilig.

Het eten van aas was verboden. Wat we lezen ter verstrooiing, door de week, is geen voedsel voor de priester waarmee hij tot God kon komen. Alle vlees dat werd genuttigd moest volgens *hoofdstuk 17* eerst als een vredeoffer aan de HERE worden aangeboden. Aas is een dood dier dat door geweld om het leven is gekomen. Een offerdier kwam ook op onnatuurlijke wijze om, maar was wel gedood met het offermes voor het aangezicht van God. Weer wordt

..., evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wasing met water door het woord, ... (Ef 5:26)

benadrukt dat de HERE hen heeft geheiligd en dat zij daarom zich zo moesten gedragen.

10 En geen onbevoegde zal iets heiligs eten, geen inwonende bij de priester of dagloner zal iets heiligs eten. 11 Maar wanneer de priester iemand als eigendom koopt met zijn geld, mag deze daarvan eten, ook zij, die in zijn huis geboren werden, mogen van zijn spijs eten. 12 En wanneer een priesterdochter met iemand, die geen priester is, getrouwd is, dan zal zij van de heffing der heilige gaven niet eten. 13 Wanneer echter een priesterdochter weduwe wordt of verstoten wordt en geen kinderen heeft en teruggekeerd is naar haars vaders huis, zoals in haar jeugd, dan mag zij van de spijs haars vaders eten; maar geen onbevoegde zal daarvan eten. 14 Wanneer nu iemand zonder opzet iets heiligs gegeten heeft, dan zal hij het heilige de priester vergoeden en een vijfde deel erbij voegen. 15 En zij zullen de heilige gaven die de Israëlieten voor de HERE heffen, niet ontheiligen, 16 want zij zouden hen alzo zondeschuld doen dragen, wanneer zij hun heilige gaven zouden eten: want Ik ben de HERE, die hen heilig.

Nadere bepalingen over wie wel en wie niet van het heilige mochten eten. Het was alleen toegestaan voor de priester. Een uitzondering was degene die door de priester was gekocht of die in zijn huis geboren was. In beide gevallen had de priester het volle gezag erover. Gekocht te zijn door de Heer Jezus en opnieuw geboren te zijn en daardoor bij zijn familie te horen geeft recht op deelname aan de priesterlijke maaltijd.

Iemand die buiten de priesterlijke familie trouwde, verspeelde het recht op het eten van de heilige gaven. Misschien was het nog wel een lid van het volk, toch was zij het recht kwijt. Toegepast: een gelovige die weet wat het is om priesterdienst uit te oefenen, trouwt met een gelovige die daar geen weet van heeft. Dat zal invloed hebben op zijn eigen priesterdienst. Als zo iemand trouwt met iemand die helemaal geen lid van het volk van God is, een ongelovige, zal dat nog veel grotere negatieve invloed hebben.

Iemand kan na verdrietige ervaringen weer terugkeren tot wat in de jeugd werd beleden. Dan mag zo iemand weer nemen van het priesterlijke voedsel.

Er kon ook onopzettelijk, maar toch onbevoegd, van de heilige dingen eten. Dan was er schuld, maar daarvan kon men vrij worden door een schuldoffer te brengen.

17 En de HERE sprak tot Mozes: 18 Spreek tot Aäron en zijn zonen en tot al de Israëlieten en zeg tot hen: Ieder van het huis Israëls en van de vreemdelingen in Israël, die zijn offergave brengt, overeenkomstig al de geloften en vrijwillige offers, die zij de HERE als brandoffer willen offeren: 19 het moet, zo gij welgevallig wilt zijn, gaaf wezen, van het mannelijke geslacht van het rundvee, van de schapen en van de geiten. 20 Niets dat enig gebrek heeft, zult gij offeren; want het zou u geen welgevallen doen vinden. 21 Ook wanneer iemand de HERE een vredeoffer brengt, om een gelofte te vervullen of als een vrijwillig offer van runderen of van kleinvee, dan zal het gaaf wezen, opdat het welgevallig zij: geen enkel gebrek zal het hebben. 22 Wat blind is of gebroken of een wond, buil, uitslag of huidziekte heeft, dat zult gij de HERE niet offeren en daarvan zult gij de HERE geen vuuroffer op het altaar geven. 23 Maar een rund of schaap met te lange of te korte leden, dat moogt gij als vrijwillig offer voorbereiden, maar als gelofte zal het niet welgevallig zijn. 24 Wat echter door kneuzen, stoten, uitrukken of snijden verminkt is, zult gij de HERE niet offeren; dat zult gij in uw land niet doen. 25 Ook uit de hand van een vreemdeling zult gij niets van dat alles uw God als spijs offeren, want zij zijn geschonden, er is een gebrek aan; het zal u niet welgevallig doen zijn.

In deze verzen wordt de aandacht gericht op de offerdieren zelf. Het woord hierover wordt niet alleen tot Aäron en zijn zonen gericht, maar tot het hele volk. Ze mochten allemaal komen met vrijwillige offers, maar die offers moesten dan wel volkomen zijn. Dan zou de offeraar welgevallig zijn voor God.

Dieren met bepaalde gebreken stellen het gebrek aan inzicht voor dat de offeraar heeft over de persoon en het werk van de Heer Jezus. Sommige aspecten worden benadrukt en andere aspecten komen niet aan bod. Het is belangrijk op te groeien "in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus" (2 Petr.3:18).

Toch gaat de genade van God zover, dat - al is het inzicht in het werk van de Heer Jezus onvolkomen - we toch mogen komen met dat offer, waaraan mogelijk een gebrek kleeft. Een gebrekkig offer uit een rein hart waardeert God meer dan uit angst geen offer. God veronderstelt niet de mogelijkheid dat iemand opzettelijk een gebrekkig offer brengt.

Wat Hij niet aanvaardt, zijn offers waar onzorgvuldig mee is omgegaan, waardoor de gebreken in het offer de schuld zijn van de offeraar. Die aanvaardt Hij ook niet als ze in het land aangekomen zijn.

Hij aanvaardt ook de offers niet die een lid van Gods volk door een vreemde deling ter hand zijn gesteld. Het zogenaamde moois dat ongelovigen ons over de Heer Jezus vertellen, neemt God niet onze hand aan. Hij wil dat wij ons zelf met de Heer Jezus bezig houden en ons door zijn gaven laten onderwijzen. De offers die zo in ons hart worden gewerkt, zullen ons welgevallig doen zijn voor God.

26 En de HERE sprak tot Mozes: 27 Wanneer een rund of schaap of geit geboren wordt, dan zal dat zeven dagen bij zijn moeder blijven, maar van de achtste dag af en daarna zal het als een gave de HERE ten vuuroffer welgevallig zijn.

28 Een rund of een stuk kleinvee zult gij niet tegelijk met zijn jong op één dag slachten. 29 En wanneer gij de HERE een lofoffer slacht, zult gij het zo slachten, dat gij welgevallen vindt. 30 Op dezelfde dag zal het gegeten worden; niets moogt gij daarvan overlaten tot de morgen: Ik ben de HERE.

31 Neemt dan mijn geboden nauwgezet in acht: Ik ben de HERE. 32 En ontheiligt mijn heilige naam niet, zodat Ik geheiligt worde in het midden der Israëlieten: Ik ben de HERE, die u heilig, 33 die u uit het land Egypte deed trekken, opdat Ik u tot een God zou zijn: Ik ben de HERE.

Enkele onnatuurlijke dingen die in de dienst van God een plaats zouden kunnen krijgen, maar waartegen gewaarschuwd wordt.

De eerste zeven dagen mocht er niets met een pas geboren dier gebeuren. Pas op de achtste dag kon het als offer gaan dienen. Dat doet denken aan het pasgeboren jongetje dat de eerste zeven dagen onrein was en waaraan door de besnijdenis op de achtste dag een eind werd gemaakt (hfst.12). De besnijdenis is het oordeel en maakt rein. Dieren werden natuurlijk niet besneden, maar het beeld is hetzelfde. De eerste zeven dagen waren ze als het ware onder de smet van de oude schepping. De achtste dag spreekt altijd van een nieuw begin.

Elk onnatuurlijk element in het offer was verboden (vgl.vs.28 met Ex.23:19b). God erkent de natuurlijke verhoudingen. De Heer Jezus erkent die ook, zoals Hij ook deed tijdens zijn leven op aarde (Joh.19:27).

Gij zult een bokje niet koken in de melk van zijn moeder. (Ex 23:19b)

Daarna zei Hij tot de discipel: Zie, uw moeder. En van dat uur af nam de discipel haar in zijn huis. (Jh 19:27)

Het lofoffer moest worden gegeten op dezelfde dag dat het geslacht werd. Wat aan de HERE werd gewijd, is ook geestelijk voedsel voor de offeraar. Als we God aanbidden voor zijn Zoon, is dat, hoewel niet het doel, versterking voor de innerlijke mens. Die versterking kun je niet opdoen door een tijd later nog eens terug te denken aan wat je destijds hebt gebracht. Wijding aan God is een zaak die telkens weer fris moet zijn. We kunnen geestelijk niet teren op wat we vroeger aan Hem hebben gegeven.

God geeft zijn geboden aan een volk dat door Hem uit Egypte is verlost met het doel dat Hij hun God zou zijn. De Heer Jezus heeft ons verlost om ons tot zijn eigen volk te maken, een volk dat Hem toegewijd zou zijn en dat Hem in alles in dankbaarheid zou erkennen.

INHOUD:

- Vs.1,2: De feesttijden zijn van de HERE
 Vs.3: Het sabbatsgebod
 Vs.4: Opdracht de feesttijden uit te roepen
 Vs.5: Het Pascha
 Vs.6-8: Feest van de ongezuurde broden
 Vs.9-14: De eerstelingsgarve
 Vs.15-22: De twee beweegbroden
 Vs.23-25: Feest van het geklank
 Vs.26-32: De grote verzoendag
 Vs.33-36: Het loofhuttenfeest
 Vs.37,38: De offers bij de feesten
 Vs.39-43: Nadere bepalingen voor het loofhuttenfeest
 Vs.44: Mozes heeft de feesttijden bekend gemaakt

TOELICHTING:

Van de zeven hoogtijdagen die in dit hoofdstuk worden beschreven, worden er drie een feest genoemd: het feest van de ongezuurde broden, het wekenfeest en het loofhuttenfeest (Ex.23:14-16 en Deut.16:16).

Driemaal in het jaar zult gij Mij een feest houden. Het feest der ongezuurde broden zult gij onderhouden; zeven dagen zult gij ongezuurde broden eten, zoals Ik u geboden heb, op de bepaalde tijd van de maand Abib, want daarin zijt gij uit Egypte getrokken; maar men zal niet met ledige handen voor mijn aangezicht verschijnen. Ook het feest van de oogst, der eerstelingen van uw vruchten, die gij op de akker zaaien zult; en het feest der inzameling aan het einde des jaars, wanneer gij uw vruchten van de akker ingezameld hebt. (Ex 23:14-16)

Driemaal per jaar zal ieder die onder u van het mannelijk geslacht is, voor het aangezicht van de HERE, uw God, verschijnen op de plaats die Hij verkiezen zal: op het feest der ongezuurde broden, op het feest der weken en op het loofhuttenfeest. Maar hij zal dan niet met lege handen voor het aangezicht des HEREN verschijnen: (Dt 16:16)

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: De feesttijden des HEREN, die gij zult uitroepen als heilige samenkomsten, zijn mijn feesttijden.

Het woord "feesttijden" is eigenlijk 'bestemde tijd'. God had die tijden vastgesteld, hen bestemd voor Zichzelf. God heeft ze op deze wijze bepaald en in die volgorde, omdat Hij in die feesten zijn wegen met zijn volk laat zien. De feesten worden in dit hoofdstuk in hun samenhang voorgesteld, waardoor de feesten een profetische beschrijving geven. De zeven feesten (zeven is het getal van volmaaktheid) geven de weg aan waarlangs God zijn volk sinds het kruis zal brengen in de rust van de grote sabbat voor de schepping: het duizendjarig vrederijk, de tijd waarin alles tot voleinding is gekomen wat God Zich met betrekking tot de aarde had voorgenomen. Het hoofdstuk begint en eindigt veelzeggend met de sabbat (vers 3,39).

	Feest	Leviticus 23	Profetische betekenis
1	Pascha	Vers 5	Dood van de Heer Jezus
2	Ongezuurde broden	Vers 6-8	Geheiligd leven van de verlost
3	Eerstelingsgarve	Vers 9-14	Opstanding van de Heer Jezus
4	Wekenfeest	Vers 15-21	Komst op aarde van de Heilige Geest: de gemeente ontstaan

	Feest	Leviticus 23	Profetische betekenis
	Tussentijd	Vers 22	Israël onder de volken verstrooid, maar een rest zal behouden worden. Ook de heidenen zullen deel krijgen aan de zegen
5	Feest van het geklank	Vers 23-25	Terugkeer van de Joden in het land Israël; aansluitend vind er een geestelijk ontwaken van een overblijfsel uit Israël plaats
6	Grote verzoendag	Vers 26-32	Berouw en bekering en aanvaarding door de HERE van het overblijfsel
7	Loofhuttenfeest	Vers 33-43	Het overblijfsel, dat vormt heel Israël, het Israël van God, geniet de beloofde zegen van het duizendjarig vrederijk

Als we de profetie in de Schrift willen bestuderen, vinden we vooral veel aanwijzingen in de zgn. drie grote 'zevens': de zeven feesten hier, de zeven gelijkenissen over het koninkrijk der hemelen in *Mattheüs 13* en de zeven brieven aan de zeven gemeenten in *Openbaring 2 en 3*.

In *Numeri 28 en 29* wordt ook over deze feesten gesproken, maar daar ligt de nadruk meer op de offers die dan moesten worden gebracht. Hier ligt de nadruk op de heilige samenkomsten die op die dagen plaats moeten vinden. Dat geeft aan dat die feesten niet individueel werden beleefd, maar als volk. De toepassing voor ons ligt niet in het houden van christelijke feestdagen, maar op de ene samenkomst die de gemeente kent: de onderlinge bijeenkomst (*Hebr.10:25*), de samenkomst van de gemeente. In de samenkomst van de gemeente komen de aspecten van alle feesttijden aan de orde.

De feesttijden zijn die van de HERE. Hij noemt ze hier "*mijn feesttijden*". De feesttijden waren dus door Hem bepaald, bestemd, op die dagen moest het volk samenkomen, en de het gaat daarbij vooral om wat de HERE krijgt. Met dat doel werden deze feesten 'uitgeroepen' en op die dagen werd Gods volk 'samengeroepen'. Het gaat van de HERE uit en Hij is het Middelpunt ervan.

3 Zes dagen mag arbeid verricht worden, maar op de zevende dag zal er een volkomen sabbat zijn: een heilige samenkomst; generlei arbeid zult gij verrichten, het is een sabbat voor de HERE in al uw woonplaatsen.

De sabbat staat los van de feesttijden (*vers 37,38*). Het hoofdstuk begint ermee en eindigt ermee. De wereldgeschiedenis begint en eindigt er ook mee: bij de schepping rustte God op de zevende dag; deze wereld sluit haar geschiedenis af met de sabbat van het duizendjarig vrederijk, de sabbatsrust die er overblijft voor het volk van God (*Hebr.4:9*). Door de zonde is de rust van het begin al spoedig verstoord. Nu geldt *Johannes 5:17*. De zeven feesttijden geven de weg aan die God bewandelt om te komen tot de rust van het einde.

In geestelijke zin begint het leven van de gelovige met rust. Pas als hij rust in het werk van de Heer Jezus, heeft hij rust voor zijn geweten. Vervolgens kan hij met die rust in zijn hart, zijn weg gaan en voor de Heer Jezus werken in een wereld waar die rust niet aanwezig is. Wat dat betreft mag hij vooruit zien naar de komende rust van het vrederijk. Als de gelovige sterft mag hij ingaan in de rust van God in de hemel en rusten van al zijn werken van geloof die hij op aarde deed (*Hebr.4:10*).

De sabbat is de dag waarop God heeft gerust. Het is de rust van God. Hij wil zijn volk daarin laten delen. Het volk werd verplicht die dag te houden (*Ex.20:8*). De sabbat was ook een gedenkdag met het oog op de verlossing van het volk uit de macht van Egypte, een beeld van de wereld en de zonde (*Deut.5:14*). Het vrederijk laat beide aspecten zien: God rust en de vloek is weggenomen en de zonde aan banden gelegd. Een derde betekenis van de sabbat is die van een verbond tussen God en zijn volk (*Ex.31:12-17; Ezech.20:12*). Het is een bijzonder kenmerk in het onderscheid tussen de Jood en de heiden.

...; en laten wij onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen gewoon zijn, maar elkaar vermanen en dat zoveel temeer naarmate u de dag ziet naderen. (Hb 10:25)

Er blijft dus een sabbatsrust over voor het volk van God. (Hb 4:9)

Maar Jezus antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook. (Jh 5:17)

Want wie in zijn rust ingaat, komt ook zelf tot rust van zijn werken, evenals God van de zijne. (Hb 4:10)

Gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt; (Ex 20:8)

..., maar de zevende dag is de sabbat van de HERE, uw God; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw rund, noch uw ezel, noch uw overige vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont, opdat uw dienstknecht en uw dienstmaagd rusten zoals gij; (Dt 5:14)

De HERE zeide tot Mozes: Gij dan, spreek tot de Israëlieten: maar mijn sabbatten moet gij onderhouden, want dat is een teken tussen Mij en u, van geslacht tot geslacht, zodat gij weet, dat Ik de HERE ben, die u heilig. Gij zult de sabbat onderhouden, want deze is iets heiligs voor u; wie hem ontheiligt, zal zeker ter dood gebracht worden, want ieder die daarop werk verricht, zal uitgeroeid worden uit het midden van zijn volksgenoten. Zes dagen mag men arbeiden, maar op de zevende dag zal er een volledige sabbat zijn, de HERE geheiligd: ieder die op de sabbatdag werk verricht, zal zeker ter dood gebracht worden. De Israëlieten zullen de sabbat onderhouden, door de sabbat te vieren, zij en hun nageslacht, als een altoosdurend verbond. Tussen Mij en de Israëlieten is deze een teken voor altoos, want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, en op de zevende dag heeft Hij gerust en adem geschept. (Dt 31:12-17)

Ook gaf Ik hun mijn sabbatten als een teken tussen Mij en hen, opdat zij zouden weten, dat Ik, de HERE, hen heilig. (Ez 20:12)

De sabbatsrust die straks op aarde zal, kenmerkt nu al de gelovige. Van die rust mogen ze ook samen genieten als ze bij elkaar komen en een "heilige samenkomst" hebben. Het is de rust van het geweten door het volbrachte werk van de Heer Jezus (Matth.11:28). God wil met zijn volk samenkomen vooral omdat Hij geniet van de rust die de Heer Jezus heeft aangebracht. God rust in Hem en in zijn werk.

Het is een sabbat voor al onze woonplaatsen, niet alleen tijdens de samenkomsten. Die rust mag ons hele leven kenmerken.

4 Dit zijn de feestdagen des HEREN, heilige samenkomsten, die gij uitroepen zult op de daarvoor bepaalde tijd.

Nu komen de feesten die tot de rust van het vrederijk zullen voeren. Het eerste feest is het Pascha, op 14-1; het tweede was het feest van de ongezuurde broden, van 15-1 tot 22-1; de derde hoogtijdag, waarop de eerstelingsgarve werd aangeboden, was op een willekeurige dag in de eerste maand; het vierde feest, het middelste, in de derde maand, was 50 dagen na de eerstelingsgarve en wordt het wekenfeest genoemd omdat het zeven weken na het vorige plaatsvond. De tweede groep van drie feesten vindt precies een half jaar later plaats. Het feest van nieuwe maan op 1-7, op 10-7 was de grote verzoendag en van 15-7 tot 23-7 het loofhuttenfeest.

Er is verband tussen de eerste groep van drie feesten en de tweede groep van drie feesten. Op 10-1 moest het paaslam in huis worden genomen, op 10-7 was de grote verzoendag. Op 15-1 begon het feest van de ongezuurde broden, op 15-7 begon het loofhuttenfeest.

Een andere indeling van de feesten kan worden gemaakt naar de woorden "de HERE sprak tot Mozes", in de verzen 1,9,23,26,33.

De oogstfeesten konden pas in het land worden gevierd. Het feest van de eerstelingsgarve werd gevierd als het allereerste graan van het land kwam. Dat was de gersteoogst. Daarna volgde vijftig dagen later de tarweoogst (Ex. 9:31,32; Ruth 1:22; 2:23) en werden de beweegbroden gebracht.

Zo keerde Naömi terug met Ruth, de Moabitische, haar schoondochter, die met haar uit het veld van Moab meegekomen was. En zij kwamen te Betlehem aan in het begin van de gersteoogst. (Ru 1:22)

Zo sloot zij zich aan bij de arbeiders van Boaz om op te lezen, totdat de gersteoogst en de tarweoogst afgelopen waren. En zij bleef wonen bij haar schoonmoeder. (Ru 2:23)

In de zevende maand vond het loofhuttenfeest plaats ter gelegenheid van de wijnoogst en olijenoogst.

5 In de eerste maand, op de veertiende der maand, in de avondscheming, is het pascha voor de HERE.

De feesten beginnen met het Pascha. Het heil op aarde, voorgesteld in de sabbat als een beeld van het vrederijk, begint met wat het pascha voorstelt: Christus en zijn werk op het kruis (1 Kor.5:7). Evenzo is de rust die een zondaar voor zijn geweten nodig heeft, in Christus en zijn werk aan het kruis te vinden. In Exodus 12:2 verklaart God het pascha tot een nieuw begin. De zevende maand werd tot de eerste van het jaar. Een zondaar die tot bekering komt, krijgt en begint een nieuw leven.

Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven. (Mt 11:28)

Het vlas en de gerst nu waren neergeslagen, want de gerst stond in de aar en het vlas was in bloei. Maar de tarwe en de spelt waren niet neergeslagen, want die komen later. (Ex 9:31-32)

Zuivert het oude zuurdeeg uit, opdat u een nieuw deeg bent; u bent immers ongezuurd. Want ook ons pascha, Christus, is geslacht. (1Ko 5:7)
Deze maand zal u het begin der maanden zijn; zij zal u de eerste der maanden van het jaar zijn. (Ex 12:2)

De eerste viering, in Egypte, was met het oog op de verlossing uit Egypte. Het bloed bevrijdde hen van het oordeel van God. Het was een unieke viering. Het ziet op de bekering van een zondaar. Elke volgende viering was een gedachtenis aan die gebeurtenis (*Num.9*). Dat zien we terug in de viering van het avondmaal, elke eerste dag van de week. Hier in Leviticus is het Pascha een feest voor de HERE. Het is van belang dat wij leren kennen wat het paaslam voor Hém betekent, als de grondslag waarop Hij een nieuwe hemel en een nieuwe aarde zal hebben en aan de zonde niet meer wordt gedacht.

6 En op de vijftiende dag van deze maand is het feest der ongezuurde broden voor de HERE, zeven dagen zult gij ongezuurde broden eten. 7 Op de eerste dag zult gij een heilige samenkomst hebben; dan zult gij generlei slaafse arbeid verrichten. 8 Gij zult de HERE een vuuroffer brengen gedurende zeven dagen; op de zevende dag zal er een heilige samenkomst zijn; generlei slaafse arbeid zult gij verrichten.

Direct aansluitend op het Pascha volgde het feest van de ongezuurde broden. Deze twee feesten vormen eigenlijk een eenheid. In *Lukas 22:1* worden beide feesten vereenzelvigd. Het feest van de ongezuurde broden wordt gekenmerkt door de afwezigheid van zuurdeeg. De volmaakte afwezigheid van zuurdeeg (een beeld van de zonde) kenmerkte de wandel en natuur van Christus op aarde en wordt ook in ons vervuld voor zover we Christus verwelkomen in ons leven.

In de beelden van de Schrift stelt zuurdeeg altijd de zonde voor, waarbij de zonde zich in verschillende vormen openbaart. In *Mattheüs 16:5-12* is sprake van "het zuurdeeg van de farizeeën en sadduceeën".

En toen de discipelen aan de overkant kwamen, hadden zij vergeten broden mee te nemen. Jezus nu zei tot hen: Let op en past op voor het zuurdeeg van de farizeeën en sadduceeën. Zij nu overlegden onder elkaar en zeiden: Dat is omdat wij geen broden hebben meegenomen. Daar nu Jezus dit merkte, zei Hij: Waarom overlegt u onder elkaar, kleingelovigen, dat u geen broden hebt meegenomen? Begrijpt u nog niet, en herinnert u zich niet de vijf broden van de vijfduizend, en hoeveel korven u meenam? Of de zeven broden van de vierduizend, en hoeveel manden u meenam? Hoe begrijpt u niet, dat Ik u niet over broden heb gesproken? Past u echter op voor het zuurdeeg van de farizeeën en sadduceeën. Toen beseften zij, dat Hij niet had gezegd dat zij moesten oppassen voor het zuurdeeg van de broden, maar voor de leer van de farizeeën en sadduceeën. (Mt 16:5-12)

Hiermee wordt de leer van farizeeën bedoeld, dat is het wetticisme of het toevoegen aan Gods woord, en de leer van de sadduceeën, dat is het rationalisme of afdoen van Gods woord. Verder is sprake van het "zuurdeeg van Herodes" (*Mark. 8:15*), dat zijn de vleselijke genoegens; "oud zuurdeeg" en "zuurdeeg van slechtheid en boosheid" (*1 Kor.5:8*), dat is een zondige levenspraktijk; "een beetje zuurdeeg" (*Gal.5:9*), dat dwaalleer over het werk van de Heer Jezus. Het 'zuurdeeg, dat een vrouw nam en in drie maten meel verborg' (*Matth.13:33*) vormt hierop geen uitzondering. Het stelt voor het invoeren van afgodische beginselen in het koninkrijk der hemelen (*vgl. Zach.5:5-11*).

Hierop kwam de engel die met mij sprak, nader en zeide tot mij: Sla toch uw ogen op en zie, wat daar naar voren komt. Ik vroeg: Wat is dat? Hij antwoordde: Dat is een efa, die daar naar voren komt. Hij vervolgde: Zo zien zij er uit in het ganse land. En zie, het loden deksel werd opgelicht en daar zat een vrouw in de efa. En hij zeide: Dat is de goddeloosheid. Toen wierp hij haar in de efa neer en wierp het loden gewicht op de opening daarvan. Toen ik mijn ogen opsloeg, zag ik en zie, twee vrouwen kwamen naar voren, met de wind in haar vleugels; zij hadden namelijk vleugels als van een ooievaar. En zij droegen de efa weg tusschen hemel en aarde. Toen vroeg ik de engel die met mij sprak: Waarheen brengen zij die efa? Hij antwoordde mij: Naar het land Sinear, om daar voor haar een huis te bouwen. Is dit gereed, dan zetten zij haar daar op haar plaats. (Zc 5:5-11)

Het eten van ongezuurde broden is het zich voeden met de Heer Jezus, in Wie niets van de zonde aanwezig was. Hij was het ware spijsoffer waarin ook geen zuurdeeg aanwezig mocht zijn (*2:11*).

Geen spijsoffer, dat gij de HERE brengt, zal gezuurd bereid worden, want van zuurdeeg noch honig zult gij iets als een vuuroffer voor de HERE in rook doen opgaan. (Lv 2:11)

Het feest van de ongezuurde broden nu, Pascha geheten, was nabij. (Lk 22:1)

En Hij gebood hun en zei: Let op en kijkt uit voor het zuurdeeg van de farizeeën en voor het zuurdeeg van Herodes. (Mk 8:15)

Laten wij daarom feestvieren, niet met oud zuurdeeg, ook niet met zuurdeeg van slechtheid en boosheid, maar met ongezuurde broden van oprechtheid en waarheid. (1Ko 5:8)

Een beetje zuurdeeg doorzuurt het hele deeg. (Gl 5:9)

En andere gelijkenis sprak Hij tot hen: Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan zuurdeeg, dat een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel doorzuurd was. (Mt 13:33)

Van Hem kunnen we pas ‘eten’ als we de betekenis van het pascha kennen. Eerst moeten we ons voeden met zijn dood, daarna pas kunnen we ons voeden met zijn leven. Zonder bekering en wedergeboorte kan Hij slechts een goed voorbeeld zijn, maar niet voedsel. Het feest werd zeven dagen gevierd. Zeven is een volmaakt getal, stelt ons hele leven voor.

Op de eerste en op de zevende dag moest er een samenkomst zijn. Daarbij mocht niets van menselijke inspanning of verplichting een rol spelen. Op elke dag moest een vuuroffer worden gebracht. Alle eer ging naar de HERE, Hij werd geprezen. Zo mogen wij de samenkomsten beleven en mag ons leven ook tussen de samenkomsten zich afspelen als een lofprijzing voor de Heer.

9 En de HERE sprak tot Mozes: 10 Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer gij komt in het land dat Ik u geef, en de oogst daarvan binnenhaalt, dan zult gij de eerstelingsgarve van uw oogst naar de priester brengen, 11 en hij zal de garve voor het aangezicht des HEREN bewegen, opdat gij welgevallig zijt; daags na de sabbat zal de priester die bewegen. 12 Gij zult op de dag waarop gij de garve beweegt, een gaaf eenjarig schaap de HERE ten brandoffer bereiden, 13 met als bijbehorend spijsoffer twee tienden fijn meel, met olie aangemaakt, ten vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE, en als bijbehorend plengoffer een vierde hin wijn. 14 Tot op die dag zult gij geen brood, geen geroosterd of vers koren eten, totdat gij de offergave van uw God gebracht hebt: het is een altoosdurende inzetting voor uw geslachten, in al uw woonplaatsen.

Hier begint een nieuw feest. De eerstelingsgarve (letterlijk: de garf van het begin) moest worden gebracht "daags na de sabbat" dus op zondag. De Heer is op vrijdag gestorven en op vrijdag vierde Hij het Pascha. De dag erna, op zaterdag, begon het feest van de ongezuurde broden en toen lag de Heer in het graf. Op zondag werd de eerstelingsgarve gebracht en toen stond Hij op uit de dood. De eerstelingsgarve spreekt van de opstanding van de Heer Jezus uit de doden. Hij is de eersteling uit de doden (1 Kor.15:20,23), het begin van een nieuwe oogst voor God.

In geestelijk opzicht is de aansluiting met het vorige feest van belang. In zijn opstanding heeft de Heer Jezus, nadat Hij door zijn dood God volmaakt heeft verheerlijkt op het terrein van de zonde, alles wat dat terrein beheerst, achter Zich gelaten. De dood, de zonde, de macht van de satan, het oordeel, heeft met Hem geen enkele verbinding meer. Het besef dat ik met zo Iemand verbonden ben, Iemand die opgestaan is uit de dood, geeft mij de kracht om een ‘ongezuurd leven’ te leiden.

In Johannes 19:31 staat: "de dag van die sabbat was groot".

Opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op de sabbat, daar het de voorbereiding was (want de dag van die sabbat was groot), verzochten de Joden dan Pilatus, dat hun benen gebroken en zij weggenomen zouden worden. (Jh 19:31)

Dat was hij om drie redenen:

- 1 het was altijd al de belangrijkste dag van de week,
- 1 het was de eerste dag van de ongezuurde broden, het feest dat direct op het Pascha volgde, en
- 1 het was de sabbat die vooraf ging aan het feest van de eerstelingsgarve.

God zorgde ervoor dat de Heer Jezus stierf op de dag dat het Pascha werd gevierd en dat Hij opstond op de dag dat de eerstelingsgarve werd gebracht. Zo zijn de eerste vier feesten (ook het pinksterfeest dat 50 dagen later volgde) precies vervuld in het jaar dat de Heer Jezus stierf.

Het feest van de eerstelingsgarve kon alleen in het land plaatsvinden. De garve moest naar de priester worden gebracht. Hij bewoog die voor het aangezicht van de HERE en dat maakte hem die de garve bracht welgevallig. Door de opstanding van de Heer Jezus zijn wij voor God aangenaam. Wij mogen als priester over de opgestane Heer aan de Vader vertellen.

Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, als eersteling van hen die ontslapen zijn. (1Ko 15:20)

Maar ieder in zijn eigen orde: Christus als eersteling, daarna die van Christus zijn, bij zijn komst. (1Ko 15:23)

Het kan niet anders of er komen ook een brandoffer en een spijsoffer bij. De opstanding van de Heer Jezus is niet los te zien van zijn volmaakte leven en zijn dood waarin Hij God verheerlijkte. Het is niet mogelijk aan Hem te denken zonder te denken aan het kruis. Het plengoffer van wijn ontbreekt niet. Het stelt de vreugde voor die dit offer aan God geeft.

Het verbod "*tot op die dag zult gij geen brood eten*" (vers 14) is het verbod om iets te eten van de nieuwe oogst, voordat daarvan iets aan de HERE was gebracht. Voedsel van het land is pas te nuttigen als we dat verbinden met de opstanding van de Heer Jezus. Daardoor is het voor ons mogelijk geworden te genieten van alle zegeningen die het land, de hemelse gewesten voor ons heeft.

15 Dan zult gij tellen van de dag na de sabbat, van de dag waarop gij de garve van het beweegoffer gebracht hebt: zeven volle weken zullen het zijn; 16 tot de dag na de zevende sabbat zult gij tellen, vijftig dagen; dan zult gij een nieuw spijsoffer de HERE brengen. 17 Uit uw woonplaatsen zult gij twee beweegbroden meebrengen; uit twee tienden efa fijn meel zullen zij bereid worden, gezuurd zullen zij gebakken worden, eerstelingen voor de HERE. 18 Bij het brood zult gij zeven gave eenjarige schapen offeren en een jonge stier en twee rammen; zij zullen een brandoffer voor de HERE zijn, met de bijbehorende spijsoffers en plengoffers, een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE. 19 Dan zult gij een geitebok ten zondoffer, en twee eenjarige schapen ten vredeoffer bereiden. 20 En de priester zal ze bewegen, bij het brood der eerstelingen, als beweegoffer voor het aangezicht des HEREN bij de twee schapen: zij zullen de HERE heilig zijn, zij zijn voor de priester. 21 Op deze zelfde dag zult gij een oproep doen uitgaan, gij zult een heilige samenkomst hebben, generlei slaafse arbeid zult gij verrichten; het is een altoosdurende inzetting, in al uw woonplaatsen, voor uw geslachten.

Het feest van de eerstelingsgarve is voor de woningen (vers 14). Het spreekt ervan dat we thuis bezig zijn met de opgestane Heer. Dit bezig zijn is een voorbereiding, een geestelijke oefening op het volgende feest dat na vijftig dagen volgt. Aan dit feest is weer een heilige samenkomst verbonden.

Vijftig dagen na de eerstelingsgarve wordt weer een eersteling gebracht (vers 17). De eerstelingsgarve was van gerst. De eersteling van het wekenfeest is van tarwe. Deze wordt ook "*een nieuw spijsoffer*" genoemd. De eerstelingsgarve kwam zo van het land en werden direct aan de HERE aangeboden. De eerstelingen van het wekenfeest ondergingen een proces van malen en bakken om de beweegbroden van te maken. Dit nieuwe spijsoffer bevatte zuurdeeg. Het kwam voor het aangezicht van de HERE, maar niet op het altaar (Lev.2:12).

Vijftig dagen nadat de Heer was opgestaan, werd de Heilige Geest uitgestort, op het pinksterfeest op een zondag (Hand.2:1-4). Toen ontstond de gemeente. De eerstelingsgarve stelt de Heer Jezus voor. De beweegbroden stellen niet de Heer Jezus, maar de gemeente voor. De gemeente bestaat uit mensen die van nature zondaars zijn. Maar de werking van het zuurdeeg (de zonde) is tot staan gebracht door het oordeel dat de Heer Jezus heeft gedragen, zoals het brood werd gebakken in het vuur waardoor het zuurdeeg zijn werkzaamheid werd ontnomen.

Het brood werd thuis klaargemaakt in de tijd tussen de eerstelingsgarve en het wekenfeest. Het werd uit de woningen meegebracht. Dat was een tijd van voorbereiding. Over de vijftig dagen vóór het pinksterfeest wordt iets gezegd in *Handelingen 1:1-5*.

Het eerste boek heb ik gemaakt, Theofilus, over alles wat Jezus is begonnen zowel te doen als te leren, tot op de dag dat Hij werd opgenomen, nadat Hij door de Heilige Geest zijn opdrachten had gegeven aan de apostelen die Hij had uitverkoren; aan wie Hij Zich ook, nadat Hij had geleden, levend heeft vertoond met vele duidelijke bewijzen, terwijl Hij gedurende veertig dagen door hen werd gezien en met hen sprak over de dingen die het Koninkrijk van God betreffen. En terwijl Hij met hen vergaderd was, beval Hij hun zich niet van Jeruzalem te verwijderen, maar op de belofte van de Vader te wachten, die u zei Hij van Mij

Als offergave der eerstelingen zult gij ze de HERE brengen, maar zij zullen niet tot een liefelijke reuk op het altaar komen. (Lv 2:12)

En toen de dag van het pinksterfeest werd vervuld, waren zij allen gemeenschappelijk bijeen. En er kwam plotseling uit de hemel een geluid als van een geweldige, voortgedreven wind en deze vulde het hele huis waar zij zaten. En er vertoonden zich aan hen tongen als van vuur, die zich verdeelden, en het zette zich op ieder van hen. En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest en ze begonnen in andere talen te spreken, zoals de Geest hun gaf uit te spreken. (Hd 2:1-4)

hebt gehoord. Want Johannes doopte wel met water, maar u zult met de Heilige Geest worden gedoopt, niet vele dagen hierna. (Hd 1:1-5)

De Heer heeft toen met zijn discipelen gesproken "over de dingen die het Koninkrijk van God betreffen", dat is over Gods getuigenis op aarde tijdens zijn afwezigheid. Het getal 'twee' wijst erop dat de gemeente bestaat uit gelovigen uit twee mensengroepen: Joden en heidenen (Ef.4:14-16).

..., opdat wij niet meer onmondigen zijn, heen en weer bewogen en rondgedreven door elke wind van de leer, door bedriegerij van de mensen, door hun sluwheid om door listen te doen dwalen, maar terwijl wij de waarheid vasthouden in liefde, in alles opgroeien tot Hem die het hoofd is, Christus, uit Wie het hele lichaam, samengevoegd en verbonden door elk gewricht dat de ondersteuning verleent naar de werking die elk deel is toegemeten, de groei van het lichaam bewerkt tot opbouw van zichzelf in liefde. (Ef 4:14-16)

Het getal 'twee' staat ook symbool voor een afdoend getuigenis (2 Kor.13:1). De twee broden spreken van het getuigenis van God dat op aarde door de gemeente wordt afgelegd als gevolg van het werk van de Heer Jezus en daarop gegrond.

De broden waren tarwebroden. De gemeente heeft hetzelfde leven als de Heer Jezus. Hij is de tarwekorrel die in de aarde is gevallen en is gestorven en die veel vrucht heeft voortgebracht (Joh.12:24). De gemeente legt getuigenis af van wat de Heer op aarde was. Ze vertonen de nieuwe natuur, dat is de natuur van Hem die nu in de hemel is.

De gemeente wordt hier voorgesteld in de eerstelingen. Zo spreekt het Nieuwe Testament ook over de eerstelingen: Romeinen 8:23; Hebreëën 12:23; Jakobus 1:18.

En dat niet alleen, maar ook wijzelf, die de eerstelingen van de Geest hebben, ook wijzelf zuchten bij onszelf in de verwachting van het zoonschap: de verlossing van ons lichaam. (Rm 8:23)

..., maar u bent genaderd tot de berg Sion; en tot de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem; en tot tienduizenden van engelen, de algemene vergadering; en tot de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen staan opgeschreven, en tot God, de Rechter van allen; en tot de geesten van de tot volmaaktheid gekomen rechtvaardigen; (Hb 12:22,23)

Naar zijn wil heeft Hij ons voortgebracht door het woord van de waarheid, opdat wij in zekere zin een eersteling van zijn schepselen zouden zijn. (Jk 1:18)

Bij de beweegbroden worden veel offers gebracht. Dat past bij de rijke vrucht van het werk van de Heer Jezus dat de gemeente is. Bij de offers is nu ook een zondoffer (vers 19). Dat is nodig om te voorzien in het falen van ons getuigenis voor God op aarde. Dit zondoffer ontbrak bij de eerstelingsgarve die een beeld is van de Heer Jezus. Er was ook vredeoffer, het offer van de gemeenschap tussen God en zijn volk en tussen de leden van het volk onderling.

De priester bewoog de broden voor het aangezicht van de HERE. Hij mocht er ook van eten. Wij mogen als priesters de waarheid van de gemeente als Gods getuigenis op aarde, als pilaar en grondslag van de waarheid (1 Tim. 3:16), voor God heen en weer bewegen. We mogen Hem erover vertellen hoe groot dat voor Hem en ons is. Dat is tevens voedsel voor ons. Het geeft kracht deze waarheid in praktijk te brengen.

Aan het bewegen van de broden wordt weer een heilige samenkomst verbonden. De Heer wil niet dat onze samenkomsten door ons als een soort dienstwerk worden ervaren. Hij wil dat we onze diensten hebben als feesten voor Hém. Anders verworden "de feesten van de HERE" tot 'feesten van de Joden' (Joh.5:1; 6:4; 7:2) of een feest van broeders en zusters, wat een grote degradatie van deze feesten betekent.

22 Wanneer gij de oogst van uw land binnenhaalt, dan zult gij de rand van uw veld bij uw oogst niet geheel afmaaien, en wat van uw oogst is blijven liggen, zult gij niet oplezen; dat zult gij voor de arme en de vreemdeling laten liggen: Ik ben de HERE, uw God.

Dit vers is belangrijk in verband met de profetische betekenis van het hele hoofdstuk. Als de oogst van de eerstelingen is binnengehaald, is niet alle

Dit is de derde keer dat ik naar u toe kom: in de mond van twee of drie getuigen zal elke zaak vaststaan. (2Ko 13:1)

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: als de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft zij alleen; maar als zij sterft, draagt zij veel vrucht. (Jh 12:24)

En ongetwijfeld, groot is de verborgenheid van de godsvrucht: Hij die geopenbaard is in het vlees, gerechtvaardigd in de Geest, gezien door de engelen, gepredikt onder de volken, geloofd in de wereld, opgenomen in heerlijkheid. (1Tm 3:16)

Daarna was er een feest van de Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem. (Jh 5:1)

En het pascha, het feest van de Joden, was nabij. (Jh 6:4)

Nu was het feest van de Joden, het loofhuttenfeest, nabij. (Jh 7:2)

oogst ingehaald. Als de gemeente van de aarde is weggenomen, blijft er nog een getuigenis voor God op aarde over. De nalezing is voor de arme en de vreemdeling. De arme behoort tot Gods volk. In de arme zien we een beeld van het overblijfsel dat straks in Jeruzalem zal zijn en dat ellendig en arm zal zijn. In de vreemdeling zien we een beeld van de volken tot wie het evangelie van het koninkrijk zal komen en dat ze zullen aannemen.

23 En de HERE sprak tot Mozes: 24 Spreek tot de Israëlieten: In de zevende maand, op de eerste der maand, zult gij een rustdag hebben, aangekondigd door bazuingeschal, een heilige samenkomst. 25 Generlei slaafse arbeid zult gij verrichten en gij zult de HERE een vuuroffer brengen.

Hier begint een nieuw spreken van de HERE, een nieuw gedeelte. De feesten die nu volgen, vinden plaats in de zevende maand, die vroeger de eerste maand was. Het is een nieuw begin dat het einde inluidt (*Exodus 23:16* spreekt over 'het einde van het jaar'). De laatste drie feesten volgen elkaar snel op: de eerste dag, de tiende dag en de vijftiende tot de tweeëntwintigste dag.

Bij Israël begint de maand altijd met nieuwe maan. Op de vijftiende (het begin van het loofhuttenfeest) is het volle maan (*Ps.81:4*). De maan ontvangt zijn licht van de zon en weerspiegelt dat. Het getuigenis van Israël is verdonkerd geworden. Maar er komt een tijd dat het weer zal beginnen te schijnen. Dat is als de gemeente is opgenomen. God zal zijn volk eerst verlossen uit de benauwdheid hun aangedaan door hun vijanden (*Ps.81:7,9*). Daarna zal het volk het licht dat van God afkomstig is, weer gaan doorgeven.

De dag begint met rust, tot bezinning komen. Dat is altijd de start van iets nieuws. Het startsein wordt gegeven door de bazuin, beeld van het woord van God (*Num.10:3,10; Jes.18:3*).

De HERE sprak tot Mozes: Maak u twee zilveren trompetten; van gedreven werk zult gij deze maken, om u te dienen tot het samenroepen van de vergadering en tot het opbreken van de legerplaatsen. Geeft men op beide een stoot, dan zal de gehele vergadering zich tot u verzamelen bij de ingang van de tent der samenkomst. (Nm 10:1-3)

Ook op uw vreugdedagen, op uw feesten en op uw nieuwemaansdagen zult gij een stoot op de trompetten geven bij uw brandoffers en vredeoffers; zij zullen u dienen om u voor het aangezicht van uw God in gedachtenis te brengen; Ik ben de HERE, uw God. (Nm 10:10)

Alle inwoners der wereld en bewoners der aarde, wanneer men de banier opheft op de bergen, zult gij het zien, en wanneer men de bazuin blaast, zult gij het horen. (Js 18:3)

Als Gods woord ingang krijgt in harten en geweten, bewerkt dat eerst verootmoediging, ophouden met eigen inspanningen, komen tot rust. De eerste tekenen van het herstel dat Israël zal beleven, zullen zijn dat zij zich verootmoedigen voor de HERE (*Zach.12:10-14*). Dat zien we in het volgende feest.

Ik zal over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem uitgieten de Geest der genade en der gebeden; zij zullen hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over hem een rouwklacht aanheffen als de rouwklacht over een enig kind, ja, zij zullen over hem bitter leed dragen als het leed om een eerstgeborene. Te dien dage zal in Jeruzalem de rouwklacht groot zijn, zoals de rouwklacht van Hadad-Rimmon in het dal van Megiddo; het land zal een rouwklacht aanheffen, alle geslachten afzonderlijk; het geslacht van het huis van David afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het geslacht van het huis van Nathan afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het geslacht van het huis van Levi afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het geslacht van Simeï afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk; alle overige geslachten, alle geslachten afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk. (Zc 12:10-14)

26 En de HERE sprak tot Mozes: 27 Maar op de tiende van die zevende maand is de Verzoendag; een heilige samenkomst zult gij hebben en gij zult u verootmoedigen en de HERE een vuuroffer brengen. 28 Op die dag zult gij generlei arbeid verrichten, want het is de Verzoendag, om over u verzoening te doen voor het aangezicht van de HERE, uw God. 29 Want ieder die zich op die dag niet zal verootmoedigen, zal uitgeroeid worden uit zijn volksgenoten. 30 Ieder die enige arbeid verricht op die dag, zal Ik verdelen uit het

Ook het feest van de oogst, der eerstelingen van uw vruchten, die gij op de akker zaaien zult; en het feest der inzameling aan het einde des jaars, wanneer gij uw vruchten van de akker ingezameld hebt. (Ex 23:16)

Blaast de bazuin op de nieuwe maan, op volle maan voor onze feestdag. (Ps 81:4)

*Ik heb zijn schouder van de last ontheven, zijn handen werden vrij van de draagkorf; (Ps 81:7)
Hoor mijn volk, Ik wil u vermanen, o Israël, of gij naar Mij hoordet! (Ps 81:9)*

midden van zijn volk. 31 Generlei arbeid zult gij verrichten: het is een altoosdurende inzetting voor uw geslachten, in al uw woonplaatsen. 32 Het zal u een volkomen sabbat zijn en gij zult u verootmoedigen. Op de negende van de maand, des avonds, van avond tot avond, zult gij uw sabbat vieren.

De grote verzoendag is uitvoerig behandeld in hoofdstuk 16. Hier gaat het om de profetische samenhang die er is met de andere feesten. Zo worden hier de offers voor Aäron en zijn huis niet genoemd. Er is slechts sprake van een vuuroffer. De nadruk valt hier op verootmoediging en het afzien van enig dienstwerk. De vreugde van het loofhuttenfeest (het volgende en afsluitende feest) moet noodzakelijk worden voorafgegaan door verootmoediging. Pas na de belijdenis van *Jesaja 53* kan het feest worden. Op de grote verzoendag zal de Hogepriester uit het heiligdom komen. Dan zullen ze zien op Hem die zij doorstoken hebben. Hij zal hen vergeven.

33 En de HERE sprak tot Mozes: 34 Spreek tot de Israëlieten: Op de vijftiende dag van deze zevende maand begint het Loofhuttenfeest voor de HERE, zeven dagen lang. 35 Op de eerste dag zal er een heilige samenkomst zijn; generlei slaafse arbeid zult gij verrichten. 36 Zeven dagen zult gij de HERE een vuuroffer brengen; op de achtste dag zult gij een heilige samenkomst hebben en de HERE een vuuroffer brengen; het is een feest, generlei slaafse arbeid zult gij verrichten.

De wijnoogst en olijvenoogst vormden de aanleiding voor het loofhuttenfeest. Wijn is een beeld van de vreugde (*Ps.104:15*), (zalf)olie is een beeld van de Heilige Geest (*1 Joh.2:21, 27*). Beide staan in verbinding met het vrede-rijk. De Heilige Geest zal vreugde bewerken in allen die in het vrede-rijk leven. Dat is voor de aarde in het algemeen en Israël in het bijzonder het doel van Gods wegen.

De offers die op dit feest worden gebracht, worden uitvoerig in *Numeri 29* beschreven. Israël zal in de toekomst begrijpen dat de zegen van het vrede-rijk uitsluitend op het werk van de Heer Jezus aan het kruis is gebaseerd.

Aan het loofhuttenfeest was een achtste dag verbonden (*vers 36*). Die ziet vooruit op de eeuwigheid. In *Johannes 7:37-39* spreekt de Heer Jezus op deze achtste dag over de Heilige Geest. Die zou komen als Hij zou zijn verheerlijkt in de hemel. Dat is gebeurd op de pinksterdag, waardoor de gemeente is ontstaan. De gemeente is geen onderwerp van de profetie. Profetie heeft altijd met de aarde te doen en de gemeente hoort niet bij de aarde, maar bij de hemel, bij de eeuwigheid.

37 Dit zijn de feesttijden des HEREN, waarop gij heilige samenkomsten zult uitroepen, om de HERE een vuuroffer te brengen: brandoffer en spijsoffer, slachtoffer en plengoffers, naar het voorschrift voor iedere dag, 38 behalve de sabbatten des HEREN en behalve de gaven en al de gelofteoffers en al de vrijwillige offers, die gij de HERE geven wilt.

Voor er een verdere beschrijving van het loofhuttenfeest plaatsvindt, vindt eerst nog een herinnering aan de belangrijkste elementen van de feesten plaats als een soort samenvatting. Ten eerste moesten de feesten als heilige samenkomsten worden uitgeroepen. Het volk moest samenkomen om tot God te naderen en met Hem gemeenschap te hebben. Deze gemeenschap kwam ten tweede op speciale wijze tot uitdrukking in het brengen van offers. In de derde plaats werden de priesters en het hele volk eraan herinnerd dat alle andere offers ook zouden worden gebracht.

39 Doch op de vijftiende dag van de zevende maand, wanneer gij de opbrengst van uw land inzamelt, zult gij zeven dagen het feest des HEREN vieren; op de eerste dag zal er rust zijn en op de achtste dag zal er rust zijn. 40 Op de eerste dag zult gij vruchten van sierlijke bomen nemen, takken van palmen en twijgen van loofbomen en van

... en wijn, die het hart des mensen verheugt, het aangezicht doende glanzen van olie; ja, brood, dat het hart des mensen versterkt. (Ps 104:15)

En u hebt de zalving vanwege de Heilige en u weet alles. (1Jh 2:20)

En wat u betreft, de zalving die u van Hem ontvangen hebt, blijft in u, en u hebt niet nodig dat iemand u leert; maar zoals zijn zalving u over alles leert, en waar is en geen leugen, en zoals zij u geleerd heeft, blijft u in Hem. (1Jh 2:27)

En op de laatste, de grote dag van het feest, stond Jezus daar en riep aldus: Als iemand dorst heeft, laat hij bij Mij komen en drinken! Wie in Mij geloofd, zoals de Schrift zegt: Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien. Dit nu zei Hij van de Geest, die zij die in Hem geloven, zouden ontvangen; want de Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet was verheerlijkt. (Jh 7:37-39)

beekwilgen, en gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht van de HERE, uw God, zeven dagen lang. 41 Gij zult het als een feest des HEREN vieren zeven dagen in het jaar, een altoosdurende inzetting voor uw geslachten; in de zevende maand zult gij het vieren. 42 In loofhutten zult gij wonen zeven dagen; allen die in Israël geboren zijn, zullen in loofhutten wonen, 43 opdat uw geslachten weten, dat Ik de Israëlieten in hutten heb doen wonen, toen Ik hen uit het land Egypte leidde: Ik ben de HERE, uw God. 44 Zo maakte Mozes de feesttijden des HEREN aan de Israëlieten bekend.

Hier komt de HERE nog een keer uitvoerig op het loofhuttenfeest terug. De hele oogst van het land is ingezameld. Kon het nu anders zijn dan dat het hele volk vol dankbaarheid jegens de HERE voor Hem een feest viert? Als wij alle zegeningen overzien waarmee God ons gezegend heeft, kan het dan anders dan dat ons hart overstromt van dankbaarheid en vreugde?

Het feest begint met een sabbatsrust (wat niet betekent dat de eerste dag van het feest ook op een sabbat viel) en het eindigde ermee. Dit feest stelt de tijd voor die in *Efeziërs 1:10a* wordt genoemd "de bedeling van de volheid der tijden". Dat is de tijd waarin Gods voornemen in vervulling gaat "om alles wat in de hemelen en op de aarde is onder één hoofd samen te brengen in Christus" (*Ef.1:10b*). Christus zal dan samen met zijn gemeente als de ware Adam met zijn vrouw over de schepping regeren.

De verschillende vruchten en takken van bomen moesten hutten gemaakt worden. Het is allemaal symbolisch voor het zich geplaatst weten in de zegeningen van het beloofde land. De vruchten van sierlijke bomen spreken van genot voor tong en oog. Alles wat gesmaakt en gezien wordt is een weldaad voor de zintuigen van de mens. Er is niets wat stoort. De palmtakken spreken van overwinning en verkwikking (*Joh.12:13; Openb.7:9; Ex.15:27*). Het voortdurende groen van de twijgen van loofbomen spreekt van blijvende jeugdigheid, terwijl de twijgen van beekwilgen laten zien dat waar eens treurzang was, daarvoor in de plaats vreugdegejuich is gekomen.

Het hele tafereel van loofhutten is een grote lofzang op Gods grote daden. Hij heeft alles voor het volk gedaan om het in de door Hem beloofde zegen te brengen. Hij heeft hen uit de slavernij van Egypte gevoerd en via zijn wegen ten slotte in de eeuwige rust gebracht. Zoals Hij zijn volk eens uit de macht van de vijand bevrijdde en in het beloofde land bracht, zo zal Hij in de nabije toekomst zijn volk uit de benauwdheid redden en in de beloofde zegen brengen. Toen hebben zij door ontrouw de zegen van het land verpeeld. Dat zal in de toekomst niet meer gebeuren. Hij zal zijn wetten in hun harten geven en zijn volk zal Hem dienen. Hij is het waard om daarvoor eeuwig geprezen te worden. Dat zal ook gebeuren.

De vreugde die straks het deel van Israël en van de schepping zal, mag nu al elke dag het deel van de gelovige zijn (*Joh.15:11; 16:24; 17:13; 1 Joh.1:4*).

Dit heb Ik tot u gesproken, opdat mijn blijdschap in u is en uw blijdschap volkomen wordt. (Jh 15:11)

Tot nu toe hebt u niets gebeden in mijn naam; bidt en u zult ontvangen, opdat uw blijdschap volkomen zal zijn. (Jh 16:24)

Maar nu kom Ik tot U en spreek dit in de wereld, opdat zij mijn blijdschap volkomen hebben in zichzelf. (Jh 17:13)

En deze dingen schrijven wij u, opdat onze blijdschap volkomen is. (1Jh 1:4)

Zij mogen en kunnen die vreugde genieten omdat zij nieuw leven bezitten, leven uit God, het eeuwige leven. Dit leven zullen ze binnenkort in volmaaktheid genieten als de Heer Jezus komt om de gemeente op te nemen.

..., dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf aangaande de bedeling van de volheid der tijden, om alles wat in de hemelen en wat op de aarde is onder een hoofd samen te brengen in Christus; (Ef 1:10)

..., namen zij de takken van de palmbomen en gingen uit Hem tegemoet, en riepen: Hosanna! Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer, en: De koning van Israël! (Jh 12:13)

Daarna zag ik en zie, een grote menigte die niemand kon tellen, uit elke natie en alle geslachten en volken en talen, stond voor de troon en voor het Lam, bekleed met lange witte kleren en met palmtakken in hun handen. (Op 7:9)

Daarna kwamen zij in Elim; daar waren twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen, en zij legerden zich daar aan het water. (Ex 15:27)

INHOUD:

- Vs.1,2: Mozes moet de Israëlieten gebieden zuivere olie te brengen
 Vs.3,4: Aäron moet de kandelaar brandend houden
 Vs.5-9: De toonbroden
 Vs.10-23: Godslastering en de straf daarvoor

TOELICHTING:

Hoofdstuk 23 heeft de grote profetische lijn in Gods heilsgeschiedenis laten zien. De eerste vier feesten hebben hun toepassing gevonden in de gemeente. De toepassing van de feesten van de zevende maand op Israël moet nog komen. Hoe het profetisch met Israël is gesteld, maakt dit hoofdstuk duidelijk. Het eerste gedeelte (*vers 1-9*) laat de dienst van de hogepriester in het heiligdom zien, die hij uitoefent in de nacht. Het tweede gedeelte (*vers 10-23*) laat zien waarom Israël terzijde is gezet. Hiertoe dient een geschiedenis als illustratie. Het is de tweede geschiedenis die in *Leviticus* voorkomt, na die van de dood van de zonen van Aäron in *hoofdstuk 10*. Ook deze geschiedenis moet dienen om een beïngsel te laten zien dat heel wezenlijk is.

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Gebied de Israëlieten, dat zij tot u brengen zuivere olie, uit gestoten olijven, voor de kandelaar, om voortdurend een lamp te laten branden.

De verzen 2-4 zijn een woordelijke herhaling van *Exodus 27:20,21*. In *Numeri 8:1-4* voert Aäron de opdracht uit.

Gij zult de Israëlieten bevelen, dat zij u brengen zuivere olie, uit gestoten olijven, voor het licht, om voortdurend een lamp te kunnen laten branden. In de tent der samenkomst buiten het voorhangsel dat vóór de getuigenis is, zal Aäron met zijn zonen die verzorgen, van de avond tot de morgen, voor het aangezicht des HEREN: een altoosdurende inzetting bij de Israëlieten voor hun geslachten. (Ex 27:20,21)

De HERE sprak tot Mozes: Spreek tot Aäron en zeg tot hem: Wanneer gij de lampen opstelt, moeten de zeven lampen haar licht doen vallen op de voorzijde van de kandelaar. En Aäron deed alzo; aan de voorzijde van de kandelaar stelde hij de lampen daarvan op, zoals de HERE Mozes geboden had. En aldus was de kandelaar gemaakt: van gedreven goud; zowel wat zijn schacht als wat zijn bloesemverfing betreft, was hij gedreven werk; overeenkomstig het voorbeeld dat de HERE hem had getoond, had Mozes de kandelaar gemaakt. (Nm 8:1-4)

De olie die gebruikt werd, moest door de Israëlieten worden gebracht. Het volk werd betrokken bij het instandhouden van het licht in het heiligdom. God bepaalt het hele volk erbij dat er licht is in het heiligdom. Het is hun verantwoordelijkheid in overeenstemming met dat licht te leven. De volgende geschiedenis (*vers 10-23*) laat zien dat ze daarin hebben gefaald.

3 Buiten het voorhangsel der getuigenis in de tent der samenkomst zal Aäron die voortdurend verzorgen, van de avond tot de morgen, voor het aangezicht des HEREN. Het is een altoosdurende inzetting voor uw geslachten. 4 Op de kandelaar van louter goud zal hij voortdurend de lampen verzorgen voor het aangezicht des HEREN.

De hogepriester moest ervoor zorgen dat in de nacht het licht van de kandelaar helder bleef branden. Daarvoor moest hij de kandelaar van olie voorzien. Als het volk verloren schijnt, zich in geestelijke duisternis bevindt, los van God is, blijft het toch door het hogepriesterschap van de Heer Jezus in de hemel als een gedachtenis voor het aangezicht van God bestaan.

Het licht schijnt in het heiligdom, de wereld ziet het niet. Het belicht de hemelse dingen waardoor wij nu al kunnen zien wat onze hemelse zegeningen zijn (*Joh.16:13*). Wij mogen dat licht ook verspreiden. Dat doen we door met andere gelovigen over deze dingen te spreken. Het licht van de kandelaar valt in de eerste plaats op de kandelaar zelf, dat wil zeggen dat de Heer Jezus het onderwerp van het gesprek zal zijn.

Maar wanneer Hij is gekomen, de Geest van de waarheid, zal Hij u in de hele waarheid leiden; want Hij zal vanuit Zichzelf niet spreken, maar alles wat Hij zal horen, zal Hij spreken en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen. (Jh 16:13)

De lampen moesten 's nachts blijven branden, als het volk door duisternis omhuld was. Het volk slaapt, maar zal weer tot leven worden gewekt bij het geklank van de bazuin (23:24; Dan.12:1). Tot die tijd zorgt de Hogepriester ervoor dat het licht in het heiligdom blijft schijnen.

Te dien tijde zal Michaël opstaan, de grote vorst, die de zonen van uw volk terzijde staat; en er zal een tijd van grote benauwdheid zijn, zoals er niet geweest is sinds er volken bestaan, tot op die tijd toe. Maar in die tijd zal uw volk ontkomen: al wie in het boek geschreven wordt bevonden. (Dn 12:1)

De dienst van het volk jegens God vond periodiek, op voorgeschreven tijdstippen plaats. Maar de dienst van de Heer Jezus als de Hogepriester jegens het volk vond voortdurend, ononderbroken plaats. Het is voor ons ook een bemoediging te weten, dat - als wij niet altijd aan de Heer denken - Hij wel altijd aan ons denkt.

5 En gij zult fijn meel nemen en daarvan twaalf koeken bakken, uit twee tienden efa zal elke koek bereid worden; 6 gij zult ze op twee stapels leggen, zes op een stapel, op de tafel van louter goud, voor het aangezicht des HEREN. 7 Gij zult zuivere wierook op elke stapel leggen; dit zal dan dienen als gedenkoffer van het brood, een vuuroffer voor de HERE. 8 Elke sabbatdag zal hij dat steeds opnieuw gereed maken voor het aangezicht des HEREN; van de zijde der Israëlieten is het een verbond voor altoos. 9 En het zal voor Aäron en zijn zonen zijn, en zij zullen het op een heilige plaats eten, want het is allerheiligst voor hem; het behoort tot de vuuroffers des HEREN; het is een altoosdurende inzetting.

Verder was er zorg voor het brood op de tafel van de toonbroden. Wat hier over de toonbroden wordt gezegd is een aanvulling op wat we erover lezen in Exodus 25:23-30.

Gij zult een tafel van acaciahout maken, twee el lang, een el breed en anderhalve el hoog. Gij zult die overtrekken met louter goud en er een gouden omlijsting omheen maken. Gij zult er een rand van een handbreedte omheen maken en een gouden omlijsting rondom haar rand. Gij zult vier gouden ringen ervoor maken en de ringen zetten op de vier hoeken aan haar vier poten. Dicht bij de rand zullen zich de ringen bevinden als houders voor draagstokken, om de tafel te dragen. Gij zult de draagstokken van acaciahout maken en ze met goud overtrekken, opdat daarmee de tafel gedragen worde. Gij zult schotels, schalen, kannen en kommen maken, waarmee geplengd wordt; van louter goud zult gij ze maken. En gij zult op de tafel geregeld toonbrood leggen voor mijn aangezicht. (Ex 25:23-30)

De twaalf toonbroden stellen de twaalf stammen van Israël voor. De zuivere wierook erop geeft aan dat van het volk naar Gods raadsbesluit in zijn heiligdom een lieflijke reuk opstijgt. Het reukwerk spreekt van de Heer Jezus, want in zichzelf heeft het volk niets dat voor God aangenaam is.

In het heiligdom zien we hoe Gods plannen helder blijven stralen, ook al is het volk ontrouw. God ziet in het licht van de kandelaar voortdurend de toonbroden: beeld van het volk, gedragen door de tafel, beeld van de Heer Jezus. Steeds staat er: "voor het aangezicht des HEREN" (vers 3,4,6,8).

De toonbroden zijn gemaakt van fijn meel. Daarvan werd ook het spijsoffer gemaakt (2:1). Het is de vrucht van de aarde en spreekt van de Heer Jezus als de volmaakte Mens op aarde. Maar Hij is het leven van de gelovigen en daarom spreken de twaalf toonbroden van het volk van God.

De priesters maakten zich één met het volk door van dit brood te eten. Zij die gewend zijn aan het zijn in Gods tegenwoordigheid voeden zich met de gedachte dat God zijn volk liefheeft, ondanks hun falen. Zij zullen delen in Gods liefde voor zijn volk en dat zal hen inspireren dat volk te dienen, ondanks hun ontrouw.

10 Eens ging een zoon van een Israëlitische vrouw, die tevens de zoon was van een Egyptisch man onder de Israëlieten, naar buiten, en de zoon van deze Israëlitische en een Israëlitisch man kregen in de legerplaats twist. 11 En de zoon van de Israëlitische vrouw lasterde de Naam en vloekte; toen brachten zij hem tot Mozes. De naam nu van zijn moeder was Selomith, de dochter van Dibri, van de stam Dan. 12 En zij zetten hem in verzekerde bewaring in afwachting van een beslissing op grond van een uitspraak des HEREN. 13 Toen sprak de HERE tot Mozes: 14 Breng de vloeker

buiten de legerplaats, en allen die het gehoord hebben, zullen hun handen op zijn hoofd leggen, daarna zal de gehele vergadering hem stenigen. 15 En tot de Israëlieten zult gij zeggen: Een ieder, die zijn God vloekt, zal zijn zonde dragen. 16 Wie de Naam des HEREN lastert, zal zeker ter dood gebracht worden: de gehele vergadering zal hem stenigen: zowel een vreemdeling als een geboren Israëliet, zal, wanneer hij de Naam lastert, ter dood gebracht worden. 17 Ook wanneer iemand enig mens doodslaat, zal hij zeker ter dood gebracht worden. 18 Maar wie een stuk vee doodt, zal dat vergoeden: stuk voor stuk. 19 En wanneer iemand zijn volksgenoot lichamelijk letsel toebrengt, dan zal hem evenzo gedaan worden als hij gedaan heeft: 20 breuk voor breuk, oog voor oog, tand voor tand; hetzelfde letsel, dat hij een mens heeft toegebracht, zal hem toegebracht worden. 21 En wie een beest doodslaat, zal het vergoeden, maar wie een mens doodslaat, zal ter dood gebracht worden. 22 Enerlei recht zult gij hebben; de vreemdeling zij gelijk de geboren Israëliet, want Ik ben de HERE, uw God.

23 Zo sprak Mozes tot de Israëlieten; toen brachten zij de vloeker buiten de legerplaats en stenigden hem, en de Israëlieten deden gelijk de HERE Mozes bevolen had.

Na in het heiligdom te hebben gezien wat het volk voor God is, laat deze geschiedenis in beeld zien wat de uitwendige toestand van het hele volk is. Door haar verbinding met een Egyptische man, had de Israëlitische vrouw een lasterende zoon voortgebracht. De vrouw is met deze Egyptenaar getrouwd toen het volk nog in slavernij was. Haar man en zoon zijn mee uit Egypte getrokken. Maar de zoon bewijst dat zijn hart met Egypte verbonden bleef. Er is geen enkel respect voor de HERE. Hij tart Hem zelfs door bij een ruzie met een Israëliet 'de Naam te lasteren'.

Dit is een beeld van de geestelijke toestand van het volk Israël, waarvan Jeruzalem bij uitstek het toonbeeld is. Van Israël geldt wat gezegd wordt van Jeruzalem: "de grote stad, die geestelijk genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook hun Heer gekruisigd is" (Op.11:8).

En hun lijk zal liggen op de straat van de grote stad, die geestelijk genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook hun Heer gekruisigd is. (Op 11:8)

Israëls grootste zonde is de lastering van de Heer Jezus. Ze hebben Hem gedood. Dat is het beeld dat in vers 17 naar voren komt. Daarom is het volk ter door gebracht, dat wil zeggen heeft God het verworpen. Het is nu Lo-Ammi, dat betekent 'niet mijn volk' (Hos.1:9).

Toen zeide Hij: Noem hem Lo-Ammi, want gij zijt mijn volk niet en Ik zal de uwe niet zijn. (Hs 1:9)

De vrouw was van de stam van Dan. Deze stam heeft een ongunstige klank en betekenis onder de stammen van Israël (Gen. 49:16, 17; Richt. 17, 18).

Dan zal zijn volk richten als een der stammen Israëls. Moge Dan een slang op de weg zijn, een hoornslang op het pad, die in de hiel van het paard bijt, zodat zijn berijder achterover valt. (Gn 49:16,17)

Het is opmerkelijk dat dit geval van godslastering met deze stam verbonden is. Wat betreft de zaak zelf is niet duidelijk wat er met de zoon moet gebeuren. Daarom wordt hij gevangen gehouden tot er een uitspraak van de HERE komt over de toe te passen straf. Dit is een van de vier gevallen waarin Mozes op een goddelijk antwoord moest wachten in een situatie waarin niet duidelijk was hoe er gehandeld moest worden (Num.9:6-14; 15:32-36; 27:1-11).

Nu waren er enige mannen, die onrein waren door aanraking van het lijk van een mens, zodat zij op die dag het Pascha niet konden vieren; dezen verschenen op die dag vóór Mozes en Aäron. En die mannen zeiden tot hen: Wij zijn onrein door aanraking van het lijk van een mens, waarom wordt ons nu belet de offergave des HEREN op de daarvoor bepaalde tijd te midden van de Israëlieten te brengen? Toen zeide Mozes tot hen: Blijft hier staan, dan wil ik horen, wat mij de HERE ten aanzien van u zal gebieden.

Toen sprak de HERE tot Mozes: Spreek tot de Israëlieten: wanneer iemand onrein is door aanraking van een lijk of op een verre reis is, – het geldt zowel voor u als voor uw nageslacht – dan zal hij toch des HEREN Pascha vieren. In de tweede maand, op de veertiende dag, in de avondschemering, zal men het vieren, met ongezuurde broden en bittere kruiden zal men het eten. Men zal niets ervan laten overblijven tot de volgende morgen, en geen been eraan breken; geheel volgens de inzetting van het Pascha zal men het vieren. Maar de man, die rein is, en niet op reis, en nalaat het Pascha te vieren, die zal uitgeroeid worden uit zijn volksgenoten, omdat hij op de daarvoor bepaalde tijd de offergave des HEREN niet heeft gebracht; die man zal zijn zonde dragen. Wanneer bij u een vreemdeling vertoeft, die de HERE het Pascha vieren wil, dan moet hij het vieren naar de

inzetting van het Pascha en de verordeningen, die daarop betrekking hebben. Enerlei inzetting zal voor u gelden, zowel voor de vreemdeling als voor de in het land geborene. (Nm 9:6-14)

Terwijl de Israëlieten in de woestijn waren, betraptten zij iemand, die op de sabbatdag aan het houtspikkelen was, en zij, die hem betrapt hadden, terwijl hij aan het houtspikkelen was, brachten hem tot Mozes en Aäron en de gehele vergadering; dezen stelden hem in bewaring omdat nog niet bepaald was wat met hem gedaan moest worden. Toen zeide de HERE tot Mozes: Die man zal zeker ter dood gebracht worden; de gehele vergadering zal hem buiten de legerplaats stenigen. Toen leidde de gehele vergadering hem buiten de legerplaats, en zij stenigden hem, zodat hij stierf – zoals de HERE Mozes geboden had. (Nm 15:32-36)

En de dochters van Zelafead, de zoon van Hefer, de zoon van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse, van de geslachten van Manasse, de zoon van Jozef – en dit zijn de namen van zijn dochters: Mahla, Noa, Hogla, Milka en Tirza – naderden en stelden zich vóór Mozes en de priester Eleazar en de vorsten en de gehele vergadering aan de ingang van de tent der samenkomst en zeiden: Onze vader is in de woestijn gestorven, hoewel hij niet behoorde tot de bende, die tegen de HERE samenspande, tot de bende van Korach, maar om zijn eigen zonde is hij gestorven, en hij had geen zonen. Waarom zal de naam van onze vader uit het midden der geslachten verdwijnen, daar hij geen zoon heeft? Geef ons bezit onder de broeders van onze vader. Toen bracht Mozes haar rechtsvraag voor het aangezicht des HEREN.

En de HERE zeide tot Mozes: De dochters van Zelafead hebben gelijk; gij zult haar voorzeker erfelijk bezit onder de broeders van haar vader geven, en gij zult het erfdeel van haar vader op haar doen overgaan. En tot de Israëlieten zult gij aldus spreken: Wanneer iemand sterft zonder een zoon te hebben, dan zult gij zijn erfdeel op zijn dochter doen overgaan. Heeft hij geen dochter, dan zult gij zijn erfdeel aan zijn broeders geven. Heeft hij geen broeders, dan zult gij zijn erfdeel aan de broeders van zijn vader geven. En heeft zijn vader geen broeders, dan zult gij zijn erfdeel geven aan de naaste bloedverwant uit zijn geslacht, opdat die het bezitte. En dit zal voor de Israëlieten tot een rechtsinzetting zijn, zoals de HERE aan Mozes geboden heeft. (Nm 27:1-11)

De HERE bepaalt dat de man gestenigd moet worden. Maar eerst moeten allen die de lastering hebben gehoord, hun handen op zijn hoofd leggen. Het opleggen van handen betekent het zich één maken met het voorwerp waarop de handen worden opgelegd. In dit geval leggen zij de schuld van de misdaad waarvan zij getuigen zijn geweest op het hoofd van de dader. Zij ontlasten daarmee zichzelf.

De bepalingen voor vergelding van toegebracht letsel of doodslag waren al van toepassing voor Israël (Ex.21:12-36).

Wie iemand zo treft, dat hij sterft, zal zeker ter dood gebracht worden. Maar voor het geval, dat hij het er niet op toelegde, doch dat God het zijn hand deed overkomen, zal Ik u een plaats aanwijzen, waarheen hij kan vluchten. Doch wanneer iemand misdadig handelt tegen zijn naaste en hem met list doodt, dan zult gij hem van mijn altaar weghalen, opdat hij sterve.

Wie zijn vader of zijn moeder slaat, zal zeker ter dood gebracht worden.

Wie een mens rooft, hetzij hij hem reeds verkocht heeft, hetzij deze nog in zijn bezit wordt aangetroffen, zal zeker ter dood gebracht worden.

Wie zijn vader of zijn moeder vervloekt, zal zeker ter dood gebracht worden.

Wanneer mannen twisten en de een slaat de ander met een steen of met de vuist, zodat deze wel niet sterft, maar bedlegerig wordt, dan zal hij die de slag gaf, ongestraft blijven, wanneer de ander opstaat en met zijn stok buiten wandelt; slechts diens gedwongen rusttijd zal hij vergoeden en voor genezing zorgen.

Wanneer iemand zijn slaaf of zijn slavin met een stok slaat, zodat deze onder zijn hand sterft, zal deze zeker gewroken worden. Slechts indien hij een dag of twee in leven blijft, zal hij niet gewroken worden, want het is zijn eigen geld.

Wanneer mannen vechten en een van hen stoot een zwangere vrouw, zodat haar vrucht afgaat, maar zonder ander letsel, dan zal zeker een boete worden geëist, naardat de man van die vrouw hem oplegt, en hij zal het volgens besluit van de rechters geven. Maar indien er een ander letsel is, zult gij geven leven voor leven, oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet, blaar voor blaar, wond voor wond, striem voor striem.

Wanneer iemand het oog van zijn slaaf – of het oog van zijn slavin – raakt en het vernielt, zal hij hem om zijn oog vrijlaten. En indien hij een tand van zijn slaaf – of een tand van zijn slavin – uitslaat, zal hij hem om zijn tand vrijlaten.

Wanneer een rund een man of een vrouw stoot, zodat deze sterft, dan zal het rund zeker gestenigd worden en zijn vlees zal niet gegeten worden, maar de eigenaar van het rund zal vrijuit gaan. Indien echter dat rund reeds vroeger stotig was en zijn eigenaar gewaarschuwd was, maar hij het niet bewaakte, en het doodt een man of een vrouw, dan zal het rund gestenigd worden, maar ook de eigenaar zal ter dood gebracht worden. Indien hem een zoengeld opgelegd wordt, dan zal hij alles wat hem opgelegd wordt, als losprijs voor zijn leven geven. Stoot het een zoon of een dochter, dan zal met hem gehandeld worden volgens dezelfde veror-

dening. Maar indien het rund een slaaf of een slavin stoot, dan zal hij dertig sikkels zilver aan de heer van deze geven, en het rund zal gestenigd worden. Wanneer iemand een put opent, of wanneer iemand een put graaft, zonder die te bedekken, en er valt een rund of een ezel in, dan zal de eigenaar van de put vergoeding geven: hij zal er geld voor teruggeven aan de eigenaar ervan, maar het dode dier zal zijn eigendom zijn. Wanneer iemands rund het rund van zijn naaste stoot, zodat het sterft, dan zal men het levende rund verkopen en zijn prijs verdelen en ook het dode dier zal men verdelen. Of als het bekend was, dat het rund reeds vroeger stotig was, en als zijn eigenaar het desondanks niet bewaakte, dan zal hij volledig rund voor rund vergoeden, doch het dode dier zal zijn eigendom zijn. (Ex 21:12-36)

Het geval van de zoon van de Egyptenaar is de aanleiding deze regels van vergelding ook voor de vreemdeling van toepassing te verklaren (vers 22). Het "oog om oog, tand om tand" beginsel geeft aan dat de strafmaat in overeenstemming moet zijn met de misdaad, niet hoger en niet lager. Het gaat om een rechtvaardige straf.

De beide gedeelten in dit hoofdstuk staan niet in de chronologische volgorde. Eerst zal Israël verworpen worden vanwege hun zonde, daarna breekt de nacht aan voor het volk, waarin de hogepriester het licht brandend houdt. Het is de genade van God dat Hij die volgorde heeft omgedraaid. Hij kende de hardnekkigheid van zijn volk, maar Hij handelt naar zijn eigen voorne- men. Dit voornemen zal uitgevoerd worden vanwege de dienst van de Heer Jezus nu in het heiligdom.

INHOUD:

- Vs.1-7: Sabbatsjaar voor het land
 Vs.8-13: Jubeljaar
 Vs.14-17: Jubeljaar als uitgangspunt voor bepaling koopsom
 Vs.18-22: God belooft zegen bij het houden van het sabbatsjaar
 Vs.23-28: Lossing van land
 Vs.29-34: Lossing van huizen
 Vs.35: Gebod om de arme broeder te ondersteunen
 Vs.36-38: Verbod om de arme broeder tegen rente geld te lenen
 Vs.39-43: Verbod om de arme broeder als slaaf dienst te laten doen
 Vs.44-46: Slaven mogen wel uit de volken worden gekocht
 Vs.47-55: Lossing van personen

TOELICHTING:

In *hoofdstuk 23* ging het over het herstel van Israël als volk. Maar niet alleen het volk staat God voor ogen, ook het land. Land en volk horen bij elkaar (*Gen.15*). In dit hoofdstuk gaat het over het land: "*Het land is van Mij*" (*vers 23*). Als het volk zo zou verarmen dat het land verkocht moest worden, zou dit Gods plannen niet verstoren. Hij stelt een jubeljaar in het vooruitzicht. Daarin zou alles weer terugkeren tot de oorspronkelijke eigenaars.

1 En de HERE sprak tot Mozes op de berg Sinai: 2 Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer gij in het land komt, dat Ik u geef, dan zal het land rusten, een sabbat voor de HERE. 3 Zes jaar zult gij uw akker bezaaien en zes jaar zult gij uw wijngaard snoeien, en de opbrengst daarvan inzamelen, 4 maar in het zevende jaar zal het land een volkomen sabbat hebben, een sabbat voor de HERE: uw akker zult gij niet bezaaien en uw wijngaard niet snoeien. 5 Wat vanzelf opkomt van uw oogst, zult gij niet inoogsten en de druiven van uw ongesnoeide wijnstok zult gij niet inzamelen; het zal een jaar van rust voor het land zijn. 6 De sabbatopbrengst van het land zal u tot voedsel zijn: u en uw slaaf en uw slavin, uw dagloner en uw bijwoner, die bij u vertoeven. 7 Ook voor uw vee en voor het gedierte, dat in uw land is, zal de gehele opbrengst daarvan tot voedsel zijn.

Deze verzen gaan over het sabbatsjaar, niet over het jubeljaar. Het sabbatsjaar is eens in de zeven jaar, het jubeljaar eens in de vijftig jaar. Er is een overeenkomst. Beide zijn een beeld van het vrederijk. Het verschil is dat het sabbatsjaar spreekt van rust (*Hebr.4:9*) en het jubeljaar van herstel (*Hand.3:21*) en vrijheid (*Rom.8:21*).

..., in de hoop dat ook de schepping zelf zal worden vrijgemaakt van de slavernij van de vergankelijkheid tot de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God. (Rm 8:21)

Wat de HERE te zeggen heeft over het jubeljaar, zegt Hij "*tot Mozes op de berg Sinai*" (*7:38; 26:46; 27:34*). In het voorgaande vinden we vooral dat de HERE tot Mozes spreekt vanuit de tent der samenkomst (*1:1*). Dat benadrukt meer dat God met zijn volk wil samenkomen om de gedachten van zijn hart met hen te delen over wat Hij voor hen heeft. Hier gaat het om wat God in zijn hart heeft ten aanzien van zijn land. Daarover sprak Hij al met Mozes op de Sinaï, waar Hij ook aan Mozes de tabernakel liet zien, de wens om te wonen bij volk. Volk en land horen bij elkaar.

Het sabbatsjaar stond in het teken van Gods trouw en het geloof van het volk in die trouw. In het zesde jaar mocht het volk niet zaaien, wel oogsten (*vers 21-23*). In het zevende jaar zouden ze eten van wat vanzelf opkwam. God zou

Er blijft dus een sabbatsrust over voor het volk van God. (Hb 4:9)

... en Hij de voor u voorbestemde Christus, Jezus zendt, die de hemel moet opnemen tot op de tijden van de herstelling van alle dingen, waarvan God heeft gesproken door de mond van zijn heilige profeten van oudsher. (Hb 3:20,21)

ervoor zorgen dat er voldoende was. Hij zou in het zesde jaar zoveel in het land geven dat het volk het zesde, zevende en achtste jaar genoeg te eten zou hebben. Dat Hij dat beloofde moest voldoende zijn voor het volk. In het zevende jaar mochten ze niets doen. Pas in het achtste jaar mochten ze weer zaaien, zodat ze in het negende jaar weer konden oogsten.

De Israëlieten waren pachters van het land. Ze waren knechten van de HERE (vers 55). God wil dat zijn volk dat goed beseft. Zes jaar lang mochten zij genieten van alles wat het land opleverde. Maar van het zevende jaar gold: "Het land is van Mij" (vers 23). Dat was geen straf, maar een zegen: ze hoefden niet te werken. Zie ook het verzamelen van het manna. Op de zesde dag zou het volk tweemaal zoveel kunnen verzamelen, zodat ze de zevende dag niet hoefden.

Het is "een sabbat voor de HERE" (vers 4), niet alleen voor het volk of voor het land. Het gaat om de rust van God. Het houden van dit sabbatsjaar voor het land betekende dat het volk Gods rechten op het land erkende. Deze erkenning zal grote zegen geven: rust en voorspoed voor drie jaar (vers 20-22). Israël heeft die sabbatsjaren nooit gevierd, zoals ze zich aan zoveel geboden van God nooit hebben gehouden. Dan zorgt God ervoor dat zijn land rust krijgt als Hij het volk in ballingschap stuurt (2 Kron.36:21).

God laat ons in zijn rust delen. Het is de enige rust die echt rust genoemd kan worden. Niets anders dan wat Gods rust is, kan onze rust zijn. God rust in de Heer Jezus en zijn werk, en dat is ook onze rust. Die rust mogen we nu al kennen in ons hart. Straks zal die over de hele aarde zijn. De Heer verlangt ernaar dat wij ook nu al tijden van rust kennen, om samen met Hem te genieten van het erfdeel. Voor ons betekent dat: genieten van de zegening in de hemelse gewesten.

Het voedsel dat in het sabbatsjaar vanzelf opkwam was voor iedereen, niet alleen voor de bezitter van het land.

8 Voorts zult gij u zeven jaarsabbatten tellen, zevenmaal zeven jaren; zodat de dagen van de zeven jaarsabbatten negenenveertig jaren zijn. 9 Dan zult gij bazuingeschal doen rondgaan in de zevende maand op de tiende van de maand; op de Verzoendag zult gij de bazuin doen rondgaan door uw ganse land. 10 Gij zult het vijftigste jaar heiligen en vrijheid in het land afkondigen voor al zijn bewoners, een jubeljaar zal het voor u zijn, dan zal ieder van u tot zijn bezitting en tot zijn geslacht terugkeren. 11 Een jubeljaar zal dit vijftigste jaar voor u zijn, dan zult gij niet zaaien, en wat dan vanzelf opkomt zult gij niet oogsten en dan zult gij de ongesnoeide wijnstok niet aflezen. 12 Want het zal u een jubeljaar zijn, heilig zal het u zijn; van de akker zult gij eten wat hij opbrengt. 13 In dit jubeljaar zal ieder van u zijn bezitting terugkrijgen.

Het sabbatsjaar was naast een jaar van rust in bepaalde gevallen ook een jaar van herstel en vrijheid. Zo werd de Hebreeuwse slaaf in het zevende jaar vrijgelaten (Ex.21:2) en werden schulden kwijtgescholden (Deut.15:1-18).

Na verloop van zeven jaar zult gij een kwijtschelding doen plaats hebben. En dit is de wijze van kwijtschelding: iedere schuldeiser zal hetgeen hij aan zijn naaste leende, kwijtschelden; hij zal zijn naaste en zijn broeder niet tot betaling dwingen, omdat men een kwijtschelding voor de HERE heeft afgekondigd. Een buitenlander moogt gij tot betaling dwingen, maar hetgeen gij van uw broeder te goed hebt, zult gij hem kwijtschelden. Er zal echter geen arme onder u zijn, want de HERE zal u gewis zegenen in het land, dat de HERE, uw God, u als erfdeel in bezit zal geven, indien gij maar aandachtig luistert naar de HERE, uw God, door heel dit gebod, dat ik u heden opleg, naarstig te onderhouden. Wanneer de HERE, uw God, u zegent, zoals Hij u beloofd heeft, dan zult gij aan vele volken lenen, maar zelf zult gij niet ter leen ontvangen; gij zult over vele volken heersen, maar over u zullen zij niet heersen.

Wanneer er onder u een arme mocht zijn, een van uw broeders, in een van uw woonplaatsen, in het land, dat de HERE, uw God, u geven zal, dan zult gij uw hart niet verstokken noch uw hand gesloten houden voor uw arme broeder, maar gij zult uw hand wijd voor hem openen en hem met mildheid lenen, voldoende voor wat hem ontbreekt. Neem u ervoor in acht, dat in uw hart niet de lage gedachte opkomt: het zevende jaar, het jaar der kwijtschelding, nadert – waardoor gij onbarmhartig wordt jegens uw arme broeder, en gij hem niets geeft, zodat hij tegen u tot de HERE roept en gij u bezondigt. Gij zult hem met mildheid geven en uw hart zal niet verdrietig zijn, wanneer gij hem geeft, want ter wille

- om het woord des HEREN, door Jeremia verkondigd, in vervulling te doen gaan: totdat het land zijn sabbatsjaren vergoed gekregen heeft. Al de dagen die het woest lag, heeft het gerust, om zeventig jaar vol te maken. (2Kr 36:21)

Wanneer gij een Hebreeuwse slaaf koopt, zal hij zes jaar dienen, maar in het zevende jaar zal hij om niet als een vrij man weggaan. (Ex 21:2)

daarvan zal de HERE, uw God, u zegenen in al uw werk en in alles wat gij onderneemt. Want armen zullen nooit in het land ontbreken; daarom gebied ik u aldus: Gij zult uw hand wijd openen voor uw broeder, voor de ellendige en de arme in uw land.

Wanneer uw broeder, een Hebreeuwse man, of een Hebreeuwse vrouw, zich aan u verkoopt, dan zal hij u zes jaar dienen, maar in het zevende jaar zult gij hem vrij laten weggaan. En wanneer gij hem vrij laat weggaan, zult gij hem niet met lege handen laten gaan; gij zult hem met mildheid meegeven van uw kleinvee, van uw dorsvloer en uw perskuip; van datgene waarmee de HERE, uw God, u gezegend heeft, zult gij hem geven. Gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht geweest zijt in het land Egypte, en dat de HERE, uw God, u bevrijd heeft; daarom geef ik u heden dit gebod. Maar wanneer hij tot u zegt: Ik wil niet van u heengaan – omdat hij u en uw gezin liefheeft, daar hij het goed bij u heeft, dan zult gij een priem nemen, en die door zijn oor in de deur steken, opdat hij voor altijd uw dienstknecht zij. En ook met uw dienstmaagd zult gij zo doen. Laat het u niet hard vallen, als gij hem vrij laat weggaan, want zes jaar heeft hij het dubbele loon van een dagloner voor u verdiend; dan zal de HERE, uw God, u zegenen in alles wat gij doet. (Dt 15:1-18)

Maar in het jubeljaar ging het veel verder. Dan vond er een herstel van het erfdeel plaats. Alles keerde terug in zijn oorspronkelijke situatie, zoals God die had bedoeld. Personen werden vrij, keerden terug naar hun bezit, eigendom kwam weer in handen van zijn oorspronkelijke eigenaar. Het woord "jubel" in "jubeljaar" betekent 'blazen op de ramshoorn'. Het woord jubeljaar komt naast hier in Leviticus alleen nog voor in Numeri 36:4. De gedachte aan vrijlating (vers 10) komt nog voor in Jesaja 61:1; Jeremia 34:8,15,17; Ezechiël 46:17.

De Geest des Heren HEREN is op mij, omdat de HERE mij gezalfd heeft; Hij heeft mij gezonden om een blijde boodschap te brengen aan ootmoedigen, om te verbinden gebrokenen van hart, om voor gevangenen vrijlating uit te roepen en voor gebondenen opening der gevangenis; (Js 61:1)

Het woord, dat van de HERE tot Jeremia kwam, nadat koning Zedekia met al het volk dat zich in Jeruzalem bevond, een verbintenis gesloten had om voor hen een vrijlating af te kondigen, ... (Jr 34:8)

Gij nu hadt u heden bekeerd en gedaan wat recht is in mijn ogen door een ieder voor zijn naaste een vrijlating af te kondigen, en gij hadt voor mijn aangezicht een verbintenis gesloten in het huis waarover mijn naam is uitgeroepen. (Jr 34:15)

Daarom zegt de HERE aldus: Gij hebt niet naar Mij gehoord om een vrijlating af te kondigen, een ieder voor zijn broeder en een ieder voor zijn naaste. Zie, Ik kondig voor u een vrijlating af, luidt het woord des HEREN, aan het zwaard, de pest en de honger, en Ik zal u tot een schrikbeeld maken voor alle koninkrijken der aarde. (Jr 34:17)

...; maar wanneer hij een geschenk uit zijn erfdeel aan één van zijn dienaren geeft, zal het hem toebehoren tot het jaar der vrijlating en dan tot de vorst terugkeren; voorwaar, het is zijn eigen erfdeel, aan zijn zonen zal het blijven toebehoren. (Ez 46:17)

Gemiddeld genomen zou iedere Israëliet eenmaal in zijn leven er getuige van zijn hoe alles in de oorspronkelijke toestand werd teruggebracht. Hierdoor werd hij enerzijds herinnerd aan het paradijs, waar de mens ook niet hoefde te werken, maar vrij mocht genieten van alles wat God deed groeien. Anderzijds kreeg hij een voorproef van de toekomstige zegen die God aan Israël en de hele aarde zal geven onder de regering van de Heer Jezus in het duizendjarig vrederijk. Dan zal ook ieder genieten van wat de schepping aan heerlijkheid levert.

Het jubeljaar (een vijftigste jaar) volgende op een sabbatsjaar (een negenveertigste jaar). Het vijftigste jaar ziet daarmee ook op een nieuw begin. Het is ermee als met de achtste dag, die ook volgt op een periode van zeven dagen. Dit nieuwe begin staat ook in verbinding met de hemel en met de eeuwige dingen. Het vrederijk kent niet alleen een aardse zijde, maar ook een hemelse (Matth.13:43). Abraham zag daarnaar uit (Hebr.11:10; vgl.Dan. 7:27). De hemelse rust en heerlijkheid zullen hun afstraling op aarde hebben. Alles in Gods Woord wat over Israël gaat, alle profetieën, loopt allemaal uit op het jubeljaar. Daar vindt de uiteindelijke vervulling van al Gods voorzeggingen plaats. Dan breekt het "jaar van het welbehagen des HEREN" (Jes.61:2) aan. Voor allen die de Heer Jezus hebben aangenomen is dit "jaar van het welbehagen" al begonnen (Luk.4:19-21). In de prediking van het evangelie mag daarvan melding worden gemaakt (2 Kor.6:2).

Wanneer de Israëlieten dan het jubeljaar zouden hebben, zou haar erfdeel gevoegd worden bij het erfdeel van de stam, waartoe zij dan zouden behoren, en van het erfdeel van de stam onzer vaderen zou haar erfdeel worden afgenomen. (Nm 36:4)

Dan zullen de rechtvaardigen stralen als de zon in het koninkrijk van hun Vader. Wie oren heeft om te horen, laat hij horen. (Mt 13:43)

...; want hij verwachtte de stad die de fundamenten heeft, waarvan God ontwerper en bouwmeester is. (Hb 11:10)

En het koningschap, de macht en de grootheid der koninkrijken onder de ganse hemel zal gegeven worden aan het volk van de heiligen des Allerhoogsten: zijn koningschap is een eeuwig koningschap, en alle machten zullen het dienen en gehoorzamen. (Dn 7:27)

...; om uit te roepen een jaar van het welbehagen des HEREN en een dag der wrake van onze God; om alle treuenden te troosten, ... (Js 61:2)

... om aan gevangenen loslating te prediken en aan blinden het gezicht, om verbrokenen heen te zenden in vrijlating, om te prediken het aangename jaar van de Heer'. En nadat Hij het boek had opgerold en aan de dienaar teruggegeven, ging Hij zitten, en de ogen van allen in de synagoge waren op Hem gericht. Hij nu begon tot hen te zeggen: Heden is dit Schriftwoord in uw oren vervuld. (Lk 4:19-21)

Maar als medearbeiders vermanen wij u ook, dat u de genade van God niet tevergeefs ontvangt (want Hij zegt: 'In de aangename tijd heb Ik u verhoord en op de dag van de behoudenis heb Ik u geholpen': zie, nu is het de welaangename tijd, zie, nu is het de dag van de behoudenis), ... (2Ko 6:1,2)

Het bazuïngeschal zal in het vijftigste jaar net zoals in alle voorgaande jaren op de eerste dag van iedere maand van de maand klinken (Lev.23:27). Maar in dit vijftigste jaar zal hij in de zevende maand nog een keer klinken. Ook op de tiende dag, dat is de grote verzoendag (Lev.23:27), zal er bazuïngeschal zijn. Het hele land zal het horen (vers 9). Het zal betekenen dat alle stammen terug zullen zijn in het land en iedere stam weer zal wonen in het erfdeel dat God hun had toebedeeld. Het bazuïngeschal op de eerste dag van de zevende maand zal dit herstel inluiden. Het herstel zal gebaseerd zijn op het verzoeningswerk van de Heer Jezus als het Lam van God dat de zonde van de wereld wegneemt (Joh.1:29).

Voordat de bazuin klinkt als teken van het aanbreken van het jubeljaar, zal er een andere bazuin klinken, de laatste bazuin, de bazuin van God. Als die bazuin klinkt zal de gemeente worden opgenomen van de aarde en de Heer tegemoet gaan in de lucht (1 Kor.15:51,52; 1 Thess.4:15-18).

Zie, ik zeg u een verborgenheid. Wij zullen niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, bij de laatste bazuin; want de bazuin zal klinken, en de doden zullen onvergankelijk worden opgewekt en wij zullen veranderd worden. (1Ko 15:51,52)

Want dit zeggen wij u door het woord van de Heer, dat wij, levenden die overblijven tot de komst van de Heer, de ontslapenen geenszins zullen voorgaan. Want de Heer Zelf zal met een bevelend roepen, met de stem van een aartsengel en met de bazuin van God neerdalen van de hemel; en de doden in Christus zullen eerst opstaan; daarna zullen wij, de levenden die overblijven, samen met hen in wolken worden opgenomen de Heer tegemoet in de lucht; en zo zullen wij altijd met de Heer zijn. Vertrouwt daarom elkaar met deze woorden. (1Th 4:15-18)

14 Wanneer gij iets aan uw volksgenoot verkoopt of iets van hem koopt, dan zal de een de ander niet benadelen. 15 Rekening houdend met de jaren na een jubeljaar, zult gij het van uw volksgenoot kopen; rekening houdend met de oogstjaren zal hij het u verkopen. 16 Bij een groter aantal jaren zult gij de koopsom naar verhouding hoger stellen; bij een geringer aantal jaren zult gij de koopsom naar verhouding lager stellen: want het getal der oogsten verkoopt hij u. 17 Gij zult elkander niet benadelen, maar voor uw God vrezen, want Ik ben de HERE, uw God.

In werkelijkheid werd niet het land, maar een aantal oogsten verkocht. De berekening gebeurde uitgaande van het komende jubeljaar. Deze wijze van vereffening van schuld voorkwam kapitalisme (steeds meer bezit) en communisme (geen bezit, alles van iedereen).

Door deze gang van zaken kon de Israëliet twee soorten land hebben. Hij bezat zijn eigen erfdeel én hij kon een land hebben dat hij had gekocht. Dit laatste was slechts tijdelijk zijn eigendom. De christen heeft ook te maken met twee soorten 'land'. Hij heeft een eigen erfdeel in de hemel. Dat is zijn onvervreemdbaar eigendom. Daarnaast bezit hij ook aardse zaken. Die zijn niet van hemzelf. Daarover is hij slechts rentmeester. De aardse zaken zal hij moeten afstaan, niets ervan blijft zijn bezit. Hij zal ook verantwoording moeten afleggen over de manier waarop hij daarmee is omgegaan.

In Lukas 16:12 spreekt de Heer Jezus over "dat van een ander" en "het uwe". "Dat van een ander" zijn de aardse zegeningen, "het uwe" zijn onze hemelse zegeningen. Trouw in het vervullen van onze aardse opdracht en het verantwoord beheren van de aardse middelen die ons daarbij ten dienste staan is de voorwaarde om te kunnen genieten van onze eigenlijke hemelse bezittingen.

Maar op de tiende van die zevende maand is de Verzoendag; een heilige samenkomst zult gij hebben en gij zult u verootmoedigen en de HERE een vuuroffer brengen. (Lv 23:27)

De volgende dag zag hij Jezus naar zich toe komen en zei: Zie, het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt. (Jh 1:29)

En als u in dat van een ander niet trouw bent geweest, wie zal u het uwe geven? (Lk 16:12)

Een belangrijke aanwijzing voor het omgaan met de aardse dingen in het licht van het aanstaande 'jubeljaar' lezen we nog in *1 Korintiërs 7:29-32*.

Dit nu zeg ik, broeders, de tijd is kort. Overigens, laten ook zij die vrouwen hebben, zijn als hadden zij ze niet; en zij die wenen, als weenden zij niet; en zij die blij zijn, als waren zij niet blij; en zij die kopen, alsof ze niet bezaten; en zij die de wereld gebruiken, als hadden ze die niet in eigendom; want het uiterlijk van deze wereld gaat voorbij. En ik wil dat u zonder zorgen bent. De ongetrouwde wijdt zijn zorg aan de dingen van de Heer, hoe hij de Heer zal behagen; (1Ko 7:29-32)

De waarde van wat we 'gekocht' hebben, wordt afgemeten naar de tijd die ons van het 'jubeljaar' scheidt. We staan kort voor het jubeljaar. Hoe dichter we bij de komst van de Heer Jezus zijn, hoe meer we naar Hem verlangen, des te minder zijn de aardse dingen ons waard. Omgaan met de aardse zaken in het licht van het aanstaande jubeljaar, zal ons ervoor bewaren de dingen te zoeken die op de aarde zijn (*Kol.3:1*).

18 Zo zult gij mijn inzettingen opvolgen en mijn verordeningen nauwgezet in acht nemen; dan zult gij veilig wonen in het land. 19 En het land zal zijn vrucht geven, zodat gij tot verzadiging eet en daarin veilig woont. 20 Wanneer gij zegt: wat zullen wij in het zevende jaar eten, zie, wij mogen niet zaaien noch onze oogst inhalen – 21 dan zal Ik mijn zegen in het zesde jaar over u gebieden, dat het u een opbrengst geve voor drie jaren. 22 In het achtste jaar zult gij zaaien, maar van de vorige oogst eten, tot het negende jaar; totdat de oogst daarvan binnenkomt, zult gij van de vorige eten.

Het genot van de zegen is afhankelijk van geloofsgehoorzaamheid. Het lijkt een waagstuk om een jaar niet te zaaien. Het verstand redeneert: hoe zullen we aan voedsel komen. Het geloof vertrouwt op Gods toezegging. Wie op Hem vertrouwt, komt niet beschaamd uit. Meer nog: ervaart zijn bijzondere zegen. Ervaringen opdoen van de trouw Heer is een groot goed. Hij wordt erdoor verheerlijkt en de ziel wordt er met vreugde door vervuld. Die vreugde is niet in geld uit te drukken.

Bij gehoorzaamheid mogen ze erop rekenen dat ze veilig in het land zullen wonen, wat wil zeggen dat er uiterlijke veiligheid is en innerlijk voor de ziel rust en vertrouwen, geen vrees voor vijanden. Voor hun voedsel zullen ze ook niet te vrezen hebben. Er zal tot verzadiging gegeten kunnen worden. Door de zegen van God kan er met weinig veel gebeuren. We verliezen niets door gehoorzaamheid, maar we winnen alles.

23 En het land zal niet voor altijd verkocht worden, want het land is van Mij, en gij zijt vreemdelingen en bijwoners bij Mij. 24 In het gehele land, dat gij in bezit hebt, zult gij lossing voor het land toestaan. 25 Wanneer uw broeder verarmd is en iets van zijn bezitting heeft moeten verkopen, dan zal zijn naaste bloedverwant als lossier optreden, en hij zal loskopen wat zijn broeder heeft moeten verkopen. 26 Wanneer iemand geen lossier heeft, maar zijn vermoogen wordt toereikend, zodat hij verwerft, wat hij voor lossing nodig heeft, 27 dan zal hij de jaren sinds de verkoop in rekening brengen, en wat nog overblijft de man terugbetalen aan wie hij het verkocht heeft, opdat hij zijn bezitting terugkrijgt. 28 Maar indien hij niet verwerft wat nodig is, om hem terug te betalen, dan blijft wat hij verkocht heeft, in het bezit van hem die het gekocht heeft, tot het jubeljaar: maar in het jubeljaar zal het vrijkomen, en hij zal zijn bezitting terugkrijgen.

Uitgangspunt voor de regels voor lossing is dat het land het land van de HERE is. Van Hem de aarde en alles wat daarop is (*Ps.24:1*), maar Hij heeft het land Kanaän een speciale plaats toebedeeld. Hij heeft in dat land iedere stam en familie zijn erfdeel gegeven en zo wil Hij het in vervulling zien gaan. Door de ontrouw van de mens kon er 49 jaar een staat van zaken van verwarring en ellende zijn. Maar dat zou niet zo blijven. Er zou een vijftigste jaar zijn, waarin alles zo zou worden hersteld dat Gods oorspronkelijke plan zou worden gezien.

Als u nu met Christus opgewekt bent, zoekt dan de dingen die boven zijn, waar Christus is, gezeten aan Gods rechterhand. (Ko 3:1)

Van David. Een psalm. Des HEREN is de aarde en haar volheid, de wereld en die daarop wonen. (Ps 24:1)

De christen is zich bewust dat de lossing van zijn erfdeel nog moet komen. Hij heeft het onderpand er al wel van, namelijk "de Heilige Geest van de belofte, die het onderpand is van onze erfenis, tot verlossing van de verkregen bezitting" (Ef.1:14). Ieder die zich door de Geest laat leiden, zal zich niet laten verleiden iets van zijn erfdeel prijs te geven, door zijn geluk op aarde te zoeken om het hier en nu al te beleven.

Nu kon het gebeuren dat iemand noodgedwongen, omdat hij verarmd was, zijn land moest verkopen. Maar tegelijk bepaalt de HERE dat er altijd het recht van lossing bestond. Men hoefde niet te wachten tot het jubeljaar. Iemand kon het tussentijds zijn schuld inlossen en kwam dan weer in het bezit van zijn erfdeel. Maar de verrekening moest wel gebeuren over de tijd die nog tot het jubeljaar zou verlopen. Bleef iemand onbekwaam het te lossen, dan kreeg hij in elk geval in het jubeljaar zijn land terug, als een bijzonder bewijs van Gods genade. Bij Naboth was geen noodzaak aanwezig afstand te doen van zijn erfdeel. Hij waardeerde zijn erfdeel en weigerde hij het aan Achab te verkopen of in te ruilen tegen een wijngaard van Achab (1 Kon. 21:1-3). Achab verkreeg het alleen door een list van Izebel (vers 7-10).

Daarop zeide zijn vrouw Izebel tot hem: Gij oefent nu eens koninklijke macht uit over Israël! Sta op en eet, laat uw hart vrolijk zijn; ik zal u de wijngaard van de Jizreëliet Naboth geven. Toen schreef zij brieven in naam van Achab, verzegelde die met zijn zegel en zond de brieven aan de oudsten en de edelen, die bij Naboth in zijn stad woonden. In die brieven had zij aldus geschreven: Roept een vasten uit en zet Naboth op de eerste plaats van het volk. Zet voorts twee mannen tegenover hem, nietswaardige lieden, die aldus van hem moeten getuigen: gij hebt God en de koning vaarwel gezegd; voert hem dan naar buiten en stenigt hem, zodat hij sterft. (1Kn 21:7-10)

De gevallen van verarming worden in dit hoofdstuk steeds schrijnender. In vers 25 is sprake van een verarming waarbij de arme "iets van zijn bezitting heeft moeten verkopen". In vers 35 is de broeder zozeer verarmd dat hij "zich bij u niet meer staande kan houden" en in leven gehouden moet worden. De nood is groot. In vers 39 is de broeder zozeer verarmd dat hij verplicht wordt zichzelf te verkopen. In vers 47 is de ergste situatie: daar verkoopt een verarmde broeder zich aan een vreemdeling.

Iemand kan verarmen door ziekte of door verkeerd beleid. In geestelijk opzicht is armoede vaak te wijten aan ongezonde, ziekmakende bezigheden (zonden) of aan een opgaan in de aardse bezigheden, een verkeerde balans tussen de tijd die in geestelijke en in aardse zaken wordt gestoken.

De lossing van het land kon op verschillende manieren gebeuren. Wie land heeft moeten verkopen, kon een "naaste bloedverwant" hebben die als lossers kon optreden (vers 25). Dit doet denken aan de Heer Jezus als de ware 'Bloedverwant' (Hij heeft aan bloed en vlees deelgenomen, Hebr.2:14). Hij heeft door zijn werk op het kruis het erfdeel verlost van de schuld die erop rustte. Dit geldt zowel voor het land Israël, alsook voor de hele schepping.

Een voorbeeld van dit losserschap zien we in de geschiedenis van Boaz en Ruth. De Heer Jezus is de ware Boaz. Boaz was in staat de verarmde Naomi en Ruth te helpen de bezitting, het erfdeel dat Naomi was kwijtgeraakt, weer in haar bezit te brengen (Ruth 4). Zo zal de Heer Jezus eenmaal als de ware Boaz (Boaz betekent 'in hem is sterkte') alles terugbrengen in het bezit van God als de oorspronkelijke Eigenaar.

29 Wanneer iemand een woonhuis verkoopt in een ommuurde stad, dan zal het recht van lossing duren tot er een jaar na de verkoop verstreken is; een jaar zal het recht van lossing duren. 30 Maar indien het niet gelost is, voordat een voljaar verstreken is, dan komt dat huis, dat in een ommuurde stad stond, voorgoed aan hem die het gekocht heeft, in zijn geslacht: in het jubeljaar zal het niet vrijkomen. 31 De huizen echter in de dorpen, waar geen muur om is, zullen bij het akkerland gerekend worden, daarvoor zal wel recht van lossing zijn en in het jubeljaar zullen zij vrijkomen. 32 En aangaande de steden der Levieten, de huizen der steden, die zij in bezit hebben – de Levieten zullen een altoosdurend recht van lossing

in Wie u ook, toen u geloofd hebt, verzegeld bent met de Heilige Geest van de belofte, die het onderpand is van onze erfenis, tot de verlossing van de verkregen bezitting, tot lof van zijn heerlijkheid. (Ef 1:14)

Hierna gebeurde het volgende. De Jizreëliet Naboth had een wijngaard, te Jizreël gelegen naast het paleis van Achab, de koning van Samaria. En Achab sprak tot Naboth: Geef mij toch uw wijngaard, opdat hij mij tot moestuin zij, want hij ligt vlak naast mijn huis; dan zal ik u een betere wijngaard daarvoor in de plaats geven, of, indien gij dit liever hebt, wil ik u het geld van de koop prijs geven. Doch Naboth zeide tot Achab: Daarvoor bewaare mij de HERE, dat ik de erfenis van mijn vaderen aan u zou geven. (1Kn 21:1-3)

Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood te niet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, ... (Hb 2:14)

hebben. 33 Als iemand van de Leviëten het inlost, dan zal het verkochte huis, in de stad van zijn bezit, in het jubeljaar vrijkomen; want de huizen van de steden der Leviëten zijn hun bezit in het midden van de Israëliëten. 34 En het weideland bij hun steden zal niet verkocht worden, want dat is hun altoosdurend bezit.

De lossing van huizen. Een huis is geen erfdeel. De eigenaar kreeg het bij verkoop niet terug in het jubeljaar. Hij had een jaar de tijd om het terug te kopen. Deed hij dat niet dan was hij het voorgoed kwijt. Dat betrof een huis in een ommuurde stad. Een muur spreekt van afzondering. Als die afzondering niet voorkomt dat we dingen kwijtraken, raken we dingen voorgoed kwijt. We hebben dan niet de juiste afzondering, die tot God, in acht genomen. Het binnendringen van de wereld, het verval, is niet terug te draaien. De Schrift zegt dat die ontwikkeling niet te stoppen is. Toch is er na het kwijtraken van iets nog een jaar om het terug te krijgen (vgl. Luk. 13:8). Dat is Gods genade.

Met de huizen in dorpen was het anders. Die kwamen wel vrij in het jubeljaar of bij lossing. Zoals die dorpen liggen, zo zal ook Jeruzalem zijn in het vreedrijk, zonder muur. Er zijn dan geen vijanden meer en dus is er geen reden meer om een muur te hebben.

Voor de Leviëten had God een uitzondering. Zij hadden geen erfdeel en niets anders dan hun steden en hun huizen. Zij kregen hun huis wel terug in het jubeljaar.

35 Wanneer uw broeder verarmt en zich bij u niet meer staande kan houden, dan zult gij hem – vreemdeling en bijwoner – ondersteunen, opdat hij bij u in het leven blijve.

36 Gij zult geen rente of winst van hem nemen, maar gij zult voor uw God vrezen, opdat uw broeder bij u in het leven blijve. 37 Gij zult hem uw geld niet op rente geven noch uw voedsel tegen winst. 38 Ik ben de HERE, uw God, die u uit het land Egypte heb geleid, om u het land Kanaän te geven, opdat Ik u tot een God zou zijn.

39 Wanneer uw broeder verarmt bij u en zich aan u verkoopt, dan zult gij hem geen slavenarbeid laten verrichten. 40 Als een dagloner, als een bijwoner zal hij bij u zijn; tot het jubeljaar zal hij bij u arbeiden. 41 Dan zal hij van u weggaan, hij met zijn kinderen, en naar zijn geslacht terugkeren en hij zal het bezit zijner vaders terugkrijgen. 42 Want zij zijn mijn knechten, die Ik uit het land Egypte heb geleid: zij zullen niet verkocht worden, zoals men een slaaf verkoopt. 43 Gij zult niet met hardheid over hem heersen, maar gij zult voor uw God vrezen. 44 Doch uw slaaf of slavine, die gij houdt, zullen zijn uit de volken rondom u; uit hen zult gij een slaaf of slavine kopen. 45 Ook uit de kinderen der bijwoners die bij u vertoeven, uit hen zult gij ze kopen en uit hun geslacht, dat bij u is, dat zij in uw land hebben voortgebracht, en zij zullen uw bezit zijn; 46 gij zult hen aan uw kinderen na u tot een erfenis geven, zodat zij in hun bezit overgaan; voor altoos zult gij hen in dienst houden, maar over uw broeders, de Israëliëten, zult gij niet, de een over de ander, met hardheid heersen.

47 Wanneer het vermogen van een vreemdeling of bijwoner bij u toeneemt, en uw broeder bij hem verarmt en zich aan die vreemdeling of bijwoner bij u, of aan iemand die uit een geslacht van vreemdelingen afkomstig is, verkoopt, 48 dan zal hij, nadat hij zich verkocht heeft, recht van lossing hebben: een van zijn broeders mag hem loskopen; 49 of zijn oom of de zoon van zijn oom mag hem loskopen, of zijn naastbestaande uit zijn geslacht mag hem loskopen, of, als zijn vermogen toereikend wordt, mag hij zich zelf loskopen. 50 Dan zal hij samen met zijn koper een berekening maken van het jaar af, dat hij zich aan hem verkocht, tot het jubeljaar, en de prijs van zijn verkoop zal zich richten naar het aantal jaren; op de wijze van een dagloner zal hij bij hem zijn. 51 Indien het nog vele jaren zijn, zal hij dienovereenkomstig zijn losgeld terugbetalen van het geld, waarvoor hij was gekocht. 52 Indien er weinige jaren overblijven tot het jubeljaar, dan zal hij met hem een berekening maken; overeenkomstig die jaren zal hij zijn losgeld terugbetalen. 53 Zo zal hij als een dagloner van jaar tot jaar

Hij echter antwoordde en zei tot hem: Heer, laat hem nog dit jaar staan, totdat ik eromheen gegraven en mest gelegd heb; en als hij dan in de toekomst vrucht voortbrengt... maar zo niet, hak hem om. (Lk 13:8,9)

bij hem zijn; deze zal bij u niet met hardheid over hem heersen. 54 Maar indien hij op deze wijze niet gelost wordt, dan komt hij in het jubeljaar vrij, hij met zijn kinderen. 55 Want de Israëlieten zijn Mij tot knechten: mijn knechten zijn zij, die Ik uit het land Egypte heb geleid; Ik ben de HERE, uw God.

Drie maal komt in dit gedeelte voor dat een "broeder verarmt" (vers 35,39,47; zie ook vs.25). Het gaat om iemand van het volk van God, een medebroeder of een medezuster. Een gelovige kan in geestelijk opzicht verarmen. Hij kan het zicht op zijn zegeningen kwijt raken. Maar dat betekent niet dat wij zo iemand moeten verachten. We moeten zo iemand in tegendeel helpen en daarbij het jubeljaar in het oog houden. Het jubeljaar zal het goed maken. Dan zullen ze terugkrijgen wat ze zijn kwijtgeraakt.

Een broeder mocht niet als slaaf worden gebruikt door een mede-Israëliet. De reden is dat alle Israëlieten knechten van de HERE waren (vers 42,55). Zij waren allen verlost uit Egypte om vrij te zijn. Dat moest iedere Israëliet zich bewust zijn en daarom niet over een andere Israëliet met hardheid heersen en de situatie uitbuiten. In praktisch opzicht geldt voor christelijke meesters dat zij moeten beseffen dat zij zelf ook een Heer in de hemel hebben, dus ook dienstknecht zijn (Kol.4:1). In geestelijk opzicht geldt voor ons dat één onze Meester is en dat wij allen broeders zijn (Math.23:8; vgl.1 Kor.7:23).

Als een Israëliet zich als slaaf aan een vreemdeling had verkocht, mocht zijn broeder hem vrijkopen. Nehemia schijnt naar dit voorschrift te hebben gehandeld (Neh.5:8).

Arm zijn was niet wat God voor zijn volk bedoelde. Er zouden geen armen zijn als ze Hem zouden dienen. Dan zou elk stuk land zijn volle opbrengst geven. Armoede en honger zijn een gevolg van de ontrouw van het volk. Ook vandaag is er geen enkele reden voor een gelovige om geestelijk arm te zijn. Wij hebben hemelse en aardse zegeningen. De aardse zijn niet ons eigen deel. Daarover zijn we rentmeesters.

Heren, geeft aan uw slaven wat rechtvaardig en billijk is, daar u weet dat ook u een Heer in de hemel hebt. (Ko 4:1)

...; want een is uw Meester, en u bent allen broeders. (Mt 23:8)

U bent voor een prijs gekocht; wordt geen slaven van mensen. (1Ko 7:23)

Ook belegde ik tegen hen een grote vergadering en zeide tot hen: Wij hebben onze broeders, de Joden, die aan de heidenen verkocht waren, losgekocht, voor zover wij konden; maar gij gaat uw broeders verkopen en zij verkopen zich aan ons! En zij zwegen en vonden geen antwoord. (Ne 5:8)

INHOUD:

- Vs.1: Verbod om afgoden te maken
 Vs.2: Gebod Gods sabbatten te houden en zijn heiligdom te ontzien
 Vs.3-13: Belofte van zegen bij gehoorzaamheid aan Gods inzettingen en geboden
 Vs.14-17: Eerste aanzegging gevolgen bij ongehoorzaamheid
 Vs.18-20: Tweede aanzegging gevolgen bij ongehoorzaamheid
 Vs.21,22: Derde aanzegging gevolgen bij ongehoorzaamheid
 Vs.23-26: Vierde aanzegging gevolgen bij ongehoorzaamheid
 Vs.27-39: Vijfde aanzegging gevolgen bij ongehoorzaamheid
 Vs.40-42: Bij belijdenis zal God zijn verbond gedenken
 Vs.43-45: God gedenkt hun ten goede
 Vs.46: Slot

TOELICHTING:

Na *hoofdstuk 25*, waar we horen over de zekerheid van het herstel van alle dingen, de zekerheid dat Gods plannen worden vervuld, volgt in dit hoofdstuk onze verantwoordelijkheid. Hier horen we niet over de raadsbesluiten van God, maar over zijn wegen in verbinding met de verantwoordelijkheid van de mens. Dat is niet in strijd met zijn raadsbesluiten maar een andere zijde van Gods waarheid. We zien hier wat God zal doen als de mens gehoorzaam is en als hij ongehoorzaam is. De zegeningen worden afhankelijk gesteld van wat de mens doet. In *Deuteronomium 28* horen we over dezelfde dingen als hier, maar dan uitgebreider. Daar wordt alles gezegd tot een volk dat de woestijnreis achter de rug heeft, terwijl hier het volk er nog voor staat.

1 Gij zult u geen afgoden maken; een gesneden beeld noch een gewijde steen zult gij oprichten; ook een steen met beeldhouwwerk zult gij in uw land niet zetten, om u daarvoor neder te buigen, want Ik ben de HERE, uw God.

God stelt eerst zijn volkomen alleenrecht op de verering door zijn volk vast. Hun eerbetoon mag alleen naar Hem en niets anders uitgaan. Elk voorwerp naast Hem duldt Hij niet. Hij maakt geen deel uit van zijn schepping. Elk gemaakt voorwerp is minder dan Hij.

2 Mijn sabbatten zult gij houden en mijn heiligdom ontzien, Ik ben de HERE.

Na het negatieve verbod om afgoden te maken, volgt het positieve gebod om de sabbat te houden en het heiligdom te achten (*19:30*). Hierin kunnen ze laten zien dat hun hart naar Hem uitgaat in plaats van naar de afgoden. Het omvat hun hele leven. In het sabbatsgebod tonen zij eerbied voor de HERE in hun maatschappelijk en sociaal leven, in het eren van het heiligdom tonen zij op godsdienstig terrein dat zij naar God wil willen leven.

3 Indien gij in mijn inzettingen wandelt en mijn geboden nauwgezet in acht neemt, 4 dan zal Ik u te rechter tijd uw regens geven, zodat het land zijn opbrengst geeft en het geboomte des velds zijn vrucht draagt; 5 de dorstijd zal bij u duren tot de wijnoogst, en de wijnoogst tot de zaaitijd; gij zult uw brood eten tot verzadiging en veilig in uw land wonen. 6 En Ik zal vrede in het land geven, zodat gij nederliggen zult, zonder dat iemand u opschrikt; Ik zal de wilde dieren uit het land uitroeien, en het zwaard zal uw land niet teisteren. 7 En gij zult uw vijanden vervolgen, en zij zullen voor uw aangezicht door het zwaard vallen. 8 Vijf van u zullen honderd achtervolgen, en honderd van u zullen tienduizend achtervolgen, en uw vijanden

zullen voor uw aangezicht door het zwaard vallen. 9 En Ik zal Mij tot u wenden, u vruchtbaar doen zijn en u talrijk maken, en Ik zal mijn verbond met u bevestigen. 10 En gij zult het overjarige, dat overgebleven is, eten, en het overjarige zult gij vóór het nieuwe moeten wegdoen. 11 En Ik zal mijn tabernakel in uw midden zetten, en Ik zal geen afkeer van u hebben, 12 maar Ik zal in uw midden wandelen en u tot een God zijn en gij zult Mij tot een volk zijn. 13 Ik ben de HERE, uw God, die u uit het land Egypte heb geleid, opdat gij hun niet meer tot slaven zoudt zijn; Ik heb de stangen van uw juk verbroken en u rechtop doen gaan.

De zegeningen van het land worden overvloedig voorgesteld. De eerste zegen waarover wordt gesproken is de regen. De hele oogst is daarvan afhankelijk (Deut.11:14).

Indien gij nu aandachtig luistert naar de geboden, die ik u heden opleg, zodat gij de HERE, uw God, liefhebt en Hem dient met uw ganse hart en uw ganse ziel, dan zal Ik de regen voor uw land op zijn tijd geven, de vroege en de late regen, zodat gij uw koren en uw most en uw olie kunt inzamelen, ... (Dt 11:13,14)

Bij gehoorzaamheid wordt regen beloofd, telkens op de goede tijd voor de oogst. Als gevolg daarvan zou het als het ware het hele jaar oogst zijn (Am. 9:13). Ze zouden in vrede van de vrucht kunnen genieten, zonder dat ze in angst zouden zitten voor de dreiging van vijanden of wilde dieren.

Als een vijand het zou wagen hen aan te vallen, zouden ze met heel weinig inspanning de vijand verjagen (Deut.32:30). De HERE zou Zich in gunst tot hen wenden. Hij zou hen talrijk maken en overvloed aan eten geven.

Naast deze materiële zegen, is er ook geestelijke zegen. Die bestaat in het voorrecht dat Hij in hun midden zou wonen en hun God zijn en dat zij zijn volk zouden zijn. De materiële zegen is tevens het bewijs van Gods voortdurend in hun midden wonen. Het volk heeft zegen en rust waar God rust heeft.

Ze zouden het volle resultaat van Gods bevrijding uit Egypte in weldadige vrijheid genieten. Van een onder het slavenjuk gebukte houding zou geen sprake zijn. God had hun juk verbroken en hen "rechtop doen gaan", ze lopen met opgeheven hoofd. De christen mag "staan" in de genade van God (Rom.5:2). Vele malen wordt in de geschiedenis van Israël door de HERE terug verwezen naar de bevrijding uit Egypte. Ook de christen moet telkens weer herinnerd worden aan zijn verlossing uit de macht van de zonde. Dat zal zijn dankbaarheid levend houden en hem verlangend doen blijven God in alle dingen te eren.

In vers 15-40 gaat het over de gevolgen als het volk ongehoorzaam zou zijn. Niet luisteren naar Gods geboden toont minachting ervoor. Het zijn geen zonden van onwetendheid of zwakheid. In dat geval kon er geofferd worden. Maar als het volk bewust aan Gods inzettingen en geboden voorbij gaat, zal de zegen verminderen en God zou ten slotte het volk uit het land verdrijven. Het volk zou verstrooid worden onder de volken. De Goddelijke dreigementen betreffen Israël's toekomst.

De verstrooiing van het volk is letterlijk vervuld. Dat maakt het moeilijk te geloven dat de profetieën van de hoofdstukken 23 en 25 ten aanzien van volk en land in vervulling zullen gaan. Maar God zal doen wat Hij Zich heeft voorgenomen. Hijzelf zal in het dwalende volk bekering teweeg brengen. Hij zal een werk van genade in het volk doen, zodat ze in een toestand komen dat Hij toch aan dat bekeerde volk al zijn plannen kan vervullen.

Dat bekeerde volk zal een overblijfsel zijn, maar dat overblijfsel is tevens "heel Israël" (Rom.11:26). God zal hen zegenen op grond van zijn verbond met Abraham, Izaäk en Jakob (vers 42,45), gesloten niet bij de Sinaï, maar in Egypte.

14 Maar indien gij naar Mij niet luistert en al deze geboden niet doet, 15 indien gij mijn inzettingen versmaadt en van mijn verordeningen een afkeer hebt, zodat gij geen van mijn geboden doet en

Zie, de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat de ploeger zich aansluit bij de maaier en de druiventreder bij hem die het zaad strooit; dan zullen de bergen druipen van jonge wijn en al de heuvelen daarvan overvloeien. (Am 9:13)

Hoe zou één er duizend kunnen najagen en zouden twee er tienduizend op de vlucht kunnen drijven, als niet hun Rots hen verkocht en de HERE hen prijsgegeven had. (Dt 32:30)

Wij dan, gerechtvaardigd op grond van geloof, hebben vrede met God door onze Heer Jezus Christus, door Wie wij ook de toegang verkregen hebben door het geloof tot deze genade waarin wij staan, en wij roemen in de hoop op de heerlijkheid van God. (Rm 5:1,2)

Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend is, opdat u niet wijs bent in eigen oog, dat er voor een deel over Israël verharding is gekomen, totdat de volheid van de volken is ingegaan; en zo zal heel Israël behouden worden, ... (Rm 11:25,26a)

mijn verbond verbreekt, 16 dan zal Ik ook aldus met u doen en met verschrikking u bezoeken: tering en koorts, die de ogen verteren en het leven doen verkwijnen; dan zult gij tevergeefs uw zaad zaaien, want uw vijanden zullen het eten. 17 Ik zal mijn aangezicht tegen u keren, zodat gij voor uw vijanden geslagen zult worden, en die u haten, zullen over u heersen, en gij zult vluchten, zonder dat iemand u vervolgt.

De 1e aanzegging van de gevolgen bij ongehoorzaamheid van het volk bevat het vooruitzicht op ziekten, honger en nederlagen. De plagen vloeien voort uit dit vreselijke feit dat de HERE zijn aangezicht tegen hen heeft gekeerd (vers 17). Hij zal Zich tegen hen verzetten (vers 24,28). Als dat het geval is, zal elke maatregel om Gods toorn te keren, waardeloos blijken te zijn, vergeefse moeite betekenen. Bij gehoorzaamheid zouden geen ziekten hen treffen (Ex.23:25; 15:26).

18 En indien gij desniettegenstaande niet naar Mij luistert, dan zal Ik u blijven tuchtigen wegens uw zonden, tot zevenmaal toe, 19 en uw trotse macht zal Ik breken en uw hemel maken als ijzer en uw land als koper. 20 Dan zal uw kracht tevergeefs verbruikt worden; uw land zal zijn opbrengst niet geven en het geboomte des lands zal zijn vrucht niet dragen.

Als Gods tucht geen resultaat heeft en het volk blijft ongehoorzaam, zal het volk nog meer vreselijke dingen moeten ondergaan. Dat God over volgende tuchtigingen spreekt, geeft aan dat Hij het hart van de mens kent, dat het onverbeterlijk is. Waar God de tucht bedoelt om het volk tot inkeer te brengen, handelt het volk op een tegenovergestelde manier (Am.4:6; vgl.2 Kron. 28:22).

In de tweede aanzegging van de gevolgen bij ongehoorzaamheid van het volk zal God zijn tucht zeventvoudig over hen doen komen. Er worden droogte en onvruchtbaarheid in het vooruitzicht gesteld. Tegenover een ijzeren hemel (er valt geen regen uit) en een koperen grond (die vanwege de hardheid niet te bewerken is) zullen ze machteloos staan. Elke inspanning loopt op niets anders uit dan op vertering van kracht zonder enig resultaat aan voedsel. Dat zal hun trots moeten breken.

21 Indien gij u tegen Mij verzet en naar Mij niet wilt luisteren, dan zal Ik u nog zevenmaal harder slaan, naar uw zonden; 22 Ik zal het wild gedierte op u loslaten, dat u van kinderen beroven en uw vee uitroeien zal en uw aantal zo zal verminderen, dat uw wegen verlaten zullen zijn.

Maar als ook deze tucht niets uitwerkt en het volk blijft gehoorzaam, volgt een derde aanzegging waarin wordt gewezen op wat hun te wachten staat. Als kleinere oordelen geen uitwerking hebben, zal God grotere oordelen zenden. Hij zal weer zeven maal (vgl.Dan.3:19) harder slaan en het wild gedierte op hen loslaten (Ezech.14:21). Dat zal kinderen en vee opvreten. Uit angst zal niemand op straat durven komen.

De mens is geschapen om heerschappij over de dieren te hebben. Door hun gedrag, dat zij God de rug hebben toegekeerd, hebben zij zich beneden de dieren gesteld. Die zullen nu over hen heersen. God gebruikt de dieren om zijn tucht over zijn volk uit te oefenen.

23 Indien gij u door deze tuchtiging nog niet tot Mij keert en u tegen Mij blijft verzetten, 24 dan zal ook Ik Mij tegen u verzetten en dan zal Ik u ook zevenmaal slaan wegens uw zonden, 25 en over u een zwaard brengen, dat wraak neemt over het verbond; wanneer gij dan in uw steden bijeenkomt, dan zal Ik de pest onder u zenden en gij zult aan de vijand overgeleverd worden. 26 Als Ik u de staf des broods verbreek, dan zullen tien vrouwen uw brood in één oven bakken en zij zullen uw brood afgewogen teruggeven, en gij zult eten, maar niet verzadigd worden.

Maar gij zult de HERE, uw God, dienen; dan zal Hij uw brood en uw water zegenen en Ik zal ziekte uit uw midden verwijderen. (Ex 23:25)

Daar gaf Hij hun inzettingen en verordeningen en daar stelde Hij hen op de proef, terwijl hij zeide: Indien gij aandachtig luistert naar de stem van de HERE, uw God, en doet wat recht is in zijn ogen, en uw oor neigt tot zijn geboden en al zijn inzettingen onderhoudt, zal Ik u geen enkele van de kwalen opleggen, die Ik de Egyptenaren opgelegd heb; want Ik, de HERE, ben uw Heelmeester. (Ex 15:26)

Ik echter, Ik heb u gegeven reinheid van tanden in al uw steden en broodgebrek in al uw woonplaatsen. Toch hebt gij u niet tot Mij bekeerd, luidt het woord des HEREN. (Am 4:6)

In de tijd, dat hij in het nauw geraakte, ging hij, diezelfde koning Achaz, voort met ontrouw te zijn jegens de HERE; (2Kr 28:22)

Toen werd Nebukadnessar vervuld met gramschap, en zijn gelaatsuitdrukking veranderde tegen Sadrach, Mesach en Abednego; hij antwoordde en gebood, dat men de oven zevenmaal heter zou stoken dan gewoonlijk, ... (Dn 3:19)

Maar zo zegt de Here HERE: En toch, al zend Ik ook mijn vier zware gerichten, het zwaard, de honger, het wild gedierte en de pest, naar Jeruzalem om daar mens en dier uit te roeien, ... (Ez 14:21)

Blijft het volk zich nog steeds verzetten, dan zal volgt in de vierde aanzegging wat hun in zevenvoudige vorm te wachten staat. De vijand zal komen en hen met het zwaard doden. Wie meent veilig te zijn voor het zwaard in een stad zal met de pest geslagen worden en zo in handen van de vijand gedreven worden.

De schaarste aan voedsel zal groot zijn, niemand zal verzadigd kunnen worden. Tien gezinnen zullen het moeten doen met het rantsoen voor één gezin. De honger zal steeds harder gaan knagen, waardoor mensen tot de in het volgende gedeelte genoemde gruwelijke vormen van kannibalisme de toevlucht zullen nemen.

27 En indien gij desondanks niet naar Mij luistert en u tegen Mij blijft verzetten, 28 dan zal Ik Mij met grimmigheid tegen u verzetten en Ik, ja Ik, zal u zevenmaal tuchtigen over uw zonden, 29 en gij zult het vlees uwer zonen eten en het vlees uwer dochters zult gij eten. 30 En uw hoogten zal Ik verwoesten en uw wierookaltaren uitroeien; Ik zal uw lijken werpen op de lijken uwer afgoden en Ik zal een afkeer van u hebben. 31 Uw steden zal Ik tot een puinhoop maken en uw heiligdommen verwoesten en Ik wil niet meer uw liefelijke reuk ruiken. 32 Ik zelf zal het land verwoesten, zodat uw vijanden, die daarin wonen, zich daarover zullen ontzetten. 33 Maar u zal Ik onder de volken verstrooien en Ik zal achter u het zwaard trekken, en uw land zal een woestijn zijn en uw steden een puinhoop. 34 Dan zal het land zijn sabbatsjaren vergoed krijgen, al de dagen dat het woest ligt en gij in het land uwer vijanden zijt; dan zal het land rusten en zijn sabbatsjaren vergoeden. 35 Al de tijd der verwoesting zal het rusten, de rust die het niet gehad heeft gedurende uw sabbatsjaren, toen gij daarin woondet. 36 En Ik zal vrees brengen in de harten van hen die van u zijn overgebleven, in de landen hunner vijanden, zodat het geluid van een opgewaaid blad hen opjaagt, en zij zullen vluchten, zoals men vlucht voor het zwaard, en vallen, zonder dat er een vervolger is. 37 En de een zal over de ander struikelen als voor het zwaard, zonder dat er een vervolger is, en gij zult voor uw vijanden geen stand kunnen houden. 38 En gij zult onder de volken te gronde gaan, en het land uwer vijanden zal u verteren. 39 En wie van u overgebleven zijn, zullen in de landen hunner vijanden wegwijnen vanwege hun ongerechtigheid en ook vanwege de ongerechtigheden hunner vaders zullen zij, evenals dezen, wegwijnen.

Mocht het volk zich na alle voorgaande tucht nog blijven verzetten, dan is de 5e aanzegging van tuchtmaatregelen tevens de genadeslag voor het verzet. Het volk zal uit het land verdreven worden en over de aarde verstrooid worden. Voordat het zover is, zullen ze vervallen tot kannibalisme en dat in zijn wel gruwelijkste vorm: de eigen kinderen worden opgegeten (2 Kon. 6:28,29). Het egoïsme is zo groot dat alle natuurlijke liefde verdwenen is. Kinderen worden niet alleen aan afgoden geofferd, maar hier worden ze opgeofferd uit puur lijfsbehoud.

De HERE zal hun lijken op de lijken van hun afgoden werpen. Hij zal Zelf hun steden verwoesten. Als het volk er tenslotte uit verdreven is, zal het land rust hebben en zijn sabbatsjaren vergoed krijgen die het volk het had onthouden (2 Kron.36:21; Jer.25:11b).

– om het woord des HEREN, door Jeremia verkondigd, in vervulling te doen gaan: totdat het land zijn sabbatsjaren vergoed gekregen heeft. Al de dagen die het woest lag, heeft het gerust, om zeventig jaar vol te maken. (2Kr 36:20,21)

Deze volken nu zullen de koning van Babel dienstbaar zijn zeventig jaren; (Jr 25:11b)

De steden waar het volk zich gerust en thuis had gevoeld zullen door de HERE tot een puinhoop worden gemaakt. Er zal geen plek meer zijn waar ze rust zullen hebben en zich thuis zullen voelen. Van hun heiligdommen die hun als godsdienstige plaatsen een veilig gevoel gaven en waardoor ze zich Gods volk waanden, zou niets overblijven. Van hun godsdienst was niets aangenaam voor God (Jes.1:13). Het land in zijn geheel zal zo door de HERE worden verwoest dat de vijanden zich erover zullen ontzetten.

Verder vroeg de koning haar: Wat hebt gij? Zij antwoordde: Deze vrouw heeft tot mij gezegd: geef uw zoon, dat wij hem vandaag eten; dan zullen wij mijn zoon morgen eten. Wij hebben dus mijn zoon gekookt en hem opgegeten. Maar toen ik de volgende dag tot haar zeide: Geef nu uw zoon, dat wij hem eten, had zij haar zoon verborgen. (2Kn 6:28,29)

Gaat niet voort met huichelachtige offers te brengen – gruwelijk reukwerk is het Mij; nieuwe maan en sabbat, het bijeenroepen der samenkomsten – Ik verdraag het niet: onrecht met feestelijke vergadering. (Js 1:13)

Het volk zal verdreven worden en buiten het land op vreemde bodem te gronde gaan.

Er zal geen enkele kracht zijn om tegen de vijand stand te houden. Ze zullen vijanden zien waar er geen zijn en op de vlucht slaan naar aanleiding van hun inbeelding (vers 17). Wie de vrees voor God verwerpt, zal zelfs bang worden voor een opwaaiend blad (vers 36; Spr.28:1a).

Zoals het met Israël is gegaan, zo zal het ook met de belijdende christenheid gaan. Als zij die eens met God in verbinding stonden vanwege hun totale verharding door Hem worden geoordeeld, zal dit zelfs allen verbazen die nooit met Hem in verbinding hebben gestaan (Jer.18:16; 19:8).

Nochtans heeft mijn volk Mij vergeten; voor wat onwezenlijk is, ontsteken zij offers; zo zijn zij gestruikeld op hun wegen, de oude paden, door te gaan op de paden van een ongebaande weg, zodat zij hun land tot een ontzetting maken, tot een voorwerp van aanfluiting voor altoos; ieder die daar doortrekt, zal zich ontzetten en zijn hoofd schudden. (Jr 18:15,16)

..., en Ik zal deze stad maken tot een voorwerp van ontzetting en tot een aanfluiting; ieder die erlangs gaat, zal zich ontzetten en fluiten om al haar slagen. (Jr 19:8)

40 Maar belijden zij hun ongerechtigheid en die hunner vadersen, in de ontrouw waarmede zij tegen Mij ontrouw zijn geweest, en ook dat zij zich tegen Mij verzet hebben, – 41 ook Ik verzette Mij tegen hen en bracht hen in het land hunner vijanden – of vernedert zich dan hun onbesneden hart en boeten zij dan hun ongerechtigheid, 42 dan zal Ik mijn verbond met Jakob gedenken; ook mijn verbond met Isaäk en ook mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken, en Ik zal het land gedenken.

Bij belijdenis zal God zijn verbond gedenken. De belijdenis gaat gepaard met berouw en vernedering. Hoe hardnekkig het volk ook alle tuchting van God heeft veracht, er blijft een mogelijkheid zich te bekeren. Dat zullen ze ook doen als de nood ten hemel is gestegen. Hun belijdenis houdt een erkenning in van Gods rechtvaardig handelen met hen. Ze zullen erkennen dat God met hen heeft gedaan naar dat ze verdienden. Salomo en Nehemia deden een beroep op deze verzen in hun gebed tot de HERE (1 Kon.8:46-53; Neh. 1:8,9)

Wanneer zij tegen U zondigen – er is immers geen mens die niet zondigt – en Gij op hen toornig wordt en hen overlevert aan een vijand, zodat men hen als gevangenen wegvoert naar het land van de vijand, ver of nabij, wanneer zij het dan ter harte nemen in het land waarheen zij weggevoerd zijn, zich bekeren, en tot U smeken in het land van wie hen weggevoerd hebben en zeggen: wij hebben gezondigd, ongerechtigheid bedreven en goddeloos gehandeld, wanneer zij zich dan tot U bekeren met hun gehele hart en hun gehele ziel in het land hunner vijanden die hen weggevoerd hebben, en wanneer zij tot U bidden in de richting van het land dat Gij hun vadersen gegeven hebt, van de stad die Gij verkoren hebt, en van dit huis dat ik voor uw naam gebouwd heb – hoor dan in de hemel, de vaste plaats uwer woning, naar hun gebed en smeking en verschaft hun recht. Vergeef uw volk hetgeen waarin zij tegen U gezondigd hebben, en al hun overtredingen die zij tegen U begaan hebben, en geef hun barmhartigheid bij degenen die hen weggevoerd hebben, zodat zij zich over hen erbarmen, want zij zijn uw volk en uw erfdeel dat Gij uit Egypte hebt geleid, midden uit de ijzeroven. Laten dan uw ogen geopend zijn voor de smeking van uw knecht en voor de smeking van uw volk Israël, en hoor naar hen, zo dikwijls zij tot U roepen, want Gij hebt hen U ten erfdeel afgezonderd uit alle volken der aarde, zoals Gij gesproken hebt door de dienst van uw knecht Mozes, toen Gij onze vadersen uit Egypte hebt geleid, Here HERE. (1Kn 8:46-53)

Doch gedenk aan het woord, dat Gij aan uw knecht Mozes voorgehouden hebt: Pleegt gij trouwbreuk, dan zal Ik u onder de volken verstrooien. Maar, bekeert gij u tot Mij en onderhoudt gij naarstig mijn geboden – al waren uw verdrevenen aan het einde des hemels, Ik zal hen vandaar vergaderen en hen brengen naar de plaats die Ik verkoren heb om daar mijn naam te doen wonen. (Ne 1:8,9)

Berouw betekent dat ze zichzelf schuldig achten en inzien dat zij tegen God hebben gehandeld. Ze veroordelen zichzelf en vernederen zich voor God. Hun onbesneden hart, dat wil zeggen hun handelen in eigen wil en opstand, komt tot zelfoordeel. Besnijdenis spreekt van het oordeel over het vlees. Dat zoekt God (Rom.2:29).

De goddeloze gaat op de vlucht, zonder dat iemand vervolgt, maar de rechtvaardige voelt zich veilig als een jonge leeuw. (Sp 28:1)

Want niet hij is een Jood die het uiterlijk is, en niet dat is de besnijdenis die iets uiterlijks is, in het vlees, maar hij is een Jood die het in het verborgen is, en dat is besnijdenis: die van het hart, naar de geest, niet naar de letter; zijn lof is niet van mensen, maar van God. (Rm 2:29)

43 Maar het land zal door hen verlaten worden en het zal zijn sabbatsjaren vergoed krijgen, terwijl het verwoest ligt zonder hen, en zij zullen hun ongerechtigheid boeten, omdat, ja, omdat zij mijn verordeningen versmaadden en van mijn inzettingen een afkeer hadden. 44 Maar ook zelfs, wanneer zij in het land hunner vijanden zijn, versmaad Ik hen niet en heb Ik geen afkeer van hen, zodat Ik hen zou vernietigen en mijn verbond met hen verbreken: want Ik ben de HERE, hun God. 45 Maar Ik zal hun ten goede gedenken het verbond met hun voorvaderen, die Ik voor de ogen der volken uit het land Egypte heb geleid, om hun tot een God te zijn. Ik ben de HERE.

God gedenkt hun ten goede. Als ze de door de HERE bewerkte en aanvaarde hartsgesteldheid bezitten, zal de HERE zijn verbond gedenken en op grond daarvan zal Hij hen gaan zegenen. Hij blijft trouw aan zijn verbond, niet om zijn volk, maar om Zichzelf en op grond van het werk dat zijn Zoon aan het kruis heeft volbracht.

46 Dit zijn de inzettingen en verordeningen en wetten, die de HERE gegeven heeft tussen Zich en de Israëlieten op de berg Sinaï, door de dienst van Mozes.

Met dit vers sluit het boek *Leviticus*. Mozes was de door God gegeven middeelaar door wiens dienst het volk Gods openbaringen ontving, terwijl het aan de berg Sinaï gelegerd was. Het volgende hoofdstuk is een soort aanhangsel, maar wel een belangrijk aanhangsel.

INHOUD:

Vs.1-8: Schatting voor lossing van gelofte door persoon

Vs.9-13: Schatting voor lossing vee

Vs.14,15: Schatting voor lossing huis

Vs.16-21: Schatting voor lossing grond

Vs.22-24: Schatting voor lossing gekochte akker

Vs.25: De heilige sikkkel

Vs.26,27: Lossing eerstgeborene van vee

Vs.28,29: Wat niet gelost worden

Vs.30-33: Alle tienden is van de HERE

Vs.34: Slot

TOELICHTING:

Dit hoofdstuk heeft te maken met de rechten van God op ons. Hij zal zijn volk tot zijn eigendom maken, hoever ze ook zijn afgeweken. Hier zien we de weg waarop God dat gaat verwezenlijken.

Het gaat niet om de vraag wat God zal doen als iemand ontrouw is, maar wat Hij doet als iemand trouw wil zijn en daarover voor de HERE een gelofte aflegt. We vinden hier de beginselen van de genade en van de verantwoordelijkheid met elkaar verweven. Genade in die zin dat God toewijding kan bewerken in gelovigen, maar ook verantwoordelijkheid in die toewijding te handelen naar de geboden van God. Als er toewijding is, legt God de maatstaf daarvan aan, niet de mens. De maatstaf is de maat van het heiligdom (*vers 25*).

De geloften zijn, net als de offers, zeer oud (*Gen.28:20; Job 22:27*). Een gelofte kan bestaan in de belofte God iets te geven. Iemand kan ook, Hem ter eer, afstand van iets doen dat best geoorloofd was om te bezitten. De gedachte die bij het doen van een gelofte een rol speelt, is dat men daardoor iets doet, wat Hem welgevallig is en waardoor men dan zijn bijzondere genade deelachtig wordt. Het kan ook de bedoeling zijn om in een speciaal geval, waarin men de hulp van God dringend nodig heeft, zich daardoor van deze hulp te verzekeren, door zich vooraf al plechtig tot een wederdienst te verplichten.

In de bepalingen van de wet kunnen we twee aspecten onderscheiden:

1. Wie geen geloften doet, zondigt niet, maar als iemand wel iets aan de God heeft beloofd, moet hij die gelofte houden (*Deut.23:22,23*);

Maar, wanneer gij u onthoudt van het doen van een gelofte, bezondigt gij u niet. Wat over uw lippen gegaan is, moet gij stipt volbrengen; gij hebt immers de HERE, uw God, volkomen vrijwillig een gelofte gedaan, die gij hebt uitgesproken met eigen mond. (Dt 23:22,23)

2. Er mag niets aan de HERE worden beloofd wat Hem al toebehoort, of waardoor zijn door de wet geheiligde orde verbroken wordt, of waaraan zonde en schande kleeft (*Lev.27:26; Num.30:4; Deut.23:18*).

Het eerstgeborene echter, dat als eerstgeborene de HERE toebehoort onder het vee, zal niemand heiligen, hetzij een rund, hetzij een stuk kleinvee, het is van de HERE. (Lv 27:26)

Maar wanneer een vrouw de HERE een gelofte gedaan en een verplichting op zich genomen heeft in haars vaders huis in haar jeugd, en haar vader de gelofte en de verplichting die zij op zich heeft genomen, gehoord heeft, maar haar vader tegen haar gezwegen heeft, dan zullen al haar geloften van kracht zijn en elke verplichting die zij op zich genomen heeft, zal van kracht zijn. (Nm 30:3,4)

Gij zult geen hoerloon of hondengeld in het huis van de HERE, uw God, brengen ter vervulling van een of andere gelofte, want deze beide zijn de HERE, uw God, een gruwel. (Dt 23:18)

En Jakob deed een gelofte: Indien God met mij zal zijn, en mij behoeden zal op deze weg, die ik ga, mij zal geven brood om te eten en klederen om aan te trekken, en ik behouden tot mijns vaders huis wederkeer, dan zal de HERE mij tot een God zijn. (Gn 28:20,21)

Als gij tot Hem bidt, zal Hij u verhoren, en gij zult Hem uw geloften betalen. (Jb 22:27)

Ook mag nooit iets dat minder in waarde is dan het eigenlijk beloofde Hem als betaling van de gelofte gebracht worden, om daardoor met Hem op een effen voet te komen (*Lev.27:10*).

Men zal het niet verwisselen noch verruilen, goed voor slecht of slecht voor goed. Maar indien men toch een stuk vee voor een ander verruilt, dan zal dit zowel als het daarvoor verruilde heilig zijn. (Lv 27:10)

Omdat de geloften kunnen bestaan uit óf de belofte van een toewijding aan God, óf een onthouding van iets om Hem te eren, onderscheidt de wet in toewijdingsgeloften en onthoudingsgeloften. Tot de laatste kunnen we het nazireeërschap van *Numeri 6* rekenen en het in *Numeri 30:14* vermelde vasten. In ons hoofdstuk gaat het alleen om toewijdingsgeloften. Wat men de HERE kan toewijden, wordt opgenoemd:

- | een mens (*vers 2-8*),
- | een dier (*vers 9-13*),
- | een huis (*vers 14,15*),
- | een stuk grond (*vers 16-25*).

Een gelofte kon vrijwillig worden gedaan, maar niet vrijwillig ongedaan worden gemaakt.

Iemand die een gelofte aflegde en van de verplichting eraan vrij wilde worden, moest worden geschat door de priester. Daarbij was van belang of iemand zich volledig bewust was van wat hij beloofde of dat hij toch wat overijld had beloofd. In het laatste geval kon hij weer van zijn belofte worden ontslagen. Hij kon zijn belofte afkopen en daarvoor moest hij geschat worden. Voor het overijld afleggen van geloften wordt vaker gewaarschuwd (*Pred.5:4,5; Deut.23:21-23; Spr.20:25*).

Het is beter, dat gij niet belooft dan dat gij belooft en niet inlost. Geef uw mond geen gelegenheid om u te doen zondigen, en zeg niet in tegenwoordigheid van de Godsgezant, dat het een vergissing was; waarom zou God vertoornd worden over uw woorden en het werk uwer handen verdueren? (Pr 5:4,5)

Wanneer gij de HERE, uw God, een gelofte doet, zult gij er niet mee talmen haar in te lossen, want de HERE, uw God, zou ze toch van u eisen en dan zoudt gij u bezondigen. Maar, wanneer gij u onthoudt van het doen van een gelofte, bezondigt gij u niet. Wat over uw lippen gegaan is, moet gij stipt volbrengen; gij hebt immers de HERE, uw God, volkomen vrijwillig een gelofte gedaan, die gij hebt uitgesproken met eigen mond. (Dt 23:21-23)

Het is een valstrik voor een mens ondoordacht „heilig” te roepen, en pas na gedane geloften te overwegen. (Sp 20:25)

Israël had zo'n belofte afgelegd. Bij Sinaï hadden ze tot driemaal toe beloofd: alles wat de HERE gesproken heeft zullen we doen. Een dergelijke belofte had de HERE niet geëist. Ze hebben die belofte niet kunnen waarmaken. Om hen ervan te ontslaan moest een prijs worden betaald. Dat heeft de Heer Jezus gedaan.

1 De HERE sprak tot Mozes: 2 Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer iemand een gelofte aflegt, naar uw schatting van personen voor de HERE, 3 dan zal uw schatting zijn voor iemand van het mannelijk geslacht van twintig tot zestig jaar, – uw schatting zal zijn vijftig sikkels zilver, naar de heilige sikkels; 4 maar indien het iemand van het vrouwelijk geslacht is, dan zal uw schatting dertig sikkels zijn. 5 Indien het iemand is van vijf tot twintig jaar, dan zal uw schatting zijn voor iemand van het mannelijk geslacht twintig sikkels en voor iemand van het vrouwelijk geslacht tien sikkels. 6 Indien het een kind is van een maand tot vijf jaar, dan zal uw schatting zijn voor een van het mannelijk geslacht vijf sikkels zilver en voor een van het vrouwelijk geslacht drie sikkels zilver. 7 Indien het iemand is van zestig jaar of daarboven, indien het iemand van het mannelijk geslacht is, dan zal uw schatting zijn vijftien sikkels, en voor iemand van het vrouwelijk geslacht tien sikkels.

Iemand die een gelofte aflegde, deed dat meestal in geval van een ziekte of dreigend gevaar. Op voorwaarde van herstel of uitredding beloofde zo iemand dan zichzelf, of zijn vrouw, of zijn kind, of zijn slaaf aan de HERE te

Zwijgt echter haar man van dag tot dag geheel tegen haar, dan bekrachtigt hij al haar geloften of al de verplichtingen die op haar rusten; hij bekrachtigt ze, omdat hij tegen haar zwijgt, wanneer hij het hoort. (Nm 30:14)

wijden, tot een bijzonder eigendom. In het algemeen waren allen in Israël het eigendom van de HERE (Ex.19:5). Maar wie zo zichzelf aan de HERE beloofd had, of door zijn ouders of meester aan Hem beloofd was, was daarvoor een lijfeigene van het heiligdom geworden. Zo iemand had eigenlijk niets meer met het maatschappelijk leven, maar moest voor zover hij daartoe in de gelegenheid was, in de tent der samenkomst dienst doen.

Iemand die op deze speciale manier het eigendom van de HERE was geworden, kon zichzelf loskopen of losgekocht worden. Het geld van de lossing kwam in zijn plaats ten goede aan de dienst van het heiligdom (2 Kon.12:4). Bij de bepaling van de prijs van de waarde, waarvoor hij zichzelf kon lossen of gelost worden moest, werd rekening gehouden met leeftijd, geslacht, rijkdom. Het meest betaalde hij die in de kracht van zijn leven was.

Leeftijd	Prijs van de waarde
van een maand tot 5 jaar	5 sikkels
van 5 tot 20 jaar	20 sikkels
van 20 tot 60 jaar	50 sikkels
boven de 60 jaar	15 sikkels

In Exodus 30:11-16 is sprake van een zelfde bedrag voor iedere getelde van twintig jaar en ouder.

De HERE sprak tot Mozes: Wanneer gij het getal der Israëlieten bij de telling opneemt, dan zullen zij, ieder voor zijn leven, aan de HERE een zoengeld geven, wanneer men hen telt, opdat er onder hen geen plaag zij bij de telling. Dit zal ieder die tot de getelden gaat behoren, geven: een halve sikkel, gerekend naar de heilige sikkel – deze sikkel is twintig gera – een halve sikkel is de heffing voor de HERE. Ieder die tot de getelden gaat behoren van twintig jaar oud en daarboven, zal de heffing voor de HERE geven. De rijke zal niet meer noch de arme minder dan een halve sikkel opbrengen, om die te geven als heffing voor de HERE ter verzoening voor uw leven. En gij zult het geld der verzoening van de Israëlieten nemen en het bestemmen voor de dienst in de tent der samenkomst; het zal voor de Israëlieten tot een gedachtenis zijn voor het aangezicht des HEREN ter verzoening voor hun leven. (Ex 30:11-16)

Dat heeft te maken met de verzoening. De prijs die de Heer Jezus voor de verzoening betaalde, is voor ieder lid van de gemeente gelijk: de prijs van zijn bloed. Maar in het geestelijk leven dat iedere gelovige bezit, is de ontwikkeling verschillend en de mate van toewijding is verschillend. We zien dit onderscheid in 1 Johannes 2:12-18.

Ik schrijf u, kinderen, omdat de zonden u vergeven zijn ter wille van zijn naam. Ik schrijf u, vaders, omdat u Hem kent die van het begin af is. Ik schrijf u, jongelingen, omdat u de boze overwonnen hebt. Ik heb u geschreven, kinderen, omdat u de Vader kent. Ik heb u geschreven, vaders, omdat u Hem kent die van het begin af is. Ik heb u geschreven, jongelingen, omdat u sterk bent en het woord van God in u blijft en u de boze overwonnen hebt. Hebt de wereld niet lief, noch wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem. Want al wat in de wereld is: de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven, is niet uit de Vader, maar is uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeerte, maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid. Kinderen, het is het laatste uur; en zoals u hebt gehoord dat de antichrist komt, zijn er ook nu vele antichristen gekomen, waaraan wij weten dat het het laatste uur is. (1Jh 2:12-18)

Daar is spraken van baby's in het geloof, van jongelingen in het geloof en van vaders in het geloof.

De waarde van ieders leven naar zijn geestelijke ontwikkeling wordt bepaald door onze Priester, de Heer Jezus. Als wij elkaar beoordelen en inschatten, kunnen we ons zeer vergissen. De Heer niet. Hij heeft recht op heel onze persoon en alles wat we hebben. De Macedoniërs hebben dit beginsel begrepen en gaven zichzelf aan de Heer (2 Kor.8:5).

Dat de schatting boven de 60 jaar zo enorm zakt, kan te maken hebben met een terugval in het geestelijk leven. Als men ouder wordt, is het gevaar dat alles niet meer zo leeft. Isaäk werd blind. Hoeft niet. Mozes was 120 en Kaleb 85 en ze waren in de kracht van hun geestelijk leven.

Nu dan, indien gij aandachtig naar Mij luistert en mijn verbond bewaart, dan zult gij uit alle volken Mij ten eigendom zijn, want de ganse aarde behoort Mij. (Ex 19:5)

Joas gebod de priesters: Al wat onder de heilige gaven aan geld in het huis des HEREN gebracht wordt, gangbaar geld, het hoofdgeld, waarop ieder geschat is, (en) al het geld, dat ieder naar de drang zijns harten in het huis des HEREN brengt, dat moeten de priesters in ontvangst nemen, ... (2Kn 12:4)

En het was niet zoals wij verwachtten, maar zij gaven zichzelf eerst aan de Heer en daarna aan ons door de wil van God, ... (2Ko 8:5)

Het verschil tussen man en vrouw heeft ook een geestelijke betekenis. Het vrouwelijke spreekt van de positie, het mannelijke stelt voor de kracht waarmee die positie wordt verwerkelijkt. Het is een ding te weten dat je in Christus bent, een kind van God, dat is iemands positie; het is iets anders daar ook naar te leven, dat is de verwerkelijking. Ook daarop weet de Heer ons te taxeren. Het kan zijn dat we weten wat we zijn, maar dat we er in de praktijk niet veel van laten zien.

Samuël was iemand die vanaf zijn geboorte door zijn moeder aan de HERE was gewijd. Voor hem behoefde geen schatting betaald te worden, want zijn moeder voldeed aan de belofte (1 Sam.1:11,28).

Toen deed zij een gelofte en zeide: HERE der heerscharen, indien Gij werkelijk naar de ellende uwer dienstmaagd omziet en mij gedenkt en uw dienstmaagd niet vergeet, maar aan uw dienstmaagd een mannelijke nakomeling geeft, dan zal ik die voor zijn gehele leven de HERE geven en geen scheermes zal op zijn hoofd komen. (1Sm 1:11)

Daarom sta ik hem aan de HERE af; zolang hij leeft, zij hij aan de HERE afgestaan. En hij boog zich daar voor de HERE neer. (1Sm 1:28)

Naar zijn leeftijd gerekend moest de Heer Jezus op 50 sikkels worden geschat. De schatting waarop de Heer werd gewaardeerd, bedroeg slechts 30 zilverlingen (Zach. 11:12, 13). Maar dat was een waardering door de mens. God heeft Hem geschat op zijn werkelijke waarde en Hem de plaats van heerlijkheid aan zijn rechterhand gegeven.

8 Maar indien hij te arm is om uw schatting te betalen, dan zal men hem voor de priester stellen, en de priester zal hem schatten; overeenkomstig het vermogen van hem die de gelofte deed, zal de priester hem schatten.

Wie zijn schatting niet kan betalen, wie zijn tekort voelt, kan naar de priester, de Heer Jezus gaan. Hij weet volmaakt wat we voor Hem waard zijn. Dat komt mooi tot uiting in de gelijkenis van de talenten (Matth.25:14-30) en de ponden (Luk.19:11-27).

Want het is als een mens die buitenslands ging en zijn eigen slaven riep en hun zijn bezittingen toevertrouwde. En de een gaf hij vijf talenten, de ander twee, de derde een, ieder naar zijn eigen bekwaamheid; en hij ging terstond buitenslands. Hij nu die de vijf talenten had ontvangen, ging heen en handelde daarmee en won er vijf andere bij. Evenzo won ook die met de twee er twee bij. Degene echter die het ene had ontvangen, ging weg en groef in de grond en verborg het geld van zijn heer.

Na lange tijd nu kwam de heer van die slaven en hield afrekening met hen. En hij die de vijf talenten had ontvangen, kwam bij hem en bracht vijf andere talenten en zei: Heer, vijf talenten hebt u mij toevertrouwd, zie, vijf andere talenten heb ik daarbij gewonnen. Zijn heer zei tot hem: Voortreffelijk, goede en trouwe slaaf, over weinig ben je trouw geweest, over veel zal ik je stellen; ga de vreugde van je heer in. Degene nu met de twee talenten kwam ook bij hem en zei: Heer, twee talenten hebt u mij toevertrouwd, zie, twee andere talenten heb ik daarbij gewonnen. Zijn heer zei tot hem: Voortreffelijk, goede en trouwe slaaf, over weinig ben je trouw geweest, over veel zal ik je stellen; ga de vreugde van je heer in. Hij nu die het ene talent had ontvangen, kwam ook bij hem en zei: Heer, ik wist van u dat u een hard mens bent, die maait waar u niet hebt gezaaid en inzamelt vanwaar u niet hebt uitgestrooid; en ik was bang en ben weggegaan en heb uw talent verborgen in de grond; zie, hier hebt u het uwe.

Zijn heer antwoordde echter en zei tot hem: Boze en luie slaaf! Je wist dat ik maai waar ik niet heb gezaaid, en inzamel vanwaar ik niet heb uitgestrooid? Dan had je mijn geld bij de bankiers moeten brengen, en ik zou bij mijn komst het mijne met rente hebben teruggekregen. Neemt dan het talent van hem af en geeft het aan hem die de tien talenten heeft.

Want aan ieder die heeft, zal worden gegeven en hij zal overvloedig hebben; van hem echter die niet heeft, ook wat hij heeft zal van hem worden genomen. En werpt de nutteloze slaaf uit in de buitenste duisternis; daar zal het geween zijn en het tandengeknars. (Mt 23:14-30)

Toen zij nu dit hoorden, sprak Hij bovendien een gelijkenis uit, omdat Hij dicht bij Jeruzalem was en zij meenden dat het koninkrijk van God onmiddellijk openbaar zou worden.

Hij zei dan: Een man van hoge geboorte reisde naar een ver land om voor zich een koninkrijk te ontvangen en terug te keren. Hij nu riep zijn tien slaven en gaf hun tien ponden en zei tot hen: Doet zaken totdat ik kom. Zijn burgers echter haatten hem en zonden hem een gezantschap achterna om te zeggen: Wij willen niet dat deze over ons regeert. En het gebeurde toen hij terugkwam, nadat hij het koninkrijk had ontvangen, dat hij zei dat die slaven aan wie hij het geld had

En ik heb tot hen gezegd: Indien het goed is in uw ogen, geeft mijn loon, maar indien niet, laat het. Toen wogen zij mijn loon af: dertig zilverstukken. Maar de HERE zeide tot mij: Werp dat de pottenbakker toe; een heerlijke prijs waarop Ik humnerzijds geschat ben! En ik heb de dertig zilverstukken genomen en die in het huis des HEREN de pottenbakker toegeworpen. (Zc 11:12,13)

gegeven, bij hem geroepen moesten worden, om te weten wat zij aan de zaken hadden verdiend. De eerste nu verscheen en zei: Heer, uw pond heeft tien ponden opgebracht. En hij zei tot hem: Goed zo, goede slaaf; omdat je in het geringste trouw bent geweest, heb gezag over tien steden. En de tweede kwam en zei: Uw pond, heer, heeft vijf ponden opgeleverd. Hij nu zei ook tot deze: En jij, wees heer over vijf steden. En de volgende kwam en zei: Heer, kijk, uw pond, dat ik in een zweetdoek had weggelegd; want ik was bang voor u, omdat u een streng mens bent; u neemt weg wat u niet neergelegd en u maait wat u niet gezaaid hebt. Hij zei tot hem: Uit je eigen mond zal ik je oordelen, boze slaaf. Je wist dat ik een streng mens ben, die wegneem wat ik niet neergelegd en maait wat ik niet gezaaid heb. Waarom heb je mijn geld dan niet aan een bank gegeven? Dan zou ik het bij mijn komst met rente hebben opgevraagd.

En hij zei tot hen die daarbij stonden: Neemt het pond van hem af en geeft het aan hem die de tien ponden heeft. En zij zeiden tot hem: Heer, hij heeft al tien ponden. Ik zeg u, dat aan ieder die heeft, zal worden gegeven; van hem echter die niet heeft, zal ook wat hij heeft worden afgenomen. Die vijanden van mij evenwel, die niet wilden dat ik over hen regeerde, brengt ze hier en slacht ze in mijn bijzijn af. (Lk 19:11-27)

Er is verschil tussen de gave (talenten) die iemand heeft en de trouw (ponden) waarmee de gave wordt gebruikt. De gave is verschillend, het pond is voor ieder gelijk. Iemand die een kleine gave heeft, maar die trouw uitoefent, wordt hoger geschat dan iemand die een grote gave heeft, maar in de uitoefening daarvan ontrouw is.

Het streven naar de grootste genadegave is een opdracht aan ons allen (1 Kor. 12:31). Iemand die trouw is, krijgt meer toevertrouwd. Begaafdheden geeft de Heer, het ermee handelen tot zijn eer, het ons ervoor inzetten, dat is onze verantwoordelijkheid.

9 En indien het vee is, waarvan men de HERE een offergave brengt, dan zal alles wat men daarvan de HERE geeft, heilig zijn. 10 Men zal het niet verwisselen noch verruilen, goed voor slecht of slecht voor goed. Maar indien men toch een stuk vee voor een ander verruilt, dan zal dit zowel als het daarvoor verruilde heilig zijn.

Als een offer eenmaal aan God was aangeboden, was er geen weg meer terug. Dit spreekt van de Heer Jezus. Hij is zijn gelofte nagekomen (Hebr. 10:7). De mensen hebben Hem geschat op 30 zilverlingen. Die prijs werd door God verworpen (Zach. 11:13).

11 Indien het enig stuk onrein vee is, waarvan men de HERE geen offergave mag brengen, dan zal men dat dier voor de priester stellen, 12 en de priester zal het schatten naar dat het goed of slecht is; zoals de priester het schat, zal het zijn. 13 En indien men het toch wil lossen, dan zal men een vijfde deel bij de geschatte waarde voegen.

Een onrein dier mocht niet als offer worden aangeboden, maar het kon wel voor een ander doel aan de HERE gewijd worden, bijvoorbeeld als lastdier. De kwaliteit van het dier moest worden beoordeeld door de priester. Wilde men het weer lossen, dan moest het vrijgekocht worden voor de geschatte prijs die werd verhoogd met 20%. Elke toewijding aan Hem is voor Hem groter dan wij denken.

14 Wanneer iemand zijn huis heiligt als iets heiligs voor de HERE, dan zal de priester het schatten, naar dat het goed of slecht is; zoals de priester het schat, zo zal het vaststaan. 15 Maar indien hij, die geheiligd heeft, zijn huis wil lossen, zal hij een vijfde deel van het geld van de geschatte waarde daarbij voegen; dan zal het van hem zijn.

De heiliging van een huis. Israël had een huis, de tabernakel. Daarin woonde God bij zijn volk en mocht zijn volk bij Hem wonen, als ze Hem toegewijd waren. In Leviticus 14 kon een huis melaats zijn, dat is negatief. Hier kon het God gewijd worden, dat is positief.

Een huis spreekt ook van een plaatselijke gemeente. Die kan collectief aan God gewijd zijn. De samenkomsten en het broederlijk samenwonen zijn op de eer van God gericht. Helaas is door allerlei drukte de plaatselijke gemeente vaak niet meer als geheel op de Heer Jezus gericht. Ieder is te druk met de

Streeft echter naar de grootste genadegaven. En ik wijs u een nog uitnemender weg. (1Ko 12:31)

Toen zei Ik: zie, Ik kom (in de boekrol is over Mij geschreven) om uw wil te doen, O God!' (Hb 10:7) Maar de HERE zeide tot mij: Werp dat de pottenbakker toe; een heerlijke prijs waarop Ik hunnerzijds geschat ben! En ik heb de dertig zilverstukken genomen en die in het huis des HEREN de pottenbakker toegeworpen. (Zc 11:13)

eigen bezigheden. Zelf in dat huis, in zo'n plaatselijke gemeente, te willen wonen, kost een prijs. De Heer Jezus heeft die prijs betaald. En Hij heeft meer gedaan. Hij heeft ook de 20% voldaan. Daardoor kunnen wij er nu in wonen en de gemeenschap met God, met de Heer Jezus en met elkaar genieten.

16 Indien iemand een deel van zijn grondbezit de HERE heiligt, dan zal uw schatting zijn overeenkomstig het daarin gezaaide: een homer zaaisel van gerst op vijftig sikkels zilver. 17 Indien hij van het jubeljaar af zijn akker heiligt, zal het op de geschatte waarde blijven staan. 18 Maar indien hij na het jubeljaar zijn akker heiligt, zal de priester hem het geld berekenen overeenkomstig de jaren die nog overblijven tot het jubeljaar, en het zal van de geschatte waarde afgetrokken worden. 19 En indien hij, die de akker geheiligd heeft, erop staat die te lossen, dan zal hij een vijfde deel van het geld van de geschatte waarde daar bijvoegen, en die akker zal de zijne blijven. 20 Maar indien hij de akker niet lost, of indien hij de akker aan iemand anders verkocht heeft, dan kan die niet meer gelost worden, 21 maar de akker zal, wanneer die in het jubeljaar vrijkomt, de HERE heilig zijn, gelijk een akker, die onder de ban ligt; de priester zal hem in bezit hebben.

22 En indien hij een akker, die hij gekocht heeft, die niet tot zijn grondbezit behoorde, de HERE heiligt, 23 zal de priester hem het bedrag van de geschatte waarde tot het jubeljaar berekenen, en hij zal deze geschatte waarde op die dag geven, als iets heiligs voor de HERE. 24 In het jubeljaar komt die akker terug aan hem van wie hij hem gekocht heeft, aan hem die het land oorspronkelijk in bezit had.

De heiliging van een akker of veld. Wat de akker oplevert, is voor de HERE. Levert ons leven, alles wat we daarin zaaien, vrucht op voor Hem? Dit heeft niet te maken met een grote of kleine gave, maar met ons leven van elke dag. Ieder heeft daarin de mogelijkheid Hem te dienen.

25 En al de geschatte waarde zal naar de heilige sikkel zijn: twintig gera zal die sikkel zijn.

De norm waarnaar alles wordt beoordeeld is de heilige sikkel.

26 Het eerstgeborene echter, dat als eerstgeborene de HERE toebehoort onder het vee, zal niemand heiligen, hetzij een rund, hetzij een stuk kleinvee, het is van de HERE. 27 Maar indien het van een stuk onrein vee is, dan zal men het naar de geschatte waarde loskopen en het vijfde deel daarvan erbij voegen, en indien het niet gelost wordt, dan zal het verkocht worden naar de geschatte waarde.

De eerstgeborene van het vee is vanzelf van de HERE, zonder gelofte (Ex. 13:2). Het is maar niet alleen een vrijwillige zaak. Heiliging is ook een verplichting. We zijn niet van onszelf, we zijn voor een prijs gekocht en op grond daarvan verplicht om God te verheerlijken (1 Kor.4:20).

Heilig Mij alle eerstgeborenen, die onder de Israëlieten het eerst uit een moederschoot voortkomen, zowel van mens als van dier; zij zijn mijn eigendom. (Ex 13:2)

Want het koninkrijk van God bestaat niet in woord, maar in kracht. (1Ko 4:20)

De samenkomsten bezoeken mag vrijwillig gebeuren, maar is niet een vrijblijvende aangelegenheid. We worden vermaand de onderlinge bijeenkomst niet te verzuimen. De Vader zoekt aanbidders, maar wie Hem aanbidden moeten Hem aanbidden in Geest en in waarheid (Joh.4:23).

Maar er komt een uur, en het is er, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid; immers, de Vader zoekt zulke personen die Hem aanbidden. (Jh 4:23)

28 Niets echter van hetgeen iemand de HERE door de ban wijdt, uit al wat hij bezit, van mens of vee, of zijn grondbezit, zal verkocht worden of gelost: alles wat onder de ban ligt, dat is allerheiligst voor de HERE. 29 Niets, dat met de ban geslagen is, dat door de ban getroffen is onder de mensen, kan losgekocht worden; het zal zeker ter dood gebracht worden.

Wat onder de ban ligt, is van de HERE (Joz.6:24; 1 Sam.15:3-9).

De stad echter en alles wat erin was, verbrandden zij met vuur; alleen het zilver, het goud en de koperen en ijzeren voorwerpen voegden zij bij de schat van het huis des HEREN. (Jz 6:24)

Ga nu heen, versla Amalek, slaat al wat hij bezit met de ban en spaar hem niet. Dood man en vrouw, kind en zuigeling, rund en schaap, kameel en ezel. Saul riep het volk op en monsterde het te Tolaïm, tweehonderdduizend man voetvolk; daarbij tienduizend Judeeërs. Toen Saul de stad van Amalek bereikt had, legde hij in het dal een hinderlaag. Saul nu zeide tot de Kenieten: Gaat heen, verwijderd u, trekt weg uit het midden der Amalekieten, opdat ik u niet met hen verdelg; gij hebt immers trouw bewezen aan alle Israëlieten, toen zij uit Egypte trokken. Daarop verwijderden zich de Kenieten uit het midden van Amalek. En Saul versloeg Amalek van Havila af tot in de nabijheid van Sur, dat ten oosten van Egypte ligt. Agag, de koning van Amalek, greep hij levend, maar het gehele volk sloeg hij met de ban door de scherpte des zwaards. Saul echter en het volk spaarden Agag en het beste van het kleinvee en van de runderen, ook het naastbeste, verder de lammeren, kortom al wat waardevol was; dat wilden zij niet met de ban slaan. Maar al het vee dat waardeloos was en ondeugdelijk, sloegen zij met de ban. (1Sm 15:3-9)

De Heer Jezus is onder de ban van de vloek geweest, toen Hij aan het kruis tot zonde werd gemaakt. Een toepassing kan zijn dat zaken die voor ons een strik zijn geweest, door ons worden vernietigd en niet aan anderen te koop worden aangeboden (vgl. *Hand. 19:19*).

30 Ook is alle tiende van het land, van het zaad des lands, van de vrucht van het geboomte, van de HERE; het is de HERE heilig. 31 Maar indien iemand toch van zijn tiende zal willen lossen, dan zal hij het vijfde deel daarvan erbij voegen. 32 En alle tienden van runderen of kleinvee, al wat onder de staf doorgaat, het tiende daarvan zal de HERE heilig zijn. 33 Men zal niet onderzoeken, of het goed of slecht is, en men zal het niet verruilen; indien men het toch verruilt, dan zal dit zowel als het verruilde de HERE heilig zijn; het zal niet gelost worden.

Heiliging van de tienden. Het geven van de tienden betekent de erkenning van de soevereine rechten van God op als ons bezit. Hij heeft recht op het eerste en het beste. Doen we dat, dan belooft Hij dat (*Mal. 3:10*).

34 Dit zijn de geboden, die de HERE Mozes gegeven heeft voor de Israëlieten op de berg Sinai.

Dit boek over het heiligdom sluit af met heiliging in ons persoonlijk en gemeenschappelijk leven, hoe we toegewijd kunnen leven. Het is het antwoord op de vraag die in de loop van dit boek is opgekomen: Heer, hoe wilt u dat wij u dienen? Daarom is dit hoofdstuk aan het boek toegevoegd en sluit het nog een keer af met een verwijzing naar "de geboden die de HERE Mozes gegeven heeft voor de Israëlieten op de berg Sinai". Dit is Gods antwoord op de gestelde vraag.

Ook velen van hen die toverkunsten hadden bedreven, brachten hun boeken bijeen en verbrandden ze in bijzijn van allen; en zij berekenden de waarde daarvan en kwamen op vijftigduizend zilverstukken. (Hd 19:19)

Breng de gehele tiende naar de voorraadkamer, opdat er spijs zij in mijn huis; beproeft Mij toch daarmede, zegt de HERE der heerscharen, of Ik dan niet voor u de vensters van de hemel zal openen en zegen in overvloed over u uitgieten. (Ml 3:10)